

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1899

◀ (ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ) ▶

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΘ ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

[Μετ' εικόνων]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1899

ΧΡ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ,

ΕΙΣ ΒΑΤΟΥΜ

Ν. ΜΑΡΑΓΚΩ,

ΕΙΣ ΚΩΝ[ΑΙΝ

ΕΝΘΥΜΙΟΝ

ΒΑΘΕΙΑΣ ΥΠΟΛΗΨΕΩΣ

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 10 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 14.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον.

N. Π.		
†	13	1 Πα. Ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μνήμη Βασιλείου τοῦ μεγάλου. Ἀργία.
	14	2 Σα. Προεόρτια Θεοφανείων. Σιλβέστρου πάπα Ῥώμης.
	15	3 Κυ. Μαλαχίου τοῦ προφήτου
†	16	4 Δε. Ἡ σύναξις τῶν 70 ἀποστόλων καὶ Θεοκτίστου ὁσίου.
	17	5 Τρ. Θεοπέμπτου καὶ Θεωνᾶ μαρ. καὶ Συγκλητικῆς ὁσ. Παραμονὴ τῶν Θεοφαν. Νηστεία ἐν ἧ ἡμέρᾳ τύχη. Τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Ἀργία.
†	18	6 Τε. Ἡ Σύναξις τοῦ προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
†	19	7 Πε. Δομνίκης τῆς ὁσίας Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου.
	20	8 Πα. Πολυεύκτου μάρτυρος.
	21	9 Σα. Γρηγορίου ἐπιτ. Νύσσης, Δομετιανοῦ, Μελιτινῆς.
	22	10 Κυ. Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.
	23	11 Δε. Τατιανῆς μάρτυρος.
	24	12 Τρ. Ἐρμούλου καὶ Στρατονίκου μαρτύρων.
	25	13 Τε. Τῶν ἐν Ῥαϊθῶ καὶ Σινᾶ ἀνατιθεμένων πατέρων καὶ ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων.
	26	14 Πε. Παύλου τοῦ Ἐθθαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.
	27	15 Πα. Προσκύν. τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἀποσ. Πέτρου.
†	28	16 Σα. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία.
†	29	17 Κυ. Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξ. Ἀργία.
†	30	18 Δε. Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.
	31	19 Τρ. ΦΕΒΦΟΥΑΡΙΟΣ
†	1	20 Τε. Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου. Ἀργία.
	2	21 Πε. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Νεοφύτου μαρτύρων.
	3	22 Πα. Τιμοθέου τοῦ ἀποσ. καὶ Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου.
	4	23 Σα. Κλήμεντος Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μαρτύρων.
	5	24 Κυ. Ξένης ὁσίας.
†	6	25 Δε. Γρηγορίου τοῦ Θεολ. ἐπισχ. Κ/πόλεως. Ἀργία.
	7	26 Τρ. Ξενοφώντος τοῦ ὁσίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.
†	8	27 Τε. Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψάνου Ἰωάν. τοῦ Χρυσοστόμου.
	9	28 Πε. Ἐφραίμ ὁσίου τοῦ Σύρου.
†	10	29 Πα. Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψάνου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
†	11	30 Σα. Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἀργία.
	12	31 Κυ. Κύρου καὶ Ἰωάν. τῶν θαυματουργῶν Ἀναργῶν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 28. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 11 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 13.

Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς.

N. Π.	
13	1 Δε. Προεόρτια Ὑπαπαντῆς. Τρύφωνος μάρτυρος.
† 14	2 Τρ. Ὑπαπαντῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργία.
15	3 Τε. Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἀννης τῆς Προφήτιδος.
16	4 Πε. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
17	5 Πα. Ἀγάθης μάρτυρος.
18	6 Σα. Βουκόλου τοῦ ὁσίου ἐπισκόπου Σμύρνης.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΤΟ ΤΡΙΩΔΙΟΝ	
† 19	7 Κυ. Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. Παρθενίου ἐπισκόπου Λαμφάκου καὶ Λουκᾶ τοῦ ὁσίου.
20	8 Δε. Θεοδώρου Στρατηλάτου καὶ Ζαχαρίου ὁσίου.
21	9 Τρ. Νικηφόρου Μάρτυρος.
22	10 Τε. Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος. Ἀργία.
23	11 Πε. Βλασίου ἱερομάρτυρος καὶ Θεοδώρας τῆς Αὐγούσης.
24	12 Πα. Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας.
25	13 Σα. Μαρτιανοῦ τοῦ ὁσίου.
† 26	14 Κυ. Τοῦ Ἀσώτου. Αὔξεντιου τοῦ ὁσίου.
27	15 Δε. Ὁνησίου τοῦ Ἀποστόλου.
28	16 Τρ. Παμφίλου τοῦ μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ΜΑΡΤΙΟΣ	
1	17 Τε. Θεοδώρου Τύρωνος.
2	18 Πε. Λέοντος Πάπα Ῥώμης.
3	19 Πα. Ἀρχίου τοῦ ἀποστόλου.
4	20 Σα. Τῶν κεκοιμημένων Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
† 5	21 Κυ. Τῆς Ἀπόκρως. Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις καὶ Εὐσταθίου Πατριάρχου Ἀντιοχείας.
6	22 Δε. Ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενείοις μαρτύρων.
7	23 Τρ. Πολυκάρπου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Σμύρνης.
8	24 Τε. Ἡ α' καὶ β' εὕρεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
9	25 Πε. Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
10	26 Πα. Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης.
11	27 Σα. Πρόκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
† 12	28 Κυ. Τῆς Τυροφάγου. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 12 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 12.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Κρίον.

N. Π.	
Ἀρχεται ἡ ἀγ. καὶ Μ. Τεσσαρακοστή.	
13	1 Δε. Καθαρὰ Δευτέρα. Εὐδοκίας ὁσιμάρτυρος.
14	2 Τρ. Ἑσυχίου μάρτυρος.
15	3 Τε. Εὐτροπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου μαρτύρων
16	4 Πε. Γερασίμου τοῦ ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
17	5 Πα. Κόνωνος μάρτυρος.
18	6 Σα. Τῶν Ἁγίων Θεοδώρων. Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.
† 19	7 Κυ. Τῶν Νηστειῶν. Τῆς Ορθοδοξίας. Τοῦ ἐν Χερσῶνι ἱερομάρτ. Καπίτωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Θεοφυλάκτου Νικομηδείας.
20	8 Δε. Θεοφύλακτου Νικομηδείας.
21	9 Τρ. Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 μαρτύρων.
22	10 Τε. Κοδράτου τοῦ μάρτυρος καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ.
23	11 Πε. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24	12 Πα. Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ.
25	13 Σα. Ἀναχομιτῆ τοῦ λειψάνου Νικηφόρου Κων)λεως.
† 26	14 Κυ. Β'. Τῶν Νηστειῶν. Βενεδίχτου τοῦ ὁσίου.
27	15 Δε. Ἀγαπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἑπτὰ μαρτύρων.
28	16 Τρ. Σαβίνου μάρτυρος καὶ Χριστοδούλου τοῦ ὁσίου.
29	17 Τε. Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
30	18 Πε. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
31	19 Πα. Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτύρων.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
1	20 Σα. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀγ. Σάββα ἀναισθ. Πατέρων.
† 2	21 Κυ. Γ'. Τῶν Νηστειῶν. Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.
3	22 Δε. Βασιλείου ἱερομάρτυρος.
4	23 Τρ. Νίκωνος ὁσιμ. καὶ τῶν 119 μαθητῶν αὐτοῦ.
5	24 Τε. Ζαχαρίου τοῦ ὁσ. καὶ προεόρτια τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.
† 6	25 Πε. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας.
7	26 Πα. Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
8	27 Σα. Ματρώνης τῆς ὁσίας.
† 9	28 Κυ. Δ'. Τῶν Νηστειῶν. Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
10	29 Δε. Νάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόνου.
11	30 Τρ. Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ συγγραφέως τῆς Κλίμακος.
12	31 Τε. Τοῦ Μ. Κανόνος. Ὑπατίου ἱερομάρτυρος.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

*Εχων ημέρας 30. *Η ημέρα έχει ὥρ. 13 και ἡ νύξ ὥρ. 11.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον.

Ν. Π.

13	1	Πε.	Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
14	2	Πα.	Τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου. Τίτου τοῦ ὁσίου.
15	3	Σα.	Νικήτα τοῦ ὁσίου καὶ Ἰωσήφ τοῦ ὕμνογράφου.
† 16	4	Κυ.	Ε'. Τῶν Νηστεϊῶν. Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ.
17	5	Δε.	Κλαυδίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
18	6	Τρ.	Εὐτυχίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
19	7	Τε.	Καλλιπίου μάρτ. καὶ Γεωργίου ἐπισκ. Μυτιλήνης.
20	8	Πε.	Τῶν ἀποστόλων Ἡρωδίου, Ἀγάθου, Ῥούφου, Ἀσυκρίτου, Φλέγοντος καὶ Ἐρμού ἐκ τῶν 70.
21	9	Πα.	Εὐψυχίου μάρτυρος.
22	10	Σα.	Τοῦ Λαζάρου. Τρεντίου, Πομπηίου μάρτ.
† 23	11	Κυ.	Τῶν Βαῖων. Ἀντύπα ἱερομάρ. ἐπισκ. Περγᾶμου. *Ἀρχεται ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς.
24	12	Δε.	Μ. Δευτέρα. Βασιλείου τοῦ ὁμολογ. ἐπισκ. Παρίου.
25	13	Τρ.	Μ. Τρίτη. Μαρτίνου ὁμολογητοῦ πάπα Ῥώμης.
26	14	Τε.	Μ. Τετάρτη. Ἀριστάρχου, Πούδη καὶ Τροφίμου.
27	15	Πε.	Μ. Πέμπτη. Κρήσκεντος μάρτυρος.
28	16	Πα.	Μ. Παρασκευή. Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας ἁδ.
29	17	Σα.	Μ. Σάββατον. Συμεῶν ἱερομάρτ. τοῦ ἐν Περσίδι.
† 30	18	Κυ.	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἀργία καὶ κατάλυσις εἰς πάντα ἐν ὅλῃ τῇ διακαιησήμενῃ ἑβδομάδι.

ΜΑΪΟΣ

1	19	Δε.	Παφνουτίου ἱερομάρτυρος.
2	20	Τρ.	Θεοδώρου ὁσίου τοῦ Τριχινῆ.
3	21	Τε.	Ἰανουαρίου ἱερομάρτυρος καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ.
4	22	Πε.	Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
5	23	Πα.	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Γεωργίου μεγαλομάρ- τυρος τοῦ τροπαιοφόρου.
6	24	Σα.	Ἐλισάβετ τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ.
† 7	25	Κυ.	Τοῦ Ἰωάν. Μάρκου τοῦ ἀποστ. καὶ εὐαγγελιστ.
8	26	Δε.	Βασιλέως ἱερομάρτυρος ἐπισκ. Ἀμασειάς.
9	27	Τρ.	Συμεῶν ἱερομάρτυρος.
10	28	Τε.	Τῶν ἐν Κυζίκῳ Δ'. μαρτύρ. καὶ Μένωνος θαυμ.
11	29	Πε.	Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
12	30	Πα.	Ἰακώβου τοῦ ἀποστ. ἀδελφοῦ Ἰωάν. Θεολόγου.

ΜΑΪΟΣ

*Εχων ημέρας 31. *Η ημέρα έχει ὥρ. 14 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 10.

Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους.

Ν. Π.

13	1	Σα.	Ἰερεμίου τοῦ προφήτου.
† 14	2	Κυ.	Τῶν Μυροφόρων. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου.
15	3	Δε.	Τιμοθέου καὶ Μαύρας τῶν μαρτύρων.
16	4	Τρ.	Πελαγίας μάρτυρος.
17	5	Τε.	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
18	6	Πε.	Ἰὼβ τοῦ δικαίου καὶ πολυάθλου.
19	7	Πα.	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανέντος σημείου τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱεροσολύμοις.
20	8	Σα.	Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου τοῦ εὐαγγελιστοῦ.
† 21	9	Κυ.	Τοῦ Παραλύτου. Ἡσαίου προφ. Χριστοφόρου μ.
22	10	Δε.	Σίμωνος ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ.
23	11	Τρ.	Μωκίου ἱερομάρτυρος.
24	12	Τε.	Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου, Γερμανοῦ ἀρχ. Κ. πόλεως.
25	13	Πε.	Τῆς Μεσοπεντηκостῆς. Γλυκερίας μάρτυρος.
26	14	Πα.	Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ.
27	15	Σα.	Παχωμίου τοῦ μεγ. καὶ Ἀγγιλίου ἀρχ. Λαρίσσης.
† 28	16	Κυ.	Τῆς Σαμαρείτιδος Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου-
29	17	Δε.	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας τῶν ἀποστόλων.
30	18	Τρ.	Πέτρου, Διονυσίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
31	19	Τε.	Πατρικίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Προύσης.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1	20	Πε.	Θαλλελαίου μάρτυρος.
† 2	21	Πα.	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης. Ἀργία.
3	22	Σα.	Βασιλίσκου μάρτυρος.
† 4	23	Κυ.	Τοῦ Τυφλοῦ. Μιχαὴλ τοῦ ὁμολγ. ἐπισκ. Συνάδων.
5	24	Δε.	Συμεῶνος τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει. Ἀπόδοσις τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τρί- τη εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
6	25	Τρ.	Κάρπου τοῦ ἀποστόλου ἐκ τῶν ἑβδομηκοντα.
7	26	Τε.	Κάρπου τοῦ ἀποστόλου ἐκ τῶν ἑβδομηκοντα.
8	27	Πε.	Τῆς Ἀναληψέως. Ἐλλαδίου ἱερομάρτυρος.
9	28	Πα.	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος.
10	29	Σα.	Θεοδοσίας μάρτυρος.
† 11	30	Κυ.	Τῶν 318 Πατέρων τῆς ἐν Νικ. Οἴκ. Συν. Ἰσακίου μ.
12	31	Δε.	Ἐρμείου μάρτυρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ

*Έχων ημέρας 30. *Η ημέρα έχει ὥρ. 15 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 9.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον.

N. Π.

13	1	Τρ.	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ φιλοσόφου.
14	2	Τε.	Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
15	3	Πε.	Λουκιλιανῷ μάρτυρος.
16	4	Πα.	Μητροφάνους ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
17	5	Σα.	Τῶν Κεκοιμημένων Δωροθέου ἱερομ. ἐπισκ. Τύρου.
† 18	6	Κυ.	Τῆς Πεντηκοστῆς. Ἰλαρίωνος τοῦ νέου, ἡγου- μένου τῆς μονῆς τῶν Δαλμάτων.
19	7	Δε.	Τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Θεοδότου ἱερομ. ἐπισκ.
20	8	Τρ.	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ στρα- τηλάτου καὶ Καλλιόπης μάρτυρος.
21	9	Τε.	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
22	10	Πε.	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης τῶν μαρτύρων.
23	11	Πα.	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων.
24	12	Σα.	Ἰουλιανῷ καὶ Πέτρου τοῦ ἐν Ἀθῶ.
† 25	13	Κυ.	Ἀκυλίνης μάρτυρος. Ἄρχεται ἡ Νηστεία τῶν ἁγ. Ἀποστόλων.
26	14	Δε.	Ἐλισαίου προφ. καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπ Κ]πόλεως.
27	15	Τρ.	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
28	16	Τε.	Τύχωνος ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος τῆς Κύπρου.
29	17	Πε.	Ἰσαύρου, Μανουῆλ, Σαβὲλ καὶ Ἰσμαῆλ μάρ.
30	18	Πα.	Λεοντίου μάρτυρος.

ΙΟΥΛΙΟΣ

† 1	19	Σα.	Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου.
† 2	20	Κυ.	Μεθοδίου ἱερομάρτυρος, ἐπισκόπου Πατάρων.
3	21	Δε.	Ἰουλιανῷ μάρτυρος τοῦ Ταρσέως.
4	22	Τρ.	Εὐσεβίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
5	23	Τε.	Ἀγριππίνης μάρτυρος.
6	24	Πε.	Τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Ἄργια.
7	25	Πα.	Φεβρωνίας ὀσιομάρτυρος.
8	26	Σα.	Δαβὶδ τοῦ ὁσίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
† 9	27	Κυ.	Σαμψῶν ὁσίου τοῦ ξενოდόγου.
10	28	Δε.	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
11	29	Τρ.	Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων ἀποστόλων. Ἄργια καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
12	30	Τε.	Ἡ σύναξις τῶν δώδεκα ἀποστόλων.

ΙΟΥΛΙΟΣ

*Έχων ημέρας 31. *Η ημέρα έχει ὥρ. 14 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 10.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα.

N. Π.

13	1	Πε.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων.
14	2	Πα.	Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθ. τῆς ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκ.
15	3	Σα.	Ἰακίνθου μάρτ. καὶ Ἀνατολίου ἀρχιεπ. Κ]πόλεως.
† 16	4	Κυ.	Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου, ἐπισκόπου Κρήτης.
17	5	Δε.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθῶ. Λαμπαδοῦ τοῦ θαυμ.
18	6	Τρ.	Σισῶη ὁσίου τοῦ μεγάλου.
19	7	Τε.	Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.
20	8	Πε.	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
21	9	Πα.	Παγκρατίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. Ταυρομενίου.
22	10	Σα.	Τῶν ἐν Νικοπόλει ΜΕ' μαρτύρων.
† 23	11	Κυ.	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος καὶ Ὀλγας τῆς ὁσίας.
24	12	Δε.	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου τῶν μαστύρων.
25	13	Τρ.	Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
26	14	Τε.	Ἀκύλα τοῦ ἀποστ. Ἰωσήφ Θεσσαλον. ἀρχιεπ.
27	15	Πε.	Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης μάρτύρων.
28	16	Πα.	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
29	17	Σα.	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτυρος
† 30	18	Κυ.	Τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐξ Οἰκουμενικῶν συνό- δων. Αἰμιλιανῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος.
31	19	Δε.	Μακρίνης καὶ Δίου τῶν ὁσίων.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1	20	Τρ.	Τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου. Ἄργια.
2	21	Τε.	Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.
3	22	Πε.	Μαρίας Μαγδαληνῆς τῆς μυροφόρου.
4	23	Πα.	Φωκᾶ ἱερομάρτυρος καὶ Ἰεζεκιήλ τοῦ προφήτου
5	24	Σα.	Χριστίνης τῆς μεγαλομάρτυρος
† 6	25	Κυ.	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης.
7	26	Δε.	Ἐρμολάου ἱερομάρτ. καὶ Παρασκευῆς ὀσιομάρτ.
8	27	Τρ.	Παντελεήμονος τοῦ ἱαματικοῦ. Ἄργια.
9	28	Τε.	Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ ἀποστ.
10	29	Πε.	Καλλινίκου καὶ Θεοδότῃς τῶν μαρτύρων.
11	30	Πα.	Σύλα, Σουλωναῦ, Κρήσκεντος, Ἐπιανετοῦ καὶ Ἀνδρονίκου τῶν ἀποστ. ἐκ τῶν Ἐβδομήκοντα.
12	31	Σα.	Εὐδοκίμου τοῦ δικ. καὶ προέστ. τοῦ τιμ. Σταυροῦ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

*Εχων ημέρας 31. *Η ημέρα έχει ὥρ 13 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 11.

Ὁ *Ἡλιος εἰς τὴν Παρθένον.

N. Π.	
† 13	1 Κυ. *Ἡ Πρόοδος τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ Σταυροῦ, καὶ τῶν 7 Μακκαβαίων, Σαλωμονῆς, καὶ *Ἐλεαζάρου.
	2 Δε. *Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Στεφάνου πρωτομ.
	*Ἀρχεται ἡ νηστεία τῆς Θεοτόκου.
15	3 Τρ. *Ἰσαακίου Δαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
16	4 Τε. Τῶν ἐν *Ἐφέσῳ ἐπὶ τὰ ἅγια παίδων.
17	5 Πε. Εὐσιγνίου μάρτυρος.
18	6 Πα. *Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. *Ἀργία ἰχθ. κατ.
19	7 Σα. Δομετίου ἱερομάρτυρος.
† 20	8 Κυ. Αἰμιλιανῦ τοῦ ὁμολογητοῦ, ἐπισκόπου Κυζίκου.
21	9 Δε. Μαθθία τοῦ ἀποστόλου
22	10 Τρ. Λαυρεντίνου μάρτυρος καὶ ἀρχidiaκόνου.
23	11 Τε. Εὐπλοῦ τοῦ διακόνου καὶ μάρτυρος.
24	12 Πε. Φωτίου καὶ ἀνικητοῦ τῶν μαρτύρων.
25	13 Πα. Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Προεόρτια τῆς Κοιμήσεως.
26	14 Σα. Μιχαίου τοῦ προφήτου.
† 27	15 Κυ. *Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. *Ἀργία καὶ ἰχθ. κατ.
28	16 Δε. *Ἡ ἀνακομιδὴ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνας τοῦ Κυρίου ἡμῶν *Ι. Χριστοῦ, καὶ Διομήδους μάρτυρος.
29	17 Τρ. Μύρωνος μάρτυρος.
30	18 Τε. Φλώρου καὶ Λαύρου τῶν μαρτύρων.
31	19 Πε. *Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῶν σὺν αὐτῶ.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
	1 20 Πα. Σαμουὴλ τοῦ προφήτου
	2 21 Σα. Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτυρος.
†	3 22 Κυ. *Ἀγαθονίκου μάρτυρος.
	4 23 Δε. Λούπου μάρτυρος.
	5 24 Τρ. Εὐτυχοῦς ἱερομ. μαθητοῦ *Ἰωάν. τοῦ Θεολόγου.
	6 25 Τε. *Ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου Βαρθολομαίου ἀποστ.
	7 26 Πε. *Ἀδριανῦ καὶ Ναταλίας μαρτύρων.
	8 27 Πα. Παιμόνος τοῦ ὁσίου.
	9 28 Σα. Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
†	10 29 Κυ. *Ἡ ἀποτομὴ τῆς κεφ. *Ἰωάν. τοῦ Προδρ. Νηστεία.
	11 30 Δε. *Ἀλεξάνδρου, *Ἰωάν. καὶ Παύλου ἀρχ. Κ)πόλεως.
12	31 Τρ. *Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

*Εχων ημέρας 30. *Ἡ ημέρα έχει ὥρ. 12 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 12.

Ὁ *Ἡλιος εἰς τὸν Ζυγόν.

N. Π.	
13	1 Τε. *Ἡ σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ μνήμη Συμεὼν τοῦ Στυλίου καὶ *Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. *Ἀργία.
14	2 Πε. Μάμαντος μάρτυρος καὶ *Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.
15	3 Πα. *Ἀνθίου ἱερομάρτυρος καὶ Θεοκτίστου τοῦ ὁσίου.
16	4 Σα. Βαβύλα ἱερομάρτυρος καὶ Μωϋσέως τοῦ προφήτου.
† 17	5 Κυ. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου πατρὸς τοῦ Προδρόμου.
18	6 Δε. *Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύματος Μιχαήλ τοῦ ἀρχιστρατήγου.
19	7 Τρ. Προεόρτια τῆς γεν. τῆς Θεοτόκου. Σώζοντος μ.
20	8 Τε. Τὸ γενέθλιον τῆς Θεοτόκου *Ἀργ. καὶ ἰχθ. κατὰ λ.
21	9 Πε. *Ἰωακείμ καὶ *Ἄννης καὶ Σεβηριανῦ μάρτυρος.
22	10 Πα. Μηνοδώρας, Μητροδώρας. Νυμφοδώρας τῶν μαρτ.
25	11 Σα. Θεοδώρας τῆς ὁσίας
† 24	12 Κυ. Αὐτονόμου ἱερ. *Ἀπίδοσις τῶν γεν. τῆς Θεοτόκου.
25	13 Δε. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ *Ἀναστάσεως καὶ Κορηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου
26	14 Τρ. *Ἡ Ὑψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ. *Ἀργία καὶ νηστεία ἐν ἡ. ἂν ἡμέρα τύχη.
27	15 Τε. Νικήτα μάρτυρος.
28	16 Πε. Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
29	17 Πα. Σοφίας μάρτυρος καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων.
30	18 Σα. Εὐμενίου τοῦ θαυματουργοῦ, ἐπισκ. Γορτύνης.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
†	1 19 Κυ. Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος τῶν μαρτ.
	2 20 Δε. Εὐσταθίου μεγ. Θεοπίστης συμβίας καὶ υἱῶν.
	3 21 Τρ. Κοδράτου τοῦ ἀποστ. καὶ *Ἰωάν. προφήτου.
	4 22 Τε. Φωκᾶ ἱερομάρ. ἐπισκ. Σινώπης.
	5 23 Πε. *Ἡ σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστ. *Ἰωάν.
	6 24 Πα. Θεκλης τῆς πρωτομάρτυρος.
	7 25 Σα. Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας
†	8 26 Κυ. *Ἡ μετάστασις *Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. *Ἀργία.
	9 27 Δε. Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῶ 44 μαρτύρων.
	10 28 Τρ. Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. καὶ Βαροῦ τοῦ προφ
	11 29 Τε. Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
12	30 Πε. Γρηγορίου ἐπισκ. μεγάλης Ἀρμενίας.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 11. καὶ ἡ νύξ ὥρ. 13.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Σκορπίον.

N. Π.

13	1	Πα.	Ἀνανίου τοῦ ἀποστ. καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ.	
14	2	Σα.	Κυπριανοῦ μεγαλομ. καὶ Ἰουστίνης τῆς παρθένου.	
†	15	3	Κυ.	Διονυσίου ἱερομάρτυρος τοῦ ἀρεοπαγίτου.
16	4	Δε.	Ἰερθεῦ ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.	
17	5	Τρ.	Χαριτίνης μάρτυρος.	
18	6	Τε.	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.	
19	7	Πε.	Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων.	
20	8	Πα.	Πελαγίας τῆς ὁσίας.	
21	9	Σα.	Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου, καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ ὁσ.	
†	22	10	Κυ.	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας τῶν ἀδελφῶν μαρτ.
23	11	Δε.	Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου, ἑνὸς τῶν ἐπὶ τὰ διακόν.	
24	12	Τρ.	Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτύρ.	
25	13	Τε.	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονί- κης μαρτύρων.	
26	14	Πε.	Ναζαρίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτ. καὶ Κοσμᾶ μελ.	
27	15	Πα.	Λουκιανοῦ μάρτυρος.	
28	16	Σα.	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου μάρτυρος.	
†	29	17	Κυ.	Τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς οἰκουμένης Ζ' Συνόδου. ᾠση τοῦ προφήτου καὶ Ἀνδρέου ὁσιομάρτυρος.
30	18	Δε.	Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ.	
31	19	Τρ.	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου καὶ Οὐάρου μάρτυρος.	

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1	20	Τε.	Ἀστεμίου μάρτυρος καὶ Γερασίμου τοῦ ὁσίου.	
2	21	Πε.	Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου καὶ Σωκράτους πρεσβυτ.	
3	22	Πα-	Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργοῦ καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τὰ παίδων.	
4	23	Σα.	Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου καὶ ἀποστόλου.	
†	5	24	Κυ.	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6	25	Δε.	Μαρκιανοῦ καὶ Μακρυτίου τῶν μαρτύρων.	
7	26	Τρ.	Δημητρίου μεγαλομάρτυρος. Ἀργία.	
8	27	Τε.	Νέστορος μάρτυρος.	
9	28	Πε.	Τερεντίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	
10	29	Πα.	Ἀναστασίας Ῥωμαίας τῆς ὁσιομάρτυρος.	
11	30	Σα.	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας τῶν ἀδελφῶν μαρτύρων.	
†	12	31	Κυ.	Στάχυος ἀποστόλου καὶ Ἐπι-μάχου μάρτυρος.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 10 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 14.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην.

N. Π.

13	1	Δε.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν θαυματουργ Ἀναργύρων.	
14	2	Τρ.	Ἀναργύρου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	
15	3	Τε.	Ἀκεψιμᾶ μάρτυρος.	
16	4	Πε.	Ἰωαννικίου μεγ. Νικάνδρου καὶ Ἐρμίου ἱερομ.	
17	5	Πα.	Γαλακτιῶνος καὶ Ἐπιστήμης τῶν μαρτύρων.	
18	6	Σα.	Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισκόπου Κ) πόλεως.	
†	19	7	Κυ.	Τῶν ἐν Μελιτηνῇ 33 μαρτ. καὶ Λαζάρου θαυμ.
20	8	Δε.	Ἡ Σύναξις Μιχαὴλ τοῦ ἀριστρατήγου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων. Ἀργία.	
21	9	Τρ.	Ὄνησιφόρου, Πορφυρίου μάρτ. καὶ Ματρώνης ὁσ.	
22	10	Τε.	Ὀλομπᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀποστ. Ὁρέστου μ.	
23	11	Πε.	Μηνᾶ, Βικτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων.	
24	12	Πα.	Ἰωάννου τοῦ ἐλεημονος καὶ Νεῖλου τοῦ ὁσίου,	
25	13	Σα.	Ἰωάν. τοῦ Χρυσοστόμου, ἀρχ.Κ) πόλεως. Ἀργία.	
†	26	14	Κυ.	Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. Ἀργία καὶ ἰχθ. κατάλ.
27	15	Δε.	Γουρία Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίδου τῶν μαρτύρων. Ἄρχεται ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων.	
28	16	Τρ.	Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ.	
29	17	Τε.	Γρηγορίου τοῦ θαυματοῦργ. ἐπισκ. Νεοκαισαρείας.	
30	18	Πε.	Πλάτωνος καὶ Ῥωμανοῦ τῶν μαρτύρων.	

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1	19	Πα.	Ἀβδίου τοῦ προφήτου καὶ Βαβλαᾶ μ.	
2	20	Σα.	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου ἀρχ.Κ) πόλεως.	
†	3	21	Κυ.	Τὰ εἰσοδία τῆς Θεοτόκου. Ἀργία.
4	22	Δε.	Φιλήμονος ἀποστόλου. Κιλικίας μάρτυρος	
5	23	Τρ.	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ἀγραγαντίνων καὶ Ἀμ- φιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου.	
6	24	Τε.	Κλήμεντος Ῥώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.	
7	25	Πε.	Αἰκατερίνης μεγαλ. καὶ Μερκουρίου μάρτ. Ἀργία.	
8	26	Πα.	Ἀλυμπίου καὶ Νίκωνος τῶν ὁσίων, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγονός.	
9	27	Σα.	Ἰακώβου Πέρσου τοῦ μεγαλομάρτυρος.	
†	10	28	Κυ.	Στεφάνου τοῦ νέου καὶ Εἰρηνάχου μάρτυρος.
11	29	Δε.	Παραμόνου καὶ Φιλομένου τῶν μαρτύρων.	
12	30	Τρ.	Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ἀποστόλου. Ἀργία.	

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

*Εχων ημέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 9 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 15.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερω.

N.	II.	
13	1	Τε. Ναοῦ τοῦ προφήτου.
14	2	Πε. Ἀββακοῦ τοῦ προφήτου.
15	3	Πα. Σωφρονίου τοῦ προφήτου.
16	4	Σχ. Βαρθολομαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Διαμασκηνοῦ.
+	17	5 Κυ. Σάββα τοῦ Θεοφύρου καὶ ἡγιασμένου. Ἀργία.
18	6	Δε. Νικολάου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυμ. Ἀργ.
19	7	Τρ. Ἀμβροσίῳ ἐπισκόπου Μεδιολάνων.
20	8	Τε. Παταβίου τοῦ ὁσίου.
21	9	Πε. Ἡ σύλληψις τῆς ἀγίας καὶ θεομήτορος Ἀννης.
22	10	Πα. Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου μαρτύρων.
23	11	Σα. Δανιὴλ τοῦ ὁσίου τοῦ Στυλίου.
+	24	12 Κυ. Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ. Ἀργία.
25	13	Δε. Εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
26	14	Τρ. Θύρσου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
27	15	Τε. Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
28	16	Πε. Ἀγγαίου τοῦ προφήτου.
29	17	Πα. Δανιὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν τριῶν παιδῶν, καὶ Διονυσίου ἀρχιεπ. Αἰγίνης τοῦ ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου.
30	18	Σχ. Σεβαστιανοῦ μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
+	31	19 Κυ. Βονιφατίου μάρτυρος.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1	20	Δε. Τῶν ἀγ. Προπατόρων. Προεόρτια τῶν Χριστουγέννων καὶ μνήμη Ἰγνατίου τοῦ Θεοφύρου.
2	21	Τρ. Ἰουλιανῆς μάρτυρος.
3	22	Τε. Ἀναστασίας μάρτυρος τῆς φαρμακολυτρίας.
4	23	Πε. Τῶν ἐν Κρήτῃ δέκα μαρτύρων.
5	24	Πα. Παραμονὴ τῶν Χριστουγέν. καὶ Εὐγενίας μάρ.
6	25	Σχ. Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Ἀργία τριήμερος καὶ κατάλυσις εἰς πάντα μέχρι τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων.
+	7	26 Κυ. Ἡ συνάξις τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου ἱερομ.
8	27	Δε. Στεφάνου τοῦ πρωτομ. καὶ Θεοδώρου Γραπτοῦ.
9	28	Τρ. Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ καέντων δισημίων μαρτύρων.
10	29	Τε. Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντων 14 χιλ. νηπίων.
11	30	Πε. Ἀνσίας τῆς ὁσιομάρτυρος.
12	31	Πα. Μελάνης τῆς ὁσίας. Ἀπόδοσις τῶν Χριστουγέννων.

ΑΙΝΑ ΚΥΡ. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ

ΔΙΝΑ ΚΥΡ. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ

ΜΕΡΙΜΝΑ ἦν ἐπεδείξατο ἡ διακεκριμένη αὐτῆ δεσποίνα πρὸς ἀρωγὴν τῶν ἀτυχῶν κατοίκων τῆς Κουτσούφλιανης, διὰ τὴν ἡρωϊκὴν πράξιν των, ἀνεθίβασεν αὐτὴν εἰς περιωπὴν καὶ κατέστησεν ἔτι μᾶλλον ἀξίαν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ Πανελληνίου. Ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐθνικωτάτην οἰκογένειαν Ρώμα (1), συνεδέθη διὰ γάμου μετὰ τῆς ἡρωϊκῆς οἰκογενείας τῶν Μαυρομιχάδων, λαβοῦσα ὡς σύζυγον τὸν κ. Κυριακούλην Π. Μαυρομιχάλην, ἔγγονον τοῦ ἐν Ἡπίρῳ ἡρωϊκῶς πεσόν-

(1) Ἡ ἐκ Ζακύνθου ἑλληνικωτάτη οἰκογένεια Ρώμα ἔλκει τὴν καταγωγὴν της ἐκ Βιτσέντσας, πόλεως Ἰταλικῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν ἐνετικὴν ἐπικράτειαν. Κατὰ τὴν IB' ἑκατονταετηρίδα συνέθη στάσις τῶν λεγομένων ποπολάρων, ἦτοι τῶν φιλελευθέρων, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἧς ἡγετὸ ἡ οἰκογένεια Ρώμα, καὶ ἧτις κατεστάλη ὑπὸ τῶν ἐνετικῶν στρατευμάτων, καταδικασθέντων τῶν ἡγετῶν αὐτῆς εἰς θάνατον. Τοῦτων δ' ἕνεκα εἰς τῶν Ρώμα ἔφυγεν εἰς Ἀνατολὴν μετασχὼν τῆς τελευταίας σταυροφορίας, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἔμεινεν εἰς Κύπρον, διατελοῦσα τότε ὑπὸ τοὺς Λουσιγιάνας. Ἐκ Κύπρου ἡ οἰκογένεια αὐτῆ μετῴκησεν εἰς Κρήτην, ἐκεῖ δὲ ἐξελληνίσθη καθ' ὀλοκληρίαν παραδεχθεῖσα καὶ τὸ ὀρθόδοξον θρήσκευμα. Ἐκτοτε οὐδεμίαν παρέλειψεν εὐκαιρίαν ὅπως παράσχη τὰς ἐκδουλεύσεις της εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν περίστασιν. Οὕτω κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου, κατὰ τὸ 1571, ὁ Μούκιος Ρώμας, διώκει πέντε γαλέρας, ἃς εἶχεν ἐξοπλίσει ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ ἐφ' ὧν ἐπέβαινον Ἕλληνες ναυμάχοι. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν τούρκων κατὰ τῆς Κρήτης, συνετήρει ἰδίᾳ δαπάνῃ στρατιωτικὸν σῶμα καὶ πολεμικὰς γαλέρας, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου. Μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν αὐτοῦ, ἡ οἰκογένεια Ρώμα μετῴκησεν εἰς Ζάκυνθον, συνεχίσασα καὶ ἐκεῖ τὰς ἐνδόξους οἰκογενειακὰς της παραδόσεις, ἡγουμένη πάντοτε τῶν φιλελευθέρων, καὶ παρέχουσα πᾶσαν περίθαλψιν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἡ ἐνετικὴ κυβέρνησις ἀμείβουσα τὰς μεγάλας αὐτῆς ἐκδουλεύσεις, πλὴν τίτλων καὶ ἄλλων διακρίσεων, ἀνέθεσεν εἰς αὐτὴν κληρονομικῶς τὴν προστασίαν τῶν ἐνετικῶν συμπερόντων

τος Κυριακούλη Μαυρομιγάλη, καὶ ἐκ μητρὸς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἑλληνικωτάτην οἰκογένειαν τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας Σουτσον. Συνεχίζουσα ἡ κ. Λίνα Κ. Π. Μαυρομιγάλη τὰς παραδόσεις ἀμφοτέρων τῶν οἴκων, κατέχει ὑπερροχὸν θέσιν μετὰ τῶν ἑλληνίδων καὶ διὰ τῆς λίαν ἐπιμεμηλημένης αὐτῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως, ὡς καὶ διὰ τῶν περιστοιχουσῶν αὐτὴν ἀρετῶν. Θεωροῦσα τὴν οἰκογένειαν ὡς τὴν κρηπίδα τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ἀποφασίζει πᾶν ὅ,τι θεωρεῖ ἀναρμόδιον διὰ τὰς γυναῖκας, προθυμοποιουμένη ν' ἀναδείξῃ τὸν οἶκόν της πρότυπον ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Τοιαύτη οὖσα ἡ κυρία Κ. Π. Μαυρομιγάλη τιμᾷ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, παρὰ τοῖς ἐπίσημοις ξένοις, ἀπολαύει δὲ τῆς ἀμερίστου ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως πάντων.

καθ' ὅλην τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ Πατρῶν μέχρι Καλαμῶν. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 εἶνε γνωσταὶ αἱ ἐκδουλεύσεις ἃς παρέσχεν ἡ οἰκογένεια αὕτη, ὧν ἕνεκα ἀνεδείχθη μία τῶν μεγαλύτερων τοῦ Ἁγῶνος.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

Ἔς τὴν ἑορτὴν τῆς

Εἶπα ἔς τὸ κῦμα τοῦ γιαιοῦ, ἔς τὸ δροσερὸν ἀγέρι,
ἔς τῶν λουλουδιῶν τῆ μυρουδιά, ἔς τῆς νύχτας τὸ ἀστέρι,
ἔς τὴν πούλια, ἔς τὸν αὐγερινὸν — συντρόφια ἀγαπημένα —
ἔς τὸ ταξειδιάρικο πουλὶ ποῦ φεύγει γιὰ τὰ ξένα :
— μὲ φῶς, τραγοῦδι κ' εὐωδιὰ νὰ φθάσουνε σιμά σου
καὶ νὰ σοῦ φέρουν μιά γλυκερὰ εὐχή μου ἔς τὸ ὄνομά σου

Σ.

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

ΠΡΟΑΝΑΚΡΟΥΣΜΑ

Δύσκολε Ρυθμέ,
Ποῦ δείχνεις τὸ κρυφὸ σου
Μόνο σ' ὄσους δέχονται
Τὸ φῶς τοῦ νοῦ ἀπ' τὸ φῶς σου.

Πάνσοφε Ρυθμέ,
Ποῦ ἀκόμα δὲν ἐστάθῃ
Ἄγνωστό σου τίποτε
Στὰ πλάτη καὶ στὰ βάθῃ.

Γίγαντα Ρυθμέ,
Τὸ Σύμπαν ποῦ ἀγκαλιάζεις,
Καὶ μ' ἐκεῖνο ἐλεύθερα
Παίζεις κι' ἀναγαλλιάζεις.

Σὺ ποῦ τὰ τρανά
Τὰ κάνεις πλέον μεγάλα
Καὶ μιά πλάση ἐλόκληρη
Βγάζεις ἀπὸ μιά στάλα,

Τῆς ψυχῆς ψυχῆ,
Καὶ τῶν ἀψύχων πνεῦμα,
Ποῦ τὴν Ὄμορφιά
Γεννᾷς μ' ἕνα σου νεῦμα !

ὦ Ρυθμέ, ποῦ ἀδάμαστος,
Ποῦ μὲ φτερά Πηγᾶσου
Φέρνεις γύρα τὸ Ἀπειρο,—
Δίπλωσε τὰ φτερά σου.

Τῆς ὄρυγς τὸ πέταμα
Ποῦ ξαναφέρνει ἔμπρός μου
Ἵλα τὰ κινήματα,
Μὲ τάξι θεία, τοῦ κόσμου,

Τῆς ὄρυγς τὸ πέταμα,
Τοῦ Ὀλύμπου ἐσὺ βλαστάρη,
Κράτα μὲ τ' ὀλόχρυσο
Τοῦ Στίχου χαλινάρι.

Κι' ἂν χαμῶς τρομάξῃ σε
Μέσ' στῆς Ἰδέας τὸ κύμα,
Τὸ δελφίνι φώναξε
Σωτήρα σου : τῆ Ρίμα !

Τῆς ὄρυγς τὸ πέταμα,
Πολύτροπε, παραίτα,
Μ' ἄλλη χάριν ἤσυχῃ,
Ρυθιέ, σύμμετρα πέτα.

Ἄλλαξε θωριά
Καὶ χελιδόνι γίνε,
Σ' ἓνα σπιτι φώλιασε
Κι' αὐτὸ ναός σου ἄς εἶνε.

Καὶ διαλάλα μ' ὄλη σου
Τῆ δύναμι καὶ δόξα
Τοῦ σπιτιοῦ τῆ δύναμη
Καὶ τοῦ σπιτιοῦ τῆ δόξα !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΝΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

ΟΤΙ εἶχε γίνῃ ὁ παράλιος δρόμος. Ἰσῖος, πλατύς, στρω-
μένος μὲ κοκκινέχρωμα καὶ στολισμένος ἀπ' ἄκρη σ'
ἄκρη μὲ δύο λευκότετα πεζοδρόμια, ὁ καινούργιος
δρόμος ἦταν ἡ χαρὰ καὶ τὸ καμάρι τῶν ἀγαθῶν
ἐπαρχιωτῶν. Ἐδῶ εἶχαν μετατεθῆ καὶ ὁ μικρὸς καθημερινὸς καὶ
ὁ μεγάλος κυριακάτικος περίπατος. Καὶ ἂν ἐκαθόσταν μιστὴ ὥρα
σε κανένα τραπεζάκι καφενεῖου, κοντὰ στὴ θάλασσα, θὰ ἔβλεπες
νὰ περάσῃ ἔμπρός σου ὅ,τι εἶχε νὰ δείξῃ ἢ νὰ κούψῃ ἢ κοινω-
νικὴ ἐκείνη μικρογραφία : πλοῦτον ἀνεπίδεικτον ἢ φτώχειαν ἐπι-
δεικτικὴν, — εὐμορφιὰν ταπεινούσαν ἢ καὶ ἀθάδη ἀσχημάδαν.

Ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ περιπάτου, θὰ ἐξεχώριζες μιὰ συντροφιά,
ποῦ δὲν ἤμποροῦσε παρὰ νὰ σοῦ κάμῃ ἐντύπωσιν. Ἦταν τα-
κτικὴ καὶ πάντα ἡ ἴδια, κάθε Κυριακὴ καὶ κάθε γιορτῆ, (ποτὲ
ὅμως καθημερινή). Ἐπειτα καὶ ὁ τρόπος τῆς ἦταν κάπως ἰδιορ-
ρυθμος. Πρῶτον ἐπεριπατοῦσε πολὺ γρήγορα ὥστε εἰς τὸ διά-
στημα τῆς μιστῆς ὥρας, θὰ τὴν ἔβλεπες νὰ περάσῃ δυο-τρὴς φο-
ρές. Ἐπειτα δὲν ἐπεριπατοῦσεν ἴσια' ἀλλὰ πότε δεξιᾶ, πότε ἀρι-
στερᾶ, πότε στὴ μέση, πότε στὴν ἄκρη, μὲ τόσφ συγνές λοξοδρο-
μίες, ποῦ ὁ περίπατός τῆς ἐκεῖνος ἐκαταντοῦσε πειρὰ ἓνα παρά-
δαγμα ἀνήσυγον καὶ βεβηρωμένον. Ἐνόμιζες πῶς κάποιον εἶχαν
χάσῃ καὶ διαρκῶς τὸν ἐγύρευαν. Καὶ ὄλω ἐκούτταζαν, ἐκούτταζαν.
Ὅχι τρεῖς ἄνθρωποι, ἀλλὰ τρία ζευγάρια μάτια ἐτριγύριζαν
ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος...

Τὴν συντροφιάν αὐτὴν ἐσχημάτιζαν δύο παιδιὰ μ' ἓνα νέον
στὴ μέση. Ὁ νέος ἕως εἰκοσιπέντε χρόνων, γλωμῶς καὶ ἀδύνατος
μὲ μαῦρα γενάκια, μὲ ὕφος καλοῦ χριστιανοῦ καὶ μ' ἐνδυμασίαν
υψηλοῦ καλοσιγυρισμένου. Τὰ παιδιὰ ἀπὸ δεκατεσσάρων ἕως
δεκαπέντε χρόνων, πλουσιόπαιδα μ' ἐξωτερικὸν πολὺ περιποιημέ-
νον. Τὸ μεγαλύτερο ἦταν ὑψηλὸ καὶ ἰσχνό, ἀλύγιστο καὶ ἄ-

σχημο, με μιὰ μύτη μεγάλη, με μάτια ἄφωτα, περικοιμένα, καὶ με τὸ πρόσωπο σπαρμένο ἀπὸ σπιθουλία. Τὸ μικρότερο ἦταν μᾶλλον εὐμορφο παιδί, πεῖο κοντό, ἀλλὰ πολὺ πεῖο παχὺ, μ' ἕνα λαϊμὸ κάτασπρο σὰν γυναικεῖο καὶ με δύο μαῦρα μάτια πονηρὰ καὶ ὀλάνοιχα. Ἀκουμποῦσε με νογέλειαν γάτας εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ὑπηρετοῦ, με τὸ χεῖρι περασμένο στὸ δικό του, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ ἀδελφός του ἐστέκετο εἰς ἀπόστασιν καὶ ἐκρατοῦσε τὸν ὑπηρετὴν ψυχρῶς ἀπὸ τὸ μανίκι. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο, μ' ὅλην τὴν διαφορὰν τῆς προσκολλήσεως, τὸν ἐκρατοῦσαν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καλὰ, καὶ τὸν ἐτραβοῦσαν, καὶ τὸν ἔσερναν, καὶ τὸν ὀδηγοῦσαν.

Ἐἶχαν μαζί του ὅλον τὸ θάρρος μικρῶν κυριῶν, καὶ ὅλην τὴν οἰκειότητα μικρῶν ἀδελφῶν. Χρόνια εἶχεν εἰς τὸ σπίτι των ὁ νέος ἐκεῖνος. Τὰ παιδιὰ ἐγεννήθησαν σχεδὸν εἰς τὰ χεῖρια του. Αὐτὸς τὰ ἐπρωτόβγαλε περίπατο. Ἄμα ἐμεγάλωσαν λιγάκι, τὸν ἔδεσαν ἄλλὰ τὰ ἔδερε κ' ἐκεῖνος. Ἀγάπη ὅμως καὶ ἐμπιστοσύνη μεταξὺ τους ὄση θέλης. Ἦταν ὁ πρῶτος τους φίλος· ἄλλον ἀπὸ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐκ εἰχεν ἐγνωρίζαν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν γίνονται συχνὰ τέτοια θαύματα, κ' ἕνα τέτοιο θαῦμα ἦταν ἡ σχέσις τῶν παιδιῶν αὐτῶν με τὸν ὑπηρετὴν.

Ὁ Ἀλκιβιάδης, ξενάκι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἶχεν ἔλθῃ ἀπὸ τὸν ἄπέναντι Μωρητῶν, ὅταν δὲν εἶχε ἀκόμη δώδεκα χρόνια Ἀμέσως τὸν ἐπῆρεν ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν γιὰ τὴν σαράγια του. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ κατὰστημα ἦταν ἀποκάτω ἀπὸ τὸ σπίτι, ὁ Ἀλκιβιάδης ἦταν καὶ εἰς τὸ σπίτι. Ὅλα τὰ ἔκαμαν, ἀκόμη καὶ τὴν κουζίνα, ὅταν ἔφρουγε ἡ ὑπηρετρία. Δὲν ἦταν, βλέπετε, μονάχα παιδαγωγός. Τώρα τὰ παιδιὰ εἶχαν δασκάλους καὶ δασκάλες. Ὁ Ἀλκιβιάδης τὰ ἐσυνόδευε μόνον εἰς τὸν δρόμον καὶ τὰ ἔβγαζε περίπατο. Γιατί με ποῖον νὰ βγοῦν; Μὲ τὴ μητέρα τους; Αὐτὴ δὲν ἔβγαине ποτέ· δὲν ἦταν γυναῖκα τοῦ κόσμου, δὲν εἶχε λάβῃ τὴν ἀνατροφὴν, ποῦ ἐλάμβαναν τότε τὰ παιδιὰ της. Μὲ τὸν πατέρα τους; Ἄλλ' αὐτὸς ἐπροτιμοῦσε νὰ πηγαίη τὴν Κυριακὴν εἰς τὸ καφενεδάκι τῶν ἐμπόρων καὶ νὰ συζητῇ με τοὺς συναδέλφους του γιὰ τὴν τιμὴ τῶν σταριῶν, καὶ νὰ κανονίξῃ τὰς ἐργασίας τῆς ἑβδομάδος.

Γι' αὐτὸ τὰ παιδιὰ ἐφαίνοντο πάντα, — καὶ εἶδαμεν εἰς τὴν εἰδους σύμπλεγμα, — με τὸν Ἀλκιβιάδην. Τώρα θὰ σας παρακαλέσω νὰ τα παρακολουθήσωμεν ὀλίγον εἰς τὸν κυριακάτικον αὐτὸν περίπατον, καὶ νὰ κατασκοπεύσωμεν τὰ κινήματά των, καὶ νὰ κούσωμεν τὴν συνομιλίαν των. Ξεῦρετε, εἰς τὴν ἐπαρχίαν κάμνουν καὶ λέγουν πάντα τὰ ἴδια. Ὡστε, ἂν ἰδοῦμεν τί ἔκαμαν καὶ τί εἶπαν

σήμερα τὰ παιδιὰ, ξεύρομεν πεῖα τί λέγουν καὶ τί κάμνουν κάθε Κυριακῇ.

— Ψυχὴ μου ρούγα! ἔλεγε ὁ Ἀνδρέας με μίαν φωνὴν βγαλμένην ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην μύτην. Ψυχὴ μου σ τ ρ ἄ τ α μ α ρ ἱ ν α ι. Δρόμος ἴσιος, ποῦ τονε βλέπεις καὶ χαίρεσαι! Ὅχι σὰν ἐκείνη τὴν Πλατεῖα Ρούγα, ποῦ εἶνε ὅλο στρηφογυρισματα!

Καὶ ἔγραψεν εἰς τὸν ἄερα με τὸ χεῖρι του ἕνα ζ ἰ γ · ζ ἄ γ, διὰ νὰ δείξῃ τὸ σκολιὸν τοῦ ἄλλου δρόμου, τοῦ πηλγοῦ.

— Καὶ τὰ Ψηλώματα τὸ ἴδιο ἦταν! ἐπρόσθεσε ζωηρὸς ὁ μικρὸς Νιόνιος. Ὅλο γυρίζει ὁ δρόμος, καὶ δὲ βλέπεις μπροστά σου οὔτε ἕκατὸ βήματα.

— Ἐχει κι' αὐτὸ τὴ χάρι του! εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς νὰ ἐπιθυμοῦσεν ἀκόμη τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον ἐξοχικὸν ἀνήφορον, με ὅλες του τὲς ἰδιοτροπίες

— Δὲ βαρύνσαι! ἀπεκρίθη ὁ Νιόνιος. Ἐμένα μάρσσει νὰ βλέπω κοπέλλες ὄσω φθάνει τὸ μάτι μου... Μάρσσει νὰ ξανοίγω τὴν κοπέλλα ἀπὸ μακούα, καὶ νὰ πέρνω τὰ μέτρα μου γιὰ νὰν τὴ φέρνω φάτσα. Ἐτούτος, ψυχὴ μου, εἶνε δρόμος γιὰ ἐργολαβία! Μὲ μίαν ματιὰ βλέπεις τί γίνεται ἀπὸ τὴ μίαν ἄκρη τοῦ περιπάτου ἴσια με τὴν ἄλλη.

— Κάτι βλέπω! εἶπεν ἄξαφνα ὁ Ἀνδρέας.

— Ποῦ, μωρέ;

— Νὰ ἐκεῖ πέρα, στὸ φανάρι τοῦ Τσόλα... Ξανοίγω ἕνα ζευγάρι ζντζες, ποῦ εἶνε γιὰ βουλοισίες...

— Ἄς τονε, δὲν εἶνε τίποτα, εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Τῷ φαίνεται.

Ὁ Νιόνιος ἔβγαλε ἕνα ζευγάρι γυαλιὰ καὶ τὰ ἐπλησίασε με νευρικὴ γρηγοράδα στὰ μάτια του. Ἦταν μύωψ, ἀλλὰ κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του.

— Μπᾶ ξαφνικὸ νὰ σοῦρθῃ, στραβίλακα! ἐφώναζε. Εἶνε ἕνας φουστανελάς με κόκκινες κάλτσες, μωρέ!

Ὁ παιδαγωγὸς ἐγέλασε· ἀλλὰ ὁ Νιόνιος μᾶλλον ἐθύμωσεν.

— Ἐλα, ἔλα! εἶπε σὲ λίγο· δεξιᾶ... ἀπὸ δῶ... ἀπὸ δῶ... Ἐρχεται ἡ Μαρίνα... Ψυχὴ μου κυρά!

Ὁ Νιόνιος ἐτραβοῦσε καὶ ἡ συντροφία ὅλη ἐλοξοδρόμησε. Καὶ ὅταν ἐπῆρε πάλι τὴν εὐθείαν, εὐρέθηκεν ἴσια ἀντικρὺ σὲ μιὰ κόρη, ποῦ ἤσχετο καμαρωτὴ με τὴ μητέρα της.

Ξανθὴ καὶ γεμάτη, εἰς τὴν πρώτην ζουμορὴν νεότητά. Ἐφοροῦσε κοντό, παιδικὸ φουστανάκι, ποῦ ἄφινεν ἔξω δύο γάμπες θαυμάσιες Ἀλλὰ ὅλον τὸν ἄερα τῆς τον εἶδε τὸ στήθος, φουσκωμένα καὶ ὑπερήφανα.

— Χώ, χώ, χώ, χώ! Έκαμεν ὁ Νιόνιος.

Καὶ οἱ τρεῖς εἶχαν καρφωμένα τὰ μάτια των ἐπάνω της. Ἐκείνη ἔρριψεν ἓνα βλέμμα γρήγορο, ἀδιάφορο, καὶ ἐπροχώρησε. Καὶ οἱ τρεῖς ἐγύρισαν τὰ κεφάλια καὶ τὴν παρηκολούθησαν ἀκόμη ὀλίγον ἀπὸ πίσω.

— Νταρντάνα! εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης.

— Εἶνε ἡ ὠμορφότερη κοπέλα τῆς χώρας! ἐκήρυξεν ὁ Νιόνιος.

— Ὠμορφη, δέν σου λέω, εἶπεν ἡ μύτη τοῦ Ἀνδρέα. Ἐγὼ ὅμως δὲ δίνω τὴ μάνα της, νὰ της πάρω οὐλες. Αὐτὴ εἶνε κ' ἂν εἶνε νταρντάνα! Νὰ κρυφτῆς, μωρὲ μάτια μου ἐκεῖ-μέσα, μπόρεῖ νὰ σε γυρεύουνε τ' ἀποσπάσματα ἓνα μῆνα καὶ νὰ μὴ σ' εὐρίσκουνε!

Ὁ παιδαγωγὸς ἐγέλασε μὲ τὴν εὐφυΐαν τοῦ μαθητοῦ του. Ὁ μικρότερος ὅμως διεμαρτυρήθη:

— Ἄ μπᾶ - μπᾶ - μπᾶ! Ὁ, τι ἄλλο θέλεις, μὰ γρη῏ς ἐμένα δέν μ' ἀρέσουνε. Οὐτε τὰ μικρά, τὰ νιαῖδια, μὰ οὔτε ἡ γρη῏ς.

— Ὅχι δά, εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Ἐνας λόγος λέγει: ἡ παλὰ κόττα ἔχει τὸ ζουμί.

— Πῶς; πῶς; πῶς; ἐρώτησαν μαζὶ καὶ τὰ δύο παιδιὰ. Καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἐπανάλαθε τὴν παροιμίαν, πού τὴν ἤκουαν πρῶτην φοράν, διὰ νὰ μὴ τὴν ξεχάσουν ἐπὶ ζωῆς.

— Βάρδα, ἡ Κατινούλα! εἶπεν ὕστερα ὁ Νιόνιος.

— Ποῦ εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Ἐκεῖ - κάτω στὴ Σκάλα; ἢ Μπράβο, Νιόνιο! Μωρὲ σὺ εἶσαι ἀστρίτης!

Μέσα στὸ πλῆθος, μακριὰ, ἐξεχώριζες ἓνα τριανταφυλλὶ φῶρεμα, γλυκύτατον, δροσερώτατον. Ἦταν ἡ Κατινούλα πραγματικῶς, καλλονὴ εἰκοσι χρόνων, φημισμένη εἰς ὅλην τὴν χώραν. Τὸ καθαρομελάγχρινον ἐκεῖνο προσωπάκι, ἀνάμεσα εἰς τῆς τοῦφες τῶν μαῦρων σγουρῶν, μὲ μιὰν ἐλῆτσα εἰς τὸ ἀριστερὸν μάγουλον, ἐγεννοῦσε τὸν πόθο σὲ μικροὺς καὶ σὲ μεγάλους.

Καθὼς ἐλοξοδρομοῦσε πάλι ἡ συντροφία, γιὰ νὰ τὴ φέρῃ φάτσα, ὁ Ἀλκιβιάδης ἐξαφνα ἀνεκάλυψε μιὰν ἄλλη, καθισμένην μὲ τὴν παρὰ της, εἰς ἓνα τραπεζάκι τοῦ ἀντικρουοῦ πεζοδρομίου.

— Ἐλάτε πρῶτα ἀπὸ δῶ νὰ ἰδοῦμε μιὰ στιγμὴ καὶ τοῦτο τὸ κομμάτι, εἶπε καὶ ἐτράβηξε πρὸς τὰ ἐκεῖ τὰ παιδιὰ.

Ἦταν ἀγνωστὴ κόρη ὀλωφιδίλου, μὲ κυριακάτικο φῶρεμα κτυπητὸ καὶ ἀκομφο, χωρὶς τρόπους, χωρὶς σ' ἰ.κ. Εἶχεν ὅμως ἓνα πρόσωπο φεγγάρι, κατακόκκινον πού ἔσταζεν αἷμα. Αὐτὸ ἄρεσε τοῦ μωραίτη ἦταν τοῦ γούστου του.

Ἄλλὰ τὰ παιδιὰ δέν ἠμποροῦσαν νὰ τὸ καταλάβουν. Εἶχαν

πλησιάζει τὸ τραπεζάκι, καὶ ἀκόμη δέν ἤξευραν ποιὰν ἤθελε νὰ τοὺς δείξῃ.

— Ποῦ εἶνε μωρὲ; ἠρώτησεν ἡ μύτη τοῦ Ἀνδρέα, ἐν ᾧ ὁ Νιόνιος ἔβλαζε τὰ γυαλιὰ του.

— Ἀκόμη δέν τὴν εἶδατε; ἐψιθύρισεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Νά, νά, ἐδῶ... μὲ τὰ κόκκινα... Φῶς μόνάχο!

— Ἐτοῦτῃ ἐδῶ;

— Ναι. Εἶδες πρόσωμα;

— Ἄμε στὸ διάβολο, κακοχρονονάχης ἐσὺ καὶ δαύτῃ! ἐφώναζεν ὁ Νιόνιος ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον.

— Χαρὰ στὸ πρᾶμμα! εἶπεν ὁ Ἀνδρέας; αὐτῆνης, μάτια μου, μανάχο τὸ φέσι τῆς λείπει! Ἀγκαλιὰ μωραίτης... μπόρεῖς νάχῃς γούστο ποτέ; ἐπρόσθεσε μὲ ὄλην τὴν περιφρόνησιν τοῦ Ἑπτανησίου.

— Καλὲ αὐτὴ δὲ σας ἀρέσει; Καλὲ αὐτὴ εἶνε Νεραῖδα!

— Πᾶμε! πᾶμε!.. Ἄς τὴ τὴν κοπέλα, νάν τὴ βλέπουν οἱ χασάπηδες!

Καὶ ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ, βιαζόμενα νὰ συναντήσουν τὴν Κατινούλαν. Ἀλλὰ ἡ πρόσθετος ἐκείνη λοξοδρομία τοὺς εἶχε φάγῃ πολλὴν ὥραν, καὶ ἡ Κατινούλα εἶχε προχωρήσῃ. Καὶ ὡς νὰ φθάσεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην, ἀγκωνίζοντα δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τὸ πλῆθος, τὸ κορίτσι ἐπροσπέρασε, χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ το ἰδοῦν κατάμουτρα.

— Βλάχα! ἐσὺ τὰ φταῖς! εἶπεν ὁ Νιόνιος, καὶ ἔδωσε μιὰτσιμπιὰ τοῦ Ἀλκιβιάδη.

— Γιὰ τὴ φεγγαροπροσώπῃ σου, ἐγάσαμε ἐτοῦτο τὸ πλάσμα! εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, καὶ ἔδωσε μιὰ γροθιά στὴν πλάτη τοῦ Ἀλκιβιάδη.

— Φρόνιμα, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης; ἐδῶ εἶνε δρόμος. Μὴν κάνετε ἔτσι καὶ δέν ἐχάθηκε ὁ κόσμος! Τὴν πέρνουμε ἀπὸ πίσω.

Καὶ ἐγύρισαν ἀμέσως διὰ νὰκολουθήσουν τὴν Κατινούλαν.

Ἐτρεῖξαν καὶ τὴν ἔφθασαν. Τότε ἄρχισαν νὰ περιπατοῦν σιγά, ἐν ᾧ ἐκείνη ἐπροπορευέτο ὀλίγα βήματα, λυγίζουσα τὸ χροῖτωμένον τὴς ἀνάστημα καὶ χαϊρετῶτα δεξιᾶ κ' ἀριστερᾶ.

— Σουσουράδα μου!.. ἔλεγεν ὁ Ἀνδρέας Ἄγ, ἐσὺ!..

— Ὠμορφη, πάντα ὦμορφη, ἔλεγεν ὁ Νιόνιος. Νά σας πῶ ὅμως, ἐμένα μάρεσει καλλίτερα ἡ ἀδερφή της ἡ Μαίρη, πού πῆρε τὸ Γοῦρο τὸ γιατρό.

— Δέν ἤξέρεις τί λές! ἀντεῖπεν ὁ Ἀνδρέας. Καὶ ἀπὸ τίς τρεῖς ἀδερφάδες, ἡ ὠμορφότερη εἶνε ἡ Τούλα, πού πῆρε τὸ Γιούλιο τὸν Κοτσανίτη.

Ὁ παιδαγωγὸς ἐπαρτάδην τὴν γνώμην μὲ ζωηρὸν κίνημα τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπρόσθεσε :

— Νταρτανάρα ! Μάλιστα ! ἐκείνη μάλιστα !..

Ἄλλ' ἄμα ἔφθασεν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δρόμου ἡ Κατινούλα, καὶ ἐγύρισεν ἀπότομα, καὶ ἀστράφεν ἔξαφνα ἐμπρὸς τῶν σάν ἤλιος, καὶ τοὺς ἔρριψε μιὰ ματιὰ χαριτοβλέφαρη, ἢ γνώμης ἐγύρισαν ἀνάποδα :

— Κατινούλα καὶ πάλι Κατινούλα !

Ὁ περίπατος ἐξηκολούθησε μὲ τὸν ἴδιον τρόπον. Μόλις ἐξάνοιγαν καμμιὰ εὐμορφή, ἐτσακίζοντο καὶ οἱ τρεῖς μὲ τὴν ἴδια προθυμίᾳ νὰ τὴν πλησιάσουν καὶ νὰ τὴν φέρουν φά τ σ α. Καὶ ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ συρροὴ τῶν ὠραίων ἦταν ἐξαιρετικῶς μεγάλῃ, ἡ εὐδαμονία τῶν μικρῶν ὀνειροπόλων δὲν εἶχεν ὄρια. Ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐμεγάλωνεν ὁ πόθος τῆς στιγμῆς, καὶ μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀνεκπληρώτου, τόσῳ ἀλγεινῆν διὰ τὸ πρῶτον ἀγοουρῶν πνημα τὸ ἄγριον τῆς σαρκός, ἄρχισε νὰ πιάνη τὰ παιδιὰ ἡ θαθεῖα ἐκείνη μελαγχολία τῆς ἡλικίας τῶν. Ἦταν δὲ καὶ ἡ ὥρα ποῦ τὴν ἔτρεφε. Ὁ ἥλιος εἶχε θασιλεύσει ὁ ὄγκος τοῦ Σκοποῦ, ποῦ ἔλαμπε πρὸ ὀλίγου ἀκόμη μενεξεδένιος, ἔσθυσε σιγα-σιγα κ' ἐμαύριζε ὁ ἀσημένιος καθρέπτης τῆς θαλάσσης ἄρχισε νὰ θολώνῃ τὸ δὲ χρυσάφι καὶ ἡ πορφύρα τοῦ ὀρίζοντος ἐνώθησαν ἐκεῖ κάτω εἰς ἓνα χρώμα ἀσθениκὸν καὶ κρύον. Εἰς ὅλον τὸν περίπατον ἐγύθη ἡ σκιά τῆς ἐσπέρας, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαμπαν, χωρὶς ζωὴν ἀκόμη, τὰ φῶτα, ποῦ ἀναπταν κατὰ μῆκος τῆς Σ τ ρ ἄ τ α ς Μ α ο ἷ ν α ς.

— Ἀχ ! ἐστέναζεν ὁ Νιόνιος. Ἦθελα, μωρὲς παιδιὰ, νὰ μου ἔδιναν τὴν ἐξουσία νὰ διαλέξω μιὰ κοπέλα ἀπὸ τοῦτες, ὅποιαν ἤθελα, καὶ νὰ τὴν πάω ἀπόψε εἰς τὸ σπίτι μου.

— Καὶ ποῖος δὲν το ἤθελε αὐτό ; εἶπε χαμογελῶν ὁ Ἀλκιβιάδης.

— Ἀλήθεια, τί καλὰ ποῦ ἦταν πρῶτα ὁ κόσμος ! εἶπεν ἡ μύτη τοῦ Ἀνδρέα, μὲ παράπονον. Τότενες οἱ ἄνθρωποι ἐζούσανε σὰν τὰ σκυλιὰ Ὅλες ἡ γυναῖκες ἦταν στὴ διάθεσί σου... ἔτσι, στὴ ρούγα.

— Καὶ ποῦ το ξέρεις ἐσύ ; ἠρώτησεν ὁ παιδαγωγός.

— Μᾶς το εἶπαν εἰς τὸ σχολεῖο.

— Μπᾶ ! ; καὶ τέτοια πράγματα, γυιέ μου, σᾶς μαθαίνουν εἰς τὸ σχολεῖο ;

— Καὶ χειρότερα ἀκόμα, εἶπεν ὁ Νιόνιος Ἀλλὰ μᾶς τα λένε μὲ τρόπο.

— Αὐτὸ ποῦ εἶπε τότε ὁ Ἀνδρέας, πῶς σᾶς το εἶπαν ;

— Νά, μᾶς εἶπαν πῶς « Ὁ Χριστὸς ἐσύστησε τὸν νόμιμον γάμον. » Δὲν ἤθελάμε καὶ περισσότερο γιὰ νὰ καταλάβουμε.

— Ἔτσι ἔ ;

— Ἀμὴ τί ; ἐσύ πάλι ἐνόμισες πῶς μᾶς λένε εἰς τὸ σχολεῖο βρωμολογία ;... Αὐτὰ τὰ λέμε μεταξύ μας τὰ παιδιὰ.

Ὁ παιδαγωγὸς ἔμεινεν ὀλίγας στιγμὰς σιωπηλός. Ἐπειτα εἶπε :

— Κάνετε πολὺ ἄσχημα νὰ λέτε βρωμολογία. Ὅσῳ γιὰ κεῖνο ποῦ εἶπε προτῆτερα ὁ Ἀνδρέας, μάθετε πῶς μιὰ γυναῖκα πέφτει τοῦ καθενοῦ. Ἀδερφάδες δὲν ἔχετε, πλούσιοι εἰσάσθε, σὲ λίγα χρόνια θὰ παντρευτήτε.. Νὰ ἡ κοπέλες ! ἐδῶ εἶνε. Διαλέξτε καὶ πάρτε

— Ζῆσε, μαυρὲ μου, νὰ φᾶς τριφύλλι ! εἶπεν ὁ Ἀνδρέας.

— Καὶ τὸ μαγιάπαιλο νὰ φᾶς σταφύλι, συνεπλήρωσεν ὁ Νιόνιος. Ἀμ ἔτσι τὸ ξέρω κ' ἐγώ .. Τί μου λὲς ἐκεῖ ; ! Ἐγὼ ἀπόψε ἤθελα τὴν κοπέλα, ποῦ θὰ γυρίζω στὸ κρεβάτι σὰν τὸ ψητό.

Καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἐδέχθη πάλιν μιὰ τσιμπιὰ ἀπὸ τὸν ἕνα, μιὰ γροθιὰν ἀπὸ τὸν ἄλλον.

— Φρόνιμα, σᾶς εἶπα ! ἐφώναζεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Ζιζάνια ! Ὅριστέ ἐκεῖ ! Τὰ μουρέλια ! Τὰ μυζιάρικα ! ποῦ μας κάνουν τότε καὶ τοὺς μεγάλους .. Ἀμὴ τί νὰ ποῦμε μεις ποῦ εἰμαστε εἰκοσιπέντε χρονῶν ;... Ἐλα, ἐμπρός, μᾶς ! Σπίτι ! Ἀργήσαμε καὶ ὁ πατέρας σας θὰ φωνάξῃ.

Καὶ ἀδράξας τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰς γέρας, μὲ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποῦ εὗρισκε ὅταν ἤθελε, τὰ ὠδήγησε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ σπίτι. Καὶ δὲν εἶπαν πλέον λέξιν, ὡς τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. Καθένας ἐπροσπαθοῦσε μόνος του νὰ ξεκαθαρίσῃ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ περιπάτου, καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν γυναικείων ἐκείνων φαντασμάτων, νὰ ξεχωρίσῃ τὸν σύντροφον τῶν νυκτερινῶν του ὀνειρῶν.

Ἀθῆναι, 15 Αὐγούστου, 98.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΡ. ΖΛΑΤΑΝΟΥ

Η ΕΝ Μάνσεστερ γνωστή μεγάλου και ένθουσιώδους πατριώτις. Τὸ ἰδεώδες τῆς ἑλληνίδος γυναικὸς ἐν τῇ ξένη ἀληθινῇ καὶ ἐμπνευσμένῃ ἰέρειᾳ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ, ἐν ἀπὸ τὰ σπάνια σεμνώματα τῶν Ἀθηνῶν, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐξέθρεψαν καὶ ἐνεπότισαν εἰς τὴν ὠραίαν τῆς ψυχῆς τὰς ἡρωϊκάς παραδόσεις τοῦ Ἀγῶνος (*) Ἐλκουςα τὴν καταγωγὴν ἐξ ἑγ-

(*) ΣΗΜ. Ἡ κ. Αἰκ. Ζλατάνου ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις καὶ ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαιστάτην ἀθηναϊκὴν οἰκογένειαν Καζαντζή πολλὰς θυσίας αἵματος καὶ χρήματος προσενεγκούσης εἰς τὸν ἀγῶνα. Ὁ πατὴρ αὐτῆς Μιχαὴλ Ν. Καζαντζής ἦν ἀδελφὸς τῶν τριῶν ἀνδρείων νέων Δημητρίου, Ἰωάννου καὶ Λάμπρου Ν. Καζαντζή, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ἔπεσον μαχόμενοι ἡρωικῶτατα, ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Ὁ Δημήτριος ἠγωνίσθη, νεώτατος,

κοῖτου ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας, εὐτυχήσασα δὲ νὰ συζευχθῇ ἄνδρα ἐπίσης φιλόπατριν, τὸν μακεδόνα Γρηγ. Ζλατάνον, ἀποκατέστη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν Μάνσεστερ, ἔνθα ἐδημιούργησε μοναδικὸν κέντρον ἑθνικῆς ἐνεργείας. Ὡ! πόσον μεγάλη θὰ ἦτο ἡ Ἑλλάς, ἐὰν εἶχεν ὀλίγας ἀκόμη ἑλληνίδας τοιαύτας!

Ἀνατροφή καὶ μόρφωσις ἐπιμεμελημένη συνεπλήρωσαν τὰ δῶρα, ὅσα ἡ φύσις τῇ ἐπέδαψίλευσε. Πνεῦμα λεπτὸν καὶ φιλόκαλον, χαρακτήρ ἐκτάκτως δραστήριος καὶ ἀποφασιστικώτατος, καρδία μεγάλη, πίστις ἀδιάσειστος πρὸς τὰ ἰδεώδη καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ἰδοὺ ὅ, τι χαρακτηρίζει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν ἔξοχον ἑλληνίδα. Ἡ Ἑλλάς εἶνε ἡ θρησκεία τῆς. Ἡ φιλανθρωπία εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τῆς. Ἐκείνο τὸ ὅποιον κατώρθωσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἑθνικῆς ἡμῶν δοκιμασίας καθ' ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ ἐπιτύχῃσι ὅλοι ὁμοῦ οἱ πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλη ἡ διπλωματικὴ σοφία τῆς Κυβερνήσεως. Δύναται τις ἀνεπιφυλάκτως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ ἐν τῇ γηραιᾷ Ἀλβιῶνι τελευταῖον ἐξεγερθεὶς φιλελληνισμὸς ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς Κρήτης καὶ τῆς Θεσσαλίας, εἶνε ἀποκλειστικὸν ἔργον τῆς κ. Ζλατάνου. Αὐτὴ ἔρρηξε κραυγὴν διαμαρτυρίας, ἐπικαλουμένη δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν καὶ δονοῦσα τὰς καρδίας τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ. Αὐτὴ μὲ τὸ σθένος τὸ ἀκατάβλητον, ὅπερ τῇ δίδει ὁ ἔρως καὶ

εἴκοσι δύο ἐτῶν, κατὰ τὴν ἔξω τῆς Ἁγίας Τριάδος τῶν Ἀθηνῶν κρατερὰν μάχην, καθ' ἣν ὀκτακόσιοι μόνον Ἀθηναῖοι ἠμύνοντο κατὰ τῆς ἐπιδραμοῦσης ἑπταπλασίας στρατιᾶς τοῦ Κιουταχῆ. Καίτοι σοβαρῶς τραυματισθεὶς ὁ Δημήτριος εἶχε ζωήρῃσει καὶ ἔφερον ἐπ' ὤμων τοῦρκον αἰχμάλωτον ἡρακλεῖων διαστάσεων, ὃν μόλις παρέδωκεν εἰς τοὺς ἐν τῷ προῦρῳ, ἐξέπνευσεν ἐκ τῆς αἰμορραγίας. Μετὰ τινὰς μῆνας ἔπεσαν ἐνδόξως καὶ ὁ ἕτερος ἀδελφὸς Ἰωάννης ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ τρίτος, ὁ γενναῖος Λάμπρος Ν. Καζαντζής. Ὁ ἀδελφὸς τῆς μάμης τῆς κ. Αἰκατερίνης Ζλατάνου Λουκάς Νίκας, ἐκ τῶν ἐγκριτωτάτων οἰκίων τῶν Ἀθηνῶν, ἦν ὁ πρῶτος συλλαβὼν τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως μικροῦ σώματος ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς σκοπευτῶν (κυνηγῶν), ἐκλεγείας δὲ εἰς τῶν ὀπλαρχηγῶν μετὰ τῶν Ι. Βλάχου, Νικολ. Σαρρῆ, Συμ. Ζαχαρίτσα, Νερούτσου Βενιζέλου, Σωτηρίου Βοΐνικα, Ἰωάνν. Καρρορη, Ἄντιου. Πούλου κλπ. καὶ τεθείς ἐπὶ κεφαλῆς ἑπτακοσίων πολεμιστῶν ἀντετάχθη ἑρωμένως κατὰ τοῦ Βρυώνη, ἄγοντος πενταπλασίαν δύναμιν καὶ ἐκστρατεύσαντος πρὸς κατάληψιν τῶν Ἀθηνῶν, συνεχρούσθη δὲ εἰς τὸ χωρίον Λιάτανι τῆς Τανάγρας τῆς Βοιωτίας, ὅπου ἠλπίζετο ν' ἀναγαίτσει ὁ ἐχθρὸς. Ἄτυχος ἡ μάχη ἦτο ἄνισος: οἱ εὐάριθμοι μαχηταὶ ἐξήντησαν πᾶσαν ἀνίστασιν, ὁ δὲ Βρυώνης, μετὰ πολλῶν ὀμῶς ἀπωλειῶν, εἰσῆρχετο εἰς τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς πόλεως. Βραδύτερον κρὰ τὴν ἔροδον τῆς 18ης Ἀπριλίου τοῦ 1822, κρατεῖως μαχόμενοι ἔπεσον ἡρωικῶτατα, ἐτάφη δὲ παρὰ τὸ Ὕβρειον κλίτος τοῦ ναοῦ τῆς Καουουκαεᾶς Ἀθηνῶν (νῦν Καπνικαεᾶς).

τὸ καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα, δι' ἄρθρων ἐντόνων εἰς τὰ ἀγγλικά φύλλα, δι' ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς, διὰ συλλαλητηρίων, δι' ἐράνων, διὰ συναυλιῶν φιλανθρωπικῶν, ἠδυνήθη νὰ συγκομισθῇ μεγάλη ἐν Ἀγγλίᾳ συμπαθείας καὶ μεγάλα χρηματικά ποσὰ ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Τὸν Μάϊον τοῦ 1896 κατὰ τὰς ἐν Κρήτῃ σφαγὰς, πρῶτῃ ὕψωσε φωνὴν ὑπὲρ τῶν σφαγιαζομένων δικαίων τοῦ κρητικῷ λαοῦ, συνέστησε συλλόγους, ἴδρουσε κοιμητὰ ἀπανταχοῦ τῆς Ἀγγλίας, καὶ συνέλεξε ἄπειρα βοηθήματα εἰς εἶδη, εἰς φάρμακα, εἰς χορήματα. Ἡ φωνὴ τῆς ἠλέκτρισε τὰς καρδίας καὶ ἔλυσε τὰ βάλαντια τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ καὶ ἐφείλκυσε τόσας συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ κρητικῷ ζητήματος, ὥστε ὑπὲρ τὰς δεκακισχιλίας ἐπιστολῶν ἔλαβε παρ' Ἀγγλῶν, Ἀμερικανῶν, Ἑλβετῶν, ἐξαιρούσας τὸ φρόνημα καὶ συμπονούσας εἰς τὸ πατριωτικὸν ἄλλος τῆς ἐνθέρμου ἑλληνίδος. Καὶ—θὰ τὸ πιστεύετε ;—εἰς ὅλας αὐτὰς ἀπήντησεν ἰδιοχείρως ἢ ἀκούραστος γυνὴ εὐγνωμονοῦσα καὶ παροτρύνουσα ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας τοὺς εὐγενεῖς ξένους.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1897, τὰς παραιμῶνας τοῦ ἐπικειμένου πολέμου, πρῶτῃ ἢ κυρίᾳ Ζλατάνου ἐξαπέστειλεν ἐξ Ἀγγλίας τῇ Α. Β. Υ' τῇ πριγκηπίσῃ Σοφίᾳ, τῷ Ἐρυθρῷ Σταυρῷ καὶ τοῖς λοιποῖς σωματείαις, γενναῖα χρηματικά ποσὰ, φάρμακα, φορεῖα, εἶδη ἀπολυμαντικά, ἐνδύματα κατὰ χιλιάδας, τὰ ὅποια τῇ ἀπέπεμψεν οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ φιλέλλητες, οἵονεὶ μαγευμένοι ἐκ τῆς φωνῆς τῆς. Ὑπῆρξεν οὕτω ὁ παρήγορος ἄγγελος εἰς τοὺς τλήμονας πρόσφυγας Θεσσαλοῦς, εἰς τὰ ἐκπατρισθέντα δύσμοιρα γυναικό-παιδὰ τῆς Κρήτης, εἰς τοὺς τραυματίας καὶ τὰ ἀθῶα θύματα τοῦ πολέμου. Συνέδρασε σχέσεις καὶ διετέλει εἰς ἀδιάλειπτον ἐπαφὴν μετὰ ὅλα τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ κοιμητὰ τὰ ὅποια ἠγωνίζετο καὶ καθάρθου νὰ προσηλυτιζῇ ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων. Τὸ ὄνομά τῆς ἐγένετο ἥδη γνωστὸν καὶ φέρεται μετ' εὐλαθείας καὶ ἀγάπης ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἀλβιῶνος ὡς τὸ ὄνομα μυθολογικῆς τινος θεότητος, προστάτιδος τοῦ Ἀγαθοῦ καὶ τοῦ Δικαίου. Πλεῖστοι λόγοι, δημοσιολόγοι, ἐπιστήμονες, ἔσπευσαν νὰ τὴν γνωρίσωσι καὶ τῇ σφιγξῶσι τὴν δεξιάν. Οὐκ ὀλίγοι δὲ πολιτευταί, κατὰ τὴν διάσκεψιν τῶν δεινοπαθημάτων τῆς Κρήτης καὶ τῶν ἀτυχῶν ναυαγῶν τοῦ πολέμου, ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῆς καὶ μόνης, ὡς ἀπὸ πηγῆς τῆς ἀληθείας, ἐξήτουν λεπτομερεῖς περιγραφὰς καὶ εἰδήσεις, κατόπιν μάλιστα τῶν τεραστίων ψευδολογημάτων, δι' ὧν ἐπεζητεῖτο ἡ ἀποπλάνησις τῆς δημοσίας ἐν Ἀγγλίᾳ γνώμης, ἐπὶ τῇ βλάσει δὲ τῶν εἰλικρινῶν παραστάσεων τῆς κ. Ζλατάνου προέβαινον εἰς ἐπερωτήσεις ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Βουλῇ καὶ διεμαρτύροντο κατὰ τῶν παραβιαζομένων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ δικαίων.

Ἔσχε τὴν εὐτυχῇ καὶ αὐτόχρημα ἑλληνικὴν ἔμπνευσιν νὰ κομισθῇ μόνῃ ἐξ Ἀττικῆς μουσίκας καὶ δάφνας εἰς τὸν μέγαν φιλέλληνα Γλάδστονα κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ στιγμὰς ἐν τῷ πύργῳ Hawarden Cartle, ἔνθα ἐτιμήθη διὰ μοναδικῆς δεξιότητος τὴν ἐπαύριον ὅλα τὰ ἀγγλικά φύλλα ἐξῆρον ἐν γορῷ τὸ εὐσεβὲς εἰκεῖνο καὶ σεμνὸν προσκύνημα τῆς ἐξόχου ἑλληνίδος πρὸς τὸν ἀθάνατον Γέροντα, μακαρίζουσαι αὐτὴν ὅτι ἠτύχησε νὰ στέψῃ ζῶντα ἐπὶ τὸν Μέγαν Μύστην τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ δάφνας καὶ μύρτα ἐκ τοῦ Ἰλισσοῦ.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1897, τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ πάντοτε τῆς κ. Ζλατάνου, μία γιγάντειος ὡς εἰπεῖν ἀναγορὰ ἐκ χιλιάδων ὑπογραφῶν ὑπεβλήθη τῷ Σάωσβαρου ὑπὲρ τῶν κρητικῶν δικαίων. ἦν συνῶδευσε δι' ἰδιοχείρου συγκινητικωτάτης ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ διεξέτραγώδει τὰς ἐν τῇ τουρκοκρατομένῃ Θεσσαλίᾳ ὠμότητας καὶ θηριωδίας καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν φιλάνθρωπον ἀντίληψιν κατὰ τὴν ἐπικειμένην ἐκκένωσιν. Εἰς τὸ σθεναρὸν τοῦτο ὑπόμνημα τῆς κυρίας Ζλατάνου ἔλαβεν αὐτὴ ἀπάντησιν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως καὶ προσοχῆς ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν καὶ ἐμελετήθη.

Τοιαύτη ἐν σχιγραφίᾳ ἢ ὑπέρτιμος Ἀθηναία, ἢ τοσοῦτον τιμῶσα καὶ ὑπηρετοῦσα τὸ ἔθνος ἐν τῇ ξένη, καὶ ἥς θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ περιλάβωμεν εἰς τὰ στενὰ ἐνταῦθα ὄρια τοῦ Ἡμερολογίου τὴν ἐπωφελεστάτην καὶ ἀένανον δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος, ἥτις δικαιούται νὰ σεμνύνεται καὶ νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὸ μέλλον, τοιαύτας ἐκτρέφουσα κόρας.

Ἡμεῖς μεθ' ὑπερφηφανείας καὶ εὐγνωμοσύνης χαράττομεν, παρὰ τὴν μετριόφροσίνην αὐτῆς καὶ ἐξ ἐπιβαλλομένου καθήκοντος, τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς, γνωρίζοντες ἅμα καὶ τὴν συμπαθεστάτην μορφήν τῆς ἐριτίμου ἑλληνίδος εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀναγνώστας καὶ φίλους τοῦ Ἡμερολογίου.

Ἡ ΠΡΩΤὴ ἙΛΛΗΝΙΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΘΗΡΕΣΙΑ ΡΟΚΑ

ΜΕΤΑ τὰς δύο πρώτας ἑλληνίδας διδάκτορας τῆς ἱατρικῆς ἀδελφᾶς Παναγιωτᾶτου, ἃς πέρυσιν ἐπαρουσιάσαμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου, γνωρίζομεν ἤδη αὐταῖς καὶ τὴν πρώτην ἑλληνίδα διδάκτορα τῆς φιλολογίας τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου δεσποινίδα *Theresian Poka*.

Ἡ δεσποινὶς Ροκά ὑποστᾶσα αὐστηρὰν τὴν διδακτορικὴν δοκιμασίαν τὸν Ἰούνιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρριστευσεν εἰς τὰ πλεῖστα σχεδὸν καὶ σπουδαιότερα μαθήματα, ἧτοι εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν φιλολογίαν, τὴν γραμματολογίαν, τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς Καλλιτεχνίας, κλπ.

Ὡς φοιτήτρια εἶχε κατακτήσει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν πατρικὴν στοργὴν τῶν καθηγητῶν αὐτῆς διὰ τὴν ἄσκον ἐπιμέλειαν, τὴν ἐξαιρετον ἐν τοῖς μαθήμασιν εὐδοκίμησιν, πρωτίστως δὲ διὰ τὴν σεμνὴν καὶ ἀξιοπρεπεῖαν αὐτῆς, ἣν ἐτήρει πρὸς πάντας τοὺς συμφοιτᾶς αὐτῆς. Τὰ διανοητικὰ αὐτῆς προτερήματα, ἡ λεπτὴ ἀντίληψις, ἡ σπανία φιλομάθεια καὶ φιλοπονία, πρὸς δὲ ἡ εὐγενὴς, ἀρελὴς ἀλλ' ἀξιοπροεπῆς πρὸς ἅπαντας συμπεριφορὰ αὐτῆς εἶχον ἐφελκύσει ἀμέριστον τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην τῶν συμφοιτητῶν τῆς.

Ἡ δεσποινὶς Θηρεσία Ροκά διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Παρβεναγωγείῳ, διδάσκει δὲ προσκληθεῖσα καὶ εἰς ἄλλα ἐκπαιδευτήρια θηλέων, μετ' ἐκτάκτου ζήλου καὶ ἐπιτυχίας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΕΪΤ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΕΪΤ

(ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

ΕΙΜΕΘΑ βέβαιοι ὅτι ἀνταποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀπανταχοῦ ἀναγνωστῶν καὶ φίλων τοῦ Ἡμερολογίου κοσμοῦντες τὸν ἀνά χειρας τόμον αὐτοῦ διὰ τῆς εἰκόνας τοῦ εἰσιτίμου διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Στεφάνου Στρέϊτ, ὅστις τελευταῖον ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ διακεκριμένον μέλος τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη, συνεκέντρωσε πᾶν δικαίως οὐ μόνον τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ πανελληνίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων τὴν ἀμέριστον ἐκτίμησιν, διὰ τὴν ἑκτακτον ἀγχίνοιαν καὶ τὴν σπανίαν λεπτότητα μεθ' ἧς διεζήγαγε καὶ ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας τὰς περὶ τοῦ θανείου τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως καὶ τῶν συναφῶν ζητημάτων διαπραγματεύσεις, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἡ ἀμφίβολος τύχη καὶ ἐκκρεμότης συνεῖχεν εἰς ἀληθῆ ἀγωνίαν τὸ ἔθνος ὀλόκληρον.

Ἄναμφιβόλως διὰ τῶν ὀλίγων ᾧδε σημειώσεων, δι' ὧν συνοδεύομεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐθνικωτάτου ἀνδρός, οὔτε ἀξιοῦμεν οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ ἐξεικονίσωμεν ἐπακριβῶς τὴν κοινωφειᾶσάτην ἔν τε τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνικῇ παρ' ἡμῖν προόδῳ δρασιν αὐτοῦ, καθόσον ἄλλως τε ἡ βιογράφησις προσώπων διαπρεψάντων εἰς τόσους κλάδους τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας καὶ ἐπὶ δεκάδας ὅλας ἐτῶν προσενεγκόντων πολυτίμους ἐκδολεῦσεις εἰς τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, θ' ἀπησχέλει τόμον ὀλόκληρον καὶ θὰ ἀπετέλει αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου. Περιοριζόμεθα ὅθεν νὰ σημειώσωμεν ἀπλῶς μόνον τοὺς σταθμούς, δι' ὧν ὁ ἔξοχος ἀνὴρ διήλθεν ὅπως φθάσῃ εἰς ἡν περιωπὴν σήμερον σκορπίζων τοὺς θησαυροὺς τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, τῆς εὐρυμαθείας καὶ τῆς ἀκουράστου δραστηριότητος ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ κ. Στρέϊτ ἐγεννήθη τῷ 1837 ἐν Πάτραις. Καταρτισθεὶς ὡς

ἄριστα περί τῆν ἐγκύκλιον παιδείαν, διήνυστε τὰς νομικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ἃς συνεπλήρωσεν ἐν Λειψία. Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα διορίσθη ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ πρωτοδίκης τῷ 1861, μετὰ τετραετῆ δὲ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν προήχθη εἰς πρόεδρον Πρωτοδικῶν καὶ ἐφέτην Τῷ 1865 παραιτήθεις ἤσκησεν ἐν Πάτραις τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα καταλείπων ἀνεξίτηλους ἐντυπώσεις ἐν τῷ κύκλῳ τῶν συναδελφῶν του. Τῷ 1872 ἐκλήθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διορισθεὶς κατ' ἀρχὰς διευθυντῆς τοῦ ἐν Ἀχαΐᾳ Ὑποκαταστήματος, εἶτα ἐπιθεωρητῆς τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑποκαταστημάτων, μικρὸν δ' ἔπειτα προσκληθεὶς εἰς τὴν διευθύνσιν τοῦ δικαστικοῦ τμήματος τῆς Τραπέζης, ἔνθα διὰ τῆς νομομαθείας καὶ τῶν πολλαπλῶν γνώσεών του διεπέμφεν ἐξυπηρετήσας ἐν μέτρῳ πάντοτε εὐθιότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἰδρύματος καὶ τῆς κοινωνίας τὰ συμφέροντα. Τῷ 1875 ἀναγορευθεὶς ὑψηλῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐγένετο ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα καθηγητῆς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, κατακτήσας τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκρατῶν του διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὅσον καὶ καρποφόρου διδασκαλίας, ἣν οὐδεὶς ὑπῆρξεν ὁ μὴ ἀνομολογήσας. Τῷ 1880 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐκτιμῶσα τὴν ἐπιβάλλουσαν ἰκανότητά καὶ ὑπέροχον ἀξίαν τοῦ ἀνδρός, ἐνέπιστεύθη αὐτῷ τὴν εἰδικὴν ἐντολήν του νὰ μεταβῆ εἰς Μόναχον καὶ καταρτίσῃ τὸν συμβιβασμὸν τῶν ἐν Βαυαρίᾳ γρεῶν τοῦ Κράτους, ὅπερ καὶ ἐπέτυχε μὲ λίαν ἐπιφελεῖς ὄρους διὰ τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Τῷ 1889 ἐξελέγη διὰ μεγάλης πλειοψηφίας Ὑποδιοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς Βερολίνον πρὸς καταρτισμὸν καὶ ὑπογραφήν τοῦ προκισσομῆφου τῆς Α. Β. Ὑ. τοῦ Διαδόχου, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποῦ παραῖχεν ἐγγυήσεις ἀσφαλεῖς ἢ ἀριστοκρατικὴ λεπτότης, ἢ γλωσσομάθεια καὶ ἡ σπανία ἰκανότης τοῦ ἀνδρός διὰ τὸσω λεπτὴν καὶ σοβαρὰν ἐντολήν.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ προσθήσωμεν ὅτι διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων καὶ πλείστον ἄλλων ὁ κ. Στρέϊτ κατέκτησεν οὐ μόνον τῆς ἐκλεκτῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας τὴν ἐκτίμησιν, ἣς ἐπέζηλον μέλος καὶ σέμνωμα ἀποτελεῖ, ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοῦ τὸν σεβασμὸν καὶ τὸς συμπαιθείας. Οὕτω πολλαῖς τῷ προσηγήθησαν βουλευτικαὶ ὑποψηφιότητες εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ φίλων ἀκραϊφῶς διατθειμένων καὶ ποθούτων νὰ ἰδῶσιν ἐν εὐρυτέρῳ σταδίῳ ἐξελισσόμενα τὰ πολυτίμα προσόντα τοῦ ἀνδρός. Ἄλλ' ὁ κ. Στρέϊτ, ἀποφεύγων ἐν τῇ χαρακτηριζούσῃ αὐτὸν μετριοπαθείᾳ καὶ μετριοφροσύνῃ, τὸν θόρυβον καὶ τὰς ἐπιδείξεις ἀπέστεργε νὰ

ἀναμειβῆ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐλαχίστην ἢ οὐδεμίαν προσοχὴν δοῦς εἰς τὸ δόξα καὶ τὴν δόξαν, δι' ὧν ἡ σειρὴν αὐτὴ κατακινῶ τὰς συνειδήσεις καὶ τοὺς χαρακτῆρας ἐν Ἑλλάδι. Ὁ κ. Στρέϊτ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἔμεινεν ἄσπιλος ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, ὡς ἀσκέεται καὶ θεωρεῖται αὐτὴ ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἂν τελευταῖον συγκατετέθη παρὰ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ νὰ ἀποτελέσῃ μέλος τοῦ Ὑπουργείου Ζαΐμη, τὸ ἔπραξεν ὑπέικων εἰς τὰς ἐπιμόρους καὶ ἀγαθὰς συστάσεις τοῦ Ἀνακτος, διαγνόντος ἐν αὐτῷ τὸν καταλληλότερον ἀντιπρόσωπον τοῦ Κράτους ἐν ταῖς μετὰ τῶν ξένων διαπραγματεύσεσι, καὶ ἐπὶ τῇ πεποίηθει ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ ἀποποιηθῆ τὸς πολυτίμους αὐτοῦ ὑπηρεσίας εἰς τὸσω κοῖσίμους ἐθνικὰς περιστάσεις.

Ὁ κ. Στρέϊτ διατελεῖ προσέτι πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἀρίστης ἑλληνικῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας Ἐθνικῆς, πρόεδρος τῆς ἑλληνικῆς ἐταιρίας τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου καὶ σύμβουλος πλείστον ἐταιρικῶν καταστημάτων ἐν Ἀθήναις. Τῷ 1865 νομφευθεὶς κόρην ἀναξίαν καὶ λόγῳ καταγωγῆς καὶ λόγῳ μορφώσεως, τὴν Βικτωρίαν Α. Λόντου, ἐνὸς τῶν διαπρεπεστάτων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος, χρηματίσαςτος δημόχου Πατρῶν, βουλευτοῦ, πολλαῖς ὑπουργοῦ, γεροισιαστοῦ, κλπ., ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς οἰκογενεῖας ζηλευτῆς καὶ πατὴρ ὀλβίος ἀπὸ τοῦδε κληροδοτήσας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἴδια πλεονεκτήματα εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γεώργιον δι' ἀρίστης εὐφυΐας καὶ γνώσεων πεποικισμένον, ἐν νεαρωτάτῃ δὲ ἡλικίᾳ διαδεχθέντα τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου.

« Ἡ Μ π εν ἰ τ ό ε ς »

ΜΑΓΕΥΕΙ, χωροπούλα μου, τὸ θεῖο σου ἀκρογιάλι καὶ ξετρελαίνει ἢ θέσι σου μὲ τὰ περίσσια κάλλη. Βίε' εὐμορφῆ... μὰ μὴν περνᾷς γὰ ἐμμορριά παρθένα... γιὰτὶ τὸ κύμα σέρνεται ἐπάνω σου, δλο-ένα... γιὰτὶ τὸ θαλασσόσκαμα κυλιέται 'ς τὴν ποδιά σου, κ' ὁ μπάτης νὰ νυχτώνεται ἐπίδστηκε σιμά σου.

Κέρκυρα

Α. Ι. ΓΑΒΡΙΑΝΕ

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΨΥΧΗ

Κ Α Μ Μ Ι Α

QΤΑΝ είδα από τὸ καφενεῖον τῆς πλατείας, τὸ ἀμάξι μὲ τὰς ἀποσκευὰς νὰ σταματήσῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου, κάτι τι μοῦ ἔλεγεν ὅτι θὰ ἴδω κάποιον γνῶριμον ἀπ' ἐκεῖ μέσα. Πο-
τὲ ὅμως δὲν ἐφραταζόμην, ἐν ὅσῳ ἐρροφοῦσα χωρὶς ὄρεξιν ἕνα καφέν εἰς τὴν μελαγχολίαν τῆς δείλης, ὅτι ἀπὸ τὸ ἀμάξι ἐκεῖνο μὲ τὰς ἀποσκευὰς θὰ κατέβαιναν ὁ Τάσος Μιστρᾶς. Κάθε ἄλλο. Μὲ τὸ τελευταῖον ταχυδρομεῖον ἀκόμη μοῦ ἔγραφε ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ τοὺς γάμους του εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ὅτι ἀμέσως θὰ ἐπήγαινε νὰ περάσῃ ἕνα μῆνα εἰς τὸ Ράμλο. Καὶ ὑπελόγιζα ὅτι πρέπει νὰ εὐρίσκεται ἤδη ἐκεῖ μὲ τὴν γυναῖκούλα του τὴν ὅποιαν μοῦ περιέγραφε μὲ τόσας τρυφερότητας εἰκόνων καὶ ἐκφράσεων. Καὶ ὅμως ἦτο αὐτός. Μὲ διέκρινε καὶ πρὶν σηκωθῆναι νὰ τὸν ρωνάξω ἔτρεξε κατ' ἐπάνω μου.

— Μόνος σου ;

Ἦτο ἡ πρώτη φράσις, τὴν ὅποιαν εὐρήκην ἡ ἐκπληξίς μου.

— Μόνος, μόνος. . . Μὴν τὰ ἐρωτᾷς, ἀπεκρίθη ταραγμέ-
νος ἀκουμβῶν τὸ χέρι του εἰς τὸν ὦμόν μου.

— Ἐγάλασε λοιπόν ; . . .

— Τίποτε, τίποτε ἀπ' αὐτά. Προχθὲς ἐπανδρεύθηκα .
ἀλλὰ ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ εἰπῶ θὰ μὲ πῆς τρελόν, ἀλλ'
ἔλα μαζί μου, ἔλα ν' ἀνεβῶμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Τὸν ἐκύτταξα καλὰ εἰς τὸ πρόσωπον. Ἐγνώριζα πολὺ

καλὰ τὰ μυστικὰ τῆς φυσιογνωμίας του. Τὰ μάτια του ἐ-
παίζαν ἀνήσυχα, ταραγμένα προφανῶς, ἀλλὰ ἡ γενική του
ἐκφρασις, ἡ γαλήνη τοῦ προσώπου του, ἡ ἀκίνησις ἡ σοβαρὰ
τῶν χαρακτηριστικῶν του, ἔλεγεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός
ἦτο εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, ὡς κατόπιν ἐκτε-
λέσεως ἑνὸς καθήκοντος, μιᾶς ὑποχρεώσεως ὑπερτέρας.

Τὸν ἠκολούθησα καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Εἶ-
χε βραδυάσει πλέον. Ἡ ἀστυξία τῆς καλοκαιρινῆς ἡμέρας
ἐσκορπίζετο ἀπὸ ἐλαφρὰς πνοάς, αἱ ὅποιαι ἔσειον τὰ φύλλα
μιᾶς λατανίας εἰς τὸ παράθυρον. Ἡ μελαγχολία τῆς δύσε-
ως ἐπλημμυροῦσε τὸ στενὸν δωμάτιον ὑπὸ τὴν συνοδίαν ἑνὸς
παλαιοῦ ὄργανέτου, τὸ ὅποιον ἐστέναζε σπαρακτικὰ κάτω ἀπὸ
τὴν πλατεῖαν. Ὁ Τάσος εἶχεν ἐξαπλωθῆ εἰς μίαν μακρὴν
ψάθινην καρέκλαν τοῦ ταξειδιοῦ, κατάκοπος, μὲ τὸ κεφάλι
στηριγμένον ὀπίσω καὶ ἐγὼ μὲ ἀνησυχίαν, τὰς ὁποίας ἐπρο-
σπαθοῦσα νὰ κρύψω εἰς μηχανικὰς κινήσεις, ἀνάθενα εἰς τὴν
γάρου εἰς τὴν ἀπέναντι καρέκλαν.

— Λοιπὸν ἀκουσέ με μὲ ὄλην τὴν δυνατὴν συντομίαν,
ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ Τάσος, χωρὶς νὰ ταραξῆ παντάπασι τὴν
παραλυτικὴν στάσιν του ἐπάνω εἰς τὴν μακρὴν καρέκλαν.
Ἄκουσέ με. Σοῦ δίδω τὸ δικαίωμα νὰ σκερθῆς ὅτι θέλεις
δι' ἐμὲ. Μίαν μόνον ἀπρίτησιν ἔχω ἀπὸ ἐσένα, ὁ ὅποιος
ἔχεις τόσον ἐλεύθερο μυαλὸ καὶ ὁ ὅποιος μὲ γνωρίζεις ὅσον
κάνεις ἄλλος εἰς τὸν κόσμον. Νὰ πεισθῆς ὅτι θὰ μοῦ ἦτο
ἀδύνατον νὰ κάμω ἄλλο ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ ἔκαμα. Λοιπὸν, χω-
ρὶς νὰ σοῦ τὰ πολυλογῶ, πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐπανδρεύθηκα.
Μάλιστα ἐπανδρεύθηκα σοβαρώτατα καὶ μὲ πλήρη εὐχαρί-
τησιν—ἐνθουσιασμούς εἰςέξυρις ὅτι πρὸ πολλοῦ δὲν ἔχω—
μὲ πλήρη εὐχαρίστησιν δι' αὐτὸ ποῦ ἔκαμνα. Καὶ τὴν ἐπαύ-
ριον τοῦ γάμου μου ἀρῆκα τὴν γυναῖκα μου δια παντός.
τῆς ἔγραψα ἕνα ἀνόητον δικαιολογητικὸν γράμμα, ἀρπαξῆ
μίαν βαλίτσα ἀπὸ τὸ σεντοῦκι τοῦ πατέρα μου καὶ ἐμῆκα
εἰς τὸ διαπύρι τοῦ Πειραιῶς. Ναι, φίλε μου. Ἡ γυμνὴ ἀλή-
θεια, μὲ δύο λόγια.

— Λοιπὸν κάποιος σοβαρὸς λόγος, κάποια ἀποκάλυψις,
κάνενα μυστήριον δυσάρεστον ; Ἐρριψα τὰς ἐρωτήσεις αὐ-
τάς, ὑποπτεῖων κἀνὲν ἀπὸ τὰ κοινὰ ἐκεῖνα αἴτια, τὰ ὅποια

ὅσον τραγικώτερον ἐκμυστηρεύονται τόσον κωμικώτερα φαίνονται. Καί, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω, μὲ ὄλην μου τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν Τάσον, ἐδάγκανα νευρικά τὸ ἄκρον τοῦ σιγάρου μου, διὰ νὰ κρύψω κἀνεν χαμογέλασμα.

— Πολὺ σοβαρὸς λόγος, ἐστέναξεν ὁ Τάσος. Σοβαρὸς γὰρ μένα. Γιά τὸν ἄλλον κόσμον ἐντελῶς γελοῖος. Γι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια ἐκτός ἀπὸ σένα δὲν θὰ ἤθελα νὰ τὸν μάθῃ κἀνένας ἄλλος. Διὰ τὸν κόσμον θὰ εὗρεθῆ ἕνας λόγος, ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι φαίνονται σοβαροὶ εἰς τὰς περιστάσεις αὐτάς, μιὰ ἀσθένεια ἑξάφνα, κἀτι τι ἀνάλογον.

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Τάσου ἤρχισαν νὰ μὲ κἀνουν σοβαρόν. "Ἦμουν βέβαιος τώρα ὅτι κάτω ἀπὸ τὴν τραγικὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων δὲν θ' ἀπαντοῦσα μίαν ἀπὸ τὰς κωμικὰς καινοτομίας τῆς ζωῆς. Καί καθὼς ἦτο ἐξηπλωμένος, ἀκίνητος καὶ γλωμῶς ἐπάνω εἰς τὴν ψάθινην καρέκλαν τοῦ ταξιδιοῦ, μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνῃ ποτὲ ἤρωας μιᾶς κοινῆς μυθιστορίας, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὅπως ὁ πρῶτος τυχόν.

..

'Αφ' οὗ ἐσταμάτησε μίαν στιγμὴν ὁ Τάσος, ὡς νὰ ἤθελε νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἐντυπώσεις του, ὕψωσε μ' ἕνα νευρικὸν κίνημα τὰ χεῖρια του, τὰ ἐπλεξεν ὀπίσω ἀπὸ τὸν λαιμὸν του κ' ἐξηκολούθησε :

— Ἡ Μάρθα, φίλε μου. Τὸ δυστυχισμένον αὐτὸ κορίτσι. Ξεύρεις πολὺ καλὰ τὴν ἱστορίαν μου αὐτήν. "Ο,τι ἕκαμα τώρα ἦτο ἕνα καθήκον, μιὰ ὑποχρέωσις πρὸς τὴν συμπαθητικὴν αὐτὴν νεκράν. Μὴ σοῦ φανῆ παράξενον. "Ακουσέ με ἀφοῦ βάλῃς κατὰ μέρος κάθι προκατάληψιν. Τὰ ἀληθινὰ παράξενα δὲν εἶνε ἐκεῖνα ποῦ φαίνονται τέτοια. Καί πίστευσε με ὅτι ἀκόμα αὐτὴν τὴν στιγμὴν ποῦ προσπαθῶ νὰ σκεφθῶ ὅσον εἰμπορῶ ψυχρότερα, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἦτο μόνον τὸ φυσικώτερον πρᾶγμα ποῦ εἰμποροῦσα νὰ κἀμω, ἀλλὰ καὶ τὸ πλέον ἐνάρετον, διὰ τὴν ἠθικὴν τὴν ἰδικήν μου, μίαν ἠθικὴν ἢ ὅποια ἂν δὲν ἔχῃ μεγάλην πέρασιν εἶνε ἀκριβῶς διὰ τὰ πνευματικώτερα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὅποια εἶνε πλασμένη. Γνωρίζω πολὺ καλὰ ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν ὑπολογίζονται εἰς

τὴν καθημερινὴν ζωὴν καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὰς εὐθύναις καὶ εἰς τὰς σχέσεις τοῦ βίου. Ἄλλὰ τί θέλεις νὰ κἀμω :

"Ο φίλος μου ὠμίλει αὐτὴν τὴν στιγμὴν μὲ τόσῃν εὐλικρίνειαν, καὶ ἡ φωνὴ του προσελάμβανε τόσον διαυγεῖς καὶ ὑπερτέρες τόνους, ὥστε τὰ λόγια του αὐτὰ τὰ ὅποια εἰς κάθε ἄλλο στόμα θὰ μοῦ ἐφαίνοντο κοινοτάτα σόφισματα, ἤρχισαν νὰ παίρνουν ἐμπρὸς μου ἕνα χαρακτηριστὴ ἀποκαλύψειος. Καί ἐνῶ ἐπερίμενα ὅτι ὁλος αὐτὸς ὁ πρόλογος θὰ ἐτελείωνε εἰς τὴν δικαιολογίαν μιᾶς τρέλας ἢ μιᾶς ἀνοησίας, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, ὁ ὅποιος εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν ὑπῆρξε φανατικῶς μιᾶς ἐσωτερικῆς θρησκείας, δοῦλος ἐνὸς δαιμονίου ἀποκρύφου, ἐνεργῶν πάντοτε ὡς ὑποβάτης μὲ τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐσταθειαν τοῦ αὐτομάτου, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι μήπως ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ ὅποιος ἐπερνούσε τὴν ζωὴν ὡς αἰώνιος ὑπνωτισμένος καὶ ἐσκόνταρτε αἰωνίως εἰς τὰ ἐνώπιόν του ἀντικείμενα καὶ ἐπληγῶντο αἰωνίως, ἦτο πραγματικῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ ζῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὴν ἀρετήν.

— Ἄλλὰ τί θέλεις νὰ κἀμω : ἐξηκολούθησεν ὁ Τάσος, ἐνῶ τὸ σκότος ἐπυκνῶντο μέσα εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ὄργανέτου ἐξέπνεε κάτω εἰς τὸ πεζοδρόμιον. Τὰ φαντάσματα ἔχουν περισσοτέραν δύναμιν ἐπάνω μου ἀπὸ τὰ πράγματα καὶ ἡ σκιά ἐνὸς πεθαμμένου χεριοῦ εἰμπορεῖ νὰ μὲ σύρῃ εἰς τὴν ζωὴν μὲ μίαν δύναμιν τὴν ὅποιαν δὲν θὰ εἶχαν χίλια χεῖρια μὲ μὴς καὶ ὀστά. Μία σκιά χεριοῦ. Καί τὸ χεῖρ αὐτὸ ἦτο τώρα τὸ γλωμῶν ἐκεῖνο χεῖρ τὸ ὅποιον βλέπω ἀκόμα ἐμπρὸς μου νὰ μοῦ δείχνῃ ἕνα ἀγνωστον σημεῖον εἰς τὸ ἀπειρον, τὸ χεῖρ τῆς Μάρθας, ἀλλοίμονον ! τὸ χεῖρ μιᾶς πεθαμμένης. Ἄλλ' ἄς σοῦ διηγηθῶ τὰ πράγματα ξερά-ξερά, ὡς ἱστορίαν ἢ ὡς παραμῦθι. Εἶνε ὀλίγαις ἡμέραις ποῦ ἐπᾶνδρευθήκα. Τὸ ἕκαμα μὲ πλήρη συγκατάθεσιν τοῦ ἑαυτοῦ μου, μηχανικῶς εἶνε ἡ ἀλήθεια, ὡπως κάνω τὰ περισσώτερα πράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τὴν ὅποιαν περιφρονῶ καὶ τὴν ὅποιαν εἰρωνεύομαι κατὰ βάθος. Δὲν εἶχα ἄλλως τε κἀνένα ἐμπόδιον ἠθικὸν νὰ τὸ κἀμω, καμμίαν ὑποχρέωσιν ψυχικὴν, ἢ ὅποια νὰ μ' ἐμποδίσῃ. Τὸ ἕκαμα χωρὶς καμμίαν τύψιν.

Οι δεσμοί μου με την Μάρθα υπήρξαν έντελως πνευματικοί, έντελως ψυχικοί. Τόσον ψυχικοί, ώστε ο θάνατός της δεν μου έκαμε καν την έντύπωσιν του χωρισμού. Όμιλώ ακόμη μαζί της κάτω από τ'άστρα και εις τας ώρας του βασιλεύματος ή μελαγχολία μου ανάκατεύεται με την ιδιάν της κάτω από τὰ μεγάλα δένδρα. Και νὰ σου εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν: τὴν ὥραν ποῦ ὁ παπᾶς ἐφλουαρῶσε ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς νύμφης, ἡ Μάρθα μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἤρχετο κοντὰ μου, χωρὶς ζήλεια καὶ χωρὶς κηλίαν, ἤρχετο νὰ περιγελάσῃ μαζί μου τὴν κωμωδίαν τῶν κερένιων λουλουδιῶν τοῦ γάμου. Ἐπανδρεύθηκα, ὅπως θὰ ἔπερα τὸ γαυμά μου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου μου εἶχα μίαν ὑπόθεσιν εἰς τὴν πόλιν. Εἶπα εἰς τὴν γυναῖκά μου ὅτι θὰ λείψω δύο τρεῖς ὥρας καὶ θὰ γυρίσω. Ἐκεῖνη μὲ πολλὰς γλυκύτητας καὶ μὲ πολλὰς ἀπελπισίας ἠθέλησε νὰ μ' ἐμποδίσῃ. Ἐπειτα μοῦ ἔσφιξε τὰ χεῖρ: καὶ μοῦ εἶπε:

— Μὴν ἀργῆς. Θὰ σὲ περιμένω ἐδῶ εἰς τὸν κῆπον.

"Ἐφυγα. Ἰστέρ' ἀπὸ τρεῖς ὥρας, ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν ὑπόθεσίν μου, ἐπέστρεφα εἰς τὸ σπίτι. Ἦτον ἡ ὥρα τοῦ βασιλεύματος. Μία γλυκυτάτη σιωπὴ ἔχυνε ἀπὸ τὰ πεθαμμένα χρώματα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν ἐξοχικὴν φύσιν καὶ τὰ μεγάλα δένδρα ἀκίνητα ἔκαμναν σιωπηλὰς προσευχὰς εἰς τὸν ἀέρα τοῦ δειλινοῦ. Ὅταν ἐπλησίασα πρὸς τὸ σπίτι μου καὶ ἐμβόηκα εἰς τὸ μονοπάτι τὸ ὁποῖον ἔφερε πρὸς τὴν «Ἀνάψυσιν», τὴν παλαιὰν ἐπαυλιν ὅπου εἶχαμεν ὑπάγη νὰ περάσωμεν τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ γάμου μας, κατὰ τὴν ὥρην καὶ ἐχύθη μέσα μου καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω ἔσταμάτησα. Ἐνα ἄλλο δειλινόν, ἓνα δειλινὸν ἀπαράλλακτον, γερμάτον μελαγχολίας, ἐπέρασεν ἐμπροστὰ μου. Καὶ τότε κάποιος μ' ἐπερίμενε εἰς τὴν ἰδίαν ὥραν τῆς σιωπῆς καὶ τῶν προσευχῶν τῆς φύσεως. Ἦτο ἡ Μάρθα.

— Μὴν ἀργῆς. Θὰ σὲ περιμένω ἐδῶ εἰς τὸν κῆπον....

Ἦτον ἡ ἰδία φράσις ποῦ μοῦ εἶχεν εἰπῆ. Καὶ ἔπειτα κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα, τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ποῦ ἤρχισε νὰ παραμιλῇ καὶ ἤρχισε νὰρίνη τὴν ζωὴν ἡ Μάρθα, χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃ, διότι ἐροδεῖτο νὰ μὲ κυττάξῃ πάντα

εἰς τὰς κρίσεις στιγμὰς, μοῦ εἶπε μ' ἓνα τόνον, ὁ ὁποῖος τότε ἦτο γλυκύτατος ὡς γὰρ: καὶ τώρα μοῦ φαίνεται τραγικὸς ὡς προσφθεῖα, μοῦ εἶπε:

— Πῶς ἤθελα νὰ ξεύρω ποῖα ἄλλη θὰ σὲ περιμένῃ καμμίαν φορὰν κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα...

Ἦταν τόσο ἀπαλὸν τὸ παράπονόν τῆς φωνῆς τῆς καὶ τόσον γλυκὰ ἐκύλισαν αἱ λέξεις ἀπὸ τὸ στόμα τῆς, ὥστε μοῦ ἔφάνη ὅτι μέσα ἀπὸ τοὺς ἀβροτάτους φθόγγους ἀνεδίδετο ἡ πρώτη δειλὴ ἐξομολόγησις ἡ ὁποία ἐπλανήθη τὸσον καιρὸν ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη μας. Καὶ ἐγὼ μὲ τὸν ἴδιον τόνον, μὲ τὴν ἰδίαν δειλίαν ποῦ θὰ τῆς ἔλεγα: Σὲ ἀγαπῶ, ἔσκυφα κατὰ γῆς, ὡς νὰ ὠρμιζοῦμεν εἰς τὸ γῶμα, εἰς τὴν φοδερὰν θεότητα καὶ εἶπα ἐπισημως, μὲ τὴν αὐθεντίαν τῶν μεγάλων ἀποφάσεων:

— Καμμία.

Καὶ τώρα καθὼς ἔμβαινα εἰς τὸ μονοπάτι τὸ ὁποῖον ἔφερε πρὸς τὴν ἐπαυλιν, ἡ σκηνὴ αὐτῆ ὠρμησεν εἰς τὰ στήθη μου μὲ βοὴν ἀνέμων ἀπειλητικῶν καὶ μοῦ ἐκάρρωσε τὰ πόδια εἰς τὸ γῶμα. Μ' ἐπερίμενε λοιπόν, μ' ἐπερίμενε εἰς τὴν ἰδίαν ὥραν κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα μία γυναῖκα, ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἡ Μάρθα. Ἐσταμάτησα δύο λεπτά καὶ ἡ ἀπόφραξις ἔγινε μέσα μου ψυχρότατα, ὅπως ὄλαι αἱ μεγάλαὶ ἀποφάσεις. Καμμία δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ περιμένῃ τὴν ὥραν αὐτὴν, εἰς τὴν μελαγχολίαν τῆς δύσεως, κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα. Ἐφυγα ὡς νὰ μὲ κατεδίωκε κάποιος. Ἀρπάξῃ μίαν βαλίτσαν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου, χωρὶς νὰ μ' ἐνοήσῃ κανένας, καὶ τὸ ἴδιον βράδυ ἐταξείδευα ἀφοῦ ἔστειλα ἓνα γέλοτον γράμμα εἰς τὴν γυναῖκα μου. Πῆς με τρελόν, πῆς με ὅτι θέλεις. Σὲ βεβαίῳ ὅμως ὅτι θὰ μοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ κάμω ἄλλοιῶτικα. Εἰμποροῦσα νὰ ἔχω ζήσῃ ὄχι μίαν νύκτα ἀλλὰ δέκα χρόνια μὲ τὴν γυναῖκά μου. Τὴν πρώτην ἡμέραν ὅμως ποῦ θὰ μ' ἐπερίμενε εἰς τὸν κῆπον, κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα, εἰς τὴν ὥραν τοῦ βασιλεύματος, δὲν θὰ εἴμποροῦσα ποτὲ νὰ προχωρήσω ἓνα βῆμα, διότι εἰς τὴν ὥραν αὐτὴν καὶ εἰς τόπον αὐτὸν δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ περιμένῃ καμμία, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὲ περιμένῃ καμμία.

Ὁ φίλος μου ἐσιώπησε. Ἐὸ σιγάρον μου εἶχε σβυσει κρε-
μασμένον ἀπὸ τὰ χεῖρῃ μου. Ἐμείναμεν πολλὴν ὥραν ἄρω-
νοι εἰς τὸ σκότος. Καὶ ἐνῶ ἀντίκριζα τὸ μέγαλον μέτωπον
τοῦ Ἰάσου, φωτιζόμενον ἀπὸ τὴν γαλήνην τῆς ἐκπληρώ-
σεως ἐνὸς καθήκοντος, ἐσκεπτόμην πῶς θὰ ἔπερνα ὄρκιον·
ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἦτο τρελός.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΛΛΕΥΚΗ ΚΑΜΑΡΑ

ΣΤΗΝ κάμαρα τὴν πάλλευκῃ
Ὅλα ἔχουν τώρα λείψῃ,
Καὶ μόνον τοῦ εἰκονίσματος
Στὸν τοῖχον μένει ἡ θλίψῃ.

— Ὁ Γολγοθᾶς στηλώνεται
Θολός, ἀνταριασμένος,
Καὶ στὴν κορφή του, ἀφώτιστος,
Μονάχα ὁ σταυρωμένος—

—
Κ' ἔχει πάρει ἡ κάμαρα.
Στὴν τόσῃν ἔρημιᾷ της,
Κάτι ἀπ' τὴν ἅγια εἰκόνα της
Κάτι ἀπ' τὴν τρικυμιᾷ της...

—
Κάποια ἀγριὰδα ἀλλοίωτικῃ
Τὴ δέρνει αἰώνια τώρα.
Ποῦ λὲς βογκάει στὰ βᾶθῃ της
Τοῦ Γολγοθᾶ ἡ ὑπόρου

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΓΡΥΛΛΟΙ

ΚΑΙ

ΤΡΙΤΩΝΕΣ

1.

Ἄφσε νὰ γύρη τὸ σκουρὸ κεφάλι πάνω στὴν
ποθοπλανταγμένη μου κορδιά.

Μάρθα, γοργοπεθαίνει ἡ ὥρα !

Κλειτε στοὺς σμωραγδένιους κόρρους τῶν ὀνει-
ρων τὰ αἰθέρια χνουδιά τῶν μαύκλαδῶν σου. κ' ἔλα
νὰ βαφτιστοῦμε, — ἡ ἔλα ! — σὲ βελουδένιες μελωδίες
Χερουδίμ.

Μάρθα, γοργοπεθαίνει ἡ ὥρα !

Σονάτα βαθυγάλαζῃ θὰ πλέξω στὰ χαλαρὰ δο-
ξάρια τῆς ψυχῆς. ποῦ δὲν ἐγράφῃ, δὲν ἐψάλλῃ, δὲν
ἀκούστῃ

Μάρθα, γοργοπεθαίνει ἡ ὥρα !

2

Στάγριοιλούλουδα πού στοῦ κάστρου τὸ χάλεσμα
δρέψαμε ἀντάμα, χρυσὰ τέλια ἀπὸ τὰ μαλιά σου τὰ
ὀλόξανθα ἔδεσεσ.

Ὁ Σταυρὸς πού ἀνάεροι Ἔρωτες ἐδίπλισαν
τότε, σὸ κρεβάτι μου τὸρα ἀποπάνω ὀλοσκόνιστος
κρέμεται.

Στὸ γυαλί οἱ ἀνεμῶνες ξεθύρισαν καὶ τὰ μάραν-
τα τᾶρεψε ὁ σκόρος.

Ἦ, δὲ στάζει πιά καλοσύνη ἢ καρδιά σου!

3.

Τῆς Αὐγῆς τὰ ὀλοτρύφερα ἀφρόρεδα ἀρχινοῦν
στὸν οὐρανὸ νάνεβαίνουν ἀπ' τῶν πελάγων τὰ βάθη
τὸ θώρητα.

Ἦ, πῶς σκίζει βαθιὰ τὴν ψυχὴ ὁ Γέρο-Κοῦκος
τοῦ παλιοῦ ρολογιοῦ μας!

Τῶν λογισμῶν οἱ παγερὲς νυχτερίδες ποῦ πλα-
κύνουν βροιά τὴν καρδιά, — νά! — χωνέβουν, χωνέ-
βουνε τὸρα στῆς Αὐγῆς τὰ μυριόφωτα δάχτυλα.

Ἦ, πῶς σκίζει βαθιὰ τὴν ψυχὴ ὁ Γέρο-Κοῦκος
τοῦ παλιοῦ ρολογιοῦ μας!

Γλυκοχρᾶζει ἢ ἀλήθεια στὸν κόσμον. ροδοφωτί-
ζουν τὴν πλάση τὰ χρώματα, οἱ μαῦροι φόβοι τῆς νύ-
χτας διπλόνουν τὰ φτερά τους στίς κρύες σκιές.

Ἦ, πῶς σκίζει βαθιὰ τὴν ψυχὴ, ὁ Γέρο-Κοῦκος
τοῦ παλιοῦ ρολογιοῦ μας!

4

Χαληκολογᾶν τὰ σανίδια στῆ γούβα νωπόσκαφτην
— ἄκου! . . .

. . . Ὅπως σὸ κάρινο τροπεζάκι, —
θυμᾶσαι; — τὰ ξερὰ κοκαλάκια τοῦ Ντόμινου . . .
— Σῶπα!

Ἐκκλειδώνει τοὺς ἄρμιους τὸ σκουληκι — ἄκου! . . .
. . . Ὁ σκορπιὸς στῆ μούχλα
τὰ γλύφει, τὰ γλύφει, τὰ γλύφει. . .

— Σῶπα!

Τὸ Ψυχοσάδατο πού νὰ μὲ σηκώσης θενᾶρθης —
ἀκοῦς; . . .

. . . Μὴν ξεχάσης, — ᾧ μὴ! — τὸ κου-
τάκι τοῦ Ντόμινου. . .

— Σῶπα!

5

Στὴν καστονὴ τὴν κορφή θὰ χιονίζει.
Στῶν φιλιῶν τοὺς κάμπους τὰ ρόδα θὰ πέφτουνε
Ἦ, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν!
Κρίνα καὶ χιόνια ψηλὰ θάσημόνη ὁ Φοῖβος.
Σοῦφρες κι' ἀράχνες κῶτω θὰ ὑφαίνονται.

Ἦ, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν!
. . . Ξεπαγιάζει τὰ ρέοντα σὸ χιόνι . . .

. . . Φεύγει ἢ Ἄνσιξ κ' οἱ Ἔρωτες φεύγουν. . .
. . . Νά! ὁ Σάτυρος κλῶθει στοὺς ἴσκιους . . .

Ἦ, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν, πῶς ρέβουν!

6.

Παῖδες θὰ σοῦ πλύνῃ τὸ μαντήλι ἐκεῖ, κα-
λέ μου;

Ποιός τὸ κρεβάτι θὰ τινάξῃ τῆς ψυχῆς ;
 Μὴν πᾶς στὰ ξένα τᾶχαρο μὴν πᾶς !
 Ποιός τὸ λαγήνι θὰ κροτήσῃ νὰ σοῦ χύσῃ ;
 Ποιός θὰ σφουγιάσῃ τῆς καρδιάς τὸν ἴδρωτα ;
 Μὴν πᾶς στὰ ξένα τᾶχαρο μὴν πᾶς !

7.

— Στῶν ἀκροποταμιῶν τοὺς μαύρους ἄμμους, τοῦ
 θεριστῆ οἱ ἀσταχοφλογίστρες λαῦρες, ποιός εἶπε ὅτι
 εἶναι κάτι, Μάρθα, ὦ Μάρθα, μπροστὰ στὰ κατραμέ-
 νια χνῶτα πού φυσᾶς ; . . .
 . . . Φιδοπουκόμισα μεταξωτὰ σαλεύουν στὰ πε-
 θαμένα ρεῖπια τοῦ Τζομιού. . .

8.

Τᾶγρια παγοβούνια
 πού σριχταγκαλιάζεις,
 στὰ στεγνὰ κομήνια
 τῆς καρδιάς μου λυῶσε·
 — πᾶρε μιὰ σπιθοῦλα
 μέσα σου, δροσίσου·
 — Λοῦσε με στοὺς πάγους,
 γλυκεθέρμονέ με.

9.

ὦ καὶ νὰ σὲ σύρω μιὰ φορὰ στὸ νεροθεμέλιωτο πα-
 λάτι !

Νὰ κλωτσᾶς τὰ φύκια τῆς καρδιάς, τίς πικρές μου
 κάπσρες νὰ παίζῃς.

ὦ καὶ νὰ σὲ σύρω μιὰ φορὰ στὸ νεροθεμέλιωτο
 παλάτι !

Νὰ θαμπώσῃ ἡ Νεροκόρη μὲ τὰ κάλλη σου, μὲ τὴν
 ἀπονιά σου νὰ ζηλέψῃ ἡ Φώκια.

ὦ καὶ νὰ σύρω μιὰ φορὰ στὸν εροθεμέλιωτο πολότι !

ΚΩΣΤΗΣ Γ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΠΙΘΝΚΑ ΤΟ ΨΑΡΕΥΜΑ

Ἵ σ τ' ἀκρογάλι πύθηκας εἶδ' ἕνα ἀραπάκι
 Νὰ ψαρεύ' ἀμέριμνα μ' ἕνα καλαμάκι.
 Καὶ ὁ μῆμος σκέφθηκε πῶς γὰρ νὰ ψαρέψῃ
 Καλαμάκι τοῦλειπε. Τοῦτο νὰ γυρέψῃ
 Ἐνα δυὸ πηδῆματα τοῦφθαναν νὰ κάμῃ
 Κι' εὐθύς ἔβηκε εὐμορφο, λιγερὸ καλάμι.
 Ἵ σ τ' ἀκρογάλι κάθησε, ὅπως τ' ἀραπάκι,
 Τὸ καλάμ' ἐθούτηξε, πρόσμενε λιγάκι,
 Ἵστερα τ' ἀνέσυρε σιγανά, μὲ χάρη,
 Βέβαιος, πῶς ἐπίασε παχουλὸ λουφάρι·
 Πλὴν ἐράνηκ' ἔβασα ἄδειο τ' ἀργαλεῖό του.
 Τότ' ὁ πεισματάρης μας πάλιν τὸ ἴδιό του.
 Πάλιν ξαναθούτηξε, πάλιν ξανασέρνει,
 Πλὴν καὶ πάλ' ὁ ἄμοιρος δὲν τὰ καταφέρνει.
 Πελεκάνος ἔτυχε νὰ ἔβηθῃ κοντά του,
 Τὸν ἑλυπήθη πούβλεπε τὰ ψαρευμάτά του
 Κι' εἶπεν — «Ὅσον ἄδικον, φίλε μοι κι' ἂν μ' εὔρης,
 »Καταπίνεις ἄδικα τέχνη πού δὲν ξεύρεις».

ΒΛΑΔ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΠΟΛΥΑΝΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗ

ΠΩΣΤΟΝ τοῖς περὶ τοὺς λόγους τυγχάνει, ὅτι *παλινδρομία* καὶ *στίχοι παλινδρομοῖ* (palindrome) ὠνομάσθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων· οἱ στίχοι, ὅτινες παριστᾶσιν ἀεὶποτε τὰς αὐτὰς λέξεις καὶ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, εἴτε κατ' εὐθείαν, εἴτε καὶ ἀντιστροφῶς ἀναγινωσκόμενοι, εἴτε δηλονότι ἐκ τῶν δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, εἴτε ἐκ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ. Τοιοῦτοι στίχοι εἶναι ὁ γνωστός τῶν χριστιανικῶν χρόνων ἑλληνικὸς στίχος: *Nifon ἀνομήματα μὴ μόναρ ὄψιν* καὶ ὁ λατινικὸς *Signate signa temere me tangis et angis*.

Ἄλλ' ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἣτις δὲν εἶναι μόνον παλινδρομική, ἥτοι ἀναγινωσκόμενη μόνον εὐθείως καὶ ἀντιστροφῶς, ἀλλὰ πολυανάγνωστος, ὡς κατωτέρω ἐκτεθῆσεται. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶναι ἡ ἐξῆς:

S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶναι κεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνωφλίου τῆς πύλης ἀρχαίου τινὸς ἐκκλησιδίου κειμένου πρὸς βορρᾶν τῶν ἑρειπίων τοῦ Γαλλικοῦ πύργου de Rochemaux ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ῥήνου. Τὸ ἐκκλησιδίον τοῦτο ἀπὸ μακροῦ ἐγκατελείφθη, τὰ δὲ χέρτα καὶ οἱ λίθοι κατέστησαν ἄβατον τὴν εἰς αὐτὸ εἶσδον· ἀλλ' ἡ ἐπιγραφή μένει ἐτι ἄσβεστος.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, ἀπασχολήσασα ἄλλοτε εὐαρέστως τοὺς γραμματικούς τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων, ἔχει τὰ ἐξῆς ἰδιόζοντα: α') Αἱ ἐν αὐτῇ πέντε λέξεις εἶναι διατεθειμέναι κατὰ τρόπον, ὥστε δύναται τις νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὰς ἐκ τε τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά. β') Τὰ μὲν πρῶτα στοιχεῖα ἐκάστης τῶν λέξεων τούτων ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην λέξιν, S+A+T+O+R = Sator, τὰ δὲ δευτέρα τὴν δευτέραν, τὰ δὲ τρίτα τὴν τρίτην κτλ. γ') Ἡ πρώτη λέξις Sator ἀναγινωσκόμενη κατ' ἀναποδισμόν ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν Rotas, ἡ δὲ δευτέρα Arepo τὴν προτελευταίαν Opera.

Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἡ κατὰ λέξιν ἔννοια, προσιτῆ εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸς γράμμασιν ἐντυγχάνοντα, εἶναι ἡδε: Ὁ σπορευὲς κατέχει τὰ ἑαυτοῦ ἔργα, δηλονότι ὡς σπείρει τις οὕτω καὶ θερίζει, ἡ σφετέρων Ἐκείτω κατὰ τὰ ἴδια αὐτοῦ ἔργα. — Οὐδεὶς νὰ ἀμφισβητήσῃ δύναται ὅτι τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔχον τὸ ἀξιοπεριέργον ἐπὶ τῇ εὐφυσίᾳ αὐτοῦ καταρτίσει, ἀλλ' ἐν ταυτῷ βαθῷ καὶ φιλοσοφώτατον ἐπιγραμμα, ἄγαν καταλλήλως προσηρομήσθη εἰς θύραν ναοῦ. Ἄλλ' οὐχ ἤττον ἀναμφισβήτητον ὅτι ἔδει ἐν τῷ γενικῷ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας συμφέροντι νὰ ἦναι προσιτὸν εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὐχὶ δ' εἰς μόνους τοὺς ὀλιγαριθμοτάτους διαβάτας τοῦ ἐρημικοῦ ἐκεῖνου ναΐδιου.

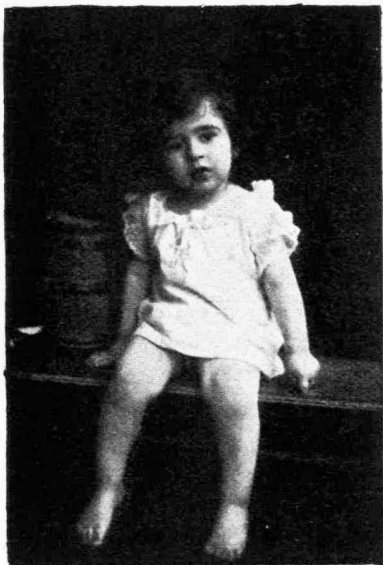
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ

Τρόπος νὰ γίνῃ τις πλούσιος.

Ἐφημερίς τις ἐδημοσίευσεν τὴν ἐξῆς εἰδήσιν: Ἄσφαλέστατος τρόπος νὰ γίνῃ τις πλούσιος. Πληροφορία δίδονται τῷ ἀποστέλλοντι 5 φράγκα. Poste restante.

Κάποιος Μυριανθούσης εἶχε τὴν ἀφέλειαν νὰ στείλῃ τὰ 5 φράγκα καὶ ἔλαθε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν:

— «Κάμει ὅ,τι κάμνω».

Ο ΑΛΚΗΣ

ΜΕΤΑΞΥ τῶν ποιητικῶν προϊόντων τοῦ ἔτους τούτου, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἀναντιρρήτως ὁ «Τάφος» τοῦ Κωστή Παλαμά, — σειρά θρήνων, τοὺς ὁποίους ἀπέσπασεν ἀπὸ τὸν ποιητὴν πατέρα ὁ θάνατος τοῦ μικροῦ τοῦ Ἄλκη.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ ἐφάνη τὸ ἀπερίττου καὶ αὐστηρᾶς κομψότητος βιβλιάριον, μὲ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα μοιρολόγια, ἡ ὕπαρξις τοῦ θρηνομένου παιδίου ἔγεινε γνωστὴ καὶ πολὺ πέραν τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν οἰκείων καὶ τῶν φίλων τοῦ ποιητοῦ, — «Τῶν ἀκριβῶν, τῶν χαλῶν, τῶν τρισεύγενων, ποῦ ἔχαμᾶν τὸ κρεβάτι καὶ τοῦ περιβόλι,» — τὸ

γλυκύ του ὄνομα, μολονότι οὔτε μίαν φοράν ἀναφέρεται εἰς τοὺς θρήνους, ἀντήχησε συμπαθητικώτατα εἰς τὰ βᾶθη τῶν καρδιῶν, καὶ ὅλοι οἱ αἰσθανόμενοι τὴν ἀληθῆ ποιήσιν ἔγειναν διὰ μίαν φίλοι «ἀκριβοί, καλοὶ καὶ τρισεύγενοι», πλουτίσαντες τὰ ἄνθη τοῦ νεκροτολισματος μὲ τὸ μυστικὸν ἄρωμα τῆς συγκινησεῶς των καὶ μὲ τὴν ἀθάνατον ὁροσίαν τῶν δαχρῶν των.

Διὰ τοῦτο ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἀνά χειρας Ἡμερολογίου ἐνόμισεν, ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς γενικὸν πόθον, γνωρίζουσα σημερινὸν τὸν Ἄλκην, καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς εἰκόνας του. Κἀτωθεν τῆς γλυκείας, τῆς τόσο ἐκφραστικῆς φυσιογνωμίας τοῦ παιδίου, δὲν ἔπρεπεν ἴσως νὰ προσθέσωμεν τίποτε. . . Καὶ πῶς νὰ περιγράψῃ κανεὶς μὲ λέξεις τὸ ἀπτέρυγον ἀγγελουδί, τὸ πτερωμένον μὲ τὴν ζωρότητα καὶ τὴν χαρὰν τῆς ἡλικίας του; πῶς νὰ ζωγραφίσῃ τὸ ἀπαλὸν μετὰξί τῆς σαρκὸς του, τὸ ἀγνὸν χρυσάφι τῆς κόμης του, τῶν ὠραίων ματιῶν του τὸ φῶς; πῶς νὰ παραστήσῃ τὸ ἄρωμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐγέμιζε τὸ σπίτι, τὸ ἀφρόπλαστον ἐκεῖνο κορμάκι καὶ ἡ ἄθῳα ἐκεῖνη ψυχούλα; Καὶ τὰ παιγνιδιά του, καὶ τὰ σκιρτήματά του, καὶ τὰ λογάκια του καὶ προπάντων τὸ γέλιο του, — ὦ τὸ ζεθύμασμα ἐκεῖνο τὸ ἀργυρόχρον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐξεχειλίξεν ὅλη ἡ φαιδρότης, ὅλη ἡ ἀγαλλίασις τῆς ζωῆς!

Μόνον ὁ πατέρας ἠμπόρесе νὰ τὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ τὰ περιγράψῃ αὐτὰ ὅλα, ὅταν ἔσθυσεν ἔξχαφα ἡ χαρούλα τοῦ σπιτιοῦ του εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ πόνου, ὅταν ἡ ἀρρώστεια καὶ ὁ θάνατος τοῦ παιδιοῦ του ἀπέσπασαν ἀπὸ τὰ στήθη του τοὺς σπαρακτικὸς ἐκεῖνους θρήνους, τοὺς ὁποίους ἔπερε καθὼς ἔθγαιναν ἡ μάγισσα Τέχνη καὶ τοὺς ἀπεκρυστάλλονεν εἰς στίχους. . . Διὰ τοῦτο, μόνον ὅσοι ἀνέγνωσαν τὸν Τάφον τοῦ Παλαμά, αὐτοὶ ἠμπόρεσαν νὰ γνωρίσουν καλλίτερον καὶ ἀπ' ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι ἐγνώρισαν εἰς τὴν ζωὴν ἢ εἰς τὸν θάνατον τὸν μακάριον αὐτὸν Ἄλκην, ὁ ὁποῖος, ἐν ᾧ ἔφυγε πρὶν γνωρίσῃ τὸν κόσμον, — ποῖα θεῖα ἀγάπη! — εὐτύχησε ν' ἀποκτήσῃ — ὦ, ποῖα ἀγάπη ἀνθρωπίνῃ! — τὸν περικαλλέστερον καὶ τὸν ἐνδοξότερον τάφον!

ΑΠΟ ΤΟΝ «ΤΑΦΟ»

I

ΑΦΚΙΑΣΤΟ κι' ἀστόλιστο
Τοῦ Χάρου δὲ σὲ δίνω.
Στάσου μὲ τ' ἀνθόνερο
Τὴν ἔψη σου νὰ πλύνω.

Τὸ στερνὸ τὸ χτένισμα
 Μὲ τὰ χρυσὰ τὰ χτένισ,
 Πάρτε ἀπ' τῆ μανοῦλα σας.
 Μαλλὰκια μεταξένια.
 Μήπως καὶ τοῦ Χάροντα,
 Καθὼς θά σε κοιτάξῃ,
 Τοῦ φανῆς ἀχάιδευτο
 Καὶ σε παραπετάξῃ!

2

ΤΟ ταξίδι ποῦ σὲ πάει
 Ὁ μαῦρος καβαλάρης,
 Κοίταξε ἀπ' τὸ χέρι του
 Τίποτε νὰ μὴν πάρῃς,
 Κι' ἂν διψᾷς, μὴν τὸ πιῇς
 Ἀπὸ τὸν κάτω κόσμο
 Τὸ νερὸ τῆς ἀρνησιᾶς,
 Φτωχὸ κοιμμένο δυσόμο!
 Μὴν τὸ πιῇς, κι' ὀλότελα
 Κ' αἰώνια μᾶς ξεχάσῃς.
 Βάλε τὰ σημάδια σου
 Τὸ δρόμο νὰ μὴ χάτῃς.
 Κι' ὅπως εἶσαι ἀνάλαφρο
 Μικρὸ, σὰ χελιδόνι,
 Κι' ἄρματα παλληκαρῶ
 Δὲ σὲ βροντοῦν στὴ ζώνῃ
 Κοίταξε καὶ γέλασε
 Τῆς νύχτας τὸ Σουλτάνο,
 Γλύστρησε σιγὰ κρυφά
 Καὶ πέταξ' ἐδῶ πάνω.
 Καὶ στὸ σπίτι τὰραχνο
 Γυρνώντας, ὦ ἀκείβέ μας,
 Γίνε ἀεροφύσημα,
 Καὶ νεκροφίλησέ μας

3

ἩΜΕΡΑ καὶ πρόσχαρα
 Τὰ χρόνια σου σκορποῦσας,
 Ὅλους τοὺς ἐγύρευες,
 Ὅλους τοὺς ἀγαποῦσας.

Σῶμορρα καὶ σάσχημα,
 Σὲ ξένα καὶ δικά σου,
 Τὰ φιλάκια ἀνώτερες,
 Τὰ παιγνιδίσματά σου.
 Ὅσο ποῦ τὸν Θάνατον
 Ἀπάντησες μιὰ μέρα,
 Καὶ τὸν σφιχταγκάλισσες,
 Τὸν πήρες γιὰ πατέρα!

4

ΤΑ μαλλιά σου ὀλόχυτα
 Στὸ πρόσωπό σου γύρω
 Ξάπλωσαν στὴν ὄψι σου
 Μιᾶς ἀγιωσύνης μῦρο.
 Καὶ στὸ μετωπάκι σου,
 Μόλις ἢ θέρμη ἐφάνῃ,
 Γίνηκαν ἀκάνθινο
 Μαρτυρικὸ στεφάνι!

5

ἩΡΕΣ τὴν τρισέδαστη
 Θωριά τοῦ μαρτυρίου.
 Ἱερὸν ἀχνόφεγγο
 Σὲ κρύβει μαρτυρίου.
 Κ' εἶνε τὰ χρονάκια σου
 Τὰ παιδικὰ γιὰ μένα,
 Σύμβολα προφητικά
 Καὶ λείψαν' ἀγιασμένα.
 Ἐνα βάρος μοῦ σκορπᾶς,
 Μοῦ διώχνεις μιὰ κακία.
 Μ' ἀνυψώνει ὁ πόνος σου
 Καὶ μοῦ γινε θρησκεία!

6

ΕἶΣΤΕ ἀταίριαστο τὰ δυό,
 Ἐσὺ κ' ἡ ἀνυπαρέχια!
 Μέσα στὴ νεκρόφαντῃ
 Τοῦ νοῦ μου ἀταραξία!

Κάτι τι σαλεύεται
Και κάτι ξεπροβάλλει·
Κι' ἄθελα νὰ σὲ δεχτῶ
Σ' ἀνοίγω τὴν ἀγκάλη.

Και προσμένω σε ἀπὸ δῶ,
Προσμένω σε ἀπὸ πέρα,
Σὲ προσμένω πάντοτε
Νύχτα κι αὐγὴ και μέρα.

Ὡ καημὲ ἀνιστόρητε,
Και ὦ μέγα καρδιοχτύπι,
Πάντα νὰ τὸν καρτερᾷς
Κάποιο ποῦ πάντα λείπει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΟΝ «ΤΑΦΟ» ΤΟΥ.

Ὅταν ἡ ὀδύνη τῶν δικῶν σου σ' ἐπροβόδα
και στὸ στερνὸ σου, ὦ ἐρωτόπουλο, κρεβάτι
βραγιὰς τοὺς κρίνους σοῦ ἔσπερνε, ποδιὰς τὰ βόδα·

Μόνος ὁ Μελικέρτης σου ὁ γονιὸς ἐκράτει
τὸ κλάμα στὴν καρδιά και τὴ λύρα στὸ χέρι,
και ἀπὸ τὴν νήτην σ' ἔψαλλεν ἕως τὴν ὑπάτη·

Και λούζοντας ὁ περισσότεχνος, ὡς ἔξει,
τὸν πόνο σου, ὦ Καῦμὲ, στῆς Κασταλίας τὴ βρύση,
στῶν ἡμιθέων τοὺς οὐρανοὺς σ' ἔκαμε ἀστέρι,

και θεῖον γιὰ μᾶς βωμὸν τὸν Τάφου σου ἔχει στήσαι !

Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Τὸν κῆπον κατεῖχε ἡ ἀπελπισία τῶν εὐτυχιῶν ποῦ τελειώνουν. Ὅπως ὁ ἥλιος ἐπρόκειτο νὰ δύσῃ εἰς οὐρανὸν καταιγίδας, τὰ μεγάλα δένδρα τὰ ἐκτεινόμενα γαλήνια χωρὶς προσπάθειας κλάδων ἔρριπτον ἀσθενεῖς σκιὰς και τὰ φύλλα τῶν ἐφαίνοντο ἀκίνητα ὡς νὰ ἐπερίμεναν ὑπερόχως και ὑπομονητικῶς τὸν ἐπιχειρῶμενον θάνατον τῆς ἡμέρας.

Ἠκολούθησαν τὸν δρόμον σιωπηλοὶ και χωρὶς νὰ ἐγγίξουν ἀλλήλους, χωρὶς αἱ χεῖρες τῶν νὰ δίδουν τὴν ἐπιφάνειαν ἢ ὅποια τοὺς ἐμέθευε.

Και ἦτο ὡς μία ὁδὸς πρὸς τὸν Γολγοθᾶ, μία ὁδὸς πρὸς τὴν αὐτοθυσίαν, τὴν ὅποιαν ἐλάμβανον ὑπερηφάνως.

— Θέλεις νὰ φύγω ; εἶπεν ἀκόμη ἐκεῖνος.

— Ναί, ἀπήντησε μετὰ κόπου ἀλλὰ και μὲ φωνὴν σταθερὰν ἢ νεῦνις· θέλω νὰ φύγῃς· ἀλλὰ θὰ ὑπάρχουν στιγμαὶ ποῦ χωρὶς ἐλπίδα θὰ σὲ ἀναμένω κάτωθεν τῆς λεύκης, θὰ περιμένω ἐκεῖνον ποῦ δὲν πρόκειται νὰ ἔλθῃ ποτέ.

Ὅταν ἔσθασαν ἐπὶ τέλους κάτωθεν τῆς λεύκης τῆς ὑπερμεγέθους, τὰ γόνατά τῶν ἐκάμφθησαν.

Ἐκεῖνος πρῶτος τὴν εἰλκυσεν ἐλαφρῶς και ἔπεσαν πρὸ τοῦ δένδρου.

Ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ δένδρα ἐκεῖνα τὰ προαιώνια, τὰ φιλοδοξοῦντα τὸν οὐρανόν, τὰ περιφρονοῦντα τὸν χρόνον, τὰ ὅποια εἰς θαύματα ἐργασίας, ὑπομονῆς και γυμῶ ἰλοῦν ὄρθου κλώνους και ὄλοεν χαιρετίζου τοὺς δρίζοντας και εὐρύουν τοὺς κλάδους τῶν και παγύνουν τοὺς κορμούς τῶν και κατακτοῦν τὸ ἔδαφος.

Ἡ ῥίζα του, παγεῖα και γουφώδης, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο πηγμένη μέχρι τοῦ κέντρου τῆς γῆς, και ὀλόκληρα δάση ἠνοίγοντο εἰς τὰ ὕψη του μεταξὺ τῶν κλάδων του ἐκεῖ, ὅπου ἐν πυκνότητι τὰ φύλλα ἐνηγκαλιζόντο ἀλλήλα, ἐκεῖ ὅπου ἐν μέσῃ ἡμέρα ἐξηπλοῦντο σκοτίαι και κρησφύγετα και κατοικίαι πτηνῶν και κόμμοι ἐντόμων.

Και ἦτο ὄργανισμὸς ὁλόκληρος, κόσμος ὁλόκληρος, ἓνας πλανήτης τὸ δένδρον ἐκεῖνο, εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ἔζων φυτὰ ἄλλα, περιεπλέκοντο κισσοί, παρεισέδουν φύτρα, ἐκρύπτοντο παράσιτα· τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε, φωτωμένον ἀπὸ ἰδικίας του καὶ ξένας βλαστήσεις, ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ πρασίνου, ὅλα τὰ σχήματα τῶν φύλλων καὶ ὑψοῦτο ὡς θαῦμα γονιμότητος, ὡς πηγὴ σιγῆς καὶ ἀκίνητος ζωῆς θυμαμένη νὰ ξεδιπλώσῃ ὁλόκληρον τὴν γῆν. Ἐπὶ τοῦ ζεύγους τοῦ εὐθραύστου καὶ παροδικοῦ, τὸ μέγα δένδρον ἐνόμιζε τις ὅτι ἤπλωτεν ὅλους τοὺς ἀργύρους τῶν φύλλων του καὶ τῶν κορμῶν, ὅλην τὴν χιόνα τῆς πολιότητος, τὴν ὁποῖαν ἐλεύκαινον περισσότερον οἱ θνήσκοντες χρυσοὶ τοῦ ἡλίου.

— Εἶναι ὡς νὰ ἐδίδομεν ὄσρον, εἶπεν ἐκεῖνη φοίσσουσα. Ὡ! καί, θέλεις νὰ δώσωμεν ἓνα ὄσρον αἰώνιου ἀγάπης;

Ἄλλ' ἐμειδίασεν ἐκεῖνος ἐλαφρῶς καὶ ἤκτινὸβόλησεν εἰς τὸ μεδιάμα του συγκεντρωμένη καὶ ἐμπούσσα φόβον ὅλη ἡ πικρία τὴν ὁποῖαν εἶχε ὀρέψει εἰς ὁλόκληρον ζωὴν.

Καὶ εἶπεν :

— Ὡ! νὰ ὀκισθῇ κανεὶς κάτωθεν τόσων πραγμάτων αἰώνιων! Θὰ ἐγέλων ἀπὸ εὐσπλαγγίαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ κλάδοι οἱ ὑψοῦνται ἀπτόητοι πρὸς τὸν οὐρανόν. Νὰ δώσωμεν ὄσρον εἰς τόσην ἀσθένειαν τῶν σωματίων μας καὶ ψυχῶν μας, θὰ ἦτο εἰρωνεῖα ὑψίστη, φίλη μου· ἓνα ὄσρον αἰώνιον, φίλη μου, ἓνα ὄσρον αἰωνίας ἀγάπης! ἄλλα δὲν βλέπεις ὅτι ἄνωθεν μας λανθάνουν ἀστέρες καὶ ὅτι κυλίσονται ἐναρμόνιοι κόσμοι; Μήπως δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἄλλον ὄσρον παρὰ ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν καὶ ὅτι θὰ γευθῶμεν ὁλόκληρον τὸ ποτήριον τοῦ πόνου, τὸ ὁποῖον αὔς τρεῖνε· τίς οἶδε πῶθεν καὶ μὲ ποῖαν βραεῖαν χεῖρα ἢ εἰμαρμένην; Κάτωθεν τοῦ δένδρου τούτου τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ οἱ ἄνθρωποι κλαίουσιν μόνον.

Καὶ θὰ κλαύσῃ καὶ ἐγὼ καὶ θὰ κλαύσωμεν μαζὺ τὴν ἀγάπην μας καὶ τὰ ὠραῖα πράγματα, τὰ ἑποῖα ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἡ ἀρμονία τῶν ψυχῶν μας, καὶ τὰς ὠραίας ἀρχιτεκτονικάς τὰς ὁποίας θὰ ὑψωνοῖ ἡνωμένοι οἱ πλοῖοι μας καὶ τὰς ὑψίστας φοικιᾶσεις τὰς ὁποίας θὰ ἐγέννων εἰς τὴν ἐπαφήν των αἱ ἐπιδερμίδες μας καὶ ὅλα τὰ ὠραῖα μεθυσία τῆς γαοῆς καὶ τὰ ὠραῖα ὄργια τῆς ἀγάπης, τὰ ἑποῖα θὰ ἐξετελοῦμεν ἐνοῦντες τὴν ζωὴν μας. Ὅταν ἐπλησιάζαμεν εἰς τὸ δένδρον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐστέγασε τὰ θνερά μας, τὸ ὁποῖον ἤκουσε, πάντοτε καλόβολον καὶ πάντοτε προστατευτικόν, τὰς λέξεις μας τὰς ἡνωμένες καὶ εἶδε τὰ βλεμματὰ μας διασταυρούμενα ἐκεῖ μακρῶν καὶ συνενούμενα εἰς ἀπειρισμὸς ἀγνώστου, καὶ ἐνωτίσθη ἀτάραχον ὅλας τὰς ἀρμονίας τὰς ἀνεκ-

φράστους, τὰς ὁποίας ὑφαίνον ἐν τῇ σιγῇ ἡνωμένοι· ἔξω τῶν σωματίων μας αἱ ψυχῆί μας, ἤρθάνθη ὀλίγην ἀπὸ τὴν θρησκείαν ἐκείνην τῶν παλαιῶν φυσιολατρῶν, τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡνοῖγοντο διὰ πρώτην φοράν οἱ ὀφθαλμοὶ γοητευμένοι καὶ τρομαγμένοι εἰς τὰς μορφὰς τὰς αἰωνίας τῶν στοιχείων καὶ τῶν ποταμῶν. Καὶ ἠθέλησα ἀορίστως νὰ λατρεύω 'κ' ἐγὼ τὰ δένδρα καὶ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ἐδῶ κάτωθι τῆς σελήνης τὰς μητέρας τὰς αἰωνίας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι κρύπτονται εἰς τὴν γῆν καὶ αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται παντοῦ εἰς τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰ κρησφύγετα τῶν δατῶν ὅπως μᾶς προστατεύουσιν. Ὡ! διατὶ τάχα ἡ φύσις ὅλη νὰ μὴ μᾶς ἐνώη διὰ παντός δι' ἐνὸς θαύματος ὑπερόρου!

Ἐκεῖνη εἶχε γαμμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Δισθάνομαι, εἶπε, τὰς χεῖράς μου δεδεμένες διὰ δεσμιῶν ἰσχυρῶν καὶ ἀοράτων Ὅλη ἡ φύσις, ἡ ἀτενίζουσα αἵματα καὶ ἐνωτιζομένη κραυγὰς πόνου πρὸ αἰώνων ἀπειρών, μᾶς παρατηρεῖ ἀπαθῆς καὶ ἀκίνητος. Ξεύρεις τὸ δένδρον ἐκεῖνο κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐργασίαν τῆς κατοχῆς τοῦ αἰθέρος, τὴν ὁποῖαν ὑφαίνει πρὸ αἰώνων, τί ἤκουσε, πόσας οἰμωγὰς καὶ πόσους κλαυθμούς, καὶ πόσας εἶδε ζωὰς θραυομένας κάτωθεν τῶν κλάδων σου; Καὶ νομίζει κανεὶς ὅτι αἱ οἰμωγαὶ ὅλαι καὶ ὅλοι οἱ κλαυθμοὶ γίνονται φύλλα μεγάλα καὶ ὀροσερὰ καὶ νευρώσεις λεπταὶ καὶ εὐκαμπτοὶ καὶ πράσινα χρώματα καὶ παιπύλαι ἀργυροῦ καὶ ζωῆ καὶ φῶς.

Καὶ ἠθέλησεν ἐκεῖνος νὰ γελᾷσῃ ἄλλὰ τὸ δένδρον ὑψοῦτο μετὰ ὅλον καὶ ἡ Ἀφροδίτη μειδιᾷσα ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐφάνη ἐπὶ τοῦ στερωμάτος, τὸ ὁποῖον ἤργισε νὰ σκοτίζη ἡ σκιά. Καὶ μία φοικιᾶσις τὸν κατέλαθεν εἰς τὴν ἀντήχησιν τοῦ ἰδίου του γέλατος.

Ἠθέλησαν νὰ ἐγερωθῶσιν ἄλλ' εἰς τοὺς ὤμους των εἶχεν ἀναρριχθῆ τὸ μοιραῖον καὶ τοὺς ἐπέριζε

— Ἄλλὰ ἔγω, εἶπεν ἐπαναστατῶν ἐκεῖνος, δὲν θέλω νὰ φύγω, δὲν θέλω νὰ χωρισθῶμεν. Δὲν θὰ ἦτο τάχα ἡ ἀληθὴς νίκη κατὰ τοῦ κόσμου νὰ ὑψώσῃ τις τὸ μέτωπον ὑπεράνω τῶν θεσμῶν καὶ τῶν φίλων, νὰ δημιουργήσῃ ἓνα νόμον νέον, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν σφαγίδα τῆς ἰδίας του θελήσεως ἐπὶ τῆς φύσεως;

— Δὲν μᾶς χωρίζει ὁ κόσμος τῶν θεσμῶν, ἀλλ' ὁ κόσμος τῶν μυστηρίων καὶ τῆς εἰμαρμένης, εἶπεν ἡ γυνή.

Καὶ τότε ἐκεῖνος ἐπανείδεν εἰς ἓν ὄραμα ταχὺ τοὺς δεσμούς τοὺς χιλιούς, οἱ ἑποῖοι ἐκάρφωνον τὴν κόρην εἰς τὴν οἰκογένειάν τῆς, τὰς δυστυχεῖς ὅλας, τὴν παραφορσύνην τοῦ πατρὸς, τὰς ἀδελφὰς τὰς ἀσθενεῖας, τὴν μητέρα τὴν ἐτοιμοθάνατον, ὅλην τὴν οἰκογένειαν τὴν ἐξατμιζομένην, ὅλους τοὺς ἀπογόνους τῆς σβεννυμένης

γενεάς, οι όποιοι εξώφλουν τὸ μέγα χρέος τῆς φυλῆς των πρὸς τὴν φύσιν, τὸ χρέος τῶν ἡδονῶν καὶ τὸ χρέος τῶν ἀπολαύσεων καὶ τὸ χρέος τῶν νικῶν καὶ τὸ χρέος τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ τὰ ποτήρια τῆς ζωῆς τὰ ὑπερχειλισμένα, τὰ ὅποια εἶχον πίει οἱ πατέρες μετὰ τὰς ἀετείους ῥίνας καὶ μετὰ τὰ χεῖλη τὰ παχέα, οἱ ὅποιοι ἔκοιμῶντο ἐντὸς τῶν παισιῶν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐντὸς τῶν τάφων των εἰς τὸ μεγάλο κοιμητήριον τῶν ῥοδοδαφνῶν, — τὸ κοιμητήριον τὸ κόκκινον, τὸ ὅλον διαμαρτυρία κατὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς σιγῆς. καὶ τὸ ὅποιον ἠπλοῦτο ὄπισθεν τοῦ κήπου πλησίον τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας.

Ἡ νεάνις ἐκείνη ἦτο ὡς τὸ ἐξήμισθιον θύμα, μία ἀπὸ τὰς κόρας ἐκείνας τῶν πεθαμμένων ἐποχῶν, αἱ ὅποια ἐθνησκον πρὸ τοῦ βωμοῦ χάριν τοῦ ἄγους τῆς πατρίδος των ἢ τῶν ἁρῶν τῶν οἰκογενειῶν των. Καὶ ἐστράφη καὶ τὴν εἶδεν ἐν τῇ ἐπερχομένῃ πυκνῇ κάτῳ τοῦ μεγάλου δένδρου μετὰ τὰς αὐστηρὰς σκιάς, αἱ ὅποια ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμούς, μετὰ τὴν κόμην βαρεῖαν, ἄφθονον, ὡς τιμωρίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, μετὰ τὴν λευκότητα τὴν ἐντελῶς διαφανῆ τῆς ἐπίδερμίδος τῆς, ὑπὸ τὴν ὅποιαν ἐφαίνοντο ὡς πτωχοὶ κλάδοι δένδρου ἀσθενικοῦ ὄλαι αἱ φλέβες, ὄλα τὰ ἰσχνὰ ποτάμια τῆς ζωῆς τῆς.

Καὶ τὸ γόητρον τὸ ἀπροσδιόριστον τὸ μὴ ἐντοπισμένον εἰς χαρακτηριστικὸν κανένα, τὸ γόητρον τὸ ὅποιον ἀνεδίδετο ἴσως ἐξ αὐτῆς τῆς ἀσθενικότητος καὶ τοῦ εὐθραύστου τῆς, τὸν ἐπότισε περισσύτερον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Ἡσθάνθη τὴν ὑπαρξίν του κλαίεισαν ὅλην ἐν τῷ ἀποχωρισμῷ τοῦ ἐφαίνετο ὡσάν ὄλα τὰ μόρια, ὄλαι αἱ ἴνες τῆς σαρκὸς του νὰ ἦσαν ἀδελφῶν τῶν ἰδικῶν τῆς καὶ ὅτι ἐν ἰδουηρὸν ζῆσχισμα σαρκῶν καὶ νευρῶν ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῆ ἕκεί μετὰ τὸν τελευταῖον χειρισμὸν.

Καὶ ἠθέλησε μίαν φορὴν ἀκόμη νὰ ἀντιστῆ.

— "Ὀχι, εἶνε ἀδύνατον, εἶπε. Δὲν ἐννοεῖς ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ σε ἀφήσω νὰ μοῦ φύγῃς; ὅτι θὰ ἦτο ὡς νὰ κατέστρεφον τὴν ζωὴν μου; Εἶσαι ἴσως ἡ γυναῖκα, ἡ ὅποια περιχλίζει τὴν εὐτυχίαν μου ἢ μόνη ἐκείνη, τὴν ὅποιαν ἀναζητεῖ κανεὶς ἐπὶ ζωὴν ὀλόκληρον ἐν ἀγωνίᾳ εἰς ὄλα τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια συναντᾷ, εἰς ὄλας τὰς μορφάς, αἱ ὅποια παρέρχονται. "Ὀχι" δὲν θὰ διαφύγῃς Συνδέσαι μαζί μου ὄχι μετὰ δεσμοὺς σαρκὸς, ἀλλὰ μετὰ δεσμοὺς ψυχῆς ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐγράφησαν καὶ δὲν ὠρίστησαν ποτέ, ἀλλ' οἱ ὅποιοι δένουν δοῦλα τὰ πλάσματα καὶ καθυποτάσσουσιν τὰς θελήσεις.

Ἐκείνη ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς ἤρχισε νὰ κλαίῃ σιγῆλῶς. Τὸν ἠγάπα καὶ μόλα ταῦτα ἕνας πρόμος, μία λύπη τὴν κατελάμ-

βανεν εἰς τὴν παρουσίαν του. Ἐφαίνετο ὡς φοβουμένη διαρκῶς ἐν δυστυχίᾳ κρύφιον καὶ ἀνυπολόγιστον, τοῦ ὁποίου μόνον αὐτὴ εἶχε τὴν συνείδησιν. Καὶ τοὺς ἐφάνη τότε καὶ τῶν δύο ὅτι τὸ μεγάλο δένδρον ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς των καὶ περὶ ὃ οὐρανός, ὁ πλημμυρισμένος τώρα μελαινῶν νεφῶν καταιγίδος, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ὅτι ἐστενοῦτο, καὶ ὅλον τὸ πένθος τῆς σθεννυμένης ἡμέρας, ἐξέφραζον τὴν μεγάλην ἀπόφασιν.

Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ δάκρυα ἔπαυσαν, οἱ ὀφθαλμοὶ των, — τὰ τεμένη τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς σκιάς, — ἐπανέλαβον τὴν πρώτην των ἀκίνησιαν.

"Ὀλίγα σταγόες βροχῆς ἔπεσαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν προάγγελοι θεῆλης. Ἐκείνη ἠγέρθη καὶ ὑψηλὴ ὡς ἦτο τῆς ἔθιξε τὴν κεφαλὴν ἢ τελευταῖα θνήσκουσα αὐγὴ φωτός.

Καὶ εἶπε:

— Εἶμαι ἐκ τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἱ ὅποιαὶ δημιουργοῦν τὰς μεγάλας ἀτυχίας καὶ φέρουσιν τὴν κατάραν καὶ τὸν θάνατον. Δὲν σοῦ τὸ εἶπα ποτέ καὶ ἤθελα νὰ σοῦ τὸ κρύψω, διότι εἶνε τὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς ἔλξεώς μου, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σὲ συνεκράτησε καὶ σὲ ἔδεσε. Δὲν αἰσθάνεσαι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔλθω μαζί σου; Δὲν βλέπεις τριγύρω τὰ πᾶγματα τὰ αἰώνια ὡς ἀναμεινόμενα τὸν χωρισμὸν μας; Εἶναι ἡ φύσις ἐλόκληρος ἢ ἀπτόητος, εἶναι ὁ κόσμος περὶ, ὁ ὁποῖος μᾶς χωρίζει καὶ εἶναι πρὸ πάντων ὁ φόβος τῆς δυστυχίας. Ναί, μὴ ἀρνηθῆς. Αἱ θεωρίαι τῶν γυναικῶν ὅσαι ἐγέννησαν πόνους καὶ ὅσαι ἔχυσαν ποταμούς ἀιμάτων καὶ ὅσαι ἔκαμον μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς των νὰ ἀναθλύσουν ὡκεανὸν δακρύων καὶ νὰ ὀρθωθοῦν ὄρη δυστυχίας, μετὰ ἐσφράγισαν μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς κατάρας. Διὰ τῶν δακτύλων μου ὑφαίνεται τὸ δίκτυον τοῦ θανάτου. Ἐκ τῶν βλεμμάτων μου γίνονται δηλητήρια ἢ παραμὸνὴ μου πλησίον σου θὰ ἐπέφερε τὴν δυστυχίαν. Καὶ εἶμαι καταδικασμένη ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ σύρω τὴν δυστυχίαν εἰς ὅ,τι ἀγαπῶ. Καὶ φύγε, ὄχι, φύγε γρήγορα, διότι φοβοῦμαι μήπως, ὡς αἱ μεγάλαι ἡρώιδες τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, προκαλέσω μίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς τρομερὰς ἐπιναστάσεις τῶν θεοτήτων, αἱ ὅποια ἐξεφράζονται μετὰ λύσας ὄντων ὑπερανθρώπων, μετὰ βουγιθμοὺς κεραυνῶν, μετὰ πτώσεις κίονων καὶ ἀναθημάτων, μετὰ γλώσσας πυρὸς ὑποχθονίου.

Καὶ ἐκεῖνος, ἐνῶ αὐτὴ ὠμίλει ὑψηλὴ καὶ ὑπεράνθρωπος μετὰ πῶτον φωσφορισμὸν τρέμου εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἠσθάνθη ἄριστον τὴν βαθεῖαν ἀλήθειαν τῶν λόγων τῆς. "Ἐνας φόβος ἄριστος, ἀνεκφραστός καὶ μίαν ταραχὴν τὸν κατέλαβεν εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τῆς μεταμορφωμένης τώρα, τῆς ἐρχομένης ὡς ἀπὸ ἄδυστα ἀνήλια.

Καὶ ἠσθάνθη τὴν ὑπόβλην ἐκείνην τῆς δυστυχίας, τὴν ὅποιαν

θά αισθάνονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐνόσω τὸ μυστήριον τῆς Εἰμαρμένης ἀπλοῦται τριγύρω των πεπλοφοροῦν

Καὶ εἶπεν ἀκόμη ἐκείνη ἐγείρουσα ὑπερφάνως καὶ ἄνευ ἐρυθλήματος τὴν κεφαλὴν :

— Καὶ τώρα θὰ φύγῃς καὶ θὰ διακοπῇ τὸ ὄνειρον τῆς παρουσίας σου τῆς ἀδυνατίου πλέον. Ἄλλὰ πρὶν φύγῃς, εἰς τὸ δένδρον αὐτὸ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ μᾶς ἰδῇ πλέον ἐνωμένους, θέλω νὰ σοῦ δώσω, ὄχι ὡς ὄσκον, ἀλλ' ὡς δεῖγμα ἀγάπης, ὡς δεῖγμα θυσίας, ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ μία γυνὴ Ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου, κάτωθεν τῶν ἀστείων, ἔλθε νὰ σὲ σφραγίσω μὲ ἐν φίλημα αἰώνιον. Θέλω νὰ σοῦ δώσω τὸ σῶμά μου ὅλον καὶ ὅλα μου τὰ φλήματα τὰ ἄχρηστα, διὰ νὰ ταῦν πλέον διὰ παντός ἄνευ ἐπιθυμίας καὶ ἄνευ μυστηρίου. **Ναί, ἔλθε.**

Καὶ τὸ δένδρον τώρα ἐψιθύρισεν ὀλοκλήρον, διότι ἕνας ἄνεμος καταγιγῶς τὸ ἀνερορίπισεν αἰφνης, ἕνα φύσημα γιγάντειον, τὸ ὁποῖον ἐξήγαγε φοικιάσεις ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ ὠκεανοῦ τῶν φύλλων του.

Μία κραυγὴ διαμαρτυρίας ἠκούσθη λυσσαλέα ὡς μία πρόσκλησις πρὸς τὸν θάνατον.

Καὶ ἔπειτα, ἐνῶ ἠγέσθησαν, μία ἀστραπὴ ἐφώτισε βιαίως τὸ τελευταῖον των φίλημα.

Ἦσθάνθησαν τότε ὅτι ἦσαν περισσότερο ἀκόμη δυστυχεῖς.

— Αἰσθάνομαι τὸν θάνατον ὅστις πλησιάζει μὲ βήματα μεγάλα.

— Φύγε, εἶπεν ἐκείνη ἔκφρων. Φύγε, διότι ἔγω περισσότερο παρὰ ποτὲ τὴν αἰσθησὶν τῆς δυστυχίας μου. Πλησίον μου ἔλχω τοὺς κεραυνούς.

Καὶ ὠμίλει μὲ βεβαιότητα, ὡς λέγουσα ἱστορίαν γνωστὴν, καί τι τὸ ὁποῖον τῆς εἶχε συμβῆ ἤδη.

Ἦθέλησε νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ εἰς τελευταῖον φίλημα πυρίνον, ἀλλ' ἐκείνη νευρική ἐν ἀτημελησίᾳ ἔτρεξε πρὸς τὴν οἰκίαν, θέτουσα τὰς γεῖρας εἰς τὸ πρόσωπον.

Μία λάμψις ἐφώτισε τὸν ἀέρα καὶ ὁ κρότος τοῦ πίπτοντος κεραυνοῦ τὴν ἐτύφλωσε σχεδόν. Ἦτο ὡς ἂν ἡ γῆ νὰ συνεκρούετο μὲ πλανήτην, καί τι τὸ ἀνῆκουστον καὶ φοβερόν. Ὅλοι αἱ ρίζαι ἐστέναζον εἰς τὰ βάθη.

Ὅταν ἐστράφη, ἦτο τὸ σκότος πάλιν καὶ ἡ ἐρημία.

Οὔτε βήματα οὔτε φωναὶ προσκλήσεως.

Ὁ κεραυνὸς εἶχε πέσει εὐθὺ ἐπὶ τοῦ δένδρου καὶ εἶχε βυθισθῆ καὶ ἀδελφωθῆ μὲ τὴν ρίζαν του.

Καὶ τότε ἡ βεβαιότης τοῦ θανάτου του τῆς ἦλθεν αἰφνιδίᾳ καὶ ἐπιβάλλουσα.

Καὶ ἤρχισε νὰ ἐκβάλλῃ φωνὰς γοεράς κυμφθεῖσαι ἐπὶ τοῦ ἐδά-

φους, μὴ πλησιάζουσα πρὸς τὸ δένδρον, ὅπου εἶχε τελεσθῆ ἡ θυσία καὶ ἡ ἐξιλέωσις, δάκνουσα μὲ τοὺς ὀδόντας τὴν γῆν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκρύπτετο ἄλυτον τὸ μυστήριον τῶν Ὑπάρξεων, ὅπου τὰ ὅσα τῶν νεκρῶν ἔδιδον χερεὶ ἀδελφότητος εἰς τὰς νεκρὰς εἴζας τῶν δέ-δρων, ὅπου εἰς τὸ μέγα ἐργαστήριον τῶν ἐγκάτων ἐδοῦμι-οιργεῖτο ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος.

Ν. Δ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΚΟΡΠΙΕΤΑΙ ἡ νύχτα σὰν καπνία καὶ τὰ βουνὰ

Ψηλανεβαίνουν σὰν φωλιὰς ἀράχνης,

Ἡ χλόη ἡ πλούσια τοῦ κοιμᾶται ταπεινά

Ἄνατριχιάζει σὰ φιλιὰ τῆς πάχνης.

Μαζεύει ὁ ὕπνος τὰ ὄνειρά του τὰ γλυκά,

Κι' ἄσπρη ἀπλώνεται ἡ ἀλήθεια,

Ἐυπνοῦν μὲ τρόμο τῆς καρδιάς τὰ μυστικά

Ποῦ μοιάζουν μάννας παραμύθια.

Λυώνουν τὰ χρύσ' ἀλλα νερά σὰν τῆς ψυχῆς

Τῆς κέρινες ἐλπίδες,

Κι' ἀνάθουν πέρα σὰν λαμπάδες προσευχῆς

Τοῦ ἤλιου ἡ ἀκτιθεῖς.

ΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

ΣΤΡΑΒΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

— Ελεημοσύνη, χριστιανοί! Στραβός άνθρωπος είμαι! Θεόστραβος! Κόσμο άκούω και κόσμο δέν βλέπω! Κάντε μια ελεημοσύνη για τὰ πεθαμμένα σας!

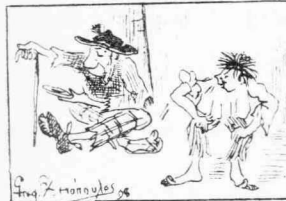
Η σκηνή εις μίαν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Προαστείου ἐκεῖ πλησίον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου ὁ στραβός άνθρωπος ἔχει ἀπλώσει ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τὸ μανδύλιον του καὶ δέχεται τοὺς ὁδολοῦς τῶν φιλανθρώπων διαβατῶν μὲ χιλιάς δυὸ εὐχὰς καὶ ἄλλας τόσας παρακλήσεις.

Τέσσαρες μικροὶ λίθοι τοποθετημένοι εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ μανδυλίου τὸ προφυλάττουν ἀπὸ τὰς αἰφνιδίας ἐπιθέσεις τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πνέει σφοδρὸς σηκώνων νέφη κονιορτοῦ καὶ ἀναγκάζων τὸν ἀτυχή ἐπαίτην νὰ τρίβῃ τὰ στυσμένα μάτια του καὶ νὰ ἀναφωνῇ ἀπὸ κωμικοτραγικῆς συνηθείας:

— Οὐφ! Αὐτὸς ὁ διαβολόκαιρος! μ' ἔστραβωσε.

Εἶνε ἡ ὥρα καθ' ἣν ἔχει τελειώσει ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ πιστοὶ καὶ αἱ πισταὶ διέρχονται ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου μὲ τὸ ἀντίδωρον τυλιγμένον εἰς τὸ μεταξωτὸ μανδυλάκι των προσεκτικὰ-προσεκτιλά, νὰ μὴ πέσῃ κανένα ἅγιον ψίγγουλο χάμου, ἀπὸ τὸ πόρτο, τοῦ ὁποίου τὸ καλλίτερον μέρος ἔχει πιασεῖ, ὡς ἄλλοις Ἕλλησι καὶ ἄγγροις τελωνοφύλαξ, ὁ τυρλόξ.

Ἡδὴ ἀπὸ πολλῆς ὥρας ἓνα χαμίνι ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὴν ἄλλην πλευραν τῆς γωνίας, παραπλευρῶς τοῦ ἐπαίτου καὶ μὲ λαίμαργα βλέμματα μετρᾷ τὰ χάλκινα νομίσματα, τὰ ὅποια εἶνε ἐσκορπισμένα ἔμπροσθέν του.

Μία πεντάρα ἰδίως, εἰς τὴν ἄκρην ἐντελῶς πεταμένη πρὸς τὸ μέρος τὸ ἰδικόν του τοῦ ἔχει ἀπορροφήσει τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς προσοχῆς καὶ ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ του παίζουν πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα, τὰ χάλκινα καὶ τὰ νικελ, τῆς τεραστίας μανδύλας τοῦ ἐπαίτου, ἡ ψυχὴ του πάλιν

τοὺς ἐπαναφέρει εἰς ἐκείνην, καὶ τοὺς προσγλῶνι πότε ἀγγίως καὶ πότε ἀπείρως τρυφερῶς ἐπ' αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ αἱ χεῖρές του δὲν μένουσιν ἐντελῶς ἀδρανεῖς, οὐδ' ἐντελῶς ἀσυγκίνητοι ἀπὸ τὰ τρακιμιῶδη αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἔχουν θέσει εἰς ἀπεριόριστον ἐντασιν ἐλόκληρον τὸ νευρικὸν σύστημά του.

Πλέον ἢ ἀπαξ καὶ αὐταί, σιγὰ-σιγὰ, ἐτεντώθησαν μέχρι τῆς ποθητῆς πεντάρας καὶ ἄλλο τόσον πάλιν ἐμαξεύθησαν δειλὰ ἀπὸ ἓνα κίνημα ἢ ἓνα αἰφνίδιο βῆξιμο τοῦ ἐπαίτου, ἢ τὸ ἀκουσμα τοῦ πατήματός ἐνὸς διαβάτου.

*

Πλησιάζει ἡ μεσημβρία.

Τρεῖς ἐλόκληραι ὥραι ἀγωνίας ἀνωρελοῦς, ματαίας, διὰ τὸ χαμίνιον τὸ ὅποσον τώρα ἀρχίζει νὰ βλέπῃ αἰθριώτερον ὀρίζοντα.

Κανεὶς δὲν διαβαίνει πλέον ἐκεῖθεν.

Μόνον ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν παράθυρον τοῦ ἐπάνω πατώματος μία ὑπερήτρια ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴς γρίλιες τῶν μισοκλεισμένων παρθυροφύλλων ξελαρυγγίζεται φωνάζουσα τὸν μπακάλη.

Τὸ χαμίνιον νομίζει, ὅτι ἐφθασεν ἡ στιγμὴ νὰ πραγματοποι-

ποίησι τὸ παλαιὸν σχέδιόν του καὶ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸν δια-
κρίοντα ἀπὸ τόσης ὥρας τὰ στήθη του πόθον.

Πλησιάζει λοιπὸν ἀκόμη ἐγγύτερον πρὸς τὸ σημεῖον τῆς
προσβολῆς, οὕτως ὥστε ὁ ὠμὸς του ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ
τὸν ὦμον τοῦ τυφλοῦ, ρίπτει ἓνα τελευταῖον βλέμμα γύρω-
θέν του καὶ κατόπιν δειλά-δειλά ἀπλώνει τὸ χεῖρ του εἰς τὸ
μανδύλιον, ἐνῶ ὅλη ἡ ἀγωνία τῆς ψυχῆς του καὶ ὁ φόβος καὶ

τόσα ἄλλα συναίσθηματὰ κατοπτρίζονται μέσα εἰς τοὺς τεν-
τωμένους ὀφθαλμούς του, καὶ
ὄλαι του αἱ δυνάμεις φαίνον-
ται νὰ ἐξαντλοῦνται εἰς μίαν
τελευταίαν προσπάθειαν νὰ
μὴ τὸν ἀκούσῃ, νὰ μὴ τὸν
ἀντιληφθῇ ὁ ἐπαίτης.

Ἄλλ' ἐνῶ τὸ σχέδιόν του
εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς
ἐκπληρώσεως καὶ ὁ μικρὸς
ἔχει πλέον ἐναποθέσει τοὺς

δακτύλους του ἐπὶ τῆς πεντάρας καὶ ἡ ἀναπνοή του εἶνε ἐτοι-
μη νὰ ἐπαναληφθῇ, ὁ τυφλὸς σηκώνει τὴν μαγκούραν τὴν
ὁποῖαν ἔχει πλησίον του καὶ τὴν καταφέρει ἐπὶ τοῦ βραχίον-
τος τοῦ χαρινίου ἀναφωνῶν μετὰ δυνάμειος ἀσυνήθους εἰς τὸ
ἐπαίτικόν μουρμουρισμὰ τῆς φωνῆς του :

— Ἄτιμε ! ἔχω τόση ὥρα ποῦ σὲ β λ έ π ω !

Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ φιλαντία ὁμοιάζει πρὸς ἀερόστατον πεπληρωμένον ἀέρος, ἐξ οὗ ἀπο-
λύεται καταγίγς, εὐθύς ὡς ἐπιφέρῃ τις τὸ παραμικρὸν βῆγμα εἰς αὐτό.

*

Ποῦ ὀλίγοι ἄνθρωποι εἶνε εὐχάριστοι εἰς τὴν συναναστροφὴν, διὰ τὸν
λόγον ὅτι ὁ καθείς δὲν προσέχει εἰς τὸ τί λέγει ὁ ἄλλος, ἀλλ' εἰς τὸ τί
θὰ εἰπῇ αὐτός.

[Ὁ κ. Κυριακόπουλος εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπιστημόνων, τῶν μετὰ ζήλου
καὶ ἀφοσιώσεως ἀπερωμένων εἰς τὴν θείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνην. Ἐ-
σπούδασεν εἰδικῶς τὴν Λαρυγγολογίαν, Ὠτολογία καὶ Ριнологίαν εἰς τὰς
ἐπὶ τούτῳ συστηματικὰς κλινικὰς καὶ Σχολὰς Παρισίων, Βιέννης, Βερο-
λίνου, Βρυξελλῶν καὶ Λονδίνου παρὰ τοῖς διαπρεπεστέροις καθηγηταῖς
τῶν κλάδων τούτων. Τὴν κλινικὴν του ἔχει καταρτίσει κατὰ τὸ πρότυ-
πον τῶν ἐν Εὐρώπῃ τοιούτων. Εἶνε ἐκ τῶν σπανίων ἰατρῶν, τῶν παρα-
κολουθοῦντων βῆμα πρὸς βῆμα τὰς νεωτέρας ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας. Ἐν-
ἡμέρος ὅλης τῆς κινήσεως, ὄλων τῶν νεωτερισμῶν, ὄλων τῶν μεθόδων
τοῦ κλάδου του. Ἄντι ἀδρῶν μόχθων, ἀντι ἀδροτέρας δαπάνης, κέκτη-
ται πλουσιωτάτην καὶ μοναδικὴν συλλογὴν ἐργαλείων καὶ ὀλοκληρον σύ-
στημα ἡλεκτροθεραπείας, τὸ πρῶτον ἤδη εἰσαγόμενον ἐν Ἑλλάδι: ὑπὸ
τοῦ βέκτου ἱατροῦ, καὶ ἄγνωστον μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν. Διὰ τῶν θου-
μασίων ἡλεκτρικῶν συσκευῶν του—ἔχει φῶς, κίνησιν, θερμότητα, δι' ὧν
τελεῖται ἐπιτυχῶς ὁ διὰ τῆς διαγραφείας φωτισμὸς πρὸς διάγνωσιν τῶν
ἐμπυημάτων τῶν διαφόρων κόλπων καὶ κοιλιῶν, αἱ καυτηριάσεις, τὸ Mas-
sage (massage vibrafoir) καὶ πᾶν ὅ,τι ἡ πείρα καὶ ἡ νεωτέρα ἔρευνα
ἐφήρμοσεν εἰς τὸν κλάδον τούτον. Ἐπίσης ἐκτελοῦνται ἐγχειρήσεις ἀναί-
μακτοι διὰ τελειοτάτων μηχανημάτων. Εἰς τὸ Cabinet του θὰ εὕρετε
πλείστα τοιαῦτα νεώτατα δι' ἀντισηψίαν, ἀσηψίαν καὶ ἀπολύμανσιν ἐρ-
γαλείων καὶ εἰδῶν ἐπιδέσεως. Ὡσαύτως ἄλλα, πρὸς ἐντελῆ τοπικὴν ἀν-
αισθησίαν κατὰ τὰς ἐπωδύτους ἐγχειρήσεις. Ἡ παρ' αὐτῷ αἴθευσα ἐγ-

χειρήσεων εἶνε καθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας χειρουργίας. Πλη-
ρες δὲ τὸ ἐργαστήριόν του τὸ διὰ μικροσκοπικὰς παρατηρήσεις καὶ χημι-
κὰς ἀναλύσεις ἔχει ἰδιαίτερον τμήμα παθολογικοῦ καὶ φυσιολογικοῦ
μουσείου, ἐν ᾧ φυλάσσονται οἱ κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις ἀραιρεθέντες ὄγκοι
ἢ τένα σώματα. Ἐχει ἰδιόζουσαν μέθοδον ἐπὶ τῆς ὀξείνης, ἧς ἡ στατι-
στική τῆς διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ θεραπείας. ἤν ἐφαρμόζει, εἶνε λίαν ἐν-
θαρρυντική, παρουσιάζουσα 50 τοῖς ¹⁰ ἐπιτυχίαν Ἐπίσης λίαν εὐχάρι-
στα ἀποτελέσματα παρέχει καὶ ἡ στατιστικὴ του ἐπὶ τῆς θεραπείας τῆς
φθίσεως τοῦ λάρυγγος.

Τοιαύτη ἐν σμικρῷ ἢ μοναδικῷ ὄρεισι τοῦ ἐξόχου εἰς τὸ εἶδος του ἰα-
τροῦ. Εἶνε ὀδικον τόση ἀφοσίωσις, τόση ἐπιτυχὴς ἐργασία, τόση ἐπίδοσις
τῆς ἐφαρμογῆς νεωτερισμῶν καὶ συστημάτων πολυδαπάνων, πρωτοφανῆς
ἐν Ἑλλάδι, τόση ἰδιορυσία καὶ μόρφωσις ἰατρική, νὰ μένη ὑπὸ τὴν σκιάν
τῆς μετριοφροσύνης. Πρέπει, ἐπιβάλλεται ὡς καθήκον, νὰ γνωρίζονται εἰς
εὐρύτατον κύκλον τοιαῦται ἐπιστημονικὰ φυσιγνωμιαὶ πρὸς διαφόρῳ
τοῦ κοινοῦ.

Ἡμεῖς σεμνυνόμενοι τὸν παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμε-
ρολογίου, μετὰ τῆς σεργῆς πεποιθήσεως, ἣν πολλαχῶς καὶ ἐκ χρηστοῦ
συνειδότος ἐμορφώσαμεν περὶ τοῦ καλλίστου ἰατροῦ καὶ συνεργάτου ἡμῶν.]

ΑΙ ΠΕΝΤΕ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

ΚΑΙ Η ΥΠΙΕΙΝΗ ΑΥΤΩΝ

Q ΜΕΓΑΣ τῆς ἀρχαιότητος σοφός, ὁ δογματίας ἐστι «οὐ
δὲν ἐν τῷ νῷ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει» ἠθέ-
λησε συγχρόνως νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ αἰσθητήρια ὄρ-
γανα εἰσὶν αἱ μόναι πύλαι, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συγ-
κοινωνεῖ μετὰ τοῦ περιβάλλοντος, ὃ δὲ ἐγκέφαλος προσδέχεται
τὰς ἐξ αὐτοῦ ἐντυπώσεις. Εὐνόητον ὄθεν ὅτι ὅσον ἀρτιώτερον δια-
τηρεῖ τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ, τόσῳ βαθύτερον φέρει τὸ αἰσθητικὸν καὶ
τὴν συνείδησιν τῆς ζωῆς, ἣν ἀντλεῖ ἐκ τῆς γύρω ἀειζώου φύ-
σεως. Αἱ πέντε αἰσθήσεις, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος τίθεται εἰς ἐπαφὴν,
γνωσὶν καὶ ἔλεγγον τοῦ περιβάλλοντος, εἰσὶν ἅμα καὶ ἡ πηγὴ ὅλων
τῶν ἀπολαύσεων καὶ ἡδονῶν, ἐν ταύτῳ δὲ καὶ τῶν ὀξυτέρων
ὀδυνῶν. Φαντασθῆτε τί θὰ ἦτο ὁ ἄνθρωπος στερούμενος τῆς ὁρά-
σεως, τῆς ἀκοῆς, τῆς γεύσεως, τῆς ὀσφρήσεως, τῆς ἀφῆς. Ὅσα
καὶ ἂν ἦτο ἀνατομικῶς καὶ ὀργανικῶς τέλειος, ἢ ὑπάρξει αὐτοῦ,
ἄνευ τῶν αἰσθητηρίων, θὰ ἦτο κατωτέρα τοῦ κτήνους, αὐτό-
χρημα φυτική, ἄνευ τινὸς ὠφελείας δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν λοιπὴν
φύσιν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ ἐκ γενετῆς ἢ νηπιόθεν στέρηθέντες

μιᾶς τῶν αἰσθήσεων ὑπολείπονται πολὺ καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν
καὶ τὸ γνωστικόν. Ἐν τῇ ἀρτιότητι ὄθεν, τῇ ἀρμονίᾳ καὶ τῇ ἀκε-
ραιότητι αὐτῶν ἔγκειται ὅλη ἡ ἀξία καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς,
ἧτις συνίσταται εἰς τὸ ἀμυνεσθαι κατὰ τῶν προσβολῶν τοῦ ἐξωθι-
κόσου καὶ ἀπολαμβάνειν ἅμα τὰ ἐν αὐτῷ ἀγαθὰ.

Ἡ ὑγιεινὴ ὄθεν τῶν αἰσθητηρίων ἐπιβάλλεται εἰς πάντα πεπο-
λιτισμένον ἄνθρωπον, ἄξιον τῶν δώρων, δι' ὧν ἐπαικίσθη ὑπὸ
τῆς φύσεως.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὰ αἰσθητήρια χρῆσιμύουσιν ἡμῖν ὡς
ἄμυνα κατὰ τῶν ἐξωθεν ἐπιδράσεων. Φαντασθῆτε τὸν τυφλὸν ἐρ-
μαιὸν ἐν τῇ ἀλύτῳ σκοτίᾳ εἰς ἣν βυθίζεται. Οὐτε νὰ ἀμυνοθῆ δύ-
ναται κατὰ τῆς ζωῆς, οὔτε τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς νὰ ἀπολαύσῃ. Ἄ-
ναμφιβόλως ὁ Οἰδίπους, ἐξερύσσων τοὺς ἰδίους ὀφθαλμούς, εὐλό-
γως ἐφρόνει ὅτι ἐπιβάλλει ἑαυτῷ τὴν φρικτοτέραν τῶν τιμωριῶν.
Διὰ τὸν τυφλὸν οὐδὲν ὑπάρχει ἄλλο ἢ ἀτελεύτερος νύξ. Αἱ καλ-
λοναὶ τῆς φύσεως τῷ εἶνε ξένη. Αἱ ἐκ τῆς θέας τῶν ὠραίων το-
πειῶν, τῆς ἐναλλαγῆς τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων συγκινή-
σεις τῷ εἶνε ἄγνωστοι. Δι' αὐτὸν ὅλος ὁ κόσμος ἐσβέσθη καὶ δὲν
ἀντιλαμβάνεται αὐτοῦ ἢ ἀμυδρῶς διὰ τῶν ἥχων καὶ δι' ὅσων ἀε-
περκῶν εἰδήσεων λαμβάνει ἐκ τῶν ἄλλων αἰσθητηρίων.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ὄρασιν, ἐν ἥττονι μοίρᾳ, κατατα-
κτέον τὴν ἀφῆν ὑπὸ ἐποψίν ἀμύνης κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδρά-
σεων. Ὁ ἄνθρωπος ὁ πεπολιτισμένος ἀπώλεσε βεβιαίως μέγα μέρος
τῆς ἀκουστικῆς λεπτότητος, καὶ τοῦτο διότι ἢ ἐκ τῆς ἀκοῆς ἀ-
νάγκη τῆς ἀμύνης τῷ ἐγένετο ἐλάττων. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀγρίαν
κατάστασιν, εἰς τοὺς ἐρυθροδέρμους λ. χ. τῆς Ἀμερικῆς ἡ ὀξύ-
της τῆς ἀκοῆς εἶνε θαυμασία, ἐξικνουμένη πέραν τοῦ πιθανοῦ.
Καὶ νῦν ἔτι οἱ κυνηγοὶ τῶν δασῶν, διακρίνουσι μακρόθεν τοὺς
διαφόρους ἥχους καὶ τὸ παράγον αὐτοῦς αἴτιον, λαμβάνουσι δὲ
πάντα τὰ μέτρα πρὶν ἢ ἔτι ἐμφανισθῆ ἢ ἄρα ἢ ὁ ἐχθρός. Ἄλλὰ
καὶ εἰς τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι βιοῦντας ἡ ἀκοὴ ἐπεχει μέσον ἀμύ-
νης ἀναπόδραστον πολλαχῶς.

Ἡ ἔννοια τῶν λόγων καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν ἀπολαύσεις ὀφείλονται
εἰς τὴν ἀκοήν. Ὁ ἐκ φύσεως κωφός δὲν ὀμιλεῖ διότι δὲν ἔσχε
τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἤχου. Κάμετε τὸν κωφάλαλον ν' ἀκούσῃ, καὶ
ὁ ἄλλος παρέρχεται ἀπ' ἑαυτοῦ. Καὶ ναὶ μὲν ὁ κωφάλαλος δι-
δάσκειτ' ἀπὸ τῆς μιμικῆς καὶ συνδιαλέγεται. Εἶδον ἐγὼ αὐτὸς ἐν
τῇ κληνικῇ τοῦ κ. Urbantschitsch ἐν Βιέννῃ δύο τοιούτους, ἐτέ-
ρος δὲ τρεῖς ἐν Παρισίοις, οἵτινες θαυμασίως ἀπειμιμούντο καὶ
προέφερον μηχανικῶς τὰς λέξεις συνεννοούμενοι ἄριστα. Ἄλλ' ἡ
ἀκοὴ αὐτῶν ἦτο νεκρά! Ὁ κόσμος ὁ γλυκὺς τῶν ἥχων ἄγνω-

στος δι' αὐτούς. Οἱ ἡδέϊς λόγοι οἱ δονοῦντες εὐφροσύνας τὴν ψυχὴν, ἡ ἄρμονία τῶν ἤχων ἢ εὐφραίνουσα ἡμᾶς, αἱ ἐκ τῆς μουσικῆς ἀπολαύσεις, εἰσέρχονται ἐν ἡμῖν διὰ τῆς ἀκοῆς. Αἱ διάφοροι ἡθικαὶ καὶ ψυχικαὶ καταστάσεις τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν τοιοῦτων ἢ τοιοῦτων ἐντυπώσεων αὐτῆς. Εἰς τὸ πολεμικὸν σάλπισμα, εἰς τὸ νεκρώσιμον ἐμβατήριον, εἰς τὸν γοργὸν ρυθμὸν τοῦ στροβίλου, εἰς τὸ κελᾶδημα τῶν πτηνῶν, εἰς τὴν βοὴν τῆς θαλάσσης, εἰς τὸ μινύρισμα τῶν δένδρων, διατιθέμεθα καὶ παθαίνόμεθα καταλλήλως. "Ω! εἰσὶν ἄπειροι καὶ ἀνέκφραστοι αἱ ἐκ τῆς ἀκοῆς καὶ διὰ τῆς ἀκοῆς ἐντυπώσεις καὶ διεγέρσεις τῆς ψυχῆς!

Ἄναμφιβόλως εἰς τὰς δύο ταῦτας αἰσθήσεις, τὴν ὄρασιν καὶ ἀκοήν, θὰ ἴδῃνατο νὰ συγκεντρωθῇ ὅλη ἡ στοιχειώδης τῆς ζωῆς λειτουργία. Καὶ ὅμως αἱ λοιπαὶ αἰσθήσεις συμπληροῦσιν ὅσα μένουσιν ἀσαφῆ καὶ αἰνιγματώδη. Ἡ ἀφῆ τοῦλάχιστον τελειοῖ τὴν τῆς ὄρασιως καὶ ἀκοῆς ἀντίληψιν. Ἡ θερμοκρασία τῶν σωμάτων καὶ ἡ πίεσις ἦν ταῦτα ἀσκοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἡμῶν περιβλήματος, ἰδοὺ ἢ ἐκ τῆς ἀφῆς γινώσκεις καὶ ἡ ταύτης χρησιμοποίησις. Οἱ ἀταξικοί, οἱ ἀπολέσαντες τὴν τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἐδάφους αἰσθῆσιν, πρόκεινται ἡμῖν ἀπόδειξις τοῦ πόσον διὰ τὴν βᾶδισιν καὶ τὴν ὀρθοστασίαν ἡ ἀφῆ εἶνε χρήσιμος. Οἱ τοιοῦτοι νομίζουσι ὅτι πατώσιν ἐπὶ βᾶμβακος, στρεφόμενοι δὲ καὶ κλείοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πίπτουσι.

Ἡ ἀσκησις τῆς ἀφῆς δι' ἐπιστημονικὰς ἢ βιωτικὰς χρείας, ἐξικνεῖται εἰς τελειότητα. Παρὰ τοῖς τυφοῖς ἰδίως ἀπεβαίνει ἡ κυριωτέρα τῶν αἰσθήσεων. Δι' αὐτῆς ἀνευρίσκουσι καὶ διανύουσι μακρὰ ἀποστάσεις, διεξάγουσι χειροτεχνήματα, ἀναγινώσκουσι διακρίνοντες τὴν ἀόριστον προεξοχὴν τῶν στοιχείων καὶ, τὸ θαυμασιώτερον, ἀναγνωρίζουσι τὰ χρώματα ἐκ τῆς ἀδρότητος αὐτῶν. Γνωρίζουσι κυρίαν ἐν Ἀθήναις ἐργαζομένην ἐκλεκτὰ χειροτεχνήματα θυμασιῶς. Κατὰ τὰς σκοτεινὰς νύκτας ὑπὸ τῆς ἀφῆς ὀδηγούμεθα διαγινώσκοντες τὴν σκληρότητα τοῦ ἐδάφους, τὰ ὕψη καὶ τὰς κοιλοτήτας αὐτοῦ, συμμορφούμενοι αὐτομάτως πρὸς τὰς ἀνωμαλίας αὐτοῦ καὶ προσδίδοντες ἀντανακλαστικῶς εἰς τοὺς πόδας τὴν ἀρμόζουσαν ἐκάστοτε ἐλαστικότητα ἢ ἔντασιν.

Τὴν αἰσθῆσιν τῆς γεύσεως δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν αἰσθῆσιν ἀπασῶν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. Τίς ἐπὶ τῇ θείᾳ ἢ τῇ ὀσφρήσει καλῶς παρεσκευασμένου ἐδέσματος δὲν προδιατίθεται εὐαρέστως; Ἀκόμη καὶ ἡ φαντασία ἐξάπτεται ἐπὶ τῇ ἀναπόλησιν εὐαρέστου φαγητοῦ οὕτως ὥστε νὰ προκαλῆ τὸν σιέλον εἰς τὸ στόμα. Εἶνε τὸ «faire venir l'eau à la bouche» τῶν Γάλλων. Ἄλλα καὶ ἡ ἀφῆ διὰ τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀκοή διὰ τῆς χορδῆς τοῦ

τυμπάνου συνεισφέρουσι πρὸς μείζονα πανηγυρισμὸν καὶ συμμετέχουσιν ἐν τῷ συμποσίῳ. Ἐν τούτοις εἰς πόσον μικρὸν, ἐλάχιστον μέρος, ἡ αἰσθῆσις αὕτη περιορίζεται. Μόνον ἡ παρυφῆ τῆς γλώσσης καὶ ἡ βᾶσις ἰδίως παρέχουσιν ἡμῖν τὴν αἰσθῆσιν τῆς γεύσεως, ἐνῷ ἅπανα ἡ ῥάγισ αὐτῆς καὶ τὰ λοιπὰ ἐξαρτήματα ἐξυπηρετοῦσι τὴν τῆς ἀφῆς αἰσθῆσιν. Καὶ ἡ συνεργασία αὕτη τῆς γεύσεως μετὰ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων ἔχει λόγον σπουδαῖον ὑπὸ ἐποψίν ζωϊκῆς ἀμύνης, μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν ἀνεξέλεγκτον κατάποσιν οὐσιῶν ὀξυπῶν, ἐφθαρμένων, σκληρῶν, καυστικῶν καὶ ἐν γένει βλαβερῶν τῆς λειτουργίας τοῦ στομάχου, ἢ καὶ θανασιῶν. Εἶνε ἡ προφυλακὴ, ὡς εἰπεῖν, τῶν πεπτικῶν ὀργάνων. Ὁ οἰσφαγὸς καὶ ὁ στόμαχος μένουσιν ὅλως ἀδιάφοροι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, οὔτε εἶδησιν καὶ λαμβάνουσιν. Ἄλλ' οὐχὶ καὶ ἡ γλῶσσα. Διὰ τῆς γεύσεως ἐνορούμεν τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν. Ἡ φύσις ἐπροίκισε διὰ ὀφθῶν ἀφθάνων τὴν γλῶσσαν, ὑπηρετοῦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν τῇ ζωῇ ἐμφανισέως του. Διὰ τῆς γλώσσης κυρίως τελεῖται ὁ θηλασμὸς τῶν νηπίων. Ἐν αὐτῇ ἐδραζεῖ ὁ ἔναρθρος λόγος. Ἄνευ αὐτῆς ἀδύνατος ἡ μάσησις, ἡ κατάποσις. Συμβάλλει σπουδαίως εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς. Εἶνε ὡς εἰπεῖν, ἡ ἀστυνομία τοῦ στόματος Οὐδὲν τῇ διαφεύγει. Τυχᾶνε ἐνήμερος τῆς καταστάσεως τῶν ὀδόντων, τῶν γειλέων, τῶν οὐλων, τῶν φάρυγγος καὶ ἐπομένως ἄγρυπνος φύλαξ καὶ θεράπων ἄσκνος τῆς ζωϊκῆς καὶ πνευματικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως.

Ἐπολείπεται νῦν ἡ αἰσθῆσις τῆς ὀσφρήσεως, ἣτις ἐδραζεῖ εἰς τὴν ἄνωτέραν μοῖραν τῆς ῥινός, ἐν τῇ λεγομένῃ ὀσφρητικῇ σχισμῇ (Jente olfactive). Ἐπηρετεῖ σπουδαίως ἡμᾶς ὑπὸ ἐποψίν ἀμύνης. Διὰ τῆς ὀσφρήσεως εἰδοποιούμεθα περὶ τῆς παρουσίας δηλητηριωδῶν ἐξατμίσεων ἢ ἀερίων, καθόσον πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ δηλητηριάσῃ τὸν περιβάλλοντα ἡμᾶς ἀέρα, εἶνε ὀδυνηρόν. Ἡ ἔλλειψις τοῦ ὀξυγόνου καθίσταται ἀμέσως ἐπαίσθητῇ τῇ ὀσφρήσει, πολὺ πρὶν ἢ εἰδοποιηθῶν οἱ πνεύμονες, ὅποτε θὰ ἦτο ἄργά πλέον. Οὕτω δυνάμεθα τῇ βοήθειᾳ τῆς ὀσφρήσεως νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἀσφυξίαν. Διὰ τῆς ῥινός τελεῖται ἡ ἀναπνοῆς καὶ δι' αὐτῆς ἐξελέγγεται ὁ ἀναπνευσμὸς ἀήρ. Τὰ ξένα μόρια, ἢ κόνις, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ βιολογικοῦ τῆς ῥινός καὶ δὲν εἰσδύουσι περαιτέρω. Ἡ ῥίς, ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει, καθιστᾷ τὴν φωνὴν εὐήχον. Ἄλλ' ἴνα προσφέρῃ ἡμῖν ἡ ὀσφρησις τὰς ὑπηρεσίας ταύτας, δέον ἢ ῥίς νὰ εὐρίσκειται ἐν καλῇ καταστάσει. Ἡ εὐαίσθησις αὐτῆς εἶνε μεγίστη. Διὰ τῆς εἰσπνοῆς διεγερτικῶν φαρμάκων δυνάμεθα νὰ ἀνεγείρωμεν τοὺς εἰς λιποθυμίαν ὑποπετόντας, ὡς ἐπίσης ἀδέξιος ἐντὸς τῆς ῥινός χειρισμοί

δυνατὸν νὰ ἐπιφέρουν συγκοπὰς λίαν ἐπικινδύνους ἢ βι.ορραγίας ἀκατασχέτους.

* *

Τοιαύτη ἐν περιλήψει καὶ πεπῶντι πολέμῳ ἢ λειτουργίᾳ καὶ χρησιμότης τῶν πέντε αἰσθήσεων

Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἀποκονυ-
μεν νὰ ὑποτυπώσωμεν συμβουλὰς τινὰς, ὅσας μακρὰ πείρα καὶ
παρατήρησις ἐπιστοποίησεν ἡμεῖν, πρὸς πρόληψιν νόσων ἢ διατή-
ρησιν ὑγιᾶ τῶν αἰσθητηρίων

Καὶ περὶ μὲν τῆς γεύσεως καὶ τῆς ἀφῆς βραχέα τινα δύναται
τις νὰ εἶπῃ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑγιεινὴν, καθόσον μόνον νόσοι
καθολικαί, ὀργανικαὶ ἢ νευρικαὶ δύνανται νὰ τὰς ἐκμηδενίσωσιν.
Οἱ ἐντερικοὶ καὶ στομαχικοὶ κατάρροι λ. γ. οἱ γεννῶντες παχὺ
ἐπίχρισμα ἐπὶ τῆς γλώτσης, καταρροῦσιν ἢ ἐλαττοῦσι τὴν γεύ-
σιν. Φευκτέον ὅθεν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐπιτείνῃ ἢ διαιωνίσῃ τὴν
νοσηρὰν κατέστασιν. Ἡ χρῆσις πνευματωδῶν ποτῶν, καρυκευ-
μένων, δυσπέπτων καὶ λιπαρῶν τροφῶν ἀπαγορεύεται. Αἱ νόσοι
τῆς βίνος, ὡς καὶ αἱ τοῦ φάρυγγος καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν ἐπιδρῶσιν
ἐπὶ τῆς γεύσεως, ἥτις λ. γ. παρὰ τοῖς ἐκδότοις οἰνοπόταις καὶ
καπνισταῖς εἶνε ἀμβλυτάτη. Ἡ χρῆσις τῶν ἐλαφρῶν ἀλκαλικῶν
ὕδατων, ὑπὸ μορφὴν γαργαρισμοῦ, τρεῖς τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ ἡ
ἐσωτερικὴ αὐτῶν λήψις, ἀποβάνει ὠφελιμωτάτη.

Περὶ τῆς ἀφῆς, ἐπειδὴ ἡ ἐλάττωσις ἢ ἡ κατάρρησις αὐτῆς
ἐξαρτᾶται ἐκ νοσηρῶν αἰτιῶν κεντρικωτέρας προελεύσεως, ὅποτε
ἀνάγκηται εἶναι τὴν δικαιοδοσίαν τῆς θεραπευτικῆς, τοῦτο μόνον ὑπο-
μιμνήσκουμεν ὅτι ἡ καθαριότης τοῦ δέρματος συντελεῖ μεγάλως
εἰς τὴν καλὴν αὐτῆς διατήρησιν.

Διαφέρει ὁμοῦ ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς τρεῖς αἰσθήσεις, τὴν ὄρασιν,
τὴν ἀκοήν καὶ τὴν ὄσφρησιν. Ἐν ταύταις ἡ ὑγιεινὴ ἐπιβάλλεται
ἐπὶ ποινῇ καταστροφῶν ἐνίοτε ἀνεπανορθῶτων. Διὰ τὴν ὑγιεινὴν
τῆς ὀράσεως δέον νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ὑγρὰς ἢ σκοτεινὰς κατοι-
κίας, τὰς ἐν ὑπογείοις μακρὰς ἐγκαθερίσεις, τὴν εἰς μικροσκοπικὰ
ἀντικείμενα διὰ μεγθυντικῶν φακῶν ἐνασχόλησιν, τὴν διαμονὴν
εἰς μέρη καυστικῶν ἢ ἐρεθιστικῶν ἀτμῶν ἢ κόνεων, γημικῶν
ἐργατηρίων, μεταλλείων, ἀνθρακωρυχείων. Ἐπίσης παραβλαπτουν
τὴν ὄρασιν εἶδη τινὰ καὶ τρόποι χειροτεχνίας. Αἱ κυρίαι αἰς ἀπο-
φεύγωσι τὴν νύκτα τὸ ἐργάζεσθαι ἐπὶ μελανοῦ ἢ λευκοῦ χρώμα-
τος μετ' ἀνεπαρκοῦς ἢ ἀπλείτου φωτός. Φευκτέον τὰς ἀπόστομους
μεταπίσεις εἰς τὸ ἄπλετον φῶς. Οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ εἰς μα-
κρὰς μελέτας ἐπιτιθέμενοι δέον νὰ διακόπτουν ἀπὸ καιροῦ εἰς και-

ρὸν τὴν μελέτην, κλείοντες συνάμα ἐπὶ τινα λεπτὰ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς. Ὀλιόθριον τὸ ἀναγινώσκειν μικροσκοπικοὺς χαρακτήρας καὶ
μάλιστα ἐπὶ λείου χάρτου τετυπωμένους. Κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆ-
νας τὸ φέρειν διόπτρας ἐλαφρῶς σκοτεινοὺς θὰ ἦτο οὐγὶ ἀσκοπος
σύστασις καὶ μάλιστα δι' ἕδαφος λευκὸν καὶ κονιορτοβριθές, οἷον
τῶν Ἀθηναίων. Ἐπίσης καὶ τὸ πλύνειν δις τῆς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς δι' ὕδατος χλιαροῦ ἀπλοῦ ἢ μετὰ τινος στυπτικῆς εἴτε ἀρω-
ματώδους οὐσίας

Κατὰ τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ἀκοῆς ἐπιδ ὡς δυσχερέτως οἱ αἰ-
φνίδιοι καὶ ἰσχυροὶ κρότοι, δυνάμενοι νὰ ἔχωσιν ὡς συνέπειαν τὴν
ῥῆξιν τοῦ τυμπάνου καὶ αἱμορραγίαν. Εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ
ὑπλίτας τοῦ πυροβολικοῦ συνιστῶμεν νὰ φράττωσι διὰ βράμβακος
τὸν ἀκουστικὸν πόρον ἀναμένοντες τὴν ἐκπυροσκόρησιν μετὰ τὸ
στόμα ἀνεκτικόν. Ἐπίσης ἐπιδρῶσι κακῶς ἐπὶ τοῦ ὄργάνου τῆς
ἀκοῆς τὰ ἐπὶ τοῦ χονδρῶδους περυγώματος τοῦ ὠτός ραπί-
σματα. Αἱ νόσοι ἰδίως τοῦ βινικοῦ φάρυγγος, τῆς βίνος, τῆς φα-
ρυγγαίας ἀμυγδαλῆς, αἱ ὑπερτροφίαι, οἱ βινικοὶ πολυπόδες, εἰσὶ
τόσα προκλητικὰ αἰτία τῶν παθήσεων τοῦ ὠτός, ὧν ἡ ἔγκαιρος
θεραπεία δύναται νὰ ἀποσοθῆσῃ κινδύνου ἐπιπλοκῶν συνεπαγομέ-
νων τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀκοῆς. Αἱ λοιμικαὶ νόσοι, αἱ μαστιχοῦσαι
τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἰλαρά, ὄστρακιά, διφθερίτις, τυφοειδῆς πυ-
ρετός, ἡ ἐγκεφαλονωτιαία μηνιγγίτις, αἱ κωφώτιδες, αἱ φλεγμο-
ναὶ τοῦ λαβυρίνθου καὶ αἱ τραυματικαὶ βλάβαι τοῦ ἀκουστικοῦ
νεύρου, ἀσκοῦσι δυσμενῆ ἐπὶ τῶν ὠτων ἐπίδρασιν. Παραβέσασιν
τὸ ἀνιερὸν κο.θολόγιον τῶν νόσων, τῶν ἰκανῶν νὰ προκαλέσωσιν
ὠτίτιδας, ὅπως ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν γονέων, οἷτινες
δέον νὰ γνωρίζωσιν οἷον κίνδυνον διατρέχουσι τὰ τέκνα αὐτῶν
καὶ δὴ πρὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους, ὅπως μὴ παραμελῶσιν οὐδὲν τῶν
πρὸς πρόληψιν τῆς κωφώσεως ὑπὸ τῆς θεραπευτικῆς καὶ τῆς ὑγι-
εινῆς ὑποδείκνυσμένων. Οἱ καπνισταὶ καὶ πνευματοπόται, ὧν ἡ
νοσηρότης τοῦ φάρυγγος ἀποβάνει χρονία, ὑπόκεινται ἐπὶ τῇ ἐλα-
χίστῃ ἀφορμῇ ἢ ποδιαθέσει εἰς ὠτικὰς βλάβας.

Ὀλιόθριον εἶνε ἡ ἕξις τοῦ καθαρίζειν τὰ ὠτα δι' αἰγμηρῶν ὀρ-
γάνων, ἐξ ὧν ἐπικεῖται διάτρησις τοῦ τυμπάνου ἢ ἐρεθισμὸς ἐπι-
μοτον, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ δοθηήνης τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου, κλπ.
Προτιμότερον ὁ καθαρισμὸς τοῦ ὠτός νὰ τελεῖται διὰ λεπτοῦ μαν-
δηλίου καὶ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸσον βῆθος ὅσον ὁ μικρὸς δάκτυ-
λος ἐντιθέμενος δύναται νὰ φθάσῃ. Καλὸν εἶνε νὰ ἀποφεύγωμεν
τὰς δι' ἀφθῶνου καὶ ψυχροῦ ὕδατος πλύσεις ἐπιφερούσας ἐμβόας
καὶ σκοτοδίνην, πολλὰς δὲ καὶ ἀμβλύτητα τῆς ἀκοῆς ὡς ἐκ τῆς
παραγομένης ὑγρότητος τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου, οὐχὶ σπα-

νίως δὲ καὶ νευραλγίας ἐπιιδύνουσ. Κατὰ μείζονα κλίμακα φευκτέον τὰς τοιαύτας ἀνωφελεῖς ἄλλως τε εἰσδύσεις τοῦ ὕδατος κατὰ τὰ θαλάσσια λουτρά, ἕνεκα τῆς ἀποτόμου καὶ ἀλλεπαλλήλου αὐξομειώσεως τῆς πίεσεως τοῦ ἀέρος κατὰ τὰς καταδύσεις.

Καὶ τὸ εἰσροφᾶν ὕδωρ ἐντὸς τῆς ρίνος λόγῳ καθαρότητος εἶνε ἐπιβλαβῆς συνήθεια, ἐπιτείνουσα μᾶλλον ἢ κατευνάζουσα τοὺς κατάρρους, δυναμένη δὲ νὰ ἐπιφέρει καταστροφὴν τῆς ὀσφρήσεως καὶ δὴ ἐκ τούτου ποῖαν τινὰ ἀμβλύτητα ἐπὶ τῆς γεύσεως. Οἱ συγχοὶ ρινικοὶ κατάρροι, ἐπιφέροντες ὑπερτροφίαν τοῦ βλεννογόνου καὶ τῶν κογγῶν, ἔχουσιν ὡς συνέπειαν τὴν ἐλάττωσιν τῆς ὀσφρήσεως καὶ εἶνε ἐκ τῶν αἰτίων τῆς γενέσεως τῶν ρινικῶν πολυπόδων. Ἄπασαι αἱ νόσοι τῆς ρίνος, καὶ τινες μηχανικοὶ καὶ ἀνατομικοὶ λόγοι, ὧν ἡ θέσις δὲν εἶνε ἐνταῦθα, φέρουσιν ἐπίσης ἀμβλύτητα ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως. Ἡ ἕξαινα, εἰς προκεχωρημένον αὐτῆς στάδιον, συνεπάγεται τελείαν αὐτῆς καταστροφὴν. Ἐπὶ ρινικῶν κατάρρων, συμβουλευόμεν τὴν χρῆσιν λιπαρῶν οὐσιῶν ἐν εἶδει ἀλοιφῆς μετὰ μικρῶν ποσοτήτων Menthol καὶ Κοκαΐνης ὡς καὶ τὴν τοῦ ἐλαίου τοῦ Εὐκαλύπτου. Ἡ ἀναπνοὴ καλὸν εἶνε νὰ τελεῖται διὰ τῆς ρίνος. Οἱ ποδηλατοῦντες ἄς εἰσδέχωνται τὸν ἀέρα διὰ τῆς ρίνος καὶ ἄς ἀποβάλλωσιν αὐτὸν διὰ τοῦ στόματος.

* *

Αὐτὰ ἐν γενικωτάταις γραμμααῖς. Δὲν ἐγράψαμεν δι' ἱατροῦς, ἀλλὰ διὰ τὸ πολὺ κοινόν, καὶ ἰδίως διὰ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ἀγαπητοῦ ἀνὰ χεῖρας Ἡμερολογίου, οὗ τὰ στενὰ ἄλλως τε ὄρια, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν τοῦ Διευθυντοῦ, δὲν ἐπέτρεπον ἡμῖν, ἄσκοπον ἴσως καὶ ἀνιάραν, λεπτομερεστέραν ἐξερεύνησιν τοῦ θέματος.

Ἄθῆναι, 7/βριος τοῦ 1898.

ΕΜΜ. Α. ΚΥΤΑΡΙΟΛΟΣ
Ἰατρός

ΜΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΕΓΑΛΟΦΥΙΑ ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΟΙ ΛΙΓΟΙ, πολὺ ὀλίγοι ἴσως, ἦσαν εἰς θέσιν νὰ γνωρίσωσι καὶ αἰσθανθῶσιν ὅποιαν ἀπόλειαν ὑπέστη ἡ Ἑλλάς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νεαροῦ ἑλληνοῦ Θεοδώρου Η. Πανουργιά θανόντος ἐν Παρισίοις τὸν Μάϊον τοῦ 1896 ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ μουσικῆς του δράσεως. Ἄλλ' οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι, οἱ εὐτυχῆσαντες νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ βάθος τῆς ἐκτάκτου ἐκείνης ἰδιοφυίας, τῆς ἐγκλειούσης θησαυροὺς ἐμπνεύσεως καὶ ψυχὴν ἀληθινὴν καλλιτέχνου καὶ χαρίσματα σπάνια, ὅσα ἠδύνατο νὰ προσκομίσῃ ἀκατανίκητος πρὸς τὴν Τέχνην ἔρωσ καὶ μάθησις εὐρεῖα καὶ μελέτη ἀνένδοτος, ἠσθάνθησαν καιρίως καὶ ἔκλαυσαν τὴν ἐκ τοῦ θανάτου του συμφορὰν, ἐν ἣ μάλιστα ἐποχῇ ἡ Ἑλλάς τόσον πτωχὴ εἶνε εἰς μουσικοὺς καὶ καλλιτέχνας πρώτης δυνάμεως.

Διότι ἀληθῶς, προσημνύετο ἐκτακτος καὶ θαυμασιὰ μουσικὴ δύναμις ὁ ἀλησμόνητος καὶ πολὺκλαυστος Θεόδωρος Πανουργιάς. Ἦτο ἐκ τῶν προνομιοῦγων ἐκείνων φύσεων, αἰτίνας γεννῶνται καὶ προσρίζονται διὰ τὴν Τέχνην. Ὁ μέγας μουσικοδιδάσκαλος Μασ-

σόνε, ὁ ἑνωρὶς διδῶν καὶ θαυμάσας τὸ ἔργον μουσικόν του τάλαντον, ἔλεγεν ὅτι ὁ νέος Πανουργιάς «εἶνε ἐκ τῶν μουσικῶν ἀστέρων τοῦ αἰῶνος μας». Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασε καὶ ὁ Δελιλ, καὶ πλείστοι ἄλλοι, ὅσοι ἔτυχε νὰ ἀκροασθῶσιν ἐκτελούμενα μέγρο ἐκ τῶν συνθέσεών του καὶ τῶν ἔργων του— κοτέλιπε δὲ πλήρη τοιαῦτα, ἐν εἰς καὶ δύο μελοδράματα.

Υἱὸς τοῦ παρὰ τῷ Ἑλεγκικῷ Συνεδίῳ Ἑρακλίου Πανουργιά, τυχὼν λεπτῆς μορφώσεως καὶ κλίσεως ἐμφύτου, παιδιόθεν ἐφαίνετο ἐρωτευμένον πρὸς τὴν Τέχνην. Ἄντι τῶν συνήθων παιδιῶν, αὐτὸς διμεμφύτως κατεγίνετο εἰς τὴν ζωγραφικὴν, εἰς τὴν λογογραφίαν, εἰς τὴν μουσικὴν. Δεκαεξέτης ἔτι εἶχε γράφει καὶ δημοσιεύσει ἐν τρυφερῶν διήγημα εἰς τὸ περιοδικὸν «Παρνασσός». Τῆς ζωγραφικῆς δὲ κοτέλιπεν ἱκανὰ ἔργα μαρτυροῦντα ψυχὴν καλλιμέτρον ἀληθοῦς. Ἄλλὰ βαθμηδὸν τὸν εἶχε κατακτήσει ἡ μουσικὴ. Ὅλας τὰς ὥρας διήρχετο μὲ τὸ βιολί καὶ τὸ πιάνο, τοὺς μόνους παιδικούς συντρόφους του. Ἡ μελέτη, ἡ μόνουσις, ἡ ἐρημία, ἀπησχολοῦν καὶ ἐνέπνεον τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο παιδίον. Καὶ ὅταν βαθμηδὸν νέοι δοίζοντες ἀρμονίας καὶ κόσμοι ἄγνωστοι μουσικοῦ ἀισθήματός ἠνοιχθῆσαν εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ ἠλέκτρισσαν τὸ πνεῦμά του, ὁ νέος Πανουργιάς, καταλιπὼν μετ' ἀποφάσεως τὴν Νομικὴν, ἣν ἐσπούδαζεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀπῆλθε δεκακοκταέτης ἔτι εἰς Παρισίους, ὅπως ἐκεῖ, εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν μουσικῶν φώτων, ἐπιβῆ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Τέχνης. Καὶ συναπεκόμιζε φεύγων εἰς τὴν ξένην, ὅτι ὥραϊον, ὅτι λεπτόν καὶ ἰδεῶδες καὶ αἰθέριον ἐγκατακρήριζε τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκείνην ὑπάρξιν, τὸν ἀκραϊφῆ καὶ ἔθεον τῶν Μουσῶν ἱεροφάντην.

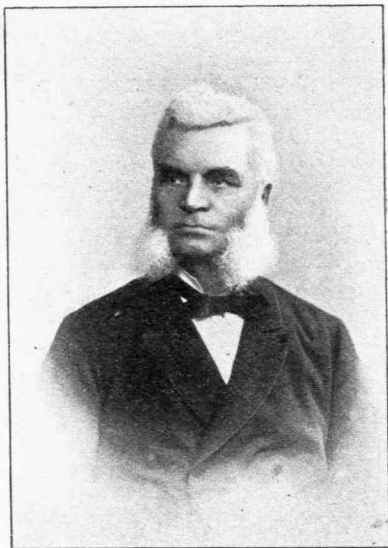
Ἐκεῖ, διοργανωθείς μετὰ πλεστον ἄλλοθεντῶν καὶ ἀριστεύσας, εἰσῆλθε πρῶτος ἐκ τῶν τριῶν ἐπιτυχιῶν εἰς τὸ Conservatoire τῶν Παρισίων. Καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τριετίαν ἐν μελέτῃ ἐνδεδεχεῖ διμερφώσε τὸ μουσικόν του τάλαντον, συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ δημιουργήσῃ ἑλληνικὴν μουσικὴν δι' ἔργων οὐ μόνον ἑλληνικῆς ὑποθέσεως ἀλλὰ καὶ στηριζομένων εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν καὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν καὶ τὰς νεωτέρας λαϊκὰς καὶ βυζαντινὰς μελωδίας. Κατανοήσας δὲ οἷα ἐμπνεύσεις ἠΰνατο νὰ ἀντλήσῃ ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἀρχαιότητος, ἀφιερῶτο εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐλλήνων συγγραφέων, ὅσοι ἐπραγματεύοντο περὶ μουσικῆς καὶ ἐξεμάνθανε τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν ἀρχαίων θεάτρων καὶ ἐν γένει πᾶν ὅτι ἐσχετίζετο πρὸς τὸ μέγα καὶ εὐγενὲς ἰδεῶδες, εἰς τὸ ὅποιον μετρησιότου ἡ μεγάλη ποιητικὴ τοῦ ψυχῆ.

Ἦτο μετριόφων καὶ σεμνός, ὡς ὅλα τὰ μεγάλα πνεύματα.

Ἀπέφυγε τὸν θόρυβον καὶ τὰς ἐπιδείξεις. Ὀνειροπόλος μεγάλου μέλλοντος καὶ φιλοδοξῶν καί τι μέγα καὶ τέλειον, ἠρέσκετο εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὴν μόνωσιν τοῦ σπουδαστηρίου του. Ἠκούσαμεν τὸν Σαμάραν νὰ λέγῃ περὶ τοῦ Πανουργιά ὅτι δὲν θαυμάζει μόνον τὴν ἀρίστην αὐτοῦ μόρφωσιν. «Ἦν ὀλίγοι τοῦ μεγάλων μουσουργῶν ἐκέκτηντο,» ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν μετ' οὗ ἐξακολουθεῖ ἔτι νὰ μελετᾷ καὶ νὰ σπουδάζῃ, ὡς νὰ ἤρχισε χθὲς ἀκόμη τὰς σπουδὰς τοῦ. Καὶ ἄλλῶς ὁ Πανουργιάς εἶχε συγκομίσει τόσον ἀδρὰ καὶ σπάνια τέχνης κεφάλαια, ὥστε ἂν ἤθελε, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ καὶ πλοῦτον καὶ φήμην καὶ δάφνας. Ἄλλὰ δὲν ἦτο ἐκ τῶν ματαιοφρόνων ἐκείνων amateurs, τῶν ἐπιζητούντων ἐφήμερον λάμπειν καὶ τὰ χειροκροτήματα τοῦ πλήθους καὶ τὸ θ μιάματα τοῦ τύπου. Ἦτο ἐκ τῶν εὐλάθων, τῶν ἐνθέων τῆς τέχνης προσκυνητῶν, εἰς τὴν λατρίαν τῆς ὁποίας εἶχεν ἐπιδοθῆ ἑλοψύχως, καὶ μίαν μόνην φιλοδοξίαν εὐγενῆς ἐδῶκε τὴν ψυχὴν του, νὰ ἀποβῆ μίαν ἡμέραν ἀξίος αὐτῆς ἱερεὺς καὶ μύστης πρὸς δοξάν τῆς Ἑλλάδος. Ἦν ἡγάπα μὲ τὸν ἀκραϊφνέστερον πατριωτισμὸν. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐνῶ εἶχεν ἐκπονήσει τόσα ἔργα, δυνάμενα, ὡς οἱ εἰδότες ἀνομολογοῦν, νὰ ἐκπλήξουν τοὺς μουσικούς κύκλους καὶ νὰ στεφθῶσι διὰ βεβαίας ἐπευφημίας καὶ νὰ ἐξοφαλισωσιν αὐτῷ ὕλικὰς καὶ ἠθικὰς ἀμοιβὰς μεγάλας, ἐν τούτοις ἀπέστειρε νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὸ δημόσιον, ἂν καὶ οἱ ὀλίγοι φίλοι καὶ θαυμασταὶ του, ὅσοι τὸν ἐγνώριζον κατὰ βάθος, συγνὰ τὸν παρώτρυνον εἰς τοῦτο.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ Θεόδωρος Πανουργιάς. Θανὼν ἐν ἠλικίᾳ μόλις εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ἐνῶ ἡ Δοξὴ σχεδὸν ἔψαυε τὸ μέτωπόν του καὶ ἐμελλε μετὰ μικρὸν νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὰς πύλας τῆς Ἀθαναισῆς.

Ἄλλ' ἄτυχῶς, τοῦ μουσικοῦ τούτου κλέους, οὐ πρῶτῃ θὰ συνεμερίζετο ὑπερήφανος ἡ Ἑλλάς, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωvία, τῆς ἔγκαιρον καὶ ἀγαπητότατον ἀπετέλει μέλος, ἐπέπρωτο νὰ στρεφθῆ αὐτῇ ἡ Τέχνη κυρίως, διὰ τοῦ ἀπροσδοκῆτου καὶ πρώουρου θανάτου του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΡΕΜΗΣ

ΠΕΡΙ τῆς ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τοῦ ἀει-
μνήστου Ἰωάννου Χωρέμη, τοῦ συνενώσαντος ἐν ἑαυτῷ
ὅλα τὰ ζηλευτὰ καὶ σπάνια προσόντα, ἐφ' ὧν δικαίως
σεμνύονται τὰ τέκνα τῆς Χίου, ἃ ἠδύνατό τις νὰ
ἀφιερῶσιν πολλάς σελίδας ἐποικοδομητικὰς παρέχων ὡς ὑπόδειγμα
βίον πλήρη φιλοπονίας καὶ εὐφυΐας καὶ χρηστότητος καὶ εὐποιΐας,
οἷον διήγυσεν ὁ ἐνεργητικώτατος καὶ κοινωνοφειλέτατος ἀνὴρ. Ἀλλὰ
τὸ στενὸν καὶ μεμετρονήμενον τοῦ χώρου δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ἢ νὰ
σκιαγραφῶμεν δι' ὀλίγων γενικῶν γραμμῶν τὸν μετασπάντα,
παρατιθέμενοι καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνα χεῖρας Ἡμερο-
λογίῳ χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστων, ἐπιτελοῦντες οὕτω
εὐλαβῆς μνημόστυνον καὶ ἀποτίοντες ἐπιβαλλόμενον φόρον τιμῆς
καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀοίδιμον αὐτοῦ ὄνομα.

Ὁ Ἰωάννης Χωρέμης ἐγεννήθη τῷ 1827 ἐν Σύρῳ, ὅπου ὁ
πατὴρ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος, ἐκ τῶν ἐγκρίτων προϋχόντων τῆς
Χίου, εἶχε καταφύγει μετ' ἄλλων ἐκπατριζομένων Χίων ἐνεκεν
τῶν σφαγῶν καὶ τῆς πανωλεθρίας τῆς πολυπαθοῦς νήσου. Ἐκπαι-
δευθεὶς τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν μετέβη νεώτατος ἐτι μετὰ τοῦ
ἀδελφοῦ του Νικολάου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἐφ' ἱκανὸν
ἀσκήσας τὸ ἐμπόριον εὐδοκίμως μετέβη εἴτα εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου
διεμείνας ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἐπτὰ ὀλόκληρα ἔτη συνετέλεσε καὶ οὗτος
μετ' ἄλλων ἀνθούτων ἐλληνικῶν καὶ ἰδίᾳ Χιακῶν οἰκῶν νὰ ἀνυ-
ψωθῆ καὶ τιμηθῆ τὸ ἐλληνικὸν ἐμπόριον, οὗ ἀπέβη εἰς τῶν προο-
δευτικωτέρων πρωτεργατῶν. Τῷ 1863 κατὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ ἐμ-
φύλιον πόλεμον διῶδὼν διὰ τοῦ φύσει καὶ μορφώσει καὶ πείρᾳ
ἀνεπτυγμένου ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος τὴν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν
τῆς ἐμπορίας τοῦ βάμβακος, μετέβη εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐγκατέ-
στησεν αὐτόθι τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἰδρύσας μεγάλην
βιομηχανίαν καὶ εὐρὺ ἐμπόριον βάμβακος, κατακτήτας τὴν ὑπό-
ληψιν καὶ τὴν πίσιν πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ συναλλασσομένων
οὐ μόνον διὰ τῆς ἐκτάκτου ἱκανότητος καὶ νοημοσύνης ἀλλὰ καὶ
διὰ τῆς ἀμέμπτου ἀκριθείας καὶ τάξεως περὶ τὰς σχέσεις αὐτοῦ,
θεμελιώσας καὶ ἀναγκῶν εἰς ἐπίθρονον περιωπῆν τὸν καὶ μέχρι
σήμερον πρωτεύοντα γνωστὸν ἐμπορικὸν οἶκον Χωρέμη, ὃν διευ-
θύνουσιν ἐπαξίως ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ἐμμ. Μπενάκης ὁ ἐπίσης ἐξό-
χου ἐμπορικῆς εὐφυΐας ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ ὁ υἱὸς Κ. Χωρέμης ὁ
κληρονομῆσας πάσας τὰς ἀρετὰς ἀξιομιμήτου πατρὸς. Ἐν Αἴγυ-
πῳ ὁ Ἰωάννης Χωρέμης διατρίψας ἐπὶ δωδεκαετίαν ὅλην μέχρι
τοῦ 1876 κα' ἐκτιησεν ἀμέριστον τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τῆς
ἐλληνικῆς παροικίας, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ὁποίας ἐνεργῶς
καὶ ἐκθύμως ἐμλόγησε πρωταγωνιστῶν εἰς πᾶσαν πατριωτικὴν
καὶ κοινωνικὴν πρᾶξιν ἀπειθῶς δὲ δαπανῶν εἰς εὐποιΐας καὶ ἐλεη-
μοσύνας, διότι ὄντως δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀληθινός ἀνὴρ
διήγυσεν τὸν βον αὐτοῦ εὐεργετῶν Τῷ 1876 ἀποχωρήσας τοῦ
ἐμπορίου ἀποκατέστη ἐν Ἀθήναις πρόθυμος εἰς πᾶν φιλάνθρωπον
καὶ κοινωνικῆς χρησιμότητος ἔργον. Ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῇ ἀνε-
γέρσει τοῦ νοσοκομείου τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» ἐπιτροπείας ἐργά-
σθη τελεσφόρως μετὰ φιλάνθρωπου δὲ ζήλου καὶ ἀπαραιμίλλου
ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἐπίσης εὐδοκίμου τοῦ Ὀφθαλμιατρείου. Ὑ-
πῆρξεν ὁ πρόωτιστος εἰσηγητῆς τοῦ Δρομοκαίτειου ἰδρύματος, τῆς
διοικητικῆς τοῦ ὁποίου ἐπιτροπῆς διετέλεσεν ὁ ἐπιφανὴς πρόε-
δρος. Εἰς τὴν πρωτοβουλίαν δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἀνευδότους προσπα-
θείας ὀφείλεται ἡ ἀνάγεσις καὶ θαυμασιὰ ἀληθῶς προκοπὴ τοῦ
σωτηρίου τούτου καταστήματος. Εἰς πάντα δὲ τὰ ἰδρύματα ταῦτα

πλήν τῶν φώτων, τῆς πείρας καὶ τῆς πολυτίμου πνευματικῆς ἐργασίας, παρέσχε γενναίαν καὶ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν.

Κατὰ τοὺς ὀλεθρίους σεισμοὺς τῆς Χίου διετάνωσε ζωηρῶς τὰ φιλάνθρωπα αὐτοῦ αἰσθήματα δαπανήσας μεγάλα ποσὰ πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν κατερειπωθέντων ἐκπαιδευτηρίων καὶ φιλάνθρωπικῶν καταστημάτων τῆς πολυπαθοῦς νήσου, καταστήσας οὕτω εὐλογητὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕσκει καθ' ὅλην τὴν προσφιλεῖ του του γενέτειραν. Αἱ ἔκτοτε καὶ ἀδιακόπως ἐν Χίῳ συντελούμεναι ὑπ' αὐτοῦ κοιναὶ καὶ ἰδιωτικαὶ εὐεργεσίαι ἐπὶ τοσοῦτον διήγειραν τὴν εὐγνωμοσύνην ὥστε δικαίως ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ δήμου « Ἡγεμὼν τῆς Χίου ». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιωτικὴ τῶν Χίων εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν μεγάλτημον ἄνδρα ὑπῆρξε θερμοτάτη, διότι ὁ Χωρέμης ἦν ὁ μόνος ἐκ τῶν ἐκπατρισθέντων ἐπιφανῶν Χίων, ὅστις κατέστησεν ἐν τῇ ἐρημοωθείσῃ νήσῳ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ἀνεγείρας πολυτελεῆς καὶ ἐπιβάλλον μέγρον, τοσοῦτον δ' ἠγάπησε τὴν γενέτειραν ὥστε, θνήσκων, νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἱερὰν ἐντύλην ὅπως τὸ λείψανον αὐτοῦ καλυφθῇ καὶ ἀναπαυθῇ ὑπὸ τὸ γῶμα τῆς πατρίου γῆς.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ ἀείμνηστος Ι. Χωρέμης· ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ καθίστα ἔτι μᾶλλον σπάνιον καὶ πολυφιλήτων τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνδρός, ἦν ἡ ἀπειρος αὐτοῦ μετριοφροσύνη, ἡ τοῦ ἥθους προσήνεια, πρὸς δὲ καὶ ὁ εἰλικρινὴς καὶ εὐχαρὶς τρόπος μεθ' οὗ διημείβετο πρὸς τε τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ξένους. Ὡς οἰκογενεϊάρχης, παρέχων ἑ. γω καὶ λόγῳ ἑαυτὸν ὑπόδειγμα τάξεως, φρονήσεως καὶ χρηστότητος, ἐνέπνευσε πᾶσαν ἀρετὴν εἰς τὰ φιλόστοργα αὐτοῦ τέκνα. Θαυμαστῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, κεκτημένος δὲ ποικίλας γνώσεις καὶ λεπτόν τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ, ἐνησμένιζεν εἰς φιλογοικίαν καὶ καλλιτεχνικὰ διατριβὰς πολλὰκις ὑποστηροίζων τὰς ὠκίας τέχναις καὶ τοὺς ἐργάτας αὐτῶν. Ἦτο δὲ ἐκ τῶν ὀλίγων ἀληθινῶν πατριωτῶν τῶν πονούντων βαθεῖως ἐπὶ τοῖς ἐθνικαῖς συμφραῖς, πιστευόντων καὶ ὀνειροπολούντων τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἐλληνικοῦ γένους. Ἡ τελευταία ἀπροσδόκητος καὶ θλιβερὰ τοῦ ἔθνους δοκιμασία, παρὰ τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ, συνεκλόνησε καὶ ἐνέπλησε θανάσιμου λύπης τὴν μεγάλην καὶ πατριωτικωτάτην ψυχὴν του, ἐπετάχυνε δὲ τὸ μοιραῖον τέλος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1897. καθ' ὃν ἀποθνῶν κατέλιπε μνήμην ἀφθιτον καὶ ὄνομα εὐλογητὸν ἐπὶ γενεὰς γενεῶν.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΚΑΤΑ τὸ παρελθὸν ἔτος τελ. ὑπῆρξε Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Πάτραις Ἐφετῶν Μιλτιάδης Ἀποστολίδης ὑπῆρξεν ἀληθῶς πρωτότυπος καὶ ἀξία ἰδιαιτέρας μελέτης προσωπικότης ἐν τοῖς στενοῖς ὅροις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδος.

Ἐγεννήθη ἐν Μονεμβασίᾳ. Τῷ 1846, ἔφηθος ἔτι, ἐγκαταλιπὼν τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ νομικὰς του σπουδὰς, μετέβη ὑπὸ τὸν Κορωνάτον εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Κρήτην, προκινδυνεύσας ἐπὶ τριετίαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς αἰματοβρέκτου νήσου Μεθ' ὅ, ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ διορίσθη τῷ 1876 ἀνεισαγγελεὺς. Τῷ 1878, ἐγκαταλιπὼν τὴν εἰσαγγελικὴν ἔδραν εἰσέβαλεν ὡς ἀρχηγὸς ἐπαναστατικοῦ σώματος εἰς Μακεδονίαν ἐξεγείρας ἐν αὐτῇ ἐπανάστασιν, ἧτις κατὰ τὸ Βερολίνεον Συνέδριον ἐδημιούργησε τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Συνεκόρησε διαφόρους μάχας, ὧν σπουδαιότεραι ἡ ἐν Δερελῇ, κατόπιν ἡ ἐν Πλαταμῶνι, οὗτινος ἐξεπόρ-

ἤγησε τὸ φρούριον στήσας ἐπ' αὐτοῦ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν. Ἐπανελθὼν ἐκ Μακεδονίας συναπεκόμισε καὶ τὴν κλειῖδα τοῦ ἀλωθέντος φρουρίου Πλαταμῶνς, ὡς τὴν γλυκυτέραν ἐν τῷ βίῳ του ἀνάμνησιν. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας οἱ κάτοικοι Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης εὐγνωμονοῦντες ἐνέγραψαν αὐτὸν δημότην των ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ τὸν περιβάλωσι μετὰ τοῦ βουλευτικὸν ἀξίωμα· ἀλλ' ὁ Ἀποστολίδης, μετριόφρων ἀπὸ χαρακτῆρος, ἀπέφυγε τὴν προσφερομένην τιμὴν καὶ ἐπανῆλθε εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Θεμίδος, ἣν μέχρι τελευταίας πνοῆς ὑπηρέτησεν ἔκτοτε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Ἡ τότε Κυβέρνησις Κουμουνοῦρου, ἀμοίβουσα τὰς πατριωτικὰς του ἀρετὰς διώρισεν αὐτὸν Εἰσαγγελέα Πρωτοδικῶν καὶ ὡς τοιοῦτος δὲ διεκρίθη διὰ τὸ ἀπτότητον καὶ ἀδέκαστον τοῦ χαρακτῆρος, τὴν εὐγενῆ συμπεριφορὰν, τὸν σπάνιον ζῆλον καὶ τὴν ἀκούραστον δραστηριότητα, μετὰ θάρρους ἀποκρούων τὰς ἀξιώσεις τῆς ἐθνοφθόρου κομματικῆς πολιτικῆς. Ἀμείλικτος διώκτης τῶν φυγοδικῶν καὶ τῶν ληστῶν, ἀφῆκεν ἀνεξιτήλους ἀναμνήσεις συλλαβῶν ἰδίαις χερσὶ πολλὰκις τοιοῦτους ἐγκληματίας.

Παρὰ τῷ Ἀποστολίδῃ ἐν καὶ μόνον ἐδέσποζεν εὐγενὲς αἴσθημα, μία κυρίως ὑψηλὴ φιλοδοξία: πῶς ἐπωφελέστερον νὰ φανῆ ἄξιος υἱὸς τῆς πατρίδος του. Ἦτο ὄντως τύπος ἀρχαίου Σπαρτιάτου. Ἡ γῆ τῆς Σπάρτης, ἣτις τὸν ἀνέθρεψε, τοῦ ἐνεπότισε καὶ τὴν ψυχὴν μετὰ τὰς ἀρχαίας ἀρετὰς καὶ παραδόσεις της. Διὰ τοῦτο, ἐν ἡλικίᾳ 55 ἐτῶν βλέπομεν αὐτόν, ἀντεισαγγελέα ὄντα τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, μαχόμενον παρὰ τὸ πλεῖστον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐν Δομοκῷ καὶ Βελεστίνῳ μετὰ δρακὸς ἀρχαίων συμπολεμιστῶν του, ἀφοῦ ἡ κακὴ ἔκβασις τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τὸν ἠνάγκασε νὰ παραιτηθῆ τοῦ σχεδίου τῆς εἰσβολῆς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τοῦ ἐκ τῶν νῶτων ἀντιπερισπασμοῦ τοῦ ἐχθροῦ.

Προήχθη τελευταῖον εἰς Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις Ἐφετῶν, ἀμειβόμενος οἶονεὶ ὑπὸ τῆς πολιτείας διὰ τὰς πολυτίμους πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις. Ἀλλ' ὁ Ἀποστολίδης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιζήτη μετὰ τὴν ἐθνικὴν κατασχύνην. Ἡ μεγάλη του καρδιά, ἣ ἐγκλείουσα τὰ αἰθεριώτερα ἰδεώδη τῆς Ἑλλάδος, ἐτρώθη θανασίμως.

Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὁ ἀείμνηστος Ἀποστολίδης Φυσιογνωμία ἀρχαϊκῆ, ἀσυνήθης. Ἡ Θεμίς καὶ ὁ Ἄρης ἐν αὐτῷ ἀντήλλασον σεμνονόμενοι τὴν δικαστικὴν τήβεννον πρὸς τὰ ἀρχαία ὄπλα. Πρὸς ἀμφοτέρας δὲ τὰς θεότητας ἡ μεγάλη του καρδιά ἦτο ἐμπλεως ἀγίου πυρὸς καὶ ἐνθουσιασμοῦ, αὐτὸς δὲ πάντοτε εὐσχοῦς στρατιώτης τοῦ καθήκοντος καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΦΙΛΗΜΩΝ

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΦΙΛΗΜΩΝ

(ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

ΕΙΣ τὸ παθητικὸν τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθη μία σημαντικὴ ἀπώλεια — ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Τιμολέοντος Φιλήμωνος, ἀπώλεια διὰ τὸ ἔθνος, διὰ τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων, διὰ τὴν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν, ἧς ὑπῆρξε σέμνωμα ἐπιζήλον καὶ τύπος ἰδιάζων καὶ συμπαθέστατος. Μετὰ τὰς πρώτας πνοὰς τοῦ ἔαρος, τὴν 7ην Μαρτίου τοῦ 1898, παρέδιδε τὴν ὑστάτην πνοὴν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις ἐπὶ μίαν πεντηχονταετίαν ὑπῆρξεν ἀκούραστος ἐργάτης καὶ ἱερεὺς τοῦ ἐθνικοῦ ιδεώδους, ὑπὲρ οὗ ἀφιέρωσε μετὰ πίστεως τὴν σπανίαν ἐνεργητικότητά του πνεύματος καὶ τὴν πολυμορφον καὶ πρωτότυπον δράσιν του ὡς δημοσιογράφου, ὡς ρήτορος, ὡς πολιτευτοῦ, ὡς συγγραφέως, ὡς σκαπανέως ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου. Καὶ ὁ θάνατος τὸν εὗρισκεν ἐν αὐτῷ τῷ γραφείῳ του, ἐν μέτρῳ τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης του, μεταξὺ τῶν κλασικῶν συγγραφέων, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ ἀχώριστοι καὶ ἀγαπητοὶ του σύντροφοι, καὶ διδάσκαλοι, καὶ ἐταῖροι ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς νεότητος μέχρι ἐσχάτων.

Ὁ Φιλήμων δικαίως ἀπεκλήθη ὁ τελευταῖος ἱερεὺς τοῦ ἰδανισμοῦ. Μετὰ τὴν πλαστικὴν καὶ ἐπιβάλλουσαν, ὡς ἀρχαίου ἀγάλματος, μορφήν του, μετὰ τὸ συμπαθὲς τοῦ ὄλου παραστήματος, μετὰ τὸν τόνον ἐκεῖνον τῆς φωνῆς τὸν μελιχρὸν καὶ βαθεῶς εἰσδύοντα, μετὰ τὴν ἰδιάζουσαν εὐφράδειαν, ἣν καθίστα ἐπαγωγὸν τῆς ψυχῆς ἡ ἀγαθότης καὶ πλοῦτος εὐρυμαθείας μοναδικῆς, μετὰ τὴν ἄσβεστον πίστιν καὶ αἰσιοδοξίαν πρὸς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς, ὑπῆρξεν εἰς τῶν θερμῶν, τῶν φανατικῶν δυνάται τις εἰπεῖν μυσταγωγῶν καὶ ἀποστόλων τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, πρὸς ἣν κατέληγον ὅλοι οἱ ἀγῶνες καὶ ὅλα τὰ ὄνειρα καὶ ὅλος ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐνεργητικότης τῆς πολυκυμάντου ζωῆς του.

Γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1833 καὶ γαλουχηθεὶς μετὰ τὰς μεγαλεπήβολους παραδόσεις τῆς πρὸ αὐτοῦ ἡρωικῆς γενεᾶς ὑπὸ τὰς πρώτας

ἐμπνεύσεις καὶ τὴν χειροκώγησιν πατρὸς ἀνατάξιου, ὅστις ἐγένετο ἐκ τῶν κορυφαίων ποιηταγωνιστῶν ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀνέλαβε, νεκρώτατος ἔτι διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν διεύθυνσιν τοῦ Αἰῶνος καὶ ἤρξατο τὴν δημοσιογραφικὴν του δόξαν, τὸν ἀγῶνα τοῦτέστι τῆς ἐπικρατήσεως νέου καὶ φιλελευθέρων ἰδεῶν, ὑπὲρ ὧν, ἀπαράμιλλος χειριστὴς τοῦ κλάμου, διεκρίθη ὡς δεῖνός συζητητῆς καὶ ἀντίταλος διὰ φλογερῶν καὶ μεστῶν σθένους καὶ δυνάμεως ἄβρων, εἰς ἃ οὐ σμικρὸν ὠφέλιμο καὶ ἡ κατὰ τῆς πεσοῦσης δυναστείας ἐξέγερσις τοῦ λαικοῦ βέουματος. Ἐντεῦθεν κατακτῆσας μεγάλην δημοτικότητα παρεσύθη ἄτυχῶς καὶ ὑπὸ τῆς Σειρήνος τῆς πολιτικῆς—καὶ λέγομεν ἀτυχῶς, διότι ὁ Φιλῆμων, καὶ ἀπὸ φύσεως καὶ λογῶ ἀντροφῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ προσακροῖσῃ ἑαυτὸν πρὸς τὰς ἀγγιστρώφους καὶ παραλόγους συνθήκας τοῦ παρ' ἡμῖν πολιτεύεσθαι, ὧν θρηνοῦμεν ἤδη τὰ θλιβερά ἀποτελέσματα. Ὁ Φιλῆμων ὤφειλε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπῆν, εἰς ἣν εὐγενέστερος προορισμὸς τὸν ἐκάλει, ὡς ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, ὡς πρύτανης τῆς δημοσιογραφίας, ὡς συγγραφεύς, ὡς ἐπιστήμων, ὡς ποιηταγωνιστῆς εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι μετὰ τὴν ἀνάρρησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου, πρὸς ὃν εἶχε συναποκριθεὶς εἰς Δανίαν τὸ ἐλληρικὸν στέμμα ὡς γραμματεὺς τῆς πρὸς τοῦτο μεταβάσεως ἐπιτροπῆς, ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς τοῖς εἶχε ἀποστείλει αὐτὸν ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλ' ἡ δημοτικότης του ἐξηγίμωσθαι ταχέως, διότι ὁ Φιλῆμων δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐκείνων τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος πολιτευτῶν, οἵτινες γνωρίζουν νὰ κολακεύουν τὰ ἐνστικτὰ τοῦ ὄχλου. Οὕτως ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη εἶχε ἀπομακρυνθῆ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, μέχρις οὐ μοιραία λαϊκὴ παλιόροια ἀνήγαγεν αὐτὸν πανηγυρικῶς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων, ὡς τοιοῦτον δὲ τὸν ἔβρον αἰ ἐορταί τῶν γάμων τοῦ Διαδόχου, καθ' ὅς ἀληθῶς, ἐν τῇ συρροῇ τῶνων ἐπιστήμων ξένων, ἀντεπροσώπευσεν, ὡς εἰκός, ἐπαξίως καὶ ἐτίμησεν ἐξόχως τὴν πρωτεύουσάν καὶ τὸ Κράτος Ὡς δημάρχος πολλα ἐπιλοδοξῆσε καὶ ἐμόγησεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ὅσοι γνωρίζουν πόσους σκοπέλους καὶ οἷας ἀπογοητεύσεις καὶ πόσην ἀρχαιστίαν ἐνέχει τὸ ἀξίωμα τοῦ δημάρχου Ἀθηναίων, στερουμένου σχεδὸν αὐτοβουλίας καὶ κύρους, ὑποναμειομένου ὑπὸ μυρίων κομματικῶν ἀντιθέσεων καὶ μικροραδιοργιστῶν, θά ἐνοήσῃσι διὰτὶ ὁ Φιλῆμων οὐδὲν θετικὸν καὶ ἄξιον νειάει ἀγαθὸν ἠδυνήθη ἐν ἐπιτελέσῃ ὑπὲρ τοῦ ὅμου ἐξ ὅσων ἤλαπισε καὶ ἐργάσθη. Ἐπόμενον δὲ ἦτο προσεῖτι ὁ Φιλῆμων, ὁ μὴ γνωρίζων ἡ ἀπαξίωσιν νὰ ἐκμεταλλεῖσθαι τὸ δημοτικὸν ἀξίωμα πρὸς αὐξῆσιν ἐκλογικῶν κεφαλαιῶν, νὰ λησμονήσῃ

καὶ πάλιν καὶ νὰ τεθῆ εἰς τὴν σκιάν, μέχρις οὐ νέον σημαντικὸν γεγονός, οἱ προαγγελθέντες Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἔφερον καὶ πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Καὶ ἀληθῶς μόνον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Φιλῆμονος ἠδύνατο νὰ ἐνσαρκωθῆ ἡ μεγάλη ἐθνικὴ σημασία, ἣν ἐνέκλειον οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, εἰς οὓς παρὰ τοὺς διαταγμούς καὶ τὰς ἀμφοιταλαντεύσεις τῶν πολλῶν, ἔδωκα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπόστασιν καὶ ζωὴν καὶ κάλλος ἡ ἀπειρος αἰσιοδοξία τοῦ Φιλῆμονος, ἡ ἀκατάβλητος ἐνεργητικότης, ἡ πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἄσβεστος πίστις, ἡ λεπτὴ καλαισθησία, ἡ πολυμάθεια καὶ ὅλα τὰ ἄλλα χαρίσματα, δι' ὧν ὡς γραμματεὺς τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς, ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ ἡ κινῶσα καὶ θερμαίνουσα, τῆ φωτίζουσα τὸ μέγα ἐκείνο ἔργον, οὗ ἡ ἐκπαγλὸς ἐπιτυχία ἐπεφύλασσε τόσην τιμὴν εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ. Οἱ παρακολουθήσαντες τὴν θαυμασίαν δόξαν τοῦ Φιλῆμονος ὑπὸ τὴν ιδιότητα αὐτῆν, καθ' ἣν εἰς χεῖράς του συνεκεντροῦντο τὰ νήματα ὅλης τῆς πολυδαίδαλου ἐργασίας, τῆς ἐν σπουδῇ διεξαγομένης πρὸς πλήρη ἐπιτυχίαν, δικαίως εἶπον ὅτι ὁ Φιλῆμων ἀνεδείχθη ὁ πρῶτος νικητῆς τῶν νέων Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων.

Ἄλλ' εἰς τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ τὸν ἀκραίφην πατριωτισμὸν τοῦ Φιλῆμονος ὤφειλεται καὶ ἕτερον ἐπίσης ἀξιοσημειῶν ἔργον, ἡ ἰδρυσις τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, ὑπὲρ ἧς ὡς ἔφερος ἀφιέρωσε τόσον ἐνθουσιώδεις καὶ πυρετώδεις προσπάθειάς, ὥστε, ἐνῶ πρὸ τοῦ 1875 ἡ Βιβλιοθήκη αὐτὴ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Τερτσέτη ἐφορευομένη ἠρίθμει μόλις περὶ τοὺς πεντακισχιλίους τόμους, καὶ τοὺτους ἀνευ συστήματος καὶ ταξινόμικῆς ὁργανώσεως, ἀχρηστους καὶ ἀπροσίτους εἰς τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων, ἐν τοῖσι, χάρις εἰς τὰς ἀπαραιμίλους προσπάθειάς τοῦ Φιλῆμονος, ἐντὸς πενταετίας ἠρξήθη δι' ἐβδομηκοντακισχιλίων τόμων, ὁργανωθείσα, εὐρυθνείσα, πλουτισθείσα διὰ πολυτίμων συγγραμμάτων καὶ ἐκδόσεων σπανίων, καὶ χειρογράφων μεσαιωνικῶν καὶ ἐγγράφων τοῦ ἀγῶνος, καταστῆσα δὲ οὕτω πνευματικὸν κέντρον ἐπιβήθουσι περιωπῆς.

Τὸ ὄνομα τοῦ Φιλῆμονος συνδέεται καὶ πρὸς ἕτερον ἀξιόλογον ἔργον, τὴν ἰδρυσιν τῆς κατὰ τὸ 1883 συστάσεως Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας, ἧς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος πρόεδρος, μετὰ πυρετώδους ἐργασθείς δραστηριότητος πρὸς παγίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

Ὁ Φιλῆμων κατέλιπε πληθὺν χειρογράφων, ἐν οἷς μετὰ καταπληκτικῆς φιλοσοφίας ἀπαταμίευσε τὸ πρῶτον πεντηκονταετοῦς σχεδὸν ἐργασίας εἰς πρωτοτύπους συγγραφαίς, μεταφράσεις, πολιτικὴν ὕλην, παντοῖα ἱστορικὰ μελετήματα, καὶ ποιήσεις ἀκόμη, διότι

πρέπει να σημειωθῆ ὅτι ὁ φιλόκαλος ἐκεῖνος ἀνὴρ κατεγίνετο ἐν ὧρα σχολῆς καὶ περὶ τὴν στιχομυθίαν καὶ τὴν ζωγραφικὴν. Τὸ σύγγραμμά του ὁ «Δήμαρχος» ἐκρίθη ὡς πολλοῦ λόγου ἄξιον, τὸ δὲ μὴπω ἐκδοθὲν «περὶ Δημοτικοῦ Συμβουλίου» εἶνε προῖόν βιβλικῆς μελέτης. Μικρὸν μετὰ τὸν θάνατόν του συνετελεσθή, ἐπιμελεῖα τοῦ κ. Σπ. Λάμπρου, ἡ ἐκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ «Ἀρχαίου Ἀστεως», συγγραφῆς περισπουδάστου τοῦ Fustel de Coulanges, ἧς τὴν τύπωσιν ἐφίλοπνοιε μέχρι τῶν τελευταίων στιγμῶν. Σπουδαιότατον ἀνέκδοτον ἔργον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασε νὰ συμπληρώσῃ καθ' ὀλοκλήριαν εἶνε καὶ ἡ περὶ τῆς βασιλείας τῶν Κομνηνῶν ἱστορικὴ μελέτη, περὶ ἧς ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ὠμίλει μετὰ στοργῆς ἰδιαιτέρας εἰς τὸν χαράττοντα τὰς γραμμὰς ταύτας, σεμνυνόμενος ὅτι διὰ μάχων ἀνυπολόγιστων ἠδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ ὕλην πάντῃ πρωτότυπον καὶ ἀνεξερεύνητον, νὰ διαλευκάνῃ δὲ πλείστας σκοτεινάς σελίδας τῆς περιουμένου ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ ἀείμνηστος Τιμολέων Φιλῆμων, Ἐλέγηθε ὅτι εἰς τε τὸν δημοσιογραφικὸν καὶ πολιτικὸν βίον περιέπεσεν εἰς ἀνακολουθίας καὶ ἀντιφάσεις, ἀλλ' ὡς ὁρθῶς παρατηρεῖ ὁ πολυμαθὴς ἱστορικὸς κ. Σπ. Λάμπρος, ὁ σκιαγραφῆσας δι' ἐναργῶν χρωμάτων τὸν πολῦτιμον ἄνδρα ἐν ἐμβριθεῖ βιογραφημάτι δημοσιευθέντι εἰς τὸ κάλλιστον περιοδικὸν «Ἐθνικὴ Ἀγωγή», αὐταὶ δὲν νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν δίψαν ἐκείνην τὴν ἀσβεστον τοῦ ἐθνικοῦ ἰδανικοῦ, τὴν διαφλέγουσαν καὶ παρασύρουσαν ἐκάστοτε τὴν εὐγενῆ καὶ ἐνθουσιώδη ψυχὴν του, ἧτις, ἀδιαφοροῦσα περὶ τῶν μέσων, εἰς ἐν ἀείποτε προσηλοῦτο, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλων πατριωτικῶν του πόνων ὡσάκις δὲ ἐν τῇ ὑπερβαλλούσῃ αἰσιοδοξίᾳ αὐτοῦ ἀνεζήτει τὸ ἰδανικὸν τοῦτο εἰς ὀρίζοντα ἀπροσφόρους, ἐτρέπετο τὴν ἀντίθετον ὁδὸν μὲ ὄλην ἐκείνην τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως ἀνθρώπου ἐκπληρουμένου ἐν ὑψηλὸν καθήκον, ἀγωνιζομένου καὶ πίπτοντος ὑπὲρ μιᾶς ὑψηλῆς ἰδέας.

Ὁπωσδήποτε, αὔριον μεθ' αὐτοῦ, ὅταν κατορθώσῃσι τὰ πάθη καὶ αἱ μικροφιλοδοξίαι, ἧ δὲ ἀψευδῆς ἱστορία ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς αἰ ἀποδόσῃ εἰς τε τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς τὴν οἰκείαν θέσιν, ἀναμφιβόλως ὁ Φιλῆμων θὰ στηθῆ ἐπὶ περιόπτου βάρους ὡς εἰς τῶν σπουδαιότερων καὶ ἀκριφνεστέρων ἐργατῶν τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως.

Κ. Φ. ΣΚ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ Α΄ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

ΧΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

1830—1865

ΒΡΑ πολὺ, πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν, κατενόηθη ὅτι ἀνάγκη ἐπιτακτικῆ ἐπιβάλλει νὰ μελετηθῆ ἐπισταμένως καὶ ἐν πλάτει ὁ βίος τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι σήμερον, μόλις δὲ πρὸ μικροῦ, δημοσιογράφοι καὶ χρονογράφοι ἐτρέψθησαν πρὸς τὴν ἀνεξερεύνητον ταύτην ἐποχὴν, τῆς ὁποίας οἱ πρῶτοι χρόνοι χάνονται· σιγὰ σιγὰ εἰς τὴν λήθην, μεθ' ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν γραφικότητά των. Ἐν τῷ μεταξῷ αἱ πηγαὶ ἀπὸ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀρυσθῆ λεπτομερείας ἐξαφανίζονται, οἱ ἄνθρωποι κατέρχονται ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὸν τάφον, ἀπομένουν δὲ μόνον αἱ ἑλλειπεῖς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐλάχιστον χῶρον ἀπεροῦσαι εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν τῆς ἐποχῆς κίνησιν καὶ σπαταλῶσαι σελίδας ὅλας εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία δυστυχῶς καὶ τότε ἀψηφάσκει πλείοτερον τοῦ δέοντος τοὺς Ἑλληνας δημοσιογράφους.

Ἐν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων κεφαλαίων τῆς κοινωνικῆς ἱστορίας τῆς ἐποχῆς, ἡ ὁποία ἐμεσολάβησεν ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων μέχρι τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου, εἶναι βεβαίως καὶ ἡ ἱστορία τῶν χορῶν, πλουσία εἰς ἐπεισόδια καὶ εἰς συμβάντα, ζωηρότατα χαρκτηρισίχουσα τοὺς ἀρελεῖς ἐκείνους χρόνους. Τὴν ἱστορίαν ταύτην συναρμολογήσας ἐκ τῶν περιγραφῶν τῶν χρονογράφων τῆς ἐποχῆς καὶ ἐκ τῶν διηγήσεων τῶν συγχρόνων, ἐν οἷς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει· σεβαστὴ Ἀθηναία δέσποινα, διακεκριμένη

θέσιν κατέχουσα ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἐκ τῆς ὑπερέχου καλλονῆς καὶ μορφώσεώς της, παραδίδω σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ἀγαπητοῦ Ἡμερολογίου, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ εὐάρεστον ἀνάγνωσμα, θ' ἀναπολήσῃ δ' εἰς νέους καὶ πρεσβυτέρους κόσμον ὀλόκληρον παρωχημένον πλέον, διασφoζόμενον ὅμως εἰς τὰς διηγήσεις τῶν γερωνοτέρων.

*

Εἰς τὸ Ναύπλιον, τὴν πρώτην πρωτεύουσαν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, εἶχεν ἤδη συμπληθῆ ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ κοινωνία. Δύω διακεκριμένα στοιχεῖα ἀπετέλουν τὴν κοινωνίαν ἐκείνην: ἡ ἀρελὴ καὶ ἀπλοῖκὴ γενεὰ τῶν ἡρώων, οἵτινες ἐρησύχαζον ἤδη μετὰ τὸν γιγάντειον ἀγῶνα καὶ οἱ ἐπιήλυθεσ Φαναριῶται, ἀρτίως ἀπελθόντες ἐκ τῆς Μολδοβλαχίας, ὁπότεν ἔφερον τὴν τελείαν μόρφωσίν των τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν λεπτότητα πνεύματος ἀνοισθέντος ἤδη ἐν τῇ ἀναστροφῇ τοῦ κόσμου καὶ τῇ μαθήσει.

Ἡ οἰκία ἑνὸς τῶν τελευταίων τούτων τοῦ Κ. Καρατζᾶ, γόνου τῆς μεγάλης φαναριωτικῆς οἰκογενείας, τῆς διαπρεψάσης ἐν Βλαχίᾳ, ἐγένετο ἐν Ναυπλίῳ τὸ κέντρον τῶν διασκεδάσεων τῆς μικρᾶς ταύτης κοινωνίας· ἐκεῖ δὲ ἐδόθη, ἐπὶ Καποδιστρίου ἀκόμη, ὁ πρῶτος οἰκογενειακὸς χορὸς.

Εἰς τὸν χορὸν τοῦτον ὀλίγιστοι ἦσαν οἱ προσελθόντες. Οἱ ἐντόπιοι, πάντοτε ὑπόπτως διακειμένοι πρὸς τοὺς Φαναριώτας, ἠθέλησαν νὰ πληροφορηθῶσι πρῶτον πῶς διασκεδάζουσιν οὗτοι καὶ κατόπιν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν χορὸν. Διὰ τοῦτο ἐξ ὄλων τῶν ἐντοπίων προσκεκλημένων μόνον ὁ ταγματάρχης Σκουῆρος ἀπέστειλε τὸν υἱὸν του. Τὴν ἐπομένην δὲ ὁ νεαρὸς Σκουῆρος ἔδωκεν ἀκριθεῖ λογοδοσίαν τῆς ἐσπερίδος τοῦ Καρατζᾶ. Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ὁ νέος Σκουῆρος μόνον καλὰ καὶ ἠθικὰ εὗρε τὰ ἐν τῷ οἴκῳ Καρατζᾶ συμβάντα, διότι εἰς τὸν δεύτερον χορὸν τοῦ οἴκου τούτου προσήλθον πρόθυμοι πλέον καὶ ἐξημερωμένοι οἱ ἐντόπιοι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των.

Παρουσιάσθη ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διὰ τὴν κοινωνίαν Ναυπλίου μία μικρὰ δυσκολία. Οἱ Καρατζᾶδες εἰς τὰς χορευτικὰς των ἐσπερίδας προετίμων μὲν τοὺς ἑλληνικοὺς χοροὺς,

ἐχόρευον ὅμως καὶ τοὺς δύο τότε ἐν χρήσει εὐρωπαϊκοὺς τὴν Π ο λ ο ν ἐ ζ α ν καὶ τὸ Σ κ ό τ ι ε, ὡς καὶ ἐν εἶδος Λ α ν σ ι ἐ δ ω ν. Αἱ γυναῖκες ἐπομένως καὶ αἱ θυγατέρες τῶν Ναυπλιέων ὑστεροῦσαι κατὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ μὴ προσέλθωσιν πλέον εἰς ἄλλον χορὸν, ἕως ὅτου νέος τις ἐξ Ὀδησσοῦ ἀνεψιὸς τοῦ Καρατζᾶ, Στέφανος Θεοδωρῆς, ἀνέλαβε νὰ διδάξῃ τὰς νεάνιδας καὶ τὰς κυρίας καὶ τοιουτοτρόπως παρεκλήσθη καὶ ἡ δυσχέρεια αὕτη.

Ἐχόρευον δὲ ἀργότερα καὶ εἰς τοῦ Ν. Μαυροκορδάτου καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σκουῆρου, ὁ ὅποιος κατ' ἀρχὰς δυσανασχέτων, ἐπέισθη ἐπὶ τέλους νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του τὸ σύστημα αὐτό, διὰ τὸ ὅποιον πρὶν κατηγόρει τοὺς Φαναριώτας.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σκουῆρου συνέθη καὶ ἐν τῶν χαρακτηριστικωτέρων ἐπεισοδίων τῆς ἐποχῆς.

Εἶχε προσέλθει εἰς τὸν χορὸν κατὰ τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο ὁ στρατηγὸς Θεοδωράκης Γρίβας μετὰ τῆς περικαλλοῦς συζύγου του. Οἱ νέοι χορευταὶ, καὶ ἔνεκα τῆς καλλονῆς τῆς στρατηγίνας ἄλλα καὶ νομίζοντες ὅτι τιμῶσι τὸν στρατηγόν, ἐζήτησαν αὐτὴν ἄλλεπαλλήλως νὰ χορεύσουν μαζὴ της, οὕτως ὥστε ἡ βασίλισσα τῆς ἐσπερίδος ἐκείνης ἢ περιζήτητος ἐραῖνοτο ἢ σύζυγος τοῦ Γρίβα. Τοῦτο θεωρήσας ὁ στρατηγὸς ὡς ἐπίδειξιν ἐρωτοτροπίας πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἐξωργίσθη καὶ ἀνασπάσας τὸ ἔξος, ἔωρμησε νὰ φονεύσῃ τοὺς χορευτάς. Εὐτυχῶς ἐγκαίρως παρενέβη ὁ οἰκοδεσπότης Σκουῆρος καὶ ἄλλοι καὶ προέλαβον ἀρευκτον τραγίην τῶν ὑποχρεωτικῶν καθυλλιέρων.

Τὸ ἐπεισῶδιον τοῦτο εἶχε καὶ συνεπείας. Ὁ βαυαρὸς ἀξιωματικὸς Ἐϋνκε, γελιογράφος δεινός, ἐξωγράφισε τὴν σκηνὴν ταύτην ἐπὶ τὸ κομικώτερον καὶ τὴν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς ἐν Βυαρία συγγενεῖς του. Τὸ πρᾶγμα γνωσθὲν ἐν Ναυπλίῳ προὔξενησε πολλὴν συγκίνησιν καὶ ὁ Ἐϋνκε διατάχθη ὑπὸ τοῦ Ὀθωνος νὰ καταλίπῃ τὰς Ἀθήνας ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδόθη ἐν Ναυπλίῳ καὶ ὁ πρῶτος χορὸς μετημερισμένων, εἰς τὸν ὅποιον διὰ τὸ καινοφανὲς συνέρρευσεν ὅλη ἡ πόλις· ἐχρηιάσθη δὲ νὰ μετακληθῇ ἡ φρουρὰ τῆς πόλεως διὰ νὰ τηρήσῃ τὴν τάξιν. Εἰς τὸν χορὸν τούτου ὁ βασιλεὺς παρέστη μετημερισμένος εἰς ἀλιεία.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἐννοεῖται, αἱ χοροεσπερίδες ἦσαν ἀγνωστος δισκιδάσις, μόνον δὲ ὅπου ὑπῆρχον πρόξενοι τῶν ξένων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἐδίδοντο τοιαῦτα εἰς στενωτάτον κύκλον.

Οὕτω ἐν Πάτραις εἰς τὴν μὲν ἰδίαν τότε ὑπάρχουσαν οἰκίαν τοῦ Ραΐκου προξένου τῆς Ῥωσσίας ἐδόθη τῷ 1830 χοροεσπερίς, εἰς τὴν ὅποιαν παρευρέθησαν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐν τῷ λιμένι ὀρμουῦντος Ῥωστικοῦ πλοίου. Εἰς τὴν ἐσπερίδα ταύτην τόσῃν ἔκαμιν ἐντύπωσιν ἢ καλλονῇ τῆς δεσποινίδος Καλαμογδάρτου, ὥστε ὁ Ῥῶσσος ἀξιωματικὸς Βλαδισκόβιτς τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον, ἀποκρουσθεὶς δὲ ἠσθάνθη βαρυτάτην θλίψιν καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανεν.

Εἰς τὸν χορὸν αὐτὸν τοῦ Ραΐκου οἱ Ῥῶσσοι ἀξιωματικοὶ ἐχόρευον μετὰ τῶν τότε τῆς ἐποχῆς τετράχορον, διότι οὐδεμίαν κυρία ἐγνώριζεν αὐτόν.

Κατὰ δὲ τὴν περιοδείαν τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπίσημος χορευτικὴ ἐσπερίς ἐδόθη ἐν Ἀργεῖ κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ βασιλεὺς ἐχόρευεν ἑλληνικὸν μπάλον μετὰ τῆς περικαλλοῦς δεσποινίδος Ἑλένης Γεωργαντζῆς ὅποιος ἡ μήτηρ τόσῃν ἠσθάνθη χαρὰν ἐπὶ τῇ τιμῇ, ὥστε ἐλιποθύμησε δις.

Ἐν τούτοις ἡ πρότασις τοῦ φιλέλληνος πατρὸς τοῦ Ὁθωμανοῦ ἐπεκράτησε καὶ ἡ πρωτεύουσα μετεφέρθη εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἡ σημερινὴ ὠραιότερα πόλις τῆς Ἀνατολῆς ἦτο τότε ἄμορφος ὄγκος ἐρειπίων καὶ οἱ Βαυαροὶ ἐτέθησαν εἰς ἐνεργεῖαν διὰ νὰ τὴν καταστήσωσι τόπον κατοικήσιμον καὶ ἐσχέδιασαν ὁδοὺς καὶ πλατείας.

Ἡ αὐτὴ ἐγκαθιδρύθη τότε εἰς τὴν οἰκίαν Δεκόζη Βούρου, ὅπου τὴν 25 Ἰανουαρίου 1836 ἐδόθη ὁ πρῶτος μέγας χορὸς παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας.

Ἐκτοτε οἱ χοροὶ ἦσαν συχνότεροι εἰς τὴν αὐλήν. Ἀπὸ τῆς ἀφιξείας δὲ τῆς Ἀμαλίας ὠρίσθησαν τέσσαρες μεγάλοι καὶ τέσσαρες μικροὶ κατ' ἔτος. Διέφερον δὲ οἱ μεγάλοι τῶν μικρῶν μόνον κατὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν προσκλήσεων.

Ἡ Ἀμαλία, ἐμμανῆς χορευτριά, διηύθυνε τοὺς χοροὺς οὐ-

τως, ὥστε νὰ μὴν ἐπέρχεται διάλειμμα κἂν ἀναπαύσεως. Οἱ δύο Βαυαροὶ ἀρχιμουσικοὶ ὁ Πρέντζεν καὶ ὁ Κέλλερ, διευθύνοντες δύο μουσικάς, ἐπαίξαν ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἡ Βασίλισσα περιτρέγουσα τὰς τάξεις τῶν νέων καὶ νεανίδων, ἐδίδε τὸ σύνθημα τῆς φαιδρότητος καὶ τῆς κινήσεως.

Τέσσαρες ἦσαν οἱ χορευταὶ οἱ ὁποῖοι διεκρίνοντο τότε εἰς τὰς ἐσπερίδας τῶν ἀνακτόρων: ὁ Σκουφας, ὁ Ἄλ. Παγκαθῆς, ὁ Δημ. Βουδούρης, ὁ ἔπειτα πολιτικὸς καὶ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, καὶ ὁ νεαρὸς διαγγελεὺς Εὐθ. Χατζηπέτρος ὁ κατόπιν ὑπασπιστῆς τοῦ Γεωργίου Α'.

Αἱ χορεύτριαι ὅμως ἦσαν πολλαί: ἡ Βασίλισσα, ἡ ὅποια ἔτρεφε καλλιτεχνικὸν ἔρωτα πρὸς τὸν χορὸν, εἶχε κατορθώσῃ νὰ περιστοιχισθῇ ὑπὸ χορευτρίων ἐκλεκτῶν, αἱ ὅποιαι ἠσκημένα εἰς τοὺς ὠραίους τῆς ἐποχῆς ἑλληνικοὺς χοροὺς κατόρθωσαν εὐκόλως νὰ ἐξασκηθῶσι καὶ εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς.

Τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ χορευτικοῦ προγράμματος ἀπετέλουν οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ. Οἱ ξένοι ἀξιωματικοὶ τῶν ἐν Πειραιεῖ ὀρμουῦντων πλοίων ἐτάσσοντο εἰς κύκλον καὶ ἐν τῷ μέσῳ αἱ κυρίαί τῆς τιμῆς καὶ οἱ εὐσταθεῖς ὑπασπισταί, ὅλοι καὶ ὅλαι μὲ τὰς ἐθνικὰς στολάς, ἐχόρευον τοὺς ἑλληνικοὺς χοροὺς ἰδίως τὸν μπάλον τὸν νησιώτικον, διὰ τὸν ὅποιον ἐτρελαίνετο ἡ Ἀμαλία. Κατόπιν δὲ ἐπηκολούθουν διὰ τοὺς ξένους οἱ εὐρωπαϊκοὶ χοροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ σύνθημα ἐδίδεν ἡ βασίλισσα χορεύουσα μὲ ἓνα τῶν νεωτέρων ἀξιωματικῶν.

Τὰ χρονικά τῆς αὐτῆς διηγῶνται οὐκ ὀλίγα ἐπεισόδια τῶν χορευτικῶν ἐσπερίδων τῶν ἀνακτόρων.

Κάποτε εἰς μίαν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων, ἡ ὅποια ἤγετο τότε μεγαλοπρεπεστάτη, ὁ Ὁθων ἐθαύμασε γυναικα τινὰ τοῦ λαοῦ, σύζυγον κάποιου Σπυριδωνοῦ Τσαγγάρη διὰ τὴν χάριν τῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀντοχὴν τῆς.

— Ἡμεῖς ἔχομεν μίαν πλέον χαριτωμένην χορευτρίαν καὶ μὲ περισσοτέραν ἀντοχὴν ἀντοχὴν, εἶπεν ἡ Ἀμαλία.

— Ποίαν;

— Τὴν Ζωὴν Μαυροκορδάτου.

Ὁ βασιλεὺς δὲν ἐπέισθη καὶ ἡ Ἀμαλία ἐπεφυλάχθη νὰ τῷ ἀποδείξῃ ὅτι εἶχε δίκαιον.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τοῦ Κόσσι ἐδόθη μέγας χορὸς,

τὸν ὁποῖον ἐτίμησαν καὶ οἱ βασιλεῖς. Ὅταν ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ συρτοῦ ἡ Ζωὴ Μαυροκοβράτου, ἡ ὁποία εἶχεν ἐγκαίρως εἰδοποιηθῆ ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἐχόρευσε μετὰ τόσου πάθους καὶ τόσης ἐπιμονῆς ὥστε ἐπὶ τέλους ἐπέσε λιπέθυμος.

*

Εἰς τοὺς μικροὺς οἰκογενειακοὺς χοροὺς, οἱ ὁποῖοι ἐδίδοντο τετράκις τοῦ ἔτους εἶχε καταρτισθῆ πλείασι γυναικῶν αὐλικῶν, ὠραιῶν ὄλων καὶ ζωηρῶν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀμαλία ἔκαυχετο ὅτι αὐτὴ καθήρτισε. Τοὺς χοροὺς τούτους διηθύνουν ὁ Βαυαρὸς ὑπασπιστὴς Χάν, παρελείποντο δὲ κατ' αὐτοὺς αἱ αὐστηραὶ ἀπαιτήσεις τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ ἐπεκράτει εὐθυμία καὶ φαιδρότης ἀνυπόκριτος.

Διηγούνται ὅτι εἰς ἓνα τῶν χορῶν τούτων ὁ γηραιὸς Σαχίνης, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀλθανικὴ προφορὰ τόνον διεσκέδαζε τὴν Βασιλίσσαν, ἐνθουσιασθεὶς ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τραγουδήσῃ.

— Καὶ τί τραγουδοῖ; θὰ μᾶς ᾄξῃ, ναύαρχε; ἠρώτησεν ἡ Βασιλίσσα

— Ἐνα φράγκικο, εἶπεν ὁ γηραιὸς θαλασσίνας.

— Ἐμπρός λοιπόν.

Ὁ Σαχίνης ἐβήξεν ἄλιγον, ἐπτυσσε δύο τρεῖς φορὰς εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤρχισε τὸ φράγκικον τραγουδοῖ:

Κάτω σὲ γιάλο, κάτω σὲ περιγιάλι.

κάτω σὲ γιάλο, κοιτῆ,

vepantzodla fountotῆ.

Ἐννοεῖται πλέον ἡ φαιδρότης καὶ ἡ εὐθυμία, ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τὸ ἄσμα τοῦ ἀρελοῦς αὐλάργου.

Κυρίαὶ δὲ ἄλλαι διακεκριμέναι χορεύτριαι ἦσαν ἡ Κυριακούλα Κριεζῆ, μία τῶν χαριστέρων καὶ ὠραιότερων γυναικῶν τῆς Ἑλλ. αὐλῆς, ἡ Μαρία Μοναρχίδου, ἡ Φωτεινὴ Μαυρομιχάλη, ἡ Βιλελμίνια Γράνικ, ἡ περικαλλῆς Ἀσπασία Καρμπούνη. Εἰς δὲ τὸν χορὸν τοῦ 1858 ἔκαμε τὴν πρῶτην τῆς ἐμφάνισιν μία θαυμασία Ἀθηναϊκὴ κάλλιπὸν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸ τελειότερον τῆς ἐποχῆς ἀπεικὸν πνεῦμα, ἡ Μαρία Γρίβα Γαρδικιώτου, ἡ διασημορπίστακα τὴν σπινθηρίζουσαν εὐφροσύνην τῆς καὶ φαιδρόνασα τὰ τελευταῖα ἔτη τὴν αὐ-

λὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἠπειλοῦν ἤδη νὰ παρσούρουν οἱ λακθάνοντες ἕως τότε ἐσωτερικοὶ ἀνεμοί.

*

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ ἰδιωτικοὶ χοροὶ εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ἦσαν πυκνοὶ ἀλλ' ἦσαν ἐλλεικτότατοι.

Εἰς τὴν οἰκίαν Κάλκου, εἰς τὴν Πλάκαν, διασφύζουσαν ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ μελαγχολικὸν μεγαλεῖον τῶν λαμπρῶν τῆς ἐκείνων ἐτῶν, ἐδόθη ὁ πρῶτος ἰδιωτικὸς ἐνταῦθα χορὸς. Ἐν τῶν πέντε δωματίων τῆς οἰκίας, τὸ εὐρυχωρότερον, μεταποιήθη εἰς αἶθουσαν χοροῦ καὶ ἐκεῖ συνηθροίσθη τὸ ἄθος τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ ἐχόρευσεν ὑπὸ τοὺς ἡχοὺς τοῦ πρῶτου ἀκουσμένου ἐν Ἀθήναις κυμβάλου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀρχιμουσικὸς Κέλλερ, ἐπαίξε τὸν βαλλισμὸν τοῦ « Βαυαρία πατρίς μου » τὸν ξεστρεβλάναντα τοὺς νοσταλγοῦντας Βαυαρῶς ἀξίωματικούς.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ἀντιβασιλεὺς Ἀρμανσπεργ, ἔδωκε μέγαν χορὸν, εἰς τὸ μέγαρόν του, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ ἀπέναντι τοῦ σημερινοῦ Ὁδείου μικρὰ οἰκία, ἀνάκτορον μοναδικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Συνέβη δὲ τὴν προηγουμένην τῆς ὀρισθείσης διὰ τὸν χορὸν ἡμέρας νὰ ἐπέλθῃ βαρβαριστὰτῆ βροχὴ, ἡ ὁποία παρέσυρεν ὅλα τὰ ὕδατα τῆς μικρᾶς πόλεως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, οὕτως ὥστε ἐσχηματίσθη πρὸ τοῦ ἀνακτόρου λίμνη δυσδιάβητος. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἀντιβασιλείως ἠναγκάσθη νὰ κατασκευάσῃ γέφυραν διὰ σανίδων ἐπειδὴ δὲ καὶ αὕτη παρεσύρθη, αἱ κυρίαὶ τῶν ξένων διπλωματῶν μεταφέρθησαν ἐπὶ τῶν νώτων στήθαζων χαμᾶληδων, πρὸς μέγιστον σκανδαλισμὸν τῶν ἠθικολόγων τῶν χρόνων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐβεβαίουν ὅτι πολὺ καὶ κυρίαὶ ἀφῆναν ἐπίτηδες τὰ φορέματά των διὰ νὰ φαίνωνται αἱ κνήμαί των, περιβεβλημέναι τὰς συνήθειαι τότε λευκάς κάλτσας.

Μετὰ τοὺς δύο τούτους χοροὺς ἐπηκολούθησεν ἡ χορευτικὴ ἐσπερίς τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Ῥοάν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένοντο τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις αἱ πλαστικαὶ εἰκόνες, ὧν τὰ θέματα εἶχον ληρθῆ ἐκ τῆς μυθολογίας. Τὰς πλαστικὰς ταύτας εἰκόνας ἐπεχείρησε νὰ μεταρτυπῆσῃ ἡ Ἀμαλία καὶ

εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀργότερα. Τὰ θέματα ὅμως τὰ ὅποια ἐξέλι-
ξεν, «ἡ Βουβουλίνα κατοπτρεύουσα τὸ Ναύπλιον» — «ὁ Ἄθα-
νάσιος Διάκος» ἐξήγειραν τὸσον ἐνθουσιασμὸν μεταξὺ τῶν
πολεμικῶν αὐλικῶν τῆς ἐποχῆς, ὥστε ὁ πρεσβευτὴς τῆς
Ἀγγλίας καὶ ὁ τῆς Τουρκίας ἔκαμαν παραστάσεις, ἀποτελέ-
σμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξε νὰ καταργηθῇ ἡ διασκέδασις ἐκεῖνη.

Τῷ 1835 δὲ ἐδόθη καὶ ὁ πρῶτος χορδὸς μετημριεσμῶνων,
εἰς τὸν ὅποιον προσῆλθον πυκνοὶ οἱ προσκεκλημένοι ἀκόλου-
θοῦμενοι ὑφ' ὄλων τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν ἐκπλήκτων
διὰ τὸ πρωτοφανὲς θέαμα.

*

Ἐν τούτοις ἐπῆρχετο ταχεῖα πλέον ἡ καταστροφὴ τοῦ τό-
σον εὐέλπιδος ἀλλὰ καὶ τὸσον πολυκυμάντου βίου τῆς πρῶ-
της δυναστείας.

Τῷ 1861 ἡ ἀτμοσφᾶρα προαγγέλλουσα τὴν καταιγίδα
ἐπυκνώθη καὶ μία ἀνησυχία κατέλαβε πάντας, ἡ χαρὰ καὶ
ἡ εὐθυμία ἐλιποψύχησεν.

Μετ' ὀλίγους μῆνας οἱ βασιλεῖς ἔφρευγον ἐξόριστοι, καὶ οἱ
πρῶτοι οἴκοι τῶν Ἀθηνῶν ἐκλείοντο εἰς τὴν ἐπελθούσαν
καταιγίδα καὶ ἐμεσολάθει διακοπὴ θλιβερὰ, τῆς ὁποίας τὸ
τέρμα ἐσημείωσεν ἡ ἴδρυσις τῆς Δυναστείας Γεωργίου τοῦ Α'.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ μεταξὺ δύο γυναικῶν ὑρισταμένη φιλία εἶνε ὡς ἐπὶ το πλείστον
συνωμοσία κατὰ τρίτης τινός.

Οὐδὲν εἶνε μᾶλλον ἐπονείδιστον γέροντος ὅστις, ὅπως ἀποδείξῃ δι
ἐπὶ μακρὸν ἔζησε, δὲν ἔχει ἄλλας μαρτυρίας ἢ τὴν ἡλικίαν του.

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΜΥΡΝΩΦ

QΑΞΙΑΓΑΣΤΟΣ παρ' ἡμῖν πρῶτος Γραμματεὺς τῆς
Ῥωσικῆς Πρεσβείας κ. Ἀλέξιος Α. Σμυρνῶφ, ὁ ἀπὸ
δύο περίπου ἐτῶν πάλυ ἐπαξίως διαδεχθεὶς τὸν δημο-
φιλῆ καὶ ἀγαπητὸν προκατόχον αὐτοῦ κ. Μπαχμέ-
τιεφ. ἂν καὶ ἔνωρις ἐφείλκυσε τὰς συμπαθείας καὶ τὴν ἐκτίμησιν
τῆς ἐκλεκτῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας διὰ τῆς προσηθείας τοῦ ἤθους
καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς τῶν τρόπων ἀβρότητας, ἐπεφύλασεν οὐχ
ἥττον ἡμῖν εὐάρεστον ἐκπληξιν διὰ τοῦ ἐπιζήλου φιλολογικοῦ τα-
λάντου ὅπερ κέκτηται, καὶ τὸ ὅποιον κατέστησε καὶ παρ' ἡμῖν
γνωστὸν ὁ ρωσσομαθῆς φίλος κ. Ἀγαθοκλῆς Κωνσταντινίδης διὰ
τῆς ἀρίστης μεταφράσεως τῆς «Σκληραίνης», βυζαντινοῦ διηγή-
ματος ἐξαιρετοῦ φιλολογικῆς καὶ ιστορικῆς ἀξίας, ἐν ᾧ διὰ γλώσ-
σης ἐπαγωγῆς καὶ σκηνῶν ἐξαιτίων καὶ εἰκότων ζωντανῶν καὶ
λυρισμοῦ τρυφεροῦ καὶ ἠθογραφικῆς δυνάμεως, ἐξεικονίζει μίαν ἀπὸ
τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας καὶ περιέργους σελίδας τῆς βυζαντινῆς
Αὐτῆς ἐπὶ Κωνσταντινοῦ τοῦ Μονομάχου. Πλὴν τῆς «Σκληραίνης»

ἢ «Ἐφημερίς» ἐδημοσίευσε μικρὸν ἔπειτα καὶ ἑτέρου διηγήματος ἢ «Νύξ» ὑποσπασματὰ, ἀπλήρως ἀναγνωσθέντα.

Ὁ κ. Σμυρνῶφ εἶνε γνωστός εἰς τὸν ῥωσικὸν φιλολογικὸν κῶσμον ἐκ πλείστων διηγημάτων καὶ ποιήσεων, τὰ ὅποια ἐδημοσίευσε κατὰ χιροῦς ἐν Ῥωσσίᾳ εἰς ἔγκριτα φιλολογικὰ περιοδικά. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ διήγημα τὴν «Νατάσσαν», περιπαθὲς καὶ ἔμπλεον τραγικότητος, ἔγραψε τῷ 1881, βραδύτερον δὲ τὸν «Ἀδελφόν», φημιζόμενον διὰ τὴν ἀπλότητα τοῦ ὕφους καὶ τὴν λεπτήν. Ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν τῶν χαρακτήρων εἶτα τὸ «περὶ δυσμίας», τὸ ὅποσον, εἰ καὶ αὐτοτελὲς καθ' ἑαυτό, ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ «Ἀδελφοῦ» τὴν «Στριγγλαν» τὸν «Ἀνθρωπον μὲ τὸ λευκὸν περιλαίμιον» τὸ «Γαξείδιον εἰς Ἀθῶνα» πρὸς δὲ καὶ ἄλλα πεζὰ καὶ ἔμμετρα, τὰ ὅποια, ὡς μανθάνομεν, εἰσὶν ἐφάμιλλα τῆς γνωστῆς ἤδη «Σκληραίνης», καὶ τὰ ὅποια ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ κ. Ἀγαθολῆς Κωνσταντινίδης θὰ σπεύσῃ νὰ καταστήσῃ προσιτὰ καὶ εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον, ἀφοῦ μὲ τὴν καλαισθητικὴν ἐκλογὴν καὶ δύναμιν μεταφραστικὴν παρέχει ἡμῖν ἐκάστοτε τὴν ἀπόλαυσιν πολλῶν ἀριστουργημάτων τῆς συγχρόνου ῥωσικῆς φιλολογίας.

Ὁ κ. Σμυρνῶφ, ἐσπούδασε τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πετρούπολεως, ἔνθα μετ' ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις λαβὼν πτυχίον λυτείας ἐπέδθη εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῷ 1881, μετ' ὃ διατριψὰς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὡς γραμματεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας προήχθη εἰς Ἀ' γραμματεῖα τῆς ἐν Ἀθήναις.

Εὐτυχῆσαντες νὰ ἀποκτήσωμεν ἐν μεταφράσει τὸ κάτωθι ποίημα τοῦ κ. Σμυρνῶφ «Πρὸς τὴν ἁγίαν Σοφίαν» συνοδεύομεν αὐτὸ μετὰ τῆς εἰκόνος τοῦ συμπαθοῦς διπλωμάτου καὶ συγγραφέως.

ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ἦταν καιρὸς ποῦ ἀμέτρητα ἀνάδανε καντήλια
 ἔμπρὸς τὸ θυσιαστήριον κ' ἐχρῦσανε τὸ φῶς τῶν
 τὰ σκαλιστὰ κοσμήματα τῶν ἱερῶν εἰκόνων
 ἔλαμπαν μέσα στὰ χρυσὰ, στ' ἀτίμητα πετράδια
 οἱ αὐλικοὶ τοῦ Βασιλῆα ποῦ τὸν ἐτριγυροῦσαν...
 εἰς τὴν Ὁραία Πύλιν ἔμπρὸς αὐτὸς ὁ Πατριάρχης
 ἐθύμαζε τὸν Βασιλεῖα, τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου
 κ' ἐγέμιζε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κλήρου ἢ ψαλμωδία.

Τὶ ἐκκλησιά! σὰν νὰ ἔτανε καρδιά τοῦ Βυζαντίου,
 μ' αὐτὸ δοξάσθη κ' ἔζησε, μ' αὐτὸ ἔπαθε κ' ἐδόσθη.
 Κάτω ἀπ' τὸν ἅγιον θόλον τῆς, ὡσάν σὲ μάννας κόρφο,
 εὕρισκαν ὅλοι ἄσλοιοι σὲ δύστυχες ἡμέρας.
 Διαβαίνουν ἔμπρὸς τῆς οἱ καιροὶ μὲ πόνον μὲ εἶδα...
 εἶδε τοῦ Ἰουστινιανοῦ τὸν ἐνδοξὸν αἰῶνα,
 τοῦ Βλαδιμήρου ἐπάτησαν ἐδῶ οἱ ἀπεσταλμένοι.
 κ' εἶδε θριάμβους περισσοῦς, εἶδε καὶ δυστυχίας.

Κι' ἀπὸ τὴν μαύρην ἐποχὴ ποῦταν γραφτὸ τῆς μοίρας
 νὰ σκύψῃ τὸ Βυζάντιον στὴ δύναμι τοῦ Τούρκου,
 καὶ σὲ σωρὸ ἀπὸ πτώματα πατώντας ὁ Σουλτάνος
 ἐχύθη ἐδῶ σὰν σίφουνας π' ὅλα τὰ συνεπαίρνει—
 ἢ ἐκκλησιά ἐρήμαζε, λὲς καὶ βαθεῖα κοιμάται—
 σὰν μάρτυρας καὶ γίγαντας αἰῶνων περασμένων,
 καὶ στὴ σεπτῆ τῆς κορυφῆς, ποῦ ἔχε σταυρὸ-κορῶνα,
 στήσαν τὸ μισοφέγγαρο, —μαύρης σκλαβιάς σημάδι!

Μὰ μ' ὅλη τὴν ἐρήμωσι εἶνε Μεγάλῃ ἀκόμα!
 Λαμποκοπεί 'ς τὸν οὐρανὸν, τὴν περιχύνει ὁ ἥλιος,
 κ' εἶνε μαρτύριον τρανὸ τῆς μεγαλοφυΐας,
 γιατί ἔχει κάλλος ἀφθαρτο καὶ οὐράνιον μεγαλεῖο.
 Ναι! ἀφουγκράσου μιὰ στιγμή βαθεῖα μεσ' 'ς τοὺς αἰῶνας
 καὶ στύλωσε τὴ σκέψιν σου: θὰ ζωντανέψῃ ἔμπρὸς σου
 μιὰ ἐποχὴ ἀθάνατη καὶ κοσμοερακουμενῆ,
 ἡμέρας ἀλησμόνηταις καὶ δοξασμένα χρόνια.

Τοῦ Μεσαιῶνα οἱ νοοὶ δὲν ἔχουν τέτοια γὰρι.
 Ἐκεῖ οἱ θόλοιοι οἱ στενοὶ κ' ἢ τεχνικὲς γλυφές τῶν,
 τὸ φῶς τὸ μισοσκοτεινο, γεμάτο ἀπὸ μυστήριον,
 λὲς καὶ σοῦ σφίγγουν τὴν ψυχὴν, τὸ πνεῦμα σου θολόνοον
 καὶ μεσ' 'ς τῆς σκέψης τὸν δαρμὸ θαύματα περιμένει
 γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ζητᾶς δυνάμεις, οἶκτο,
 καὶ τρέμεις γιὰ τὴν Κόλασιν μὲ τ' ἁμαρτήματα σου,
 γιατί ὁ θεὸς τῆς θλίψεως κεί μεσὰ βασιλεύει!

Μὰ ἐδῶ, παντοῦ χαρὰ καὶ φῶς, παντοῦ γλυκεῖα ἐλπίδα,
 μὲ τὴ θεωρίαν τὴν διάπλατην ποῦ δὲν χορταίνει μάτι!
 Ἐδῶ, ἔμπροστά 'ς τῆς Κτίσεως τὸ θαῦμα τὸ μεγάλο,
 δὲν περιμένεις θαύματα ἀπὸ τὸν Πλάστην ἄλλα

Ἡ λειτουργιὰ εὐφρόσυνη, σάν ἀπυλὴ γαλήνη,
σάν μοσχολίδαου πνοὴ 'ς τὸν οὐρανὸ ἀνεδαίνει,
κι' ἀπάνω 'ς τὸν ἀκτινωτό, 'ς τὸν φεγγοδόλο θόλο
γέρνει ψηλά τὰ μάτια σου γεμάτα εὐγνωμοσύνη.

Καὶ ἀγκαλὰ ἄλλον θεὸν ἰδῶ τώρα προσκυνᾶνε
καὶ τ' ἅγιο βῆμα ἐμδύλυναν καὶ τὰ ἱερά τσακίσαν,
πάλι μ' εὐλάβεια ἄμετρη θέλεις νὰ γονατίσης
καὶ τῆς ἀρχαίας ν' ἀσπασθῆς τῆς μαρμαρένιας πλάκες,
γιατὶ ἓνα αἶσθημα θαυθὺ γεμίζει τὴ ψυχὴ σου,
σάν νὰ ἦνε ἀκόμα ὁ Βασιλιάς μὲ τοὺς Συγκλητικούς του
καὶ μὲς 'ς τὰ πλήθη τῶν πιστῶν σάν νὰ κουνιέται ὁ θόλος
καὶ ἀντηχάει μὲ θοῖαμβο αἰώνιο : « Ἀλληλούϊα ! »

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΜΥΡΝΩΦ

ΤΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΜΙΑ δεσποσύνη, ὑπερβολικὰ ὠρμος, ἐνήγαγε εἰς τὸ δικαστήριον ἓνα κύριον, ἰσχυρισμένη ὅτι ἐδελεάσθη ἀπὸ τὰς ἐρωτικὰς του ἐπιθέσεις καὶ ἀπώλεσεν ὅ,τι εἶχε τιμαλφές, ὅλον τὸ κεφάλαιον μιᾶς κόρης. Ζητεῖ δὲ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ν' ἀντικατασταθῇ τὸ καταστραφέν κεφάλαιόν της δι' ἄλλου τοιοῦτου εἰς μεταλλικόν.

Ἄλλ' ὁ κύριος ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ἔλαβε τίποτε, διότι τὸ κεφάλαιον δὲν ὑπῆρχε πλέον καθ' ἣν ὥραν ἡ δεσποσύνη νομίζει ὅτι τῆς τὸ ἀφῆρσεν οὗτος.

— Ψεῦδος ! κύριε δικασταί ! ἀναφωνεῖ ἑξαλλος ἡ γηραιὰ δεσποινίς.
Ἔχω πιστοποιητικὸν ἀπὸ δύο ἰατροῦς ! . . .

— Ἄ ! λαμπρά ! — διακόπτει ὁ πρέεδρος τοῦ δικαστηρίου μετ' ἀφελείας : παρουσιάσατέ το νὰ τὸ ἰδοῦμεν : ἀπὸ πότε χρονολογεῖται ;

Καὶ ἡ δεσποσύνη, κάπως ζαλισμένη :

— Ἀπὸ τὰ 1855.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΤΑΞΕΙΣ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

[Ὁ συμπαθὴς καὶ ἐξαιρετὸς φίλος βρωτῶν κ. Γεράσιμος Ἰγγλέσης, τελειοδιδάκτος τῆς ἐν Πετροπόλει Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαίαν ὁμώνυμον οἰκογένειαν τῆς Κεφαλληνίας, τὴν ἔχουσαν γενάρχη τὸν Βαρῶνον Γουλιέλμον Ἰγγλέσην,

ἐγκαταστάνα αὐτόθι ἐξ Ἀγγλίας τῷ 1490. Ἡ οἰκογένεια Ἰγγλέση ἐνεγράφη εἰς τὸ Χρυσοῦν Βιβλίον τῆς Ἐνετίας (Libro Cousig. Famiglie nobili Catalogate) τῷ 1593. Ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς διέπρεψαν ὁ Ἰππότης Ἀντώνιος Ἰγγλέσης, πρωτεύσας μεταξὺ τῶν διατελεσάντων ἐπιτίμων ἀξιωματικῶν τοῦ βρωσικοῦ στρατοῦ ἐπὶ Αἰκατερίνης, καὶ ἀναλαβὼν μετὰ τοῦ Στεκούλη τὴν διοίκησιν τῆς Κεφαλληνίας κατὰ τὴν ἐκδιώξιν τῶν Γάλλων ἐκ τῆς νήσου μετ' αὐτὸν ὁ Δημήτριος Ἰγγλέσης, ταγματάρχης τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ φονευθεὶς παρὰ τὸ Φάληρον μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη τῷ 1826, καὶ πλείστοι ἄλλοι διακριθέντες ὡς

ἐπιστήμονες καὶ στρατηγοὶ ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ρωσσίᾳ. Ἐν Κεφαλληνίᾳ σώζεται τὸ δένδρον τῆς ἐν λόγῳ οἰκογενείας φέρον ὡς οἰκόσημον ἀστέμμα μετὰ πέντε ἀκίδων καὶ ἐπὶ τοῦ θυροῦ δεξιόθεν χεῖρα κρούσαν γυμνὸν ἕξρος, ἀριστερόθεν τρεῖς πύργους καὶ ἄνωθεν τὸν ἥλιον». Ἐπίσης σώζεται ἐν Πεσάδασι τῆς Κεφαλληνίας καὶ ἐκκλησία τῆς οἰκογενείας Ἰγγλέση ἐπ' ὀνόματι τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἐν ἣ ὑπάρχουσιν οἱ οἰκογενειακοὶ αὐτῆς τάφοι.]

ἘΝ Ρωσσίᾳ ὑπάρχουσι τέσσαρες κοινωνικαὶ τάξεις : ἡ τῶν εὐγενῶν, ἡ τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν, ἡ τῶν κατωτέρων πολιτῶν καὶ ἡ τῶν χωρικῶν. Καὶ πρῶτον ἡ τῶν εὐγενῶν τάξις περιλαμβάνει τοὺς φέροντας τίτλον εὐγενεῖς καὶ τοὺς ἀνευ

τίτλου· οἱ πρῶτοι φέρουσι τὸν τίτλον δουκὸς ἢ κόμητος ἢ βαρῶν καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένοι ἐν ἰδιαιτέρᾳ βίβλῳ· οἱ δὲ τελευταῖοι ὑποδιαιροῦνται εἰς τοὺς κληρονομικοὺς εὐγενεῖς, δηλ. ἐκείνους, ὧν ἡ εὐγένεια περιέρχεται καὶ εἰς τὰ τέκνα, καὶ εἰς τοὺς ἀτομικοὺς εὐγενεῖς, ὧν ἡ εὐγένεια δὲν περιέρχεται εἰς τὰ τέκνα, ἀλλὰ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν. Ὑπάρχουσι δὲ ἕξ βιβλία εὐγενείας.

Ἡ εὐγένεια ἢ προσκτάται διὰ τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸ κράτος ἢ εἶναι πατρικὴ κληρονομία

Πρὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ἡ εὐγένεια ἦτο κτῆμα μόνον ὠρισμένων ἀρχαίων οἰκογενειῶν. Ὁ μέγας ὄμιος οὗτος καὶ σοφὸς ἀναμορφωτὴς τῆς Ῥωσσίας, κατέστησεν αὐτὴν προσητὴν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τάξεις, εἰσαγαγὼν τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Κράτους. Οὗτος διήρρεσε τοὺς ὑπάλληλους τοῦ κράτους εἰς δεκατέσσαρας τάξεις. Ἰδοὺ δὲ αὗται:

α') Chancelier d'état. — β') Conseiller privé actuel. — γ') Conseiller privé.—δ') Conseiller d'état actuel.—ε') Conseiller d'état.—ς') Conseiller de Collège.—ζ') Conseiller de cour.—η') assesseur de Collège. — θ') Conseiller honoraire. — ι') secrétaire de Collège. — ια') secrétaire de navire. — ιβ') secrétaire du gouvernement. — ιγ') régistrateur de cabinet. — ιδ') régistrateur de Collège

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Πέτρου ὁ φθασας εἰς τὸν βαθμὸν ὀγδόης τάξεως ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπηρεσίᾳ καθὼς καὶ ἀξιωματικὸς ἐν τῇ στρατιωτικῇ, κατετάσσοντο εἰς τὴν τάξιν τῶν κληρονομικῶν εὐγενῶν. Ἡ τοιαύτη δὲ κατάστασις ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ, ὅτε οἱ εὐγενεῖς κατώρθωσαν νὰ μεταβάλωσι τὸ καθεστῶς. Ἐκτοτε μόνον οἱ προβιβαζόμενοι εἰς τὸν βαθμὸν συναγματοῦ στρατιωτικοὶ ἐλάμβανον τὴν κληρονομικὴν εὐγένειαν. Ἀκολουθῶς ὅμως ἐπῆλθον νέαι διατάξεις, καθ' ἃς ὁ πολιτικὸς ὑπάλληλος ὀγδόης τάξεως, ἐννοεῖται ὁ μὴ εὐγενὴς ἐκ καταγωγῆς, κατατάσσεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀτομικῶν εὐγενῶν, καθὼς καὶ στρατιωτικὸς ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ὑπάλληλος δὲ πέμπτης τάξεως κατατάσσεται εἰς τὴν τάξιν τῶν κληρονομικῶν εὐγενῶν ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπηρεσίᾳ, καθὼς συναγματοῦ ἐν τῇ στρατιωτικῇ.

Ἡ τῶν εὐγενῶν τάξις ἀπολαύει τῶν περισσοτέρων προνομίων, ἔχουσα τὸ δικαίωμα τοῦ φέρειν σήματα οἰκογενειακὰ καὶ προτιμᾶσθαι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ κράτους. Ἄλλοτε δὲ

ὅτε ἐπεβάλλοντο σωματικαὶ ποιναί, ἢ τάξις αὕτη ἦτο πάντοτε ἐξηρημένη τῶν τοιούτων.

Μετὰ τὴν τῶν εὐγενῶν τάξιν, ἔπεται ἡ τάξις τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν, ὑποδιαιρουμένων αὖθις εἰς κληρονομικοὺς καὶ εἰς ἀτομικοὺς. Εἰς τοὺς πρῶτους ἀνήκουσι πάντες οἱ λαβόντες ἀνωτέραν παιδείαν, μὴ εὐγενεῖς ἐκ καταγωγῆς, καθὼς καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἔχοντες δὲ βαθμὸν κατώτερον τῆς ὀγδόης τάξεως, καθὼς καὶ τὰ τέκνα τῶν ἀτομικῶν εὐγενῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅταν ὁ πάππος καὶ ὁ πατὴρ ἦσαν ἀτομικοὶ εὐγενεῖς καὶ εἰδείαν βίον ἀμεμπτον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ κράτους, ὁ υἱὸς δύναται νὰ μεσιτεύσῃ, ὅπως τῷ ἀπονεμηθῇ ἀτομικὴ εὐγένεια. Εἰς τοὺς ἀτομικοὺς δὲ ἐπιτίμους πολίτας ἀνήκουσιν οἱ λαβόντες μέσην παιδείαν, ἀνήκοντες δὲ προηγουμένως εἰς τινὰ ἐκ τῶν κατωτέρων τάξεων ἐκ καταγωγῆς.

Τρίτη τάξις εἶναι ἡ τῶν κατωτέρων πολιτῶν, εἰς ἣν ὑπάγονται οἱ ἔμποροι, μεσίται, ὑπάλληλοι, τεχνίται κλπ. Οἱ ἔμποροι δὲ διαίρουσιν εἰς τρεῖς τάξεις. Οἱ ἔμποροι πρῶτης τάξεως, οἱ πληρώσαντες ἐπὶ δεκαπενταετίαν τοὺς φόρους τακτικῶς, δύναται νὰ μεσιτεύσων ὅπως ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν. Τὰ τέκνα ὅμως αὐτῶν δύναται διὰ τῆς σπουδῆς καὶ ὑπηρεσίας τῆς κυβερνητικῆς, νὰ προσθῶσι μέχρι τοῦ βαθμοῦ εὐγενείας.

Ὡστε ἐν τῇ ταξίθετῃ, ταύτη διορᾶται ἡ μεγαλοφυΐα καὶ φρόνησις τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ὅστις δι' αὐτῆς κατώρθωσε νὰ ἐνισχύσῃ τὰ γράμματα ἐν τῇ ἀπεράντῳ αὐτοῦ αυτοκρατορίᾳ καὶ συνάμα νὰ διεγείρῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἐκάστου πολίτου. Ἐκαστος δὲ πολίτης εἶναι πεπεισμένος ὅτι οἱ κόποι καὶ αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ δὲν βαίνουσιν εἰς μάτην, ἀλλὰ πάντοτε ἀμείβεται καὶ προάγεται ὕλικῶς τε καὶ ἠθικῶς.

Τελευταῖα δὲ εἶναι ἡ τάξις τῶν χωρικῶν, οἵτινες προηγουμένως διατελοῦντες ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν εὐγενῶν, τῶν ὁποίων ἐκαλλιέργουσι τὰς γαῖας, ἠλευθερώθησαν τῷ 1861 ἔτει ὑπὸ τοῦ φιλανθρώπου καὶ ἀγαθοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν κληρὸν ἐν Ῥωσίᾳ, οὗτος ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν τάξιν. ὑποδιαιρούμενος εἰς λευκὸν κληρὸν, ὅστις περιλαμβάνει τοὺς ἐγγάμους κληρικοὺς, καὶ εἰς τὸν μέλανα κληρὸν, περιλαμβάνοντα τοὺς μοναχοὺς. Τὰ τέκνα δὲ τοῦ μὲν ἀνωτέρου κληροῦ κατατάσσονται εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν, τοῦ δὲ κατωτέρου εἰς τὴν τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ κλῆρος ἀπολαύει μεγίστης ὑπολήψεως ἐν Ῥωσσίᾳ, καὶ οὐδεὶς δικαιούται νὰ προσβάλῃ κληρικόν. Ἐπίσης δὲ μεγάλης ὑπολήψεως ἀπολαύουσιν ἐν Ῥωσσίᾳ οἱ διδάσκαλοι καὶ ἐν γένει ἡ τάξις τῶν λογίων, καθότι ἐν αὐτῇ περισσότερα σημασία δίδεται εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν παρά εἰς τὸν πλοῦτον, ὡς δυστυχῶς γίνεται ἀλλοχοῦ.

Ἐν Περτρούλει, Σεπτέμβριος τοῦ 1898.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΙΓΓΡΑΕΣΗ

Ἡ ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

QΤΑΝ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1897 ἐρρίφθη τὸ πρῶτον ἡ ἰδέα τοῦ διορισμοῦ τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου ὡς ἡγεμόνος τῆς Κρήτης, ὁ ὕστερικὸς καὶ φρενόληπτος πατριωτισμὸς τῶν Ἀθηναίων ἐξεμάχη καὶ μονοῦ ὡς ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ἐχαρακτήρησε τὸ πρᾶγμα. Καὶ ἐπῆλθον ἔκτοτε ἀλλεπάλληλοι αἱ κατόπιν πολιτικαὶ καὶ πο-

λεμικὴ ἀφροσύνη, τὰ αἰτήρη, αἱ δοκιμασίαι καὶ αἱ καταστροφαί. Βαθμηδὸν τὰ πνεύματα συνήλθον ἐκ τῆς πατειωτικῆς παραζάλης καὶ κατενόηθη πόσα ἠθικὰ καὶ ὕλικα ὠφέλη θὰ ἴδύνατο νὰ ἀποκρῖσῃ ἡ Ἑλλάς ἐάν, ἀντὶ τὰ ἀντιμετωπισθῇ δοκιμασιωκῶς καθ' ὅλης τῆς συνησιμαμένης Εὐρώπης, ἀπεδέχτο ὡς τὴν μόνην ἑλληνοικότεραν λύσιν τοῦ κρητικῆς ζητήματος τὴν ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Γεωργίου αὐτόνομον ἡγεμονίαν τῆς πολυπαθοῦς νήσου.

Ἐν τούτοις ὁ διορισμὸς ἡγεμόνος ἐν Κρήτῃ ἐκ τοῦ Βασιλικῆς Οἴκου τῆς Ἑλλάδος, ὅστις τείνει ἡδὴ νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ὀστά, καὶ ὃν μόνον οἱ ἐκ τῆς φιλοπολέμου μέθης παραπαίοντες Ἀθηναῖοι εἶχον τὴν ἀφροσύνην ν' ἀποστέξωσιν ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ Σουλτάνος τὸ συμφέρον νὰ ὑπεκφύγῃ ἐξ ἄλλου, εἶνε ἰδέα πολὺ προγενεστέρως ὑποβληθεῖσα καὶ μελετηθεῖσα, ἀνήκουσα δ' ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν Ἑλλήνων, ὃν κατὰ χρονογραφικὸν καθῆκον παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἡμερολογίου».

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1896 ἐν Βρυξέλλαις ὁ ἐκ Λευκωσίας τῆς Κύπρου διδάκτωρ τῶν Διπλωματικῶν Ἐπιστημῶν κ. Νέαρχος Φυσενσιδης, καθ' ὃν χρόνον ἡ διευθέτησις τοῦ κρητικῆς ζητήματος εἰς μάτην ἀπησχόλει τὰ ἀνακτοβουλία καὶ τὰς κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης, οὐδεμιᾶς λύσεως θεωρουμένης ἐφικτῆς καὶ ἱκανοποιούσης τόσα ποικίλα καὶ ἀλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα, ἔσχε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευσιν διὰ μακροῦ καὶ ὠραίου ὑπομνήματος, μετοῦ ἀδρῶν ἐπιχειρημάτων, νὰ ὑποδείξῃ ὡς τὴν μόνην προσωρινῶς δυνατὴν καὶ τελεσφόρον λύσιν τὴν αὐτόνομον ἡγεμονίαν τῆς νήσου ὑπὸ ἡγεμόνα βασιλόκαϊδα τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, γαλλιστὶ συντεταγμένον καὶ εἰς πολλὰς ἐκατοστύας ἀντιτύπων ἐκτυπωθέν, τὸ ὅποιον λυπούμεθα ὅτι δι' ἑλλειψιν χώρου ἀδυνατούμεν ἀτυχῶς νὰ παραθέσωμεν, ἀπεστάλη πρὸς ὄλους τοὺς ὑπουργοὺς τῶν ἐξωτερικῶν, τοὺς διπλωμάτας, τοὺς ἀπαρτίζοντας τὰ συμβούλια τῶν ἐπικρατειῶν, τὰ Ἰνστιτούτα τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, τοὺς ἐξέγοντας νομομαθεῖς καὶ νομοδιδασκάλους καὶ τὰς σημαινοῦσας ἐφημερίδας τῶν δύο κόσμων.

Ἡ ὑπόδοξή αὐτοῦ ἔσχε γενικῆς ἐπιδοκιμασίας καὶ ὑποστηρίξεως. Ὁ διαπρεπὴς ἄγγλος Felix Monchelés, πρόεδρος τῆς ἐν Λονδίῳ Ἐταιρείας τῆς εἰρήνης καὶ τῆς διεθνoῦς δικαιοσύνης, ἐνεργητικῶς ἐκθύμως τὴν μεταγλώττισιν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας τῇ φροντίδι τοῦ ἐν Βέρνη τῆς Ἑλβετικῆς Γραφείου τῆς Κεντρικῆς Ἐταιρείας, καὶ τὴν ἀπάνταχοῦ τῆς Εὐρώπης διανομὴν αὐτοῦ, προσέδωκεν οὕτως ἐπίσημον χαρακτήρα εἰς τὸ ἐν λόγῳ ὑπόμνημα, τυχὼν ἔκτοτε μοναδικῆς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ δημοσιότητος.

Οἱ ἐπισημότεροι τῶν ἀπανταχοῦ σοφῶν, εἰς οὓς ἀπήυθνε σὺν τῷ ὑπομνήματι καὶ ἔκκλησιν θερυλῆν ὁ κ. Φυσεντσίδης, τὸ ἐπεκρότησαν ἀνεπιφυλάκτως. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγονται καὶ ὁ γηραιὸς Γιάδστων τῆς Ἀγγλίας, οἱ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας κόμηις de Fronqueville, Frederice Passy, οἱ δίκαστοι δημοσιολόγοι καὶ ἔξοχοι καθηγηταὶ Fodéré καὶ Westtale, οἱ ἰδιαιτέροι τοῦ Τσάρου Σύμβουλοι de Martens καὶ Kamarowsky, καὶ πλείοται ἄλλαι παγκοσμίου φήμης καὶ ἐπιβάλλοντος κύρους προσωπικότητες, αἵτινες ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσιν ἰδιογράφως τὸν Ἕλληνα ἱπομνηματογράφον, τὸν σφόδρα τὴν εὐτυχῆ πρωτοβουλίαν. Τὸ δὲ Ἰνστιτούτον τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, ἐν ᾧ παρακάθηται οἱ πρυτάνεις τῶν διπλωματῶν, γερουσιαστῶν, νομοδιδασκάλων καὶ πολιτευτῶν τῆς Εὐρώπης, κατηνάλωσε περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου τοῦ 1896 ἐλόκληρον συνεδρίαν χάριν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκθύμως ὑπεστηρίχθη τὸ Κρητικὸν ζήτημα, κατὰ τὴν θέσιν, ἣν τῷ ἔδιδε τὸ ὑπόμνημα.

Οὕτως, ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Φυσεντσίδου τὸ πρῶτον ὑποδειχθεῖσα λύσις, τυχοῦσα τοιαύτης καταπληκτικῆς δημοσιότητος καὶ θεθεῖσα ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, κατέστη διεθνoῦς ἐνδιαφέροντος καὶ παγκοίνου εὐχῆς, δὲν ἐβιάδουναν δ' ἕκτοτε τὰ ἀνακτοβούλια καὶ ἡ ἐπίσημος Εὐρώπη νὰ ἐπιληφθῶσι σοβαρῶς αὐτοῦ καὶ νὰ ὑποδείξωσι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πύλην.

Ὁ κ. Φυσεντσίδης νεώτατος πολὺ κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα ὡς ἐβελοντῆς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν κατὰ τὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ 1885 πληρωθεὶς δις εἰς τὰς γνωστάς παρὰ τὴν μεθόριον συμπλοκάς καὶ διακριθεὶς ἐπὶ στρατιωτικαῖς ἀρεταῖς, πρὸς τελειοποίησιν τῶν ὁποίων ἀπῆλθεν εἰς Βελγικὴν καὶ ἐξεπαιδεύθη, διαπρέψας εἰς τὴν ἀνωτάτην Σχολὴν τῶν Γενικῶν Ἐπιτελῶν. Κατὰ τὴν αὐτοῦ διαμονὴν του προήχθη εἰς ἀνθυποασπιστὴν καὶ ἀνθυπολοχαγόν, μετ' τὸν βουθὸν δὲ τοῦτον ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ὑπηρετήσεν ἐπὶ πεντάμηνον, ὅποτε ἀπεδήμησε καὶ πάλιν εἰς Ἑσπερίαν χάριν εὐρύτερων μελετῶν, ἐκεῖθεν δὲ ὑπέβαλε τὴν ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ του παραίτησιν. Ἐπιδοθεὶς δὲ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν ἐπιστημῶν, μετὰ πενταετῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Σουβῆιν φοίτησιν ἀνηγορεύθη διαδοχικῶς διδιδάκτωρ εἰς ἀμφοτέραις, τῆς ἐναίσιμου αὐτοῦ διατριβῆς τυχοῦσης τοῦ πρώτου βαθμοῦ καὶ ὑποβληθεῖσης εἰτα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Fr Passy. Ἄν καὶ νεώτατος δὲν ἔπαυσεν ἀνεπρόδοτος ἐργαζόμενος. Πλείστος ὅσας ἐμβριθεῖς πολιτικὰς πραγματείας ἐδημοσίευσεν εἰς εὐρωπαϊκὰ καὶ ἑλληνικὰ φύλλα. Τὸ τελευταῖον ὄμιος ἔργον αὐτοῦ «Ἡ Διεθνὴς Δικαιτησία καὶ ἡ ἀποκατάστασις Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας» ὑπῆρξεν ἔργον μεγάλης ἐπίστη-

μονικῆς ἀξίας, χάριν τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς ἔτυχεν ἐγκαρδίου ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ὑποδοχῆς. Τὸ δημοσίωμα τοῦτο ὡς καὶ τὸ περὶ τοῦ κρητικοῦ ζητήματος ὑπόμνημα, γαλλιστὶ συνταχθέντα, ἐπαγίωσαν τὴν εὐρωπαϊκὴν φήμην τοῦ ἑλληνοῦ ἐπιστήμονος καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ κληθῆ ὑπὸ τοῦ τύπου μέγας πατριώτης.

Ἐγόμεν πεποιθησιν ὅτι οἱ ἀπανταχοῦ ἀναγνωσται καὶ φίλοι τοῦ «Ἡμερολογίου» μετ' εὐχαριστήσεως θὰ συναντήσωσι τὴν συμπαθῆ καὶ νοήμονα φυσιογνωμίαν τοῦ κυπρίου πατριώτου, εἰς ὃν πρῶτον, ὡς ἰδέα καὶ ἔμπνευσις, ὀφείλεται ἡ διὰ τοῦ διορισμοῦ ἑλληνοῦ βασιλόπαιδος ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ὡς ἡγεμόνος ἐν Κρήτῃ διευθέτησις τοῦ πολυπλάγχτου καὶ τοσαύτας θυσίας στοιχίζοντος οὐ μόνον εἰς τὸν κρητικὸν λαὸν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, κρητικὸν ζήτηματος.

Ἀθήναι, 25 Ὀκτωβρίου 1898.

ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΓΙΑ πές μου πόθεν ἔρχεσαι
 πουλί τάξιδεμένο,
 κ' ἔχεις καμμένα τὰ φτερά,
 τὰ πόδια ματωμένα;
 Μὴν πέρασες ἀπὸ φωτιά
 κ' ἔκαψες τὰ φτερά σου;
 μὴν κάθησες σὲ μακελλεῖο
 καὶ μάτωσες τὰ πόδια;
 Καὶ τὸ πουλί ἀποκρίθηκε:
 — Εἶμαι πουλί τῆς Κρήτης.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΑΙΔΕΣ. ΠΑΝΑΓ. ΦΙΑΜΠΟΛΗΣ

ΦΗΜΕΡΙΟΣ και πνευματικός προϊστάμενος τῆς ἐν Σικάγῳ Ἑλληνικῆς κοινότητος. Ἀπὸ τοὺς διακεκριμένους Ἑλληνας κληρικούς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἐγενήθη καὶ ἐξεπαιδεύθη τὴν ἐγκύκλιον ἐν Ἰθάκῃ. Λόγῳ υἱείας καὶ οἰκογενειακῶν στενοχωριῶν διέκοψε τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη διηθύνει εὐδοκίμως τὴν ἐν Σουλινᾷ Σχολήν, ἐφημερεύων εἶτα, ἀμὰ ἔχειροτονήθη ἱερεὺς, καὶ παρὰ τῷ αὐτόθι ἑλληνικῷ ναυί. Μετὰ τοῦτο κληθεὶς ἐν Βουκουρεστίῳ διηθύνει ἐπὶ τετραετίαν τὴν ἐκεῖ Σχολήν, ἣν ἱδρυσεν ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ τότε Γεν. Προξένου κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ, τυγχάνων ἀμα καὶ ἱερεὺς τῆς Κοινότητος. Κατα-

ληφθέντος τοῦ ἑλλ. ναοῦ ὑπὸ τῶν Ρουμούνων, μετέβη προσκληθεὶς ἐν Βραΐλα ὡς ἐφημέριος τοῦ Ἑλληνικοῦ ναοῦ, ὅστις εἶνε ὁ μεγαλύτερος τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τοιούτων. Ἐν Βραΐλα ἀπολέσας δύο ἐκ τῶν τέκνων του ἕνεκα τῆς δυσκρασίας τοῦ κλίματος, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ δώσῃ εἰς τὰ ἄλλα ἑλλ. δυσκρασίας τοῦ κλίματος, κατήλθεν εἰς Ἑλλάδα, δεχθεὶς θέσιν ἐφημερίου ἐν Μεσολογγίῳ, ἔνθα καὶ διηθύνει ἐπιτυχῶς τὰ τῆς χηρευούσης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰτωλοακαρνανίας ἐπὶ τετραετίαν. Κατόπιν μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὅπως ἐγγράψῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, διετέλεσε δὲ ἐφημέριος ἐπὶ τινὰς μῆνας, ὅποτε ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Γερμανὸς ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Σικάγον τῆς Ἀμερικῆς ὡς ἐφημέριον τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος, παρ' ἣ διαμένει ἔκτοτε, ἀγαπητὸς πατῆρ τοῦ πνευματικοῦ του ποιμνίου. Εἶνε φιλομαθέστατος, κεκτη-

μένος πλουσίαν βιβλιοθήκην καὶ ἐπιδιδόμενος, πλὴν τῆς θεολογικῆς, καὶ εἰς ἄλλας φιλοσοφικὰς καὶ ἱστορικὰς μελέτας. Κάτοχος τῆς Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς, ἰμιλιῶν δὲ εὐχερῶς καὶ τὴν Ρουμουνικήν καὶ Τουρκικήν, τηρεῖ εἰς περιοριπὴν τὸ ἱερατικὸν σχῆμα ὅπερ ἐπαξίως φέρει. Ὡς ἱερεὺς δὲν παύει διδάσκων, νοουθετῶν, παραμυθῶν, συνδιαλλάσσων, καὶ καλλιερῶν τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Τυγχάνει πατριώτης διάπυρος. Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἦτο ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ καὶ ὁ νοὺς τῆς αὐτόθι φιλελληνικῆς δράσεως, ἐνεργῶν, καὶ κηρύττων καὶ γράφων εἰς τὰ ἀμερικανικὰ φύλλα. Συνέλεξεν ἀρκετὰ βοηθήματα, ἀπέστειλε δὲ καὶ 40 ἑθελοντὰς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν, ἐφοδιάζας αὐτοὺς δεόντως.

Κατὰ τὴν ἐν Σικάγῳ παγκόσμιον Ἐκθεσιν ἀντεπροσώπευσεν ἀριπρεπῶς μετὰ τοῦ Διον. Λάττα τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ταιούτος ἐν μικρογραφίᾳ ὁ αἰδεσιμώτατος Π. Φιλαμόλης, ἐκ τῶν ὀλίγων ἀξίων λειτουργῶν οὓς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ Ἑλληνικὸς κληρὸς.

Κ. Α. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ

Θ ἐν Τραπεζοῦντι διακεκριμένος ὁμογενὴς λόγῳ πλούτου, μορφώσεως καὶ δράσεως κοινωφελούς. Προσαγορεύεται δικαίως ὁ πρῶτος ἀνὴρ τοῦ Πόντου. Ἡ Τραπεζοῦς τὸν λατρεύει. Καὶ εὐλόγως τῷ ὀφείλει πολλά, πλείστα ἰδίως τὰ Σχολεῖα τῆς αὐτόθι Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ὧν ἀνεκηρύχθη μὲ γ α ς ε ὕ ε ρ γ ἔ τ η ς καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπροσκόπου τῶν ὀποιων λειτουργίας ἀνήγειρεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἐπίσης εὐεργετικοῦ συμπολίτου του καὶ συνεταίρου Φωκίανος Κούση προσδοφῶρον κτήμα. Πρὸ μικροῦ ἀκόμη κατέβηκε μετὰ τοῦ κ. Κούση χιλίας λίρας διὰ τὸ ἱδρυσόμενον μεγαλοπρεπὲς μέγαρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Τραπεζοῦντος, μέλλεν νὰ περιάψῃ τιμὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν αὐτῆς κοινότητα. Πλείστοι νέοι ἐπιμελεῖται καὶ ἄποροι, τῇ δαπάνῃ τοῦ μεγαθύμου ἀνδρὸς ἐξεπαιδεύθησαν καὶ ἐκπαιδεύονται. Ἡ φιλόανθρωπος δρᾷσις του ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τῆς γενεθλίου, καὶ

μεταξύ άλλωγων ακόμη. Δικαίεται ἐξ ἀπθέτου ἀγάπης πρὸς τὴν μεγάλην πατρίδα του—τὴν Ἑλλάδα. Πᾶσα ἐθνικὴ ἰδέα, πᾶσα πράξις πατριωτικὴ, αὐτὸν εὐρίσκει πρῶτον ὑπέμαχον καὶ ἐργάτην Ἀβρὸς τοὺς τρόπους, συμπαθῆς τὸ ἦθος, στωμύλος, καταπᾶ ὄλων τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην. Εἰς τὴν ἀβραμιαίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν του συναντᾷ τις ὅ,τι ἔρχορον ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἡ Τραπεζοῦς λόγῳ πλοῦτου, γνώσεων, θέσεως, κοινωνικῆς περιωπῆς. Ἐμπλεως σφοίρους καὶ ἐνεργητικότητας, κατορθοῖ νὰ ἐμπνέη τὴν ἀμίλλαν καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπιβαλλόμενος διὰ τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς. Καὶ ἐν γένει, τύπος ἀκραιφνοῦς Ἑλληνοσ, τιμῶντος τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τοῦ Πόντου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

Ἐκ τῶν πρώτων ἱατρῶν τοῦ Γαλαζίου τῆς Ῥουμανίας. Ἐγενήθη ἐν Ἰθάκῃ τῷ 1840 καὶ ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν ἐν Πίζῃ καὶ Φλωρεντίᾳ, λαθῶν δύο διπλώματα πρὸς ἀμφοτέρων τῶν Πανεπιστημίων καὶ τὴν ἄδειαν τῆς καθ' ὅλην τὴν

Ἰταλίαν ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος. Συνεπλήρωσε τὰς ἀστυκλινικὰς μελέτας ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνω, ἐπὶ πολὺ διατρίψας εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ταύτας. Μεθ' ὃ κατέληξεν εἰς Ῥουμανίαν ἔνθα μετὰ τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἔλαβεν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀσχεῖν τὴν ἱατροχειρουργικὴν. Ἐν Γαλαζίῳ ἀποκατέστη τῷ 1872 Ἐκ τῶν ἀξίων ἱερέων τῆς θείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμης. Εὐρυμαθὴς δὲ καὶ ἐγκυκλοπαιδικώτατος. Πλὴν τῆς μητρικῆς ὁμιλεῖ καὶ γράφει εὐχερῶς τὴν Ἰταλικὴν, τὴν Γαλλικὴν, τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Ρουμουνικὴν, κατέχει δὲ καλῶς καὶ τὴν Γερμανικὴν Ἀπολαύει ἀμερίστου ὑπολήψεως παρὰ τε τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν ξένων. Εἶνε ἐκ τῶν σπανίων καὶ ἀνεκτιμῆτων πατριωτῶν. Εἰς πολλὰς ἐθνικὰς περιστάσεις διετράνωσε διὰ θυσιῶν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα αἰ-

σθήματά του. Ἄλλ' ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις τοῦ ἀπαραιμίλλου ἀνδρὸς ἐξεδηλώθη ἐμφανέστερον κατὰ τὴν τετραετη καὶ μέχρι τοῦδε διαρκούσαν προεδρείαν του ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινοτήτι Γαλαζίου Ἐκλεγείς προέδρος αὐτῆς παμψηφεί εὐσεν ἀπειλουμένῃ, ἐβελία σχεδὸν ἀπωλεία, τὴν περιουσίαν τῆς Κοινοτήτος, δι' ἧς συντηροῦνται ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ σχολεῖα. Δι' ἀγρύπνου καὶ ὑπεραναθρώπου καὶ πεφωτισμένης ἐργασίας κατώρθωσε νὰ σώσῃ τὴν ἐπίδικον περιουσίαν τῆς Κοινοτήτος δις καταβαλὼν ἐξ ἰδίων τὴν ὑπὸ τῶν ρουμουνικῶν δικαστηρίων ἀνανεωθείσαν ἐγγύησιν, ἐξ 125,000 τῶ πρώτων καὶ 100,000 εἰτα φράγκων, ἀνευ τῆς ὁποίας ἡ περιουσία ἤθελε ἀπωλεσθῆ ἀνεπιστρεπτί. Διὰ τῆς προσωπικῆς του ἐπιρροῆς συνέλεξε καὶ ἔδρανήσῃ περὶ τὰ 60,000 φρ. ἐξ οὗ τὰ τετρακισχίλια προσήνεγκε οἰκοθεν, διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης. Εὐνόητον ὅτι νῦν ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς Ἑλλ. Κοινοτήτος Γαλαζίου ὑπάρχουν χάρις εἰς τὰς γιγαντιαίας προσπάθειάς τοῦ διακεκομένου ἀνδρὸς. Ἡ φιλανθρωπία του φημιζέται. Οὐδεὶς προσφεύγων αὐτῷ ἐξέρχεται μὲ κενὰς τὰς χεῖρας. Οἱ ἄποροι λαμβάνουν οὐ μόνον τὴν θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ τὰ φάρμακα καὶ τὴν ὑλικὴν περίθαλψιν ἀπὸ τὰς εὐεργετικὰς χεῖρας τοῦ ὑπερέργου ἱατροῦ.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβερνήσις δικαίως ἐτίμησε τὰ στήθη τοσοῦτον ἐπιφανοῦς Ἑλληνοσ διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος.

Π. Σ. ΚΟΜΝΗΝΑΚΗΣ

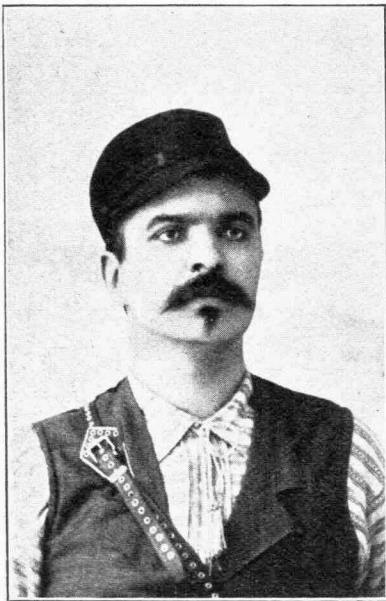
Ἐκ τῶν ἐγκρίτων ἐν Ταϊγανίῳ ἐμπόρων. Ἐγενήθη ἐν Μιτυλήνῃ, ἔνθα ἐξεπαιδεύθη καὶ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν. Νέος ἐτι ἐγκατέστη ἐν Ταϊγανίῳ τῆς Ἀζοφικῆς, καὶ δι' ἐπιζήλου φιλοπονίας καὶ τιμιότητος ἀνεδείχθη εἰς σημανόντα ἔμπροσθεν. Πρὸς διετίαν ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος. Λάτρης τῶν γραμμάτων ἐπρόκισσε τὸ τέως λιποφυχοῦν Ἑλληνα. Σχολεῖον καὶ δι' ἡγεμονικῆς δωρεᾶς

ἐξ εἰκοσι πέντε χιλιάδων βουβλίων (100,000 φράγκων) ἀνήγει-
 ρεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καλλιπρεπὲς οἰκοδομημα προω-
 ρισμένον νὰ στεγάσῃ ἐπ' αἰσίσι οἰωνοῖς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.
 Ἡ παῖξις αὕτη καὶ μόνη τοῦ φιλοπάτριδος ἀνδρός ἀρκεῖ νὰ ἐπι-
 σύρῃ τὴν γενικὴν εὐγνωμοσύνην, ἂν τις μάλιστα λάβῃ ὑπ' ὄψιν
 ὅτι ὁ κ. Κουρηνάκης δὲν συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν ζαπλοῦτων
 Ἑλλήνων τοῦ Ταϊγανίου. Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ σπάνιον ἐγ-
 κλείει πλοῦτον πατριωτισμὸν καὶ ἀγαθοεργίας εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ
 φιλόανθρωπον καρδίαν του. Ὅστις ἀναλογισθῆ εἰς ποίας στερήσεις
 καὶ αυτοζῶϊον καὶ μονοῦ ἐγκατάλειψιν εὐρίσκονται τὰ ἑλληνικὰ

γράμματα εἰς τὰς ἐ-
 ρχατίας ἐκείνας τοῦ
 Ἑλληνισμοῦ, θὰ ἀνο-
 μολογήσῃ τὴν ὑπὲρ-
 χον σημασίαν τῆς δω-
 ρεῖας τοῦ μεγαθύμου
 ὁμογενοῦς, ὅστις ἄλ-
 λως τε ὑπεσχέθη καὶ
 νὰ προικοδοτήσῃ τὸ
 Σχολεῖον διὰ γενναίου
 ποσοῦ, ὅπως ἐπιτευχθῆ
 ὁ ἑλληνοσεπηθῆ σκοπὸς
 τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.

Εἶθε καὶ οἱ λοιποὶ
 πλούσιοι ἐν Ταϊγανίῳ
 ὁμογενεῖς νὰ μιμηθῶσι
 τὴν φιλοπάτριδα προ-
 εῖν τοῦ ἀνδρός, ὥστε
 λίαν ταχεῖος ἡ Ἑλλη-
 νικὴ παροικία Ταϊγα-
 νίου ν' ἀποκτήσῃ καὶ
 Ἑλληνικὸν παθενα-
 γωγεῖον, οὗ ἤδη στε-
 ρεῖται ἐπὶ ἀνυπολογί-
 στω ζημίαι τῶν τριμω-
 τῶτων.

ΑΡΙΣΤ ΚΡΙΑΡΗΣ

ΕΝΙΚΟΣ Ἀρχηγὸς Σελίνου τῆς Κρήτης. Τριτότοκος υἱὸς
 τοῦ ἡρώος στρατηγοῦ Κωνστ. Κριαρῆ. Νεώτατος, μάλιστα εἰκο-
 σαετής, ἀπὸ τῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1878 ἀνεμίχθη εἰς τὰ πολεμικὰ

καὶ πολιτικὰ πράγματα τῆς πατρίδος του, λαβὼν μέρος εἰς ὅλας τὰς
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς του συγκρο-θηθείσας μάχας. Ὑπερέτησεν ἐν τῷ με-
 ταξῷ καὶ ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν Λαδῶν δίπλωμα
 νομικῆς, διετέλεσε πρωτοδίκης Χανίων μέχρι τοῦ 1887, μεθ' ὃ πα-
 ραιτηθεὶς ἐξήσκησε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Δις ἀπεστάλη ὑπὸ
 τῆς ἐπαρχίας του ἀντιπροσωπος εἰς τὴν Κρητικὴν Βουλὴν. ἔνθα
 πρῶτος ὁ Κριαρῆς μετὰ τεσσάρων ἄλλων βουλευτῶν ἐκήρυξε τῷ
 1889 τὴν ἔνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐξεθλῶν εἶτα ἐκ
 Χανίων καὶ σχηματίσας ἐπαναστατικὴν συνέλευσιν, καταδικασθεὶς
 δὲ διὰ τοῦτο εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν
 ταύτην ὡς πληρεξούσιος καὶ ἀρχηγὸς Σελίνου διατρέγων φάραγ-
 γας καὶ ὄρη συμμετέσγεν ἔλκον τῶν πρὸς τοὺς τούρκους συμπλο-
 κῶν. Τὸ 1890 ἀμνηστευθεὶς μετὰ τῶν ἄλλων ἐπανῆλθεν εἰς Χα-
 νία, ἐπιδιοθεὶς εἰς τὸ ἐμπόριον, καθ' ὃ διὰ τῆς ἐκτάκτου φιλο-
 πονίας καὶ εὐφυΐας του ἐσχημάτισε περιουσίαν 1500 λιρῶν,

ΝΑΕΟΣ Γ. ΜΑΝΤΣΑΒΙΝΟΣ

Κεφαλληνίας ἔλκων τὴν καταγωγὴν, γόνος δὲ τῆς γνωστῆς

ἦν ὅμως κατὰ τὰς
 σφαγὰς τοῦ 1896 καὶ
 1897 ἐλεηλάτησε καὶ
 διήρπασεν ὁ τουρκι-
 κὸς συρφετός. Κατὰ
 τὴν ἐπανάστασιν τοῦ
 1896 διέπρεψεν εἰς
 πάσας τὰς ἀψιμα-
 χίας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν
 στενὴν πολιορκίαν
 τοῦ Πύργου Σταυροῦ
 καὶ τῆς Κανδάνου.
 Αἱ πρὸς τὴν πατρί-
 δα ὑπηρεσίαι τοῦ
 Κριαρῆ εἰσὶ πολλαί,
 ἡ δὲ πατριωτικὴ του
 δοῦσις ἀκούραστος.
 Εἶναι ἀπὸ τὰ ἀνδρεῖα
 τέκνα τῆς εὐάνδρου
 Κρήτης, ἐφ' οἷς δι-
 καίως σεμνύεται καὶ
 ἐλπίζει.

ένταῦθα ἐγκρίτου οἰκογενείας, ἐγκατέστη ἀπὸ δεκαετίας ἐν Μίναξ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου. Ἐκ τῶν προσδευτικωτέρων καὶ ἀγαπητοτέρων ὁμογενῶν ἀνὰ τὴν χώραν τῶν Φαραῶ. Μὲ μὲρφοσιν ἰδιάζουσιν, μὲ τρόπους λεπτούς, μὲ βρῆθὸ τὸ κοινωνικὸν αἰσθημα, πρὸ παντός δὲ μὲ ἀκμαῖον καὶ ἐνθουσιῶδες τὸ ἔθνικόν φρόνημα, εἶναι ἐκ τῶν ἀφανῶν ἀλλὰ σπινῶν καὶ πολυτίμων ἀποστόλων καὶ ἐργατῶν τῆς ἐλληνικῆς ἰδέας ἐν τῷ ἔξῳ Ἑλληνισμῷ. Πρωταγωνιστεῖ εἰς πᾶσαν κοινωφελῆ καὶ πατριωτικὴν πρᾶξιν. Καθ' ὅλας τὰς ἔθνικας δοκιμασίας, ὁσάκις ἡ πατρίς ἐπικαλεῖται τὴν στοργὴν τῶν πολλοῦ τέκνων τῆς, αὐτὸς ἐκ τῶν πρώτων σπεύδει νὰ διατρανώσῃ τὰ πρὸς αὐτὴν ἀκραιφνῆ αἰσθημάτα του. Πολλάκις διὰ τῶν ἀόκνων καὶ πυρετωδῶν ἐνεργειῶν του συνέλεξε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἱκανὰ ποσά. Αὐτὸς ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ὁ προστάτης πλείστων αὐτῆς ἐλληνικῶν οἰκογενειῶν, εἰς τὴν πρωτοβουλίαν δὲ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀτρίτους μόνους ὀφείλεται ἡ κατὰ τὰς ἐσχατίας ἐκείνας τῆς Αἰγύπτου ἀνεγέρσις περικαλλεστάτου ναοῦ, οἷον ὀλίγα τῆς Αἰγύπτου ἐλληνικῆς Κοινότητος ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσιν. Αὐτὸς ἰδρυτὴν ἐλληνικὸν κέντρον ἐν Μίναξ, εἰς ὃ ἐνεργήθησαν μέλη ἅπαντα τὰ ἐξέχοντα πρόσωπα τῆς Ἀγγλικῆς Διοικήσεως.

Ἡ Κυβέρνησις δικίως ἀμείβουσα τὰς ἀδιαλείπτους ὑπηρεσίας τοῦ συμπαθεστάτου ἀνδρός, ἀπένειμεν αὐτῷ πρὸ τριετίας τὸν ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος, ἀπὸ τίνος δὲ καὶ ἀνέθηκεν αὐτῷ τὰ κισθῆκοντα τοῦ ἐν Μίναξ ὑποπροξένου ἐκτιμῶσα τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ φιλοπατρίαν καὶ φιλοπόροδον δρασίαν.

Κ. Α. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Μία ἀπὸ τὰς πλέον ἀγαπητὰς φυσιογνωμίας τῆς ἐν Ὀδησσῷ Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Ἐγεννήθη τὸ 1860, ἐσπούδασε ἐν Γερ-

μανίᾳ καὶ ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν ἐξωτερικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Βιέννης. Κληρονομήσας μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μεγάλας ἀρετάς

τοῦ πατρός του Ἀποστόλου Παρασκευᾶ, καὶ δὴ τὴν ἔκτακτον δραστηριότητα καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἔρωτα, ἠδυνήθη νὰ συνεχίσῃ μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας τὸ ἔργον ἐκείνου καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν βιομηχανίαν τῆς βυρσοδεφίας κατὰ τὰ τελειότερα ἐν Εὐρώπῃ συστήματα ἀναδείξας τὸ πατρικὸν ἐργαστάσιον ἐράμιλλον πρὸς τὰ κράτιστα εὐρωπαϊκὰ τοῦ εἶδους του.

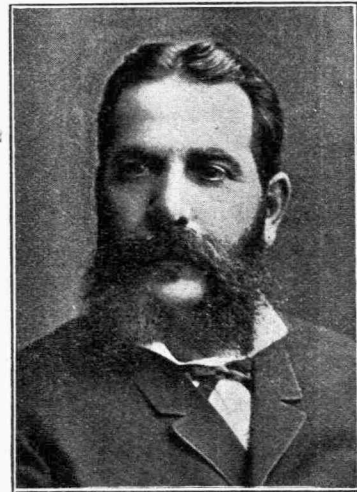
Ὅμοῦ μὲ τὸ πρακτικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα συνδυάζει καὶ τρόπων εὐγένειαν καὶ αἰσθημάτων ἀβρότητα καὶ ἦθος ἀξιάγαρον ἐφ' ᾧ δικαίως ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται μεγάλως οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐν Ὀδησσῷ ὁμογενῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ τοπικοῦ στοιχείου. Ἄν καὶ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Ρωσσίᾳ, διατηρεῖ οὐχ ἤττον ἐλληνικώτατον τὸ φρόνημα καὶ θερμὸν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα αἰσθημα, διότι τοιαύτην ἀνατροφὴν ἑλληνοπρεπῆ ἠτύχησε νὰ λάβῃ παρὰ τῶν γονέων του. Ὁ πατήρ του Ἀπόστολος ἦτο ἀγαπητότατος. Ἄλλὰ καὶ ἡ μήτηρ του τυγχάνει πρότυπον ἐλληνίδος μητρός, φιλοστόργου, εὐγενεστάτης τὰ αἰσθημάτα, ἧς ὅλος ὁ βίος ἕνα εἶχε σκοπὸν : πῶς νὰ διαπαιδαγωγήσῃ τὰ τέκνα τῆς κατὰ τὰς αὐστηρὰς παραδόσεις τοῦ ἐλληνικοῦ οἴκου.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ κ. Παρασκευᾶς μετὰ τῶν ἄλλων ἀξιολύμων ἀδελφῶν αὐτοῦ, εἶναι ἐκ τῶν πρώτων ἐργατῶν τῆς ἔθνικῆς ἰδέας, ὑπὲρ ἧς οὔτε κόπων οὔτε χρημάτων φείδεται.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ ἀγαπητότατος ἀνὴρ. Ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις ἀμείβουσα τὰς ἀρετάς καὶ τὴν φιλοπατρίδα δρασίαν αὐτοῦ τῷ ἀπένειμεν ἀπὸ ἐτῶν τὸν ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

ΣΤ. Π. ΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐἰς τῶν γνωστοτέρων καὶ διαπρεπεστέρων ἐμπόρων τῆς ἐν Ὀδησσῷ ἐλληνικῆς πατρι-

κίας. Συνδυάζων πνεῦμα ἀπὸ φύσεως ἐμπορικὸν μὲ ἐργασίαν ἐνδελεχῆ καὶ ἀκαταπόνητον, μὲ χαρακτῆρα εὐθύν. κατακτώντα τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν συμπάθειαν, ἠδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ ἀξιόλογον περιουσίαν, τὴν ὅποιαν δημιουργήσας μόνος, δὲν φυλάττει καὶ μόνον δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὴν χρησιμοποιεῖ ὡς μέσον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων καὶ φιλανθρώπων τάσεων πρὸς τε τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα. Εἰς πᾶσαν ἐπίκλησιν κοινωνικῆς ἢ ἀτομικῆς ἀνάγκης προσέρχεται ἐκ τῶν πρώτων ἀρωγός παρέχων, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀντίληψιν καὶ παραμυθίαν μετὰ τῆς μετριοφροσύνης καὶ ταπεινότητος ἐκείνης, ἣς τις χαρακτηρίζει τοὺς ἐξ αἰσθήματος ἀκραιφνοῦς ἐπιδηδομένους εἰς τὸ συμπάσχειν καὶ εὐποεῖν. Ἔχει πάντοτε ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν καὶ τὸ βαλάντιον εἰς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας ἐκ τῶν ὁμογενῶν. Διατελεῖ μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ὀδησσοῦ, δὲν παρέρχεται δὲ εὐκαιρία νὰ μὴ ἀναφανῆ ἐκ τῶν μᾶλλον ποιοῦντων αὐτὴν καὶ ἐκ τῶν δραστηριώτερον μεριμνώντων καὶ μογθούντων ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτῆς. Εἶναι τοῖς πᾶσι ἀγαπητότατος διὰ τὸ ἀβρόν τῶν τρόπων, τὸ ἀμεμπτον τῶν σχέσεων του, τοῦ ἤθους τὸ μειλίγιον καὶ τὸ λεπτὸν κοινωνικὸν αἶσθημα, ὑφ' οὗ διαπνέεται. Πατριώτης ἐκ τῶν θερμότερων, ἐκ τῶν σπανίων ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ τέχνων τῆς Ἑλλάδος. Ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Αὐλῆς διορισθεὶς προμηθευτῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΕΝ ΤΗ ΞΕΝΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΗ φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ, ἀναπολοῦσα τοὺς εὐγλώττους ὁμιλητὰς τῆς Ποικίλης Στοᾶς, ἀλλ' ἅμα καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως. Οἱ ὀφθαλμοὶ του στρογγυλοὶ, ὀλοστρογγυλοὶ, ὡς οἱ δακτύλιοι τοῦ Κρόνου, ἐκτοξεύουσιν ὄχι βλέμματα, ἀλλ' αὐτόχρημα ἀστράπας. Εἶνε ἦδη πολὺς, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἡμισκεπῆ ἐξ ἀραιῶν λευκοφαίων τριγῶν κεφαλῇν δεξιῶν καὶ ὀργᾶ διάνοια ζωηροτάτη καὶ ὑγιειντάτη, νοῦς ἀκάματος, ζητητικὸς, ἐρημνευτικὸς καὶ φιλόσοφος. Πλὴν ὅ,τι χαρακτηρίζει τὸ ἐν Ἰταλίᾳ βιοῦν ἐξόριστον τέκνον τῶν Ἑλικωνιάδων Μουσῶν εἶνε ἡ καρδία. Αὕτη εἶνε ἐν τῷ Τριανταφύλλῃ ἀληθὴς Βεζούβιος, ὡς ὁ γηραιὸς ἐκεῖνος ἀκούμητος πυρίπνοος δράκων τῆς Νεαπόλεως, εἰς ἣν ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν κατεσχένωσεν ὁ Ἕλλην καθηγητῆς, μετενεγκῶν τὴν φωλεάν του ἐκ Βενετίας, τῆς γλυκειᾶς του Βενετίας, ἣν οὐδέποτε λησμονεῖ καὶ ἦν λατρεῖε ὡς ἐρωμένην.

Ἦνως. Ὁ Τριανταφύλλης εἶνε μᾶλλον ποιητὴς ἢ φιλόλογος, μᾶλλον καλλιτέχνης ἢ λόγιος. Ὅσοι τὸν λέγουσιν ὡς τοιοῦτον δὲν τὸν γνωρίζουσι. Δὲν ἐγνωρίσα πνεῦμα μᾶλλον ἐχθρὸν τῆς σχολαστικότητος, ἄνδρα βαπτισθέντα εἰς τὰ ἀρχαῖα νάματα τοῦ ἀνεξαντλήτου ἐλληνικοῦ νέκταρος καὶ ἐν τούτοις τόσον ἀπηλλαγμένον τέλεος πάσης μικρολογίας περὶ τὰ ξηρὰ καὶ ἄκαρπα τῶν κειμένων ζητήματα.

Ὁ Τριανταφύλλης εἶνε γνήσιος ἀπόγονος τῶν μεγάλων του βοιωτῶν προγόνων. Εἶναι τὸ ἀληθὲς τέκνον τοῦ Κιθαρισῶνος, ὅπου ἤξει ἀκόμη ἡ θεσπεσία μελωδία τῶν Πινδαρείων καὶ Ἡσιοδείων ἐπῶν, ὅπου τῆς ἀπαρμιλλοῦ Κορίννας αἱ ψῆλαι κατεκλήλουν τοὺς καλοὺς ποιμένας τῶν ευφόρων περὶ τὴν ὀνομαστὴν Κωπαῖδα λειμῶνων.

Ἐκεῖ ἐγεννήθη τὸ φιλόμουσον αὐτὸ τέκνον τῆς Λεθαδαίας. Εἶναι ἤδη πλέον τῶν ἐξήκοντα ἐτῶν, ἀλλ' εἰς τὰ στήθη του ἄσβεστον φλέγει τὸ πῦρ καὶ ὁ ἔρωσ πρὸς τὰ ὠραῖα καὶ θελκτικὰ πατρικὰ ἐδάφη. Ἄρκει ν' ἀναγνώσετε τοὺς κάτωθι στίχους του, οὗς ἐπιγράφει «ἡ Ν ο σ τ α λ γ ί α» διὰ νὰ πεισθῆτε τί φωτιά καίει τὰ στήθη του καὶ οἷος πατριώτης εἶναι ὁ Τριανταφύλλης!

Πόσον δ' ἀπλοῦς καὶ ἀπείροτος ἐν τοῖς στίχοις αὐτοῦ! Πουθενὰ προσποιήσεις, οὐδαμοῦ περίτεχνος ἐπιτήδευσις καὶ ἐσπουδασμένη κομψότης. Ὡς ἡ καρδιά καὶ ἡ διάνοιά του, οὕτω καὶ τὰ κάτοπτρα αὐτῶν, αἱ συγγραφαὶ καὶ ποιήσεις του. Ἐχει ὅλην συλλογὴν ποικιλωτάτην, ἀνοδέσμην περισυλλεγμένην ἐκ τῶν ὠρασιότατων ἀνθῶν καὶ διηνησιμένην δι' ὄλων τῶν εἰδῶν. Σοβαρὰ καὶ ἀστεία, σπουδαῖα καὶ χαρίεντα, βυχκικὰ καὶ ἐρωτικά, ἀριτὰ καὶ εἰδωλλιακά, πάντα περιλαμβάνει ἡ εὐωδιάζουσα αὐτῆ ἀνοδέσμη, ἣν ὁ εὐγενὴς μου συνάδελφος καὶ ἐπιστήθιος φίλος ἀφιέρωσε μοι. Κολακεύουμαι ὄντως διὰ τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν κρίνω εὐλογον οὐχὶ ἐξ ἀνοήτου φιλαυτίας ἀλλὰ διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι ἴσως ἐγὼ τὴν ἔσωσα ἐκ τοῦ πυρός.

Ἐὰν καὶ ὁ Πλάτων εἶχεν ἓνα φίλον ἐπιστήθιον, ἴσως θὰ ἐσώζετο τίς οἶδε τί ποιητικὸς θησαυρός· ἀλλ' ὁ Πλάτων εἶχε φίλους, οἵτινες τῷ εἶπον τὸ ἀθάνατον·

«Φίλος μὲν Πλάτων, φίλ᾽ αὐτῆ δ' ἡ ἀλήθεια . . .»

Καὶ ἀπήλπισαν οὕτω τὸ μελίρροτον τέκνον τοῦ Ἰλισσοῦ ἀναγκάσαντες οἱ σκληροὶ νὰ ρίψῃ τὰ ὠραῖά του ποιητικὰ δοκίμια εἰς τοῦ Ἡρακλείτου τὴν κάμινον.

Καὶ πῶς εἶνε ἀμοιβαῖα τὰνθρώπινα! Ἐὰν ἐγὼ ἔσωσα τὰ ἔναρθεα τριαντάφυλλα τοῦ Τριανταφύλλη, αὐτὸς ἄρ' ἑτέρου ἔσωσεν ἐτέρου, ἀετιδέως ἐκείνου τανυπτέρου, πλὴν φεῦ! ἀπὸ πολλοῦ ἀποπτάν-

τος, τοῦ σαιξπηρείου ὄντως Παπαρηγοπούλου, λέγω, τὰ ποιητικὰ πρωτόλεια. Αὐτὰ ὑπῆρξεν ἡ φιλόστοργος κλώσσα, αὐτὸς ὁ τῶν ἰταλικῶν ἀκτῶν ἑλλήν ποιητὴς, ὅστις περιέβαλε μὲ τὰς πτέρυγας τὸ ριγούν ἔτι καὶ τρέμον νεώττιον τῆς πρώτης ἐπὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος Παρακασοῦ ποιητικῆς νεοσιτίας.

Τὸ πόσον εἶνε ἀληθὲς ἄς τὸ ἀποδείξῃ ἡ ἐξῆς περιοπὴ ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κειμηλίου ποιητοῦ τῆς « Ἄ γ ο ρ ἄ ς » πρὸς τὸν ἐπιστήθιον ἐν Βενετία φίλον. Ἀναμφισβητοτέρα μαρτυρία δὲν δύναται νὰ γίνῃ

«Φαίνεται, τῷ γράφει ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1871, ὅτι εἶσαι ἡ καλὴ μοῖρά μου. Ἄλλοτε εἰς τὸ πρῶτον βῆμα ἐν τῇ ποιήσει, ἐνῶ οἱ σοφοὶ καθηγηταὶ παρεγνώριζον τὰς ποιήσεις μου, σὺ μ' ἐνέπνευσας θάρρος. Πρὸ δύο ἐτῶν εἰς τὸ πρῶτον δραματικὸν ἔργον μου σὺ μ' ἐνεθάρρυνας καὶ τώρα ἐνῶ πανταχῶν ἐκατηγοροῦμαι ὡς ἄσπεθός καὶ ἄθεος, ὡς προτιμῶν τὴν εἰδωλολατρείαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, σὺ διὰ τῆς νέας ἐπιστολῆς σου μ' ἐνέπνευσας καρτερίαν.» Καὶ ἀλλαγῶν: « Ἐπιθυμῶ νὰ με εἴπῃς τὴν γνώμην σου, ἥτις μοὶ εἶνε πολὺτιμος καὶ μάλιστα ὅταν ἀναλογίζομαι, ὅτι εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἐν Ἑλλάδι οὐδεὶς ἐγνώριζε τὰ ἔργα μου τῆς ποιήσεως, σὺ μ' ἐνεθάρρυνας. Ἴσως ἄνευ σοῦ ἤθελον παραιτήσῃ τὴν Μοῦσαν, ἥτις ἐκτὸς τοῦ χρόνου καταναλίσκει καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν καρδίαν. Γράφε με, σὲ παρακαλῶ, συνεχῶς αὐτὸ μὲ παραμυθεῖ· ἂν δὲν ἐφοβοῦμένη μὴ σὲ πλῆξω, ἤθελον σοὶ διηγηθῆί τίς πῶς πικρίας ὑφίστανται οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἐν Ἑλλάδι.»

Τὶ ὀδυνηρὰ αἱ τελευταῖαι αὗται γραμμαὶ! Καὶ ποῦ νὰ ἤξευρον ὅτι καὶ μετὰ εἰκοσιπενταετηρίδα ὅλην ἡ αὐτὴ κατάστασις ἐξακολουθεῖ, μὲ τὴν διαφοράν ὅτι τοὺς γίγαντας διεδέθησαν νάνοι, οἱ δὲ σύγχρονοὶ μας ποιητῆται ἀμφισβητοῦσι καὶ αὐτὸ τὸ τάλαντον τῆς ἀθανάτου ξυνοριδος Βασιλειάδου καὶ Παπαρηγοπούλου! Ἐν τίνι ἀληθῶς τέλματι ζωοφυτοῦμεν οἱ δειλαίοι!

Θὰ ἔρκει δὲ αὐτῆ καὶ μόνῃ ἡ πατρικὴ περιθάλψις καὶ οἶονεῖ υἱοθέτησις τοῦ τόσον προφῶως μεταστάντος ἀετιδέως ἐκείνου, ἵνα καταστήσῃ τὸν Τριανταφύλλην συμπαθῆ καὶ ἀξίαν εὐγνωμοσύνης μορφήν ἐν τῷ Πανελληνίῳ. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς τῆς «Νοσταλγίας», τῆς «Φιλίας», ὁ τρυφερός συνθέτης τόσων εἰμπνευσμένων στίχων δὲν ἑδαπάνησεν ὅλας τὰς ὥρας τοῦ βίου εἰς τὸ σχεδὸν ἄκαρπον τοῦτο πεδίου, διότι δυστυχῶς ἡ Ποίησις, μεθ' ὅλας τὰς ἐξόχους αὐτῆς ἰδιότητας, πάντοτε παραμένει ὡς στεφῶν τι στοιχεῖον ἐν τῇ παγκοσμίῳ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν δράσει. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Τριανταφύλλης ἐνωρίς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐπεδόθη καὶ εἰς πρακτικώτερας σπουδὰς, ἢ δὲ δημοσιογραφικῆ αὐτοῦ ἐν τῷ «Μ ἐ λ λ ο ν τ ι τ ῆ ς Ἄ ν α

τ ο λ ῆ ς » μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Δελιγιώργου συνεργασία ἀπέδει-
 ξεν ὅτι ἐνέκλειεν ἐν αὐτῷ ἄνδρα τρίβωνα καὶ ἰκανώτατον παλαι-
 στήν ἐν τῇ πολιτικῇ παλαιστῆα. Καὶ ἴσως θὰ ἀνεδεικνύετο ὡς
 πολιτικός, εἰ μὴ ἄλλη πνοὴ τῆς Τύχης δὲν τὸν ἔρριπτεν ἐπὶ τῶν
 ἀκτῶν τῆς νύμφης τῶν Δογῶν, εἰς τὴν γῶραν τῶν διωρῶν, εἰς
 τὴν πάλαι κραταιοτάτην καὶ νῦν θελκτικὴν μόλιον καὶ ἐνδιαφέρου-
 σαν Βενετίαν.

Ἐν αὐτῇ ὁ ἡμέτερος συμπολίτης ταχέως κατέκτησεν ἕδαφος καὶ
 κατέστη προσωπικότης περίθρονον. Τὸ ἔργον ἰδίᾳ ὅπερ ἐδόξασεν
 αὐτὸν εἶναι τὸ κατὰ τὸ 1875 ἐκδοθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον «Niccolo
 Machiavelli agli scrittori Greci», ὅπερ ἐπηκολούθησεν εὐθὺς τὸ
 «Sulla vita di Castruccio Castracani» καὶ ἄλλα, δι' ὧν ὁ κριτι-
 κώτατος καὶ ἐλληνομαθὴς λόγιος δι' ἀκαταγώνιστων ἐπιχειρημάτων
 τετραγωνικῶς, οὕτως εἶπεῖν, κατέδειξε καὶ ἀπεκάλυψε πάσας τὰς
 πηγὰς, εἰς ὧν ἠρύσθη τὸ μέγα του ἔργον ὁ περιώνυμος Μακιαβέλλης.

Πλὴν τούτων ὁ Τριανταφύλλης κατὰ καιροὺς ἐδημοσίευσεν πλεί-
 στας ὄσας μελέτας ὡς τὴν «Περὶ τῆς γενέσεως τοῦ ἐμπορίου ἐν
 τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι» καὶ ἄλλας μεταφρασθεῖσας καὶ εἰς τὸ γαλ-
 λικόν. Ἐπίσης δὲ ἰταλιστὶ συνέγραψε καὶ περὶ ἐπιγραφῆς τινοῦ ἐν
 Ἱστορίᾳ εὐρεθείσης, δι' ἧς διαφωτίζει ἱστορικὰ ἐνδιαφέροντα γε-
 γονότα. Περὶ πολλῶν ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ἡμετέρου διαπρεποῦς λο-
 γίου λόγον ἐποιήσατο καὶ ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ὁ πολλὸς
 ἀκαδημαϊκὸς γάλλος Nourrisson. Ἐν γένει δ' ὁ Τριανταφύλλης
 δὲν παρέλιπεν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ὅπερ ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς
 ὠφέλειαν τῆς Ἐπιστήμης ἐν πρώτοις, εἶτα δ' ἰδιαιτέρως καὶ τῆς
 ἡμετέρας πατρίδος, διὸ καὶ κατὰ καιροὺς μεταφράζων ἐξέδιδε πλεί-
 στα ἔργα νέα Ἑλληνικὰ, καταστήσας οὕτω πασίγνωστον καὶ ἀγα-
 πητότατον ἐν Ἱταλίᾳ τὸν προσφιλῆ του Δ. Παπαρρηγόπουλον, εἶτα
 δὲ τὸν σοφὸν Φίλιππον Ἰωάννου, τὸν αἰόδιμον Ῥενιέρην καὶ ἄλλους.

Ὁ Τριανταφύλλης εἶνε ἐν μέρει θρέμμα τοῦ ἡμετέρου Πανεπι-
 στημίου, ὅπου διήκουσε τῶν μαθημάτων τῆς νομικῆς Σχολῆς,
 πλὴν ἰδίως ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἱταλίᾳ, τῇ θετῇ αὐτοῦ πατρίδι. ἔνθα
 ἐν τῷ τοῦ Παταυίου Πανεπιστημίου ἀπέκτησε τὸ τῆς φιλοσοφίας
 διδακτορικὸν δίπλωμα.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ ἀνὴρ, ὃν γνωρίσας καὶ ἀγαπήσας ἐν Βε-
 νετίᾳ ἐπανεῖδον μετὰ ἔτη πολλὰ πολιώτερον ἴσως ὀλίγον, ἀλλὰ
 πάντοτε φλογερὸν καὶ μὲ ἰεανικὴν ἀγήραστον καρδίαν εἰς τὰ στή-
 θη ἐν τῇ ὠραίᾳ καὶ θελκτικῇ σειρῇ τοῦ Τυρρηνικοῦ, ἐν Νεαπό-
 λει, ὅπου ἡ Ἱταλικὴ Κυβέρνησις διώρισεν αὐτὸν καθηγητὴν τῆς
 νεοελληνικῆς ἐν τῷ « Ἰνστιτούτῳ τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν ».
 Ἄλλ' ἀρκετὰ ἐλάλησα. Καιρὸς ν' ἀφήσω ὡς ἀλήθης καὶ ἐμφυ-

γος φωτογράφος νάντηγῆσων οἱ στίχοι του, ὅπου ἐγκατοπτρίζε-
 ται ὅλον τὸ σκίωμα τῆς καρδίας του, διότι ὁ Τριανταφύλλης δὲν
 ἔγει ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ βίου ἡλιοφρογείς καὶ ἀπαστραπτούσας ἐξ
 αἴγλης. Ἔγει καὶ αὐτὸς ἡμέρας μὲ σύννεφα καὶ κυταχνιὰν καθὼς
 ὅλοι οἱ θνητοὶ καὶ ἰδίως οἱ ποιηταὶ—πρὸ ὀλίγον νὰ εἶπω οἱ . . .
 ἔγγαμοι. Καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἀς τὸν παρηγορήσωσιν οἱ ἐξῆς
 βαθεῖς καὶ ὠραῖοι στίχοι τῆς ἐμπνευσμένης Σαπφροῦς τῆς Ἱταλίας,
 τῆς Ἄ δ α ς Νέ γ ρ η, οὗς δὲν μεταφράζω ἵνα μὴ δολοφονήσω :

«A chi soffre e sanguinando crea
 sola splende la gloria
 Vol sublime il dolor scioglie all' idea.»

Τὶ παρήγοροι ὄντως στίχοι διὰ τοὺς καυμένους τοὺς ποιητὰς ! . . .

Ὡς ποῦς τὸ δεύτερον ὁ Τριανταφύλλης δὲν ἔγει δικαίωμα σύ-
 δαμῶς νὰ παραπονηθῆται, διότι Πηνελόπη ἀφωσιωμένη καὶ Τηλέ-
 μαχοι ἄξειοι τοῦ πατοικοῦ ὄνυμτος διαχέουσι βάλσαμον καὶ γλυ-
 κίνουσι τὸ πικρὸν ἄνθος τῆς νοσταλγίας.

Ἐν Νεαπόλει, Φεβρουάριος 1898.

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟΝ ΜΟΥ ΦΙΛΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΑ

εἰς ἔνδειξιν πατριῆς στοργῆς

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

ΦΕΡΑΝΙΑ ταξειδιάρικα, διαδατικά γεράνια,

Πέτε μου ποῦθεν ἔρχεσθε ; πέτε μου ποῦθε πάτε ;

Κι' ἂν πάτε στὴν πατρίδα μου, κι' ἂν πάτε στὴν Ἑλλάδα,

Γεράνια, πάρτε με καὶ μὲ ἐπάνω στὰ φτερά σας,

Καὶ φέρτε με στὸν τόπο μου, στὴν Λειβαδεῖα τὰ μέρη,

Ἐκεῖ ὅπου γεννήθηκα τὴν γῆν τῆς νὰ φιλήσω.

Θέλω νὰ ἰδῶ τοὺς κάμπους τῆς, νὰ ἰδῶ τοὺς ποταμούς τῆς,

Τὴ λίμνη, τὸ Τροφώνειο, νὰ ἰδῶ τὸν Ἐλικῶνα.

Νά πῶ τῆς Κρύας τὸ νερὸ ποῦ εἶν' σάν τὸ κρυστάλλι,
 Νά θυμηθῶ τὴν νιότη μου, τὰ πρῶτα μου τὰ χρόνια,
 Ὅταν παιδί χαρούμενο ἔπαζα τὰ σκλαβάκια
 Μὲ τὰ παιδιά τῆς γειτονιάς, τοὺς φίλους μου τοὺς πρῶτους·
 Νά θυμηθῶ τὴν μάννα μου, τὸν δόλιο μου πατέρα,
 Τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς φτωχοὺς ποῦ θέρισεν ὁ χάρος.
 Ἐκεῖ, γεράνια, φέρτε με, ἐκεῖ νὰ ξεψυχήσω.
 Ἀχ! μὴ μ' ἀφίντε ἐδῶ στῆς ξενιτειᾶς τὰ μέρη.
 Ποῦ ἦλθα παιδί καὶ γήρασα, βαρέθηκα νὰ μὲνω.
 Εὐτυχισμένοι γερανοί, πῶχετε τὰ φτερά σας.
 Καὶ κάθε χρόνο δύνασθε νὰ ἰδῆτε τὴν πατρίδα,
 Τοὺς φίλους σας, τοὺς συγγενεῖς καὶ τὴν παλιὰ φωλιὰ σας.
 Ὅλα τοῦ κόσμου τὰ κατὰ τίποτε δὲν ἀεῖζουν
 Σ' ἔποιον στὰ ξένα κατοικεῖ, σ' ἔποιον στὰ ξένα μένει.
 Πλὴν φεύγετε. Ἀλλοίμονο! ἀπόκρισι καμμία!
 Μήνα καὶ σεῖς, γεράνια μου, σάν φίλοι εἶσθε ξένοι;
 Πηγαίνετε! Πλὴν ἂν κανεὶς γιὰ μένα σὰς ρωτήσῃ.
 Εἰπέτε του: Τὸν εἶδαμε στὴν ξενιτειὰ νὰ κλαίῃ

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Ψιλλὴ βροχή κι' ἀδιάκοπη μέρα καὶ νύχτα πέρτει.
 Βαρειά, βαρειά μιὰ κατοχινὰ τὸν οὐρανὸ σκεπάζει,
 Ποῦ δὲν ἀφίνει νὰ διαδοῦν τοῦ ἡλίου ταῖς ἀχτίνες,
 Στὴν πονεμένη μου καρδιὰ παρηγοριά νὰ φέρουν!
 Σιγὴ βαθειὰ καὶ νεκρικὴ στὸν κόσμο βασιλεύει,
 Ὅπου τὴν ἀθυμία μου αὐξάνει καὶ τὸν πόθο,
 Νὰ ἰδῶ τὸ φῶς κι' ἀνάπαυσι νὰ δώσω στὴν ψυχὴ μου.
 Ἀλλὰ κι' ἀγέρα κ' ἡλιο στ' ἀδίκαια λαχταρίζω.
 Ὅλα νεκρά, πλὴν ποῦ καὶ ποῦ κανὲν φτωχὸ πουλάκι
 Πετᾶει μὲ βιά καὶ προσπαθεῖ τὸν θάνατο νὰ φύγῃ.
 Καὶ μὲ τὸ ταῖρι του μαζί νὰ πάγῃ σ' ἄλλον τόπο.
 Ἀχ! πῶς σάν τοῦτο τὸ πουλι καὶ ἡ ψυχὴ μου μοιάζει,

Ὅπου ποθεῖ μὰ δὲν ἔμπορεῖ λεύθερον ν' ἀνασάνῃ.
 Καὶ πνίγεται στὰ δάκρυα, τὴν μοναξιά τῆς κλαίει,
 Καὶ μένει ἀπορηγόρητη, περίλυπη καὶ μόνη!

Η ΦΙΛΙΑ

ΣΤΗΣ νιότης μας τὴν χαραυγὴ, στὰ τρυφερά μας χρόνια,
 Εἰς τὸν καιρὸ ποῦ εἴμασθε ἀγνοὶ σάν τοὺς ἀγγέλους,
 Φυτρώνει μέσ' στὰ στήθια μας ἓν αἶσθημα μεγάλο.
 Ἐν αἶσθημα οὐράνιο, ποῦ τὸν κισσὸ ἑμοιάζει.
 Γιὸτι κι' αὐτὸ σάν τὸν κισσὸ σφίγγει καὶ περιδένει,
 Ὅχι τῶν δένδρων τοὺς κορμούς, μὰ δύο ψυχαὶ εἰς μίαν,
 Κ' ἐπεινοὶ ποῦ συνενωθοῦν μὲ τούτῃ τὴν ἀγάπῃ
 Ζοῦνε ζωὴν εὐχάριστη, ζοῦνε εὐτυχισμένοι,
 Κ' ἔχουν κοινὲς τῆς λύπης των, κοινὲς καὶ τῆς χαρῆς των,
 Καὶ δὲν γνωρίζουν ἐχθροῦτα, καὶ δὲν νοοῦν διχόνοια.
 Γιὰ τοῦτο κι' ὅσοι σέρνονται στὸν κόσμο διαστρεμμένοι,
 Εἶν' κείνοι ποῦ στὴ νιότη τους δὲν γνώρισαν φιλία.
 Μήτ' ὁ κισσὸς συμπλέκεται μ' ἀγκάθισ, μὲ καλάμια,
 Μήτ' ἡ φιλία ἀγαπᾷ ψυχῆς μικρῆς ἢ μαῦρες.
 Μεγάλα δένδρα ὁ κισσὸς σφικτὰ σφικτὰ ἀγκαλιάζει·
 Ψυχῆς γενναίης πάντοτε ὀρέγεται ἡ φιλία.

Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΛΕΟΠΑΡΔΗ

ἘΠΛΑΣΕ ἡ φύσις μιὰ ψυχὴ πανώρηκα καὶ μεγάλη
 Καὶ τὴν ἀγάπησε θερμά, περισσότερα κι' ἀπ' ἄλλαις,
 Χάρες πολλὰς τῆς ἔδωσε καὶ περισσὰ στολίδια,
 Κ' ὕστερα τὴν ξεῦδωσε, στὸν κόσμο νὰ τὴν στείλῃ.
 —Σύρε, τῆς λέγει, στὸ καλὸ, κομάρωμένη κόρη,
 Σύρε τὸν κόσμο γιὰ νὰ ἰδῆς, τὸν κόσμο νὰ γνωρίσης.
 Ζῆσε μεγάλη κ' ἐνδοξὴ κι' ἔμωσ δυστυχισμένη!
 —Μάννα, ἡ ψυχὴ τῆς ἀπαντᾷ, χαριτωμένη μάννα,

Καί τί κακὸ σοῦ ἔκαμα ; γιατίί με καταρίεσαι ;
 —Δέν εἶν' κατάρα, κόρη μου, δέν εἶνε τιμωρία
 'Ἄλλ' ἐπειδὴ σ' ἀγάπησα καί χαϊδεμένη σ' ἔχω.
 Θέλω μεγάλη νά φανῆς, τρισένδοξη νά γίνης.
 Τώρα δὲ μάθε, πῶς αὐτοῦ στόν κόσμον ποῦ πηγαίνεις,
 'Ἡ δόξα με τήν εὐτυχιά ποτέ δέν δίδουν χέρι.
 Πάντα φθονοῦν οἱ ἄνθρωποι τήν χάριν ποῦ δέν ἔχουν
 Καί ν' ἀπολαύσουν δέν ἔμποροῦν μ' ἔλαις τῆς πονηριάς των.
 Θά σέ ποτίσουνε χολή, θά σέ ποτίσουν ξεῖδι.
 Καί θά σέ κατατρέξουνε με φθόνο καί με πάθος.
 "Ἡ θά δεχθοῦν τὰ ἔργα σου ψυχροί μ' ἀδιαφορία !
 Καί τοῦτο εἶν' τὸ πικρότερο ἀπ' ἔλα τὰ φαρμάκια !
 Μὲ κάθε τρόπο ἐν ὄσῳ ζῆς θά σέ καταλυτήσουν,
 Πλὴν σὰν πεθάνης πάραυτα μεγάλην θά σέ κράξουν,
 Θε νά σοῦ στήσουν μνήματα, θε νά σου γράψουν λόγους,
 Θά κάμουν τήν εἰκόνα σου, θά πλέξουν τόσα ἐγκώμια.
 'Οποῦ στά πέρατα τῆς γῆς θά φθάσῃ τ' ὄνομά σου.
 —Μάννα χρυσεῖ, τρεμουλιαστά πάλε ἡ ψυχὴ τῆς λέγει·
 "Ἀκουσε, μάννα, νά σοῦ 'πῶ καί τήν δική μου γνώμη:
 Ξέρω πῶς εἶμαι ἀμάθευτη, τὸν κόσμον δέν γνωρίζω·
 "Ὅμως ὁ μόνος πόθος μου, τὸ μόνον ὄνειρόν μου.
 'Ἄπ' τήν στιγμή ποῦ μ' ἐπλάσες, εἶνε ἡ Εὐτυχία.
 Λοιπὸν ἂν τόσον μ' ἀγαπᾶς κι' ἂν ἐνδοξὴ με θέλῃς,
 'Ἄφου μεγάλην μ' ἐπλάσες, θέλε με εὐτυχισμένη
 —Αὐτὸ δέν εἶν' στὸ χέρι μου μηδὲ στὴ θέλησί μου
 'Ἡ τύχη, πῶχει τ' ἀγαθὰ, τὰ διαμοιράζει μόνον
 Σ' ὅσους ἐγὼ δέν ἔδωσα τήν ἰδική μου χάρι.
 Γι' αὐτὸ θά ἰδῆς οὐτιδανούς ἀνθρώπους νάχουν πλοῦτη.
 Τὸν ἄδικο θά ἰδῆς ψηλά, τὸν δίκαιο μισημένον
 Κι' ἄλλαις παρόμοιαις ἀσχημιαῖς, ὅπου δέν ἔχουν τέλος.
 'Ἄλλ' ἡ ψυχαις, ποῦ ἔλασαν τὸ ἰδικόν μου δῶρον,
 "Ὅλα τῆς Τύχης τ' ἀψηροῦν, μόνον τήν δόξαν θέλουν
 Καί πάσχουν κι' ἀγωνίζονται γιὰ τήν ἀθανασίαν !
 « Πολλοὶ τὸν πλοῦτο μίσησαν, ἀλλὰ κανεὶς τήν δόξα.»

—"Ἄ! τώρα σ' ἐκατάλαβα... γιὰ τὴν ἀθανασία!...
 Κι' ὅμως... ἀλλοίμονον ! σ' αὐτὴν ὁ Χόρος θά με φέρῃ !
 Μάννα, καλαῖς ἀντάμωσες... —Παιδί μου, κατευόδιο !

ΜΥΘΟΣ ΠΑΛΑΙΟΣ ΠΑΝΗ ΠΑΝΤΑ ΝΕΟΣ

ἜΝΑΣ ἀέτος ἐπέταξε τὴν ἄνοιξι μιὰ μέρα
 Καί πῆγε στὰ μεσοῦρανα κι' ἀγνάντεψε τὸν ἥλιο.
 Στὸν γυρισμό του κάθησε στοῦ Παρνασσοῦ ἓνα δένδρο,
 Στὴν πλιὸ ψηλὴ τὴν κορυφή, στὸ πλιὸ ψηλὸ κλωνόρι.
 Ὑψώνει τὸ κεφάλι του, γεμάτος περηφάνεια,
 Καί λέει:—μὲ δίκαιο, τὰ πτηνὰ με κράζουν βασιλέα,
 Γιατί ψηλότερα ἀπὸ με ψυχὴ δέν εἶναι μία.
 Καί κεῖ ποῦ ἐχαιρότουε τὴ δόξα του τὴν τόση,
 'Ακούω μιὰ ἀσχημὴ φωνὴ ἰσχνὰ ἰσχνὰ νά λέγῃ :
 Σὲ ἀπατᾷ ἡ γνώμη σου, περήφανο πουλί μου,
 Γύρισε, δὲς πῶς πλιὸ ψηλὰ 'γὼ κάθωμαι ἀπὸ σένη.
 Σήκωσε τότε ὁ ἀέτος τὸ φλογερό του μάτι,
 Κ' εἶδε στὸ κατακόρυφο πρὸ φύλλο ἑαπλωμένο
 'Ἐνα σκουλήκι βρωμερό, ποῦ σάλιαγκα τον λένε.
 —Καί πῶς κατῶρθωσες αὐτοῦ νά φθάσῃς σιχαμένο ;
 —"Ἐρπων, ἀγαπημένε μου, ὁ σάλιαγκας τοῦ λέγει !

ΤΟ ΕΛΑΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

4

Τὸν κόσμον ἡ κουρότις
 Κ' ἡ δεισιδαιμονία
 φέρει καί διοικεῖ,
 'Ἡ δὲ ὑποκρισία
 τῆς τύχης τὰ ταμεῖα
 στὰς χεῖρας τῆς κρατεῖ.

2

Ἡ κοινωσία τώρα
 ἔχει αὐτὸν τὸν νόμον:
 Ἐπὶ τοῖς μετρητοῖς
 Δύνασαι ν' ἀγοράσης,
 δύνασαι νὰ πωλήσης
 Ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

3

Πατρίδα καὶ θρησκείαν.
 Ἐρωτα καὶ φίλιαν
 τιμὴ καὶ τὰ λοιπά,
 Πάντα στὸν κόσμον τοῦτον
 Διὰ τῶν ἀργυρίων
 εἶνε κατορθωτά.

4

Κι' ἂν θέλῃς, εἰς τὴν Ῥώμην
 Τοῦ παραδείσου ὁ φύλαξ,
 Ὁ Πάπας δηλαδὴ,
 Κι' αὐτοῦ τοῦ Παραδείσου
 Διὰ τῶν ἀργυρίων
 Τὴν εἴσοδον πωλεῖ.

Εἰς τὸν θάνατον τῆς μητρὸς τοῦ φίλου μου

M. DE QUEUX DE SAINT HILAIRE *

Σοὺ στέλνω γιὰ τὸν τάφον τῆς ἐν ἄνθος μυροδόλο
 Κ' ἓνα κλωνάρι ἀμάραντο μὲ δάκρυα βρεγμένα
 Τὸ ἄνθος εἶνε σύμβολο πιστῶ τῶν ἀρετῶν τῆς.
 Ἦτον γλυκειά, ἦτον καλή, πανάγαθη γυναῖκα,
 Γι' αὐτὸ τὴν ἔκραξε ὁ Θεὸς στοῦ θρόνου του τὴν δόξα,
 Κ' ἐδῶ στὴν γῆ δὲν ἔμεινε παρὰ ἡ καλή τῆς μνήμη,

Γιὰ τοῦτο τὸν ἀμάραντο μαζὺ μὲ τ' ἄνθος στέλνω,
 Καὶ μιὰ θερμὴ παράκλησι γιὰ τὴν ἀνάπαυσι τῆς :
 — Κοιμοῦ, Μαρκέζα, ἀμέριμνη τὸν ὕπνον τῶν δικαίων,
 Τίς οἶδεν ; ἴσως γρήγορα Σὲ συναντήσω πάλε
 Ὅταν καὶ μένα πτερωτὸς ὁ Χάρος θά μὲ φέρῃ
 Κεῖ, ποῦ ἢ ψυχαῖς εὐφραίνονται χωρὶς τοῦ κόσμου πόνου.

Ἐν Νεαπόλει, 1898.

Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΗΣ

* Σημ. Τοὺς στίχους τούτους ὁ εὐγενὴς Γάλλος ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ μνή-
 ματος τῆς μητρὸς του ἐν εἴδει ἐπιταφίου. Ἴδε Διαλέξεις καὶ Ἀναμνήσεις
 Δημοκρίτου Βικέλα. σελ. 242. —

- Ὄψ ! καυμένη καὶ σὺ ! πάντοτε νεώτερη τὴν κάνεις τῆ
 Μαρία.
 — Σὲ βεβαίονω. Τὸ ξέρω πολὺ καλά. Εἴμεθα συνομιλήτριες !

Η ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΑΡΑ

ΚΕΙΝΟ τὸ ἀπόγευμα ἐκτάκτως αἰματηρὰ ἠπλώθη ἡ δεξιὴ εἰς τὴν μικρὰν, ἀλλὰ πάντοτε φαιδρὰν καὶ εὐθυμον πολίχνην τῆς Παλαιστίνης. Ὁ ἥλιος, κατελθὼν βραδέως ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἀποροῶγα ἀκρω-
ρειαν τοῦ Καρμήλου, ἐσκόρπισεν εἰς τὸν οὐρανὸν αἶμα ἀντι-
φωτὸς καὶ αἱ κορυφαὶ τοῦ Μαγεδὸ καὶ τοῦ Συχημ καὶ ἡ λογο-
σειρὰ τοῦ Γελοῦ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἦσαν σώματα, ἀρ' ὧν πρὸ
ὀλίγου εἶχεν ἀφαιρεθῆ ἡ κεφαλὴ καὶ ἔμεινεν αἰμοσταζῶν ἤδη
ὁ τράχηλος.

Τὸ θέαμα τὸ πρωτοφανὲς ἔκαμε ριγηλὴν αἴσθησιν εἰς τὸν
ἀφελὴ λαὸν τῆς μικρᾶς κωμοπόλεως. Εἰς τοὺς στενοὺς ἀνη-
φορικὸς τῆς δρόμους οἱ ἄνδρες ἀντήλλασσον χαμηλοφῶνως
λέξεις τρόμου καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν μεγάλην κρήνην ἔρ-
ριπτον περίφοβα βλέμματα πρὸς τὰ ὕψη, καὶ ἐψιθύριζον τὸ
ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὁ γηραιὸς Ραββίνος, τοῦ νόμου ὁ σοφὸς
ἐξηγητὴς ὁ ἀναγινώσκων ἐπίσης εἰς τὰ ἄστρα ὡς καὶ εἰς τὰς
παλαιὰς γραφάς, ἐθήρει ἤδη σιωπὴν ἀπόλυτον καὶ μόνον
τὸ βλέμμα του τὸ ἐρευνητικὸν κατερχόμενον ἀπὸ τὸν οὐρα-
νὸν ἐδουλοῦτο εἰς τὴν μακρὰν ὁδὸν καὶ κοινορωδῆ, ἡ ὁποία
ἔφερεν ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Χαϊρέ.

Ἀπὸ τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἐθεάθη ἐνωρίτερα τοῦ συνήθους
ἐπιστροφῶν εἰς τὸν πτωχικὸν τοῦ οἴκου ὁ τέκτων Ἰωσήφ.
Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ὄχρρον καὶ ὀσάκις τὸ ἀπέστρεφεν ἀπὸ
τῆς αἰματηρᾶς ἀνταυγαίας τοῦ ἡλίου, ἐντρομος πρὸς τὸ ἄλλο

ἄκρον τῆς ὁδοῦ, τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγαθοῦ οἰκοδόμου ἐγίνετο
πελιδνόν.

Εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου ἀνήσυχος τὸν ἀνέμενεν ἡ
Μαρία.

— Ἐμαθες τίποτε;

— Ναι, λυπηρά.

Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἰκίσκον.

— Ὁ βασιλεὺς;

— Διέταξε νὰ εὔρεθῆ τὸ νήπιον.

— Ἀλλὰ πῶς;

— Τρομερὰ ἡ ἀπόφασίς του. Θὰ σφαγοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ
τὰ κάτω τοῦ ἐνὸς ἔτους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Μεσσίας
δὲν θὰ σωθῆ.

— Καὶ τώρα;

— Ἐτοίμασε τὴν ὄνον. Ὁ διδάσκαλος Ὁξίηλ θὰ μᾶς
προστατεύσῃ ἕως νὰ ἐξέλθωμεν τῆς πολίχνης. Ἀπ' ἐκεῖ θὰ
κατευθυνθῶμεν διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἰορδάνου πρὸς δυσμὰς
εἰς τὴν χώραν τῶν Φαραῶ.

— ὦ, Κύριε! εἶπεν ἡ ἀτυχῆς μήτηρ, καταπλαγεῖσα ἀπὸ
τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως.

— Ἀλλὰ μὴ χάνωμεν καιρὸν. Ἐπίσασε τὴν ὄνον.

! * *

Ὡς κεραυνὸς ἐν αἰθρᾷ διεδόθη ἤδη ἀπὸ τὴν μικρὰν πολί-
χνην ἡ ἀπαίσια εἴδησις.

Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τῆς εἰς τὸ ἄλλο οἱ τέσσαρες ἄγγε-
λοι τοῦ Παλάτου, ἐπιβαίνοντες τῶν μικροσώμων συρια-
κῶν τῶν ἵππων, καὶ κτυπῶντες ἀντὶ σημάτων ἐπὶ τῶν πλα-
κοστρώτων ὁδῶν τὰ γάλκινά των δόρατα, ἀνήγγειλαν τὴν
τρομερὰν ἀπόφασιν τοῦ βασιλείως, καλοῦντες τοὺς διδασκά-
λους καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ ὑποδείξωσι τὰς οἰκίας ὅπου ὑπάρ-
χουσι παιδιὰ ἡλικίας κατωτέρας τοῦ ἐνὸς ἔτους.

Καὶ ἀπαθεῖς, ἀναίσθητοι εἰς τὴν συμφορὰν, οἱ ἄγγελοι ἤρ-
χοντο, διεκρίνοντες ὅτι καλλίτερον θὰ ἦτο εὐσυνείδητος καὶ
ακριβὴς νὰ γίνῃ ἡ ὑπόδειξις διὰ νὰ μὴ σφαγῶσι καὶ παιδιὰ
μὴ ἀνήκοντα εἰς τὴν κλάσιν ταύτην.

Καὶ προλαμβάνοντες αὐτοὶ τὴν ὑπόδειξιν, καὶ γινώσκει

καλοὶ τοῦ τόπου καὶ τῆς μικρᾶς πόλεως, ἔσπευδον νὰ ἐπιταχύνωσι τὸ ἔργον των καὶ ἤδη εἰς πᾶσαν θύραν ἀποκρούπουσαν καὶ ἐν ἄθῳον νήπιον, μέγας σταυρὸς ἀπὸ λευκῆν ἄσβεστον ὑποδεικνύει τὸ σφάγιον.

Ὅπισθεν των ἀναμένουσιν οἱ κήρυκες τοὺς στρατιώτας τοῦ Πιλάτου, πολλοὺς, ἀγρίους, ἀναισθητοὺς, κωφοὺς εἰς παρακλήσεις γονέων καὶ εἰς σπαραγμοὺς μητέρων. Ἀρχηγὸς των εἶναι ὁ ἵππαρχος Σιδούρτιος, ὁ ὠμὸς Ρωμαῖος, ὁ παλαιὸς θηριομάχος, τὸν ὁποῖον ἐπίτηδες ἔφερον ἀπὸ τὴν Ρώμην ὁ Πόντιος Πιλάτος, ἐν' ἀπὸ τοὺς ἀγρίους καὶ αἰμοχαρεῖς ἀνθρώπους, δι' ὧν περιεστράφη τὸν θρόνον του ὁ αἰμοδιψὴς βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας. Καὶ ἀκολουθοῦσι τὸν Σιδούρτιον διαλεκτοὶ ἕνας κ' ἕνας οἱ στρατιῶται οἱ θηριώδεις, οἱ ὁποῖοι ἀπαθεῖς καὶ χαίροντες ἔλαβον τὴν αἱματηρὰν προσταγὴν.

Ἀκούεται ἤδη ὁ ποδοβολητὸς τῶν ἵππων των ἐπάνω εἰς τὸ λιθόστρωτον τῆς ὁδοῦ καὶ ἡ τραχεῖα φωνὴ τοῦ Σιδούρτιου δίδοντας τὰ ξένα καὶ ἀήθη Ρωμαϊκὰ προστάγματα ταράττων τὴν γαλήνην τῆς περιφύδου πολίτης, τὴν ὁποῖαν ὡς χθὲς ἀκόμη εἶχε κατοικητήριον ὁ γέλωας καὶ ἡ εὐθυμία καὶ ἡ ἀεὶ-κλήης χαρὰ, καὶ εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τῆς σελήνης ἀστράπτουσι τὰ Ρωμαϊκὰ κράνη καὶ στίλβουσιν αἱ γάλλικαι ἀκμαὶ τῶν μακρῶν ἀκοντίων τῆς κουστωδίας.

* *

Ἀπὸ τὸν μικρὸν κατάλευκον οἰκίσκον, τὸν ἀπλοῖκόν καὶ ἥρεμον, μετὰ τὴν μικρὰν του αὐλὴν καὶ τοὺς χαμηλοὺς του φοινίκας, νὰ! ἐξορμᾷ τώρα ἀλλοφρονοῦσα ἡ πτωχὴ μήτηρ.

Εἶναι ἡ Ἐσθὴρ ἡ σύζυγος τοῦ ξυλουργοῦ Σαφέρ, ἡ κόρη τοῦ σεβαστοῦ διδασκαλοῦ Νοεμίου. Αὐτῆς πρώτης ἔλαχεν ὁ κληρὸς νὰ θρηνησῇ τὸ τέκνον τῆς.

Δύο στρατιῶται τοῦ Πιλάτου εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τῆς καὶ ἤρευνησαν. Ὁ σύζυγος ὠχρὸς καὶ δάκνων τὰ χεῖλη δὲν ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐρώτησίν των, ἀλλὰ μία κραυγὴ ὀξεῖα, κραυγὴ νηπίου δυσμοῖρου, ὠδήγησε τοὺς φονεῖς πρὸς τὴν μικρὰν ἀποθήκην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὀπισθεν σωρῶν ξύλων καὶ ρινισμάτων ἡ πτωχὴ μήτηρ εἶχε καταφύγει διὰ νὰ σώσῃ τὸ τέκνον τῆς.

Οἱ ἀγριοὶ στρατιῶται ὤρμησαν πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀπεικάλυψαν τὴν μητέρα καὶ ἤρασαν τὸ βρέφος. Καὶ ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐξῶ συνεκράτουν τοὺς ἵππους των ὑβρίζοντες καὶ ὁ πατήρ του συνέσφιγγε τὰς πυγμὰς ἐν ἐπιγνώσει τῆς οἰκτρᾶς του ἀδυναμίας, οἱ δῆμιοι κατέφεραν τὴν ρομφαίαν ἐπὶ τοῦ μικροῦ τραχήλου καὶ ἡ μικρὰ κεφαλὴ ἀποκοπεῖσα κατεκυλίσθη πρὸ τῶν ποδῶν τῆς μητρὸς. Τὸ αἷμα ἔθαψε τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ τερμάχιον σαριδὸς ἐσφηνώθη εἰς τὸ στόμα ὡς διὰ νὰ τῆς πνίξῃ τὴν τελευταίαν κραυγὴν.

Καὶ ἀπῆλθον οἱ στρατιῶται ἐξηγγιωμένοι τώρα ἐκ τῆς θέας τοῦ αἵματος καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄλλο ὄμμα των, ἐνῶ ἡ μήτηρ ἀλλοφρονοῦσα ἐκ τῆς ὁδύνης, μετὰ τὴν κόμην λυτήν, ἐρρίφθη εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ φωνάξῃ ἐκεῖ ἐλευθέρα καὶ νὰ ἐκχύσῃ τὸν πόνον τῆς.

Καὶ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ὁ τέκτων Ἰωσήφ καὶ ἡ σύζυγος του Μαρία, παρακάμπτοντες μετὰ τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὴν μικρὰν ἀνωφέρειαν τοῦ Σαφῆδ, εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁποίας ἐδλεπον πλέον τὸν δρόμον τοῦ κόλπου Χαΐφ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ ἐσώζοντο πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἤκουσαν τὴν σπαρακτικὴν κραυγὴν τῆς μητρὸς ἀνερχομένην πρὸς τὰ ὕψη καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν πρώτην κατάραν, ἡ ὁποία ἀπηυθύνετο κατὰ τοῦ ἱεροῦ παιδίου.

— Ὅποιος δῆποτε καὶ ἂν εἶσαι σὺ ὁ Μεσσίας, διὰ τὸν ὁποῖον γάνομεν τὰ τέκνα μας, τὸ αἷμα των ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς τὸν φίλον μου Ρ'...

πιστεύοντα εἰς τὴν μετεμψύχωσιν.

Μία γάτα χθὲς ἐχίμισε τὰ μάτια νὰ σοῦ βγάλῃ.
Μὰ ἀφοῦ τὴ μετεμψύχωσι πιστεύεις 'ς τὰ σωστά σου,
πές μου νὰ ζῆς: — 'Σ τὴ γάτα αὐτὴ 'μπορεῖ νὰ ἦταν ἄλλη
παρὰ ἡ μακαρίτισσα ψυχὴ . . . τῆς πεθερᾶς σου;

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΗ

Θλιμμένος τίμακ, σιωπηλός,
ἔς τὸ ἄβυσσόν μου πέισμα

ΦΡ. ΓΟΠΠΕ

Obstiné sans grandeur
je reste morne et sombre.

FRANÇOIS GOPPE.

ΜΟΝΑΧ' ὑφαίνει τὸ πανί της
ποῦ δὲν θὰ ἴντυσῃ τὸ παιδί της!

Μέσ' ἔς τὴ γωνιά της
τὰ ξύλα καίουν, μὰ τὰ χιόνια
στοιβάς' ἢ μοναξιά αἰώνια
μέσ' ἔς τὴν καρδιά της!

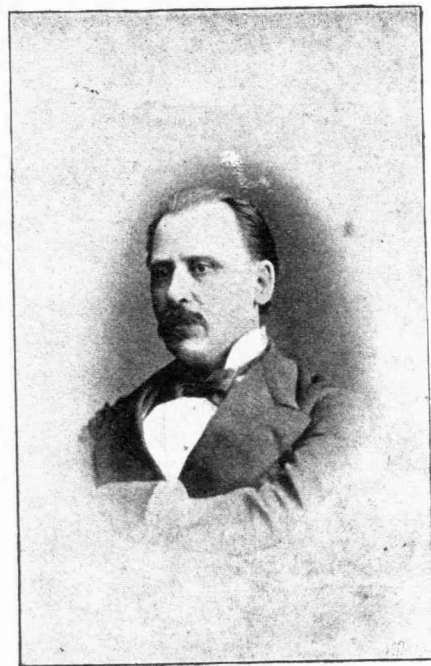
Ἄπο τὴν ἀνοιξί: καμμία
ἔς αὐτὴν ἐνθύμησι: ἀγία
δὲν ἀναδίνει.
μέσ' ἔς τῆς ζωῆς τὸ μαῦρο βράδυ!
τὴν εὐωδία της, ἔς τὸ σκοτάδι,
π' ὁ χρόνος χύνει!

Μονότ νη περνᾷ ἡ ὥρα ..
παιδί δὲν ἔχει ἔς ἄλλη χώρα
καὶ δὲν φυλάγει
κανέν' ἀγαπημένο γράμμα!
Ἵς τὴν ἐκκλησιὰ ποτέ της τάμμα
γι' αὐτὸ δὲν πάγει!

Μονάχ' ὑφαίνει τὸ πανί της
ἐὰν μηχανὴ ἔς τὴ κρεββατή της
καὶ ἔς τὴν ποδιά της
μὴ γάτα μόν' ὅλο τὸ χρόνο
κοιμᾶται, κ' εἶν ἡ γάτα μόνο
ὅλ' ἢ καρδιά της!

Κων/πόλις

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΗΡΩΤΗΣ

ΚΟΜΗΣ ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΠΝΙΣΤ

Ο ΚΟΜΗΣ ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΠΝΙΣΤ

ΤΟΝ Ἀπρίλιον τοῦ 1898 ἡ χήρα καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ κόμητος Πέτρου Καπνίστ θανόντος ἐν Ῥώμῃ, ἐκόμιζον δι' ἰδιαιτέρου ἀτμοπλοίου τὸν προσφιλῆ νεκρὸν εἰς Ζάκυνθον, ἐκπληροῦσαι μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἱερὰν θέλησιν τοῦ νὰ ταφῆ εἰς τὴν εὐανθῆ καὶ πολυύμνητον γῆν τῶν προπατόρων του, ἣν χωρὶς νὰ γνωρίζῃ, χωρὶς ποτε νὰ ἐπισκεφθῆ, ἀλλ' ἐκ παραδόσεως οἰκογενεακῆς, οἶονεὶ ὑπέικων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἰδίου αἵματος, ἡγάπα καὶ ἐνοστάλγει ὡς ἰδιαιτέραν πατρίδα.

Θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ὅτι ὁ ἀείμνηστος Πέτρος Καπνίστ ὑπῆρξεν ἐκ τῶν διαπύρων καὶ ἀκραιφνῶν φιλελλήνων, ἐὰν μὴ εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ ἔρρεεν αἷμα γνησίως ἐλληνικόν, οὐ καθ' ὅλον τὸν βίον ἔφερε τὴν γλυκεῖαν συναίσθησιν. Διότι, οἱ ἐν Ῥωσσίᾳ Καπνίστ, οἱ ἐπιφανεῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ θέσεις κατέχοντες νῦν, εἰσὶν αὐτοὶ οὗτοι οἱ Καπνίσται τῆς γνωστῆς καὶ ἱστορικωτάτης ἀλλ' ἐκλιπούσης ἡδὴ Ζακυνθίας οἰκογενείας, τῆς ἀναγεγραμμένης ἐν τῇ Βίβλῳ τῶν Εὐγενῶν, καὶ ἥς τὰ μέλη κατέλαβον διαδοχικῶς μεγάλα ἀξιώματα καὶ πλείστας ὄσας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας παρέσχον. Ἐπὶ Αἰκατερίνης εἰς ἐκ τούτων, ὁ Κάρλος Κοϊσσαρος Καπνίστης, κατὰ τὸν μακαρίτην ἱστοριογράφον Π. Χιώτην, ἀφοῦ συμμετέσχε τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ῥωσικῆς ἐκστρατείας ἐπὶ Ὀρλώφ, ἀπῆλθεν εἰτα εἰς Ῥωσσίαν καὶ ἐγκαταστάς εἰς Εὐπατορίαν τῆς Κριμαίας ἐγένετο καὶ οὗτος εἰς τῶν ἰδρυτῶν τοῦ αὐτοῦ μεταρρυθθέντος γενεαλογικοῦ δένδρου.

Ὁ ἡδὴ παρ' ἡμῖν βιογραφούμενος κόμης Πέτρος Καπνίστ ἐγεννήθη ἐν Ολουκονκα τῆς Ῥωσσίας τῇ 27 Φεβρουαρίου τοῦ 1829, ἥτις ἦτο καὶ ἡ γενέθλιος τοῦ πάππου του Βασιλείου Καπνίστ, ἐξόχου ποιητοῦ καὶ φιλολόγου. Φαίνεται ὅτι ἡ οἰκογένεια Καπνίσθη ἀπελθοῦσα τῆς Ζακύνθου συμπαρέλαβε μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν ἔμφυτον ποιητικὴν ἰδιοφυίαν ὁμοῦ μὲ τὰ ἐλληνικὰ αἰσθήματα, καθόσον πολλὰ μέλη αὐτῶν βραδύτερον ἐφημίσθησαν ὡς ποιηταί, ὡς φιλόλογοι, ὡς συγγραφεῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ κόμης Πέτρος Κἀπνίστ.

Διανύσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας καὶ τυχὸν διπλώματος τῆς Νομικῆς, ἀνέλαθεν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, διαφόρους ἐμπιστευτικὰς ὑπηρεσίας παρὰ τῆς ῥωσικῆς κυβερνήσεως, ἃς διεξήγαγε μετὰ ζηλευτῆς ἐπιτυχίας. Τῷ 1861 μέχρι τοῦ 1864 ἀνετέθη αὐτῷ ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ ῥωσικοῦ τύπου, ἧς καθίστα τρεῖς τῆς ἑβδομάδος ἐνήμερον τὸν Αὐτοκράτορα. Τῷ 1867 ἐγένετο διευθυντὴς τοῦ Messager Officiel ῥωσικοῦ περιοδικοῦ. Τῷ 1874 ὡς πρόεδρος τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς τῆς ἐξ ἐπισήμων ἀνδρῶν σχηματισθείσης ὅπως ἐξεύρη τὰ μέσα τῆς καταστολῆς τῶν παρεκτροπῶν τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν, συνέταξε καὶ ὑπέβαλεν ἐμβριθέστατον ὑπόμνημα περὶ τῶν ληπτέων μέτρων, τιμηθεὶς ἔνεκα τούτου ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ ἀγίου Στανισλάου. Ἄλλ' ἐν μέσῳ τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν, καθ' ἃς προσέφερεν ἀδαιτείτων ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ ῥωσικὸν κράτος οἶα καθίστα ἀληθῶς πολυτίμοτος ἡ εὐρυμάθεια, ἡ εὐθυκρισία, ἡ χρηστότης τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ βαθεῖα συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, δὲν ἔπαυσε καλλιέργειαι καὶ τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ Μούσας. Ἄλλ' ἦτο τόσῳ μετρίοφρων καὶ τὴν εὐγενῆ ταύτην ἐνασχόλησιν ἠσθάνετο τόσον ὡς ἴδιαν αὐτοῦ ψυχικῶν ἀνάγκη καὶ ἀπόλαυσιν, ὥστε ὀλιγίστας τῶν ὥραιων αὐτοῦ λυρικῶν ποιήσεων ἔστρεψε νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ ταύτας ὑπὸ τὰ ἀρχαῖα μόνον στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡς πληρέστερα αὐτοῦ ἔργα θεωροῦνται δύο δράματα ὑπὸ τὸν τίτλον : « La conjuration de Cing-Mars » καὶ « Stenka Razine », ἅτινα ἀναγνώσθεντα ἐν ἰδιαιτέρῳ κύκλῳ ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας καὶ τῆς Ῥωσικῆς Αὐλῆς μεγάλως ἐξετιμῆθησαν.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ κατ' ἐξοχίαν ἐχαρακτήριζε τὸν ἀλησιμόνητον ἄνδρα καὶ ἐπλήρου διηνεκῶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ ἠλέκτριζε τὸ λεπτὸν πνεῦμά του, ἦτο ἡ δικαιοσύνη πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπη, ἧς ἐθαύμαζε τὰ ἀρχαῖα κλέη καὶ συνεπόμεναι εἰς τὰ παθήματα τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὰ τελευταῖα θλιβερά συμβάντα τοῦ ἐλληνοτουρκικοῦ πολέμου βελθῶς συνετάραξαν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ. Πάντοτε μετροπαθὴς εἰς τὰς κρίσεις του ἐνόμιζεν ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ὤφειλε ν' ἀποδουθῇ εἰς ἀγῶνα ἄνισον καὶ κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καταστρεπτικόν, καθόσον εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὴν δυσμένειαν τῶν Δυνάμεων, ἧν αἱ διεθνεῖς περιστάσεις ἐπέβαλλον. — « Οἱ Ἕλληνες, ἔλεγεν, εἶνε ὡσάν τὰ ὥραϊα καὶ ἀγαπητὰ ἄλλ' ἄφρονα παιδιά », βλέπων ὅτι πανταχόθεν ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ συνέρρον ὑπὸ τὰ ὄπλα ἐμπιστευόμενοι ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὰς ἐνθαρρύνσεις ἐκείνων, οἵτινες ἤξιουν ὅτι ἦσαν φίλοι των. Ἄλλ' ὅταν ξεροράγῃ ὁ ἀναπόφευκτος πόλεμος καὶ τὸ μικρὸν

ἐλληνικὸν κράτος παρεσύρετο εἰς πόλεμον ἐκ τῶν προτέρων ὀλέθριον, ὁ Πέτρος Καπνίστ ἐνδακρυσ ἔδωκεν ὀλοφύγως τὴν ἄδειαν καὶ τὴν πατρικὴν εὐλογίαν εἰς τὰς δύο αὐτοῦ εὐγενεστάτας κόρας Ἴβαν καὶ Εὐγενίαν, ὅπως κατέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπιδαφιεύσων ὡς νοσοκῶμοι παρὰ τὸ πλεῖστον τῶν γενναίων μαχητῶν τὰς συμπαθεῖς των περιβάλλειαι. Ὅλαι αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ παραδόσεις καὶ τὰ αἰσθητά, δι' ὧν συνεδέετο πρὸς τὴν μαχομένην Ἑλλάδα, ἐπλημμύρισαν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ, καὶ εἶχε τοιαύτας, διότι ὁ πατήρ του Ἰωάννης Καπνίστ, ὁ κυβερνήτης τῆς Μόσχας, ὑπέρξεν ἐπίσης ἐνθουσιώδης φιλλέλην, ὁ δὲ οἶκος αὐτοῦ ἦν ἀνοικτὸς πάντοτε εἰς τὴν αὐτοῦ ἐλληνικὴν πατριάν. Κυρίως δὲ ἐλυπεῖτο διότι αἱ περιστάσεις καὶ αἱ ἀσχολίαι δὲν τῷ παρέιχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ κατέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μολοντί ὁ μακρὸς ἀποχωρισμὸς τῶν τέκνων τοῦ ἐπλήγωμεν τὴν πατρικὴν του καρδίαν, ἐν τούτοις παρηγορεῖτο καὶ ἐνεκαρτέρει καὶ ἐθεώρει ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν ἐνδοξὸν γωνίαν τοῦ ἐλληνισμοῦ, τὰ ἀγαπητὰ του τέκνα ἐξεπλήρουσαν ὑπέρατον ἱερὸν καθήκον πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ὅστις δι' αὐτὸν εἶχεν ἀποβῆ ἔτι μᾶλλον ἀγαπητὸς διότι ἔγυσε τὸ αἷμά του διὰ τοὺς ἐν θρησκαίᾳ ἀδελφούς, ἐφ' ᾧ καὶ εἶχεν ἐμπνευσθῆ καὶ ἀφιερῶσει αὐτῷ ὥραϊον ποίημα « Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ », ὅπερ ἐδημοσιεύθη μεταφρασθὲν εἰς τὸν Ν ε ο λ ο γ ο ν. Τὸ τελευταῖον αὐτοῦ ποίημα, ὅπερ ἔγραψε ῥωσιστί, ἀφιερῶσι πρὸς τοὺς « ἠττηθέντας, Ἑλληνας », ὧν ἡ δυσμενὴς τύχη τοῦ πολέμου μεγάλως συνεκίνησε καὶ διέθρουψε τὴν καρδίαν τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός.

Ὁ κόμης Πέτρος Καπνίστ ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ Κλειδούρου τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσικῶν, διετέλει ἐνεργὸν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατίας καὶ ἦτο τετιμημένος διὰ τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Ἁγίου Στανισλάου. Κατέλιπε δὲ πλεῖστα ποιητικὰ καὶ φιλολογικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα περισυλλεγόμενα ἦδη εὐσεβῶς ὑπὸ τῶν δύο αὐτοῦ θυγατέρων, εἰς ἃς ἔμοῦ μὲ τὴν εὐγένειαν τοῦ ὀνόματος ἐκληροδότησε καὶ τῆς ψυχῆς τὴν εὐγένειαν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν αἰσθημάτων, πρόκειται ὁσονοπω νὰ ἐκδοθῶσι. Τινὰ τῶν ποιημάτων τούτων ἠδυνήθημεν νὰ ἀποκτήσωμεν εἰς τὸ ῥωσικὸν πρωτότυπον, νὰ ἐπιτύχωμεν δὲ οὐχὶ ἀτυχῆ μεταφράσιν αὐτῶν. Αὐτοῦμεθα ὅμως ὅτι ἐλλεῖπει χώρου δὲν δύναμεθα νὰ παραθέσωμεν ἢ μόνον τὸ κάτωθι καταχωριζόμενον « Ἐρως νεαροῦ », ἐπιφυλασσόμενοι εἰς τὸν προσεγγὶ τόμον τοῦ Ἡ μ ε ρ ο λ ο γ ί ο υ νὰ παρυσιάσωμεν καὶ ἄλλα ὥραιότερα καὶ περιπαθέστερα.

Καὶ νῦν ἡ Ζάκυνθος φιλοξενεῖ τὰ ὀσπῆ τοῦ κόμητος Πέτρου

Καπνίστ, οὐ τὸ σκῆνωμα κατατεθὲν ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀναπαύεται ἐν μαυρωλεῖῳ ἐγεθνέντι ἐπίτηδες ἐπὶ θαλασσοπλήκτου βράχου εἰς τὸ ῥωμαντικὸν δάσος τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ὅπως νανουρίξῃ τὸν αἰώνιον ὕπνον τοῦ ποιητοῦ καὶ φιλέλληνας ὁ φλοῖσθος τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης.

ΕΡΩΣ ΝΕΚΡΟΥ

ΣΤΟΥ τάφου τὰ τρισκόταδα, στής μάνας γῆς τὴν ἀγκαλιά, μέσα εἰς τὸ αἰώνιο μυστήριον κοιμοῦμαι, κί' ἀπ' τὰ δεσμά ἐλευθερῆ ἢ ἀθάνατη ψυχῇ μου πιατᾶ σιμά σου πάντοτε μ' ἀγάπῃ καὶ μὲ πόθο.

Μέσα σὸ γλυκοχάραγμα, στή συννεφιά τοῦ οὐρανοῦ, στῶν ἀστρων τὸ λαμπύρισμα, στή λάμψι τῆς ἡμέρας, στή σμαραγδένια λαγκαδιά, πές μου, χρυσῆ μ' ἀγάπῃ, μ' ἀκούεις, μὲ αἰσθάνεσαι, μὲ νοιώθεις, μὲ γνωρίζεις;

Τὸ θέρος ὅταν ξεαφνα στή σιγαλιά τοῦ κήπου σὲ μοσχολούζει ἀπαλά τὸ μυρωμένο ἀγέρι, ἢ σου φιλεῖ τὸ μέτωπο τῆς νύχτας ἢ γλυκεῖα δροσιά— τὸ φίλημά μου εἶν' αὐτό, ἄχ πιστεψέ με—εἴμ' ἐγώ!

Τὸν κόσμον ἐδῶ τὸν ἀφραστο, τὸν κόσμον τῶν πνευμάτων ἂν δὲν ἀλλάζω μὲ τῆς γῆς τὸ σύντομον ταξίδι, μὰ ἐσένα, ὄχι, ἀγάπῃ μου· δὲ σὲ ἐσχῶ ποτέ μου, γιατί ἢ ψυχῇ μου εἶσαι σύ, ὁ ἔρωσ μου, ὁ θεός μου.

Στάχτη ἢ ζωὴ μας καταντᾶ στή γῆ καὶ οὐνοῦν μαζί της τὰ πάθη καὶ τὰ βάσανα, ἢ θλίψεις, τὰ φαρμάκια· μὰ ἔς τὴν αἰωνιότητα ὁ πόνος δὲν γροικιέται, γιατί ἀγάπῃ αἰώνια ἐπάνω βασιλεύει.

Τῆς γῆς ἢ ψεύτικη χαρὰ στὸν οὐρανὸν δὲ φθάνει· μὴν ἀσωτεύεις τὴν φωτιά τοῦ Ἔρωτος, ψυχῇ μου, μὰ ἔχε γλυκιά ἐνθύμησι τῆς περασμένης μας χαρᾶς κ' ἔλα μ' ἀγάπῃ ἀφθαρτῆ γιὰ πάντα νὰ ἐνωθοῦμε.

Κῆς ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΠΝΙΣΤ

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΑΡΑ Τῆς ΘΕΟΔΟΤῆς

Τῆς ειλάτω μοι
κ. Γεωργίου Μήτσου.

Θεοδότῃ ἦτο γυνὴ ὠραισιότατη καὶ περιβόητος ἑταίρα ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν Ε'. π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ὑπῆρξεν ἐρωμένη τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ λέγεται ὅτι ἐκήδευσεν τὸ σῶμα αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του εἰ καὶ κατ' ἄλλους τοῦτο ἔπραξεν ἡ ἑταῖρα Τιμάνδρα (1). Ὅπως δὲ ποτε ἢ κατὰκτησις τῆς καρδίας τοῦ ὠραισιότατου καὶ ἐρασιμωτάτου τῶν συγχρόνων του Ἑλλήνων (2) καὶ ἐπιφανεστάτου Ἀθηναίου εἶνε μέγας τίτλος τοῦ ἐξόχου κάλλους τῆς περιφήμου ἑταίρας. Τὸ ὄνομα ὅμως καὶ τὴν φήμην της ἀπῆθανάτισε κυρίως τυχαία συνέντευξις αὐτῆς μετὰ τοῦ Σωκράτους.

Ἡμέραν τινὰ συνδιελέγετο μετὰ μαθητῶν του καὶ φίλων ὁ ὕπατος τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος, ὁ ἀνακεκρουγμένος ὑπὸ τῆς Πυθίας, ὡς ὁ σοφώτατος ἀνδρῶν ἀπάντων. Ὁ λόγος ἦτο περὶ τοῦ ὠραίου καὶ καλοῦ, εἰς τὴν γῶσιν τοῦ ὁποίου ἦτο ἀπαράμιλλος ὁ μέγιστος διδάσκαλος. Βαθμηδὸν δ' ἐστράφη καὶ περὶ ὠραίων γυναικῶν.

— Ἄ, ἐφώνησέ τις, ἐνθυμηθεῖς τὴν Θεοδότην. Μὰ τὴν Ἀφροδίτην, μίαν ἐγὼ γνωρίζω γυναῖκα ἀνὰ τὸ ἰστέφανον ἄστου, ὠραισιότατην, μὲ κάλλη ἀνθρώρα, λαξευτὰ καὶ σφρογιῶντα, φυσικώτατα δὲ καὶ οὐχὶ τεχνητὰ καὶ ψευδῆ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ εἶνε ἡ ἑταῖρα Θεοδότῃ. Ὅσον εἶνε ὠραία, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σᾶς παραστήσω. Τὰ κάλλη της εἶνε ἀνώτερα πάσης διὰ λόγου περιγραφῆς. Ἄλλο νὰ σᾶς εἴπω καὶ ἄλλο νὰ ἴδῃτε. Ἄρκει νὰ μάθητε μόνον, ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ζωγράφου, διὰ νὰ λάβωσιν ἐμπνεύσεις καὶ πρότυπα, ἐξεικονίζοντες ὅ,τι ὠραῖον ἐκ τοῦ

(1) Ἀθηναῖος Π. Πλούταρχος Ἀλκιβ. 39.

(2) Αἰλιανὸς Παικ. Ἱστορ. ΙΒ. 14. Εἰροφῶν Ἀπομνημ. Α'. δ. 24.

σώματος αὐτῆς ἢ Θεοδότη ἤθελε τοῖς ἐπιδείξει. Φαντάσθητε, πόσον εἶνε περικαλλῆς!

"Ολοι ἤκουον, σιωπῶντες; Ἄλλ' ὁ Σωκράτης διέκοψε τὴν σιγὴν καὶ εἶπεν·

— Ἐπρεπεν ἴσως νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὴν ἰδῶμεν· διότι, ἀφοῦ τὸ κάλλος αὐτῆς εἶνε ἀνώτερον παντὸς λόγου καὶ ἐκφράσεως, δὲν δύναται τις νὰ λάβῃ πλήρη ἰδέαν, ἀκούων μόνον τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα.

— Μὰ γρήγορα! Ἄκόμη ἐδῶ εἴσθε; ἀνέκραξεν ὁ θαυμαστῆς τῆς Θεοδότης.

Καὶ ὁ Σωκράτης μετὰ τῶν μαθητῶν του ἔλαβον ἀμέσως τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς ἑταίρας ἄγρουσαν

"Ἐφθασαν, ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ᾗ εὐτυχῶς κατέλαβον τὴν Θεοδότην, ἰσταμένην ἐνώπιον ζωγράφου τινός. Ἡ ἑταίρα ἦτο ἡμίγυμος καὶ ὁ ζωγράφος, πλήρης οἴστρου καὶ ἐμπνεύσεως, ἐζωγράφει τὰ κάλλη τῆς.

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἐργασία ἐν τούτοις οὐδ' ὀλίγως διεκόπη ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τῶν νέων ἐπισκεπτῶν. Ἡ Θεοδότη ἐχαίρειται πρὸς στιγμὴν προσηῶς τοὺς εἰσελθόντας καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος πάλιν ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου. Ὁ δὲ καλλιτέχνης ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του ὡσεὶ μὴ εἰσῆλθε κανεὶς.

Ὁ Σωκράτης μετὰ τῶν μαθητῶν του ἐκάθησαν εἰς κομψὸν ἀνάκλιτρον. σιγηλοὶ θεαταὶ τῆς θελκτικωτάτης σκηνῆς, καὶ εἶδον καὶ περιειργάσθησαν τ' ἀλαβάστρινά κάλλη τοῦ χαριτεβούτου σώματος τῆς ἑταίρας, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας τοῦ ζωγράφου.

Μετὰ τὸ πέρας δὲ αὐτῆς ὁ φιλόσοφος ἔλαβε τὸν λόγον καὶ διὰ τῆς ἀπαρμιλλοῦ εὐφυΐας καὶ διαλεκτικῆς δεινότητος αὐτοῦ ἔθετο, παράδοξον ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλὰ λεπτόν καὶ χαριέστατον θέμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐμμέσως ἔπλεξε φιλοφρόνως τὸ ἐγκώμιον τοῦ κάλλους τῆς Θεοδότης.

— Τώρα, τί νομίζετε; εἶπεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ὁπαδοὺς του. Ἡμεῖς μᾶλλον πρέπει νὰ ὀφείλωμεν χάριν εἰς τὴν Θεοδότην, διότι εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ἰδῶμεν τὰ κάλλη τῆς, ἢ ἡ Θεοδότη νὰ ὀφείλῃ χάριν πρὸς ἡμᾶς, διότι ἤλθομεν καὶ τὰ εἶδομεν; Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν βεβαίως, τίς ὀφείλεται ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης, διὰ νὰ κρίνωμεν ἀσφαλῶς. Καί, ἀν μὲν ὀφελῆται ἡ Θεοδότη ἐκ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ κάλλους τῆς, αὐτὴ μᾶς εἶνε ὑπόχρεως; ἀν δὲ ἡμεῖς ἐκ τῆς θέας του, τότε ὀφείλωμεν χάριν πρὸς αὐτήν.

— Ὁρθότατα, παρετήρησέ τις τῶν μαθητῶν, ἐν ᾧ ἡ Θεοδότη συνωφροῦδο, παραξενευομένη.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Σωκράτης. Ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς ἡ μὲν Θεοδότη κερδίζει ἤδη τὸν ἐκ μέρους ἡμῶν ἔπαινον καὶ θὰ ὀφελῆθῃ περισσότερο, ὅποταν ἡμεῖς ὑστερον διαδώσωμεν ἔξω εἰς τὸν κόσμον τὰς ἐντυπώσεις μας καὶ γίνῃ γνωστὸν εἰς ὅλον τὸ ἄστυ, πόσον εἶνε ὠραία. Θ' αὐξήσῃ ἐντεῦθεν ἡ φήμῃ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐραστῶν αὐτῆς. Ἡμεῖς δὲ οὐδὲν ὀφελήθημεν, εἰμὴ συγκινήσεις ἔρωτος καὶ πόθου. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ψεύσωμεν ὅσα εἶδομεν· θὰ φύγωμεν μετ' ὀλίγον, γαργαλιζόμενοι ὅπωςδὴποτε καὶ τεταραχμένοι ἐξ ἔρωτος· ἀφοῦ δὲ ἀπέλωμεν, θὰ μᾶς συγκινήῃ ἡ ἀνάμνησις τῆς Θεοδότης καὶ θὰ τὴν ποθῶμεν. Ἰδοῦ, τί ἐκερδίσσαμεν ἡμεῖς! Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει ἡμεῖς περιποιούμεθα τὴν Θεοδότην καὶ αὐτὴ, ἣτις ὀφελήθη, εἶνε πρὸς ἡμᾶς ὑπόχρεως.

Καὶ ἡ Θεοδότη, ἣτις μέχρι τούδε ἐσιώπη, κολακευομένη πολὺ ἐκ τῆς τοιαύτης διαλέξεως, ἐφώνησεν εὐχχαρῆς·

— Μὰ τὸν Δία, ἀν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἐγὼ πρέπει νὰ ὀφείλω χάριν πρὸς ὑμᾶς, διότι ἤλθετε καὶ με εἶδετε. Καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.

II

Ἡ ἐπίσκεψις ἠδύνατο νὰ λήξῃ ἤδη. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης δὲν ἐνόησεν ἀκόμη νὰ καταλίπῃ τὸν οἶκον τῆς ἑταίρας. Ἦθελε νὰ φιλοσοφήσῃ καὶ νὰ διδάξῃ. Καὶ ἔστρεψε μετὰ χάριτος τὸν λόγον καὶ ἤνοιξε μετὰ τῆς Θεοδότης διάλογον, ἐν τῷ ὁποίῳ διέλαμψε τὸ σοφώτατον αὐτοῦ πνεῦμα.

Ὁ βαθὺς φιλόσοφος ἤλεγξε καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τὸν βίον καὶ τὰς ἐξεις τῶν ἑταίρων, ἐν ᾧ φάνηται, ὅτι ἔδωκε πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἑταίραν πολλὰ, λεπτότατα καὶ περιεργότατα μαθήματα τοῦ ἑταιρικοῦ βίου καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐρωτικῆς τέχνης. Αἱ τοιοῦτου εἶδους γνώσεις προξενοῦσιν ἐντύπωσιν βαθεῖαν, μακτυροῦσαι, ὅτι ἦτο πάνσοφος ὁ δαιμόνιος φιλόσοφος καὶ ἔμπειρος καθ' ὅλα τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ὁ Σωκράτης διὰ τοῦ ὀξέος καὶ ἀντιληπτικωτάτου πνεύματος αὐτοῦ περιειργάσθη τὴν οἰκίαν τῆς ἑταίρας. Πᾶσα ἡ οἰκία ἦν πλουσίως ἡγέτρισμαμένη, διέλαμπε δ' ἐν αὐτῇ ἡ κομψότης, ἡ φιλοκαλία, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐμάρεια. Ἡ Θεοδότη πολυτελέστατα κεκοσμημένη καὶ φέρουσα βαρύτιμον καὶ κομψότατην ἐσθῆτα, περιδέραιον, πόρπας, καὶ πολυτίμους λίθους, ἀκτινοβολοῦντας, καὶ ἀποπνεύουσα γλυκύτατα ἀρώματα, ἐκάθητο νοηλῶς εἰς χρυσοπαστον ἀνάκλιτρον. Παρ' αὐτῇ ἐκάθητο ἐπίσης ἡ μήτηρ τῆς·

ἐνδεδυμένη καὶ αὐτὴ πλουσίως. "Ἐθεν καὶ ἔνθεν δὲ αὐτῶν ἴσταντο θεράπαινα, πολλαί, εὐεϊδεῖς, κομψόταται καὶ χαριέσταται, ἐπιτελεῖον λαμπρὸν τῆς ἐπιφανοῦς ἑταίρας.

'Ἐπὶ τῇ θῆρ τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας αὐτῆς ὁ φιλόσοφος ἤνοιξε τὸν εἰς τῆς διάλογον. Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν ἑταίρην·

— Εἰπέ μοι, Θεοδότῃ, εἶπεν ἔχεις ἀγροῦς;

— Ὅχι, δὲν ἔχω, Σώκρατες.

— Οἰκίαν προσδοφῶρον;

— Οὐδὲ οἰκίαν.

— Ἀλλά, μήπως ἔχεις δούλους χειροτέχνους;

— Οὐδὲ τοιούτους ἔχω, Σώκρατες.

— Καὶ πόθεν λοιπὸν πορίζεσαι τὰ μέσα τῆς πολυτελοῦς αὐτῆς ζωῆς;

— Ἐκ τῶν φιλοδορημάτων τῶν ἑραστῶν μου, ἀπεκρίθη ἡ ἑταίρα.

— Μὰ τὴν Ἥραν, εἶπεν ὁ φιλόσοφος, καλὴ βεβαίως περιουσία καὶ πολλὴ καλλιτέρα καὶ προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ βοῶν, εἶνε νὰ ἔχεις ἀγέλην ἑραστῶν. Ἐν τούτοις, Θεοδότῃ, ἔχω τὴν περιέργειαν νὰ μάθω, τί ἐκ τῶν δύο προτιμᾷς καὶ κάμνεις εἰς τοὺς ἑρωτάς σου. Ἀφίνεις εἰς τὴν τύχην νὰ ἔρχεται πρὸς σὲ ὁ ἑραστής, ὅπως ἡ μυῖα, πετώσα, πίπτει εἰς τὴν ἀράχνην ἢ καὶ σὺ μηχανάσαι τίποτε διὰ νὰ τὸν ἐλκύης;

— Καὶ τί τάχα δύναμαι νὰ μηχανευθῶ; ἀντηρώτησεν ἡ Θεοδότῃ.

— Πολλὰ μάλιστα, μὰ τὸν Δία, καὶ ἐπιτυχέστερα τῆς τέχνης τῶν ἀραχνῶν, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης. Γνωρίζεις βεβαίως, πῶς αἱ ἀράχναι θηρεύουσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὑφαίνουσι λεπτὰ ἀράχνια, ὡς δίκτυα, καὶ πᾶν ὅτι ἐμπέσῃ εἰς αὐτὰ τὸ τρώγουσι καὶ οὕτω τρέφονται.

— Συμβουλεύεις λοιπὸν καὶ ἐμὲ νὰ ὑφάνω δίκτυα διὰ τοὺς ἑραστάς μου; ἠρώτησεν ἡ ἑταίρα.

— Ἐν τούτοις, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος, δὲν πρέπει νὰ ἔχεις τὴν ἰδέαν, ὅτι δύνασαι ἀνευ τινὸς τέχνης νὰ θηρεύης ἑραστής. Δι' ὅλα τὰ κυνήγια ἀπαιτεῖται τέχνη, οἱ δὲ ἑρασταὶ εἶνε πλείστοι λόγου ἄξιον ἄγρευμα. Δὲν βλέπεις, ὅτι καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λαγῶδες οἱ κυνηγοὶ πολλὰ μηχανεύονται; Ὅταν οἱ λαγῶοι βόσκουσι τὴν νύκτα, οἱ κυνηγοὶ προμηθεύονται κύνες, ἐξησκημένους εἰς τὸ νυκτερινὸν κυνήγιον καὶ δι' αὐτῶν τοὺς κυνηγοῦσιν ὅταν δὲ τὴν ἡμέραν φεύγουσιν ἐκ τῆς φωλεᾶς των, οἱ κυνηγοὶ μεταχειρίζονται ἄλλους κύνες, οἵτινες διὰ τῆς ὁσμῆς τοὺς ἀνευρίσκουσιν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ λαγῶοι εἶνε ταχύποδες, ὅταν θέλωσι νὰ τοὺς συλλάβωσι κατὰ πόδας τρέχοντας, οἱ κυνηγοὶ γυμνάζουσι καὶ μεταχειρίζον-

ται ἄλλους πάλιν κύνες ταχύποδας, διὰ δὲ τοὺς ἐκτάκτως ταχύποδας λαγῶδες στήνουσι δίκτυα εἰς τὰς ἀτραπούς, εἰς τὰ ὅποια ἐμπίπτοντες περιπλέκονται καὶ συλλαμβάνονται. Ἄν λοιπὸν διὰ τὴν ἄγραν τῶν λαγῶων μεταχειρίζονται τόσα τεχνάσματα, φαντάσθητι, πόση τέχνη ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἄγραν τῶν ἑραστῶν!

— Καὶ διὰ τίνος μέσου ἀρὰ γε δύναμαι ἐγὼ νὰ θηρεύω ἑραστάς; ἠρώτησε πάλιν ἡ ἑταίρα.

— Ἐάν, μὰ τὸν Δία, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ἀντὶ κύνος, ἀποκτήσης καὶ ἔχεις ἓνα πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον, ὅστις, ἀνιχνεύων μὲν πανταχοῦ ἐπιμελῶς νὰ εὐρίσκῃ τοὺς φιλοκόλους καὶ πλουσίους, μόλις δὲ τοὺς εὐρίσκῃ, νὰ φροντίξῃ διὰ παντὸς τρόπου, πῶς νὰ ἐμβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰ δίκτυά σου.

— Μὰ, ποῖα δίκτυα ἔχω ἐγὼ; εἶπεν ἡ Θεοδότῃ.

— Ἐχεις, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος. Ἐχεις ἐν δίκτυον, Θεοδότῃ, ἀλλὰ πολῦτιμον, ἰσχυρὸν καὶ κάλλιστα περιπλακόμενον, τὸ σώμα σου. Ἐχεις δ' ἐν τῷ σώματι ψυχὴν καὶ εὐφυΐαν, δι' ἧς νὰ ἐνοήσῃς κάλλιστα καὶ πῶς, γλυκοκυττάζουσα, νὰ φαίνεσαι ἐνδίδουσα καὶ πῶς, γλυκομιλουσα, νὰ εὐφραίνῃς καὶ ὅτι πρέπει τὸν μὲν θερμὸν καὶ σπεύδοντα ἑραστὴν ἀσιμένως νὰ ὑποδέχεσαι, εἰς δὲ τὸν κεκορησμένον ἐκ τῶν ἡδονῶν καὶ νοθὸν νὰ κλείγῃς τὴν θύραν σου καὶ ὅταν ὁ ἑραστής σου ἀσθενήσῃ, νὰ τὸν ἐπισκεφθῇς ἀμέσως μετ' ἀνησυχίας, πόνου καὶ φροντίδων, ὅταν δὲ τῷ συμβῇ καλὸν τι, νὰ συγχαίρῃς σφόδρα μετ' αὐτοῦ· ἐν γένει δὲ νὰ παραδίδωσαι ὅλη τῇ ψυχῇ εἰς τὸν ἕρωτα ἐκείνου, ὅστις τρελαίνεται διὰ σὲ καὶ νὰ φαίνεσαι ὅτι γνωρίζεις ν' ἀγαπᾷς, οὐ μόνον με τρωφεύουσα, ἀλλὰ καὶ κατὰ βάθος εἰς ὅλης σου καρδίης καὶ ὅτι οὐχὶ μὲ λόγια, ἀλλὰ δι' ἔργων καθιστᾷς τοὺς φίλους σου ἀρίστους.

— Μὰ τὸν Δία, εἶπεν ἡ Θεοδότῃ, δὲν ἐνοῶ, οὔτε δύναμαι νὰ μηχανευθῶ τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ!

— Δὲν δύνασαι ν' ἀρνηθῇς ἐπὶ πᾶσιν, ἐπανέλαθεν ὁ φιλόσοφος, ὅτι πολὺ διαφέρει νὰ συμπεριφέρῃς πρὸς ἄνθρωπον τινα οὕτως ἢ ἄλλως, ἀπολοικῶς ἢ ἐπιμελετημένως καὶ εὐγενῶς. Δὲν δύνασαι βεβαίως ν' ἀποκηθῇς, οὔτε νὰ διατηρήσῃς ἑραστὴν διὰ τῆς βίης, ἐν ᾗ διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου, τῶν περιποιήσεων, καὶ τῆς ἡδονῆς τὸ θεῖον αὐτὸ καὶ νὰ τὸ θαμάσῃς καὶ σταθερὸν εἰς τὸν ἕρωτά σου νὰ τὸ καταστήσῃς δύνασαι.

— Αὐτὸ εἶνε ἀληθές, εἶπεν ἡ ἑταίρα.

— Ποῖεσι λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ Σωκράτης, ἀπὸ τοὺς δεκνύοντας ἐνδιαφέρον διὰ σὲ ν' ἀξίους μικρότατα καὶ εὐτελεῖ πράγματα, ἅτινα εὐκόλως νὰ δύνασαι νὰ ἐκτελῶσιν ἔπειτα δὲ σὺ ν'

ἀνταμείβης αὐτοὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μέτρον. Οὕτω θὰ γίνωνται θερμοὶ ἔρασταί σου καὶ θὰ σέ ἀγαπῶσι πλεῖστον χρόνον καὶ θὰ σοὶ γίνωσι πολλὴ γενναϊόδωροι. Ἔχει δὲ ὑπ' ἄψιν πρὸ πάντων νὰ ἐνδιῆς εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκη· διότι, ὡς εἰςέλευρεις, καὶ τὰ νοστιμώτατα τῶν φαγητῶν φαίνονται ἀηδῆ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἄρξιν, εἰς δὲ τοὺς χορτάτους προξενοῦν ἀποστροφήν διὰ τοὺς πεινῶντας ὅμως καὶ τὰ ἀνοστα φαίνονται γλυκύτερα.

— Καὶ πῶς ἄρα γε ἐγὼ θὰ ἡδυνάμην νὰ κάμνω πειναλέους ὅσους μὲ πλησιάζουν; ἠρώτησεν ἡ Θεοδότη.

— Ἀπλούστατα, μὰ τὸν Δία, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης. Ἐάν, εἰς τοὺς κεκορεσμένους μῆτε προσφέρῃς, μῆτε ὑπενθυμίζῃς τι, ἕως οὐ πεινάσῃ καὶ περιέλθῃ εἰς ἀνάγκην. Ὅταν δὲ τοὺς βλέπῃς εἰς τοιαύτην κατάστασιν, νὰ τοῖς διδῇς ἔρωτοτρόπους νόμους, διὰ κοσμιωτάτου ὅμως τρόπου καὶ ὑπεκφεύγουσα καὶ χωρὶς νὰ φαίνεται ἐνδοτική, ἕως οὐ στενοχωρηθῶσιν εἰς τὸ ἔπαχρον. Θὰ ἴδῃς, ὅτι πολὺ διαφέρει νὰ τοῖς διδῇς τὰ αὐτὰ δῶρα τότε, παρὰ πρὶν ἢ ἐπιθυμήσῃσιν αὐτὰ.

Ἡ Θεοδότη προφανῶς ἠπόρει διὰ τὰ μαθήματα αὐτὰ τῆς ἐρωτικῆς τέχνης, ἅτινα ἀπροσοκῆτως ἐλάμβανε παρὰ τοῦ φιλοσόφου, ὅστις ἀπεδεικνύετο καὶ βαθύς ψυχολόγος καὶ γνώστης καὶ αὐτῶν τῶν ἡθῶν καὶ τῶν δολοποκιῶν τῶν ἑταίρων. Καὶ εἶπε, μειδιῶσα·

— Γίνεσαι, Σώκρατες, φίλος μου καὶ συνθηρατῆς τῶν ἐραστῶν μου; Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εὗρω ἄλλον καλλίτερον καὶ τόσῳ τέλειον εἰς τὴν τέχνην αὐτήν.

— Ἄν μὲ πείσῃς, μὰ τὸν Δία, γίνομαι.

— Καὶ πῶς, παρακκλῶ, δύναμαι νὰ σέ πείσω;

— Ὅθ' μοὺ ζητήσῃς τοῦτο, θὰ μὲ παρακαλέσῃς καὶ θὰ προσπαθήσῃς νὰ ἐνοήσῃς, ἂν χρειάζομαι τίποτε, διὰ νὰ μὲ περιποιηθῇς.

— Αἶ' λοιπόν, εἴμεθα σύμφωνοι. Νὰ ἔρχεσαι συχνὰ εἰς τὴν οἰκίαν μου, νὰ βλέπῶμεθα.

Ἄλλ' ὁ Σωκράτης εἶπε τότε, ἀστεϊζόμενος καὶ παίζων·

— Δυστυχῶς δὲν μοὶ εἶνε πολὺ εὐκόλον νὰ εὐκαιρῶ! Πολλὰ ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια ὑποθέσεις μὲ ἀπασχολοῦν. Ἔχω δὲ καὶ φίλας, αἵτινες οὔτε ἡμέραν, οὔτε νύκτα θὰ μὲ ἀφήσῃσιν ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπ' αὐτῶν, διότι διδάσκονται παρ' ἐμοῦ φίλτρα καὶ ἐπωδάς, τὰ διεγερτικὰ τοῦ ἔρωτος καὶ μαγικὰ μυστήρια καὶ ἄσματα.

— Μὰ καὶ τοιαῦτα ἀκόμη γνωρίζεις, Σώκρατες; ἀνεφώνησεν ἐκπληκτος ἡ Θεοδότη.

— Βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος. Διατί ἄλλο τάχα, νομίζεις, ὁ Ἀπολλοδώρος ἐδῶ καὶ ὁ Ἀντισθένης δὲν μ' ἐγκαταλείπουν ποτὲ καὶ εἶνε ἀχώριστοι ἀπ' ἐμοῦ; Διατί καὶ ὁ Κίβης καὶ

ὁ Σιμμίας ἔρχονται ἐκ Θηβῶν δι' ἐμὲ μόνον; Γνώριζε καλῶς, Θεοδότη, ὅτι αὐτὰ δὲν γίνονται ἄνευ πολλῶν φίλτρων καὶ ἐπωδῶν καὶ ἰυγγῶν, τῶν γνωστῶν μαγικῶν τροχῶν. Τοὺς μαγεύω καὶ ἔρχονται πρὸς με.

— Καλῶς, εἶπεν ἡ ἑταίρα. Ἀλλά, δός μοι λοιπόν, παρακκλῶ, τὴν ἰυγγα, διὰ νὰ τὴν στρέψω ἐπὶ σέ πρῶτον καὶ σέ κάμω νὰ μὲ ἀγαπήσῃς καὶ ἔρχεσαι πρὸς με.

— Μὰ τὸν Δία, ὑπέλαβεν ὁ Σωκράτης, δὲν μ' ἐνόησας. Δὲν θέλω ἐγὼ νὰ ἔλθωμαι πρὸς σέ. Ἀλλ' ἐνώσω σὺ νὰ ἔρχεσαι πρὸς με.

— Ἔστω καὶ τοῦτο. Θὰ ἔλθω ἐγὼ λοιπόν εἰς τὴν οἰκίαν σου, Σώκρατες, καὶ καλῶς νὰ μὲ δεχθῆς!

— Ὅθ' σέ ὑποδεθῶ, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ἐκτός μόνον ἂν ᾖ με μῆτα ἄλλη τις, ἐρασιμώτερα σοῦ καὶ προσφιλεστέρα μοι.....

Καὶ, ἀποχαιρετίσας τὴν ἑταίραν, κατέλιπε τὸν οἶκόν τῆς καὶ ὄχθητο ἀπὸ τῶν μαθητῶν του.

III

Τὴν ἀνωτέρω συνέντευξιν τοῦ Σωκράτους καὶ τῆς Θεοδότης περιέγραψε καὶ διηγεῖται ὁ διάσημος μαθητῆς τοῦ μεγίστου σοφοῦ, ὁ φιλόσοφος καὶ ἱστορικός Ξενοφῶν. (3)

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς γεννῶνται ἀπορίας τινές. Ἦτο ἄρα γε ὁ Σωκράτης φιλήδονος καὶ ἰδίως ἐραστῆς τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, πῶς ἐγνώριζε τόσῳ καλῶς τὰς ἔξεις καὶ ἐρωτοτροπίας τῶν ἑταίρων καὶ διατί ἐπισκέφθη τὴν ἑταίραν μετὰ μαθητῶν του καὶ ἔκαμε τὴν συνδιάλεξιν αὐτὴν; Καὶ διατί ὁ Ξενοφῶν περιέγραψε καὶ περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τ' Ἀπομνημονεύματά του;

Ἐπὶ τούτων δέον νὰ ἐνδιατριψώμεν ὀλίγον, διότι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συνῆθσαν ἀσκόπως.

Ὁ μέγιστος φιλόσοφος δὲν ἦτο φίλος τῶν ἡδονῶν καὶ μάλιστα τῶν σαρκικῶν. Ἀνομολογεῖται, ὡς ἐγκρατέστατος πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδίως περὶ τ' ἀφροδίσι. Ἠγάπα τοὺς ἔχοντας, οὐχὶ ὠραῖον σῶμα, ἀλλ' ἐνάρετον τὴν ψυχὴν. Ἐλεγεν, ὅτι ἡ ἐγκράτεια εἶνε ἡ κρηπίς τῆς ἀρετῆς καὶ ἠσκήτε εἰς αὐτὴν καὶ αὐτὸς καὶ προέτρεπε καὶ τοὺς ἀκροατάς του ν' ἀπέχῃσιν τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν καὶ εὐδίασκειν, ὅτι οἱ ἀκρατεῖς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ σωφρονῶσιν, οὔτε νὰ ᾖν εἰλεύθεροι ἄνδρες, τὴν κακίστην δουλείαν δουλεύοντες (4). Ἐξῆ δὲ λιτότατα, φρονῶν, ὅτι «τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῶν εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχίστων ἐγγύτατον τοῦ θείου» (5)

Δὲν ἦτο ὅμως σχολαστικὸς τις, ὡς νοοῦμεν σήμερον τὴν λέξιν, οὔτε σεμνότερος καὶ ἀκραιφνήτερος ὁ περιώνυμος φιλό-

(3) Ξενοφ. αὐτ. Γ. ια.

σοφός. Ἦν, κατὰ γράμμα, τέλειος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον. Ὁλος πνεῦμα, διέκλυε πανταχοῦ διφιλοῦς τὰ νάματα τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς. Διέτριβε πάντοτε ἐν κύκλοις διαφόρων ἀνθρώπων, σοβαρῶν καὶ σκεπτικῶν ἢ εὐθύμων καὶ ζωηρῶν. Ἐτρεχεν εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς στοάς, εἰς τὰ γυμνάσια, ἐν μέσῃ καὶ πληθούσῃ ἀγορᾷ, εἰς ἐργαστήρια, εἰς κήπους καὶ εἰς θέατρα, πάντοτε δὲ καὶ πανταχοῦ ἐδίδασκεν ὁ χαλκέντερος διδάσκαλος καὶ ἐγνώριζεν εἰς τοὺς ἀκρατάς του τὰ ὀφέλιμα καὶ τὰ βλαβερὰ τῶν πραγμάτων (6) Ἄνεστρέφετο μάλιστα εὐαρέστως καὶ μετὰ ἑταίρων, ὅσοι ἦσαν πεπαιδευμένοι καὶ πνευματώδεις, καὶ συνεφιλοσόφει, διασώζων καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τὴν χρησιμότητά του, ὡς ὁ ἀμείαντος τὴν οὐσίαν του ἐν τῷ πυρί. Ἐπὶ πλέον μετρήχεται καὶ τὴν μαθητικὴν τέχνην ἀπροκαλύπτως καὶ ἐτίμα κατ' ἔξοχον καὶ ἡγάπα τὴν σοφίαν καὶ μαθητικὴν Διοτίμαν (7)

Ἐπὶ πᾶσι δ' ἐγνώριζε κάλλιστα νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὰς περιστάσεις, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐξῆς χαριέστατον γεγονός. Συνήθως ἦν ἄνευ χιτῶνος καὶ ἐνεδύετο ἱμάτιον μόνον, καὶ τοῦτο πρόστυγον, καὶ ἐφόρει τὸ αὐτὸ μάλιστα καὶ κατὰ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα, ἀντέχων ἐξίσου εἰς τοὺς καύσωνας καὶ τὰ ψύχη, καὶ περιεπάτει ἀνυπόδητος. Ὅτε ὅμως ἐκλήθη εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ Ἀγάθωνος, ἐλούσθη εὐπρεπῶς καὶ μετέβη λαμπρῶς ἐνδεδυμένος καὶ ὑποδεδεμένος κομψὰ σανδάλια, τὰ καλούμενα β λ α ὄ τ α ς. Ἡ κομψὴ δὲ αὐτῆ περιβολὴ του ἦν τόσῳ σπανία, ὥστε ἐκίνησε τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. Καὶ ὅτε τις τὸν ἠρώτησε, ποῦ πηγαίνει τόσον εὐπρεπῶς καὶ κομψῶς καλλωπισθείς, ἀπήντησεν, «ἐπὶ δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος καὶ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω». Τὸ συμπόσιον ἐκεῖνο ἐγένετο πολὺκροτον καὶ διότι περιεγράψεν αὐτὸ ὁ θεῖος Πλάτων. Κατὰ τὸ 416 π. Χ. ὁ ποιητὴς Ἀγάθων, νικήσας τῇ πρώτῃ τραγωδίᾳ, ἐκάλεσε τὴν ἑπαύριον εἰς λαμπρὸν συμπόσιον τοὺς φίλους του. Εἰς τὸ συμπόσιον αὐτὸ παρεκάθησαν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἷς καὶ ὁ Σωκράτης, ὁ ἰατρός Ἐρυξίμαχος, ὁ ποιητὴς Ἀριστοφάνης καὶ ἡ σοφὴ Διοτίμα, προσῆλθε δὲ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. Μέχρι τέλους δὲ τοῦ περιφήμου αὐτοῦ συμποσίου, ὅπερ ἀπέβη παννύχιον, ὁ Σωκράτης μόνον ἐξ ὄλων τῶν συνδιατιμύμων ἀντέσχευ. Διότι, ἐν ᾧ τινὲς μὲν, νυστάζοντες, ἀπῆλθον οἰκῶδες ἐν τῷ μεταξύ, πάντας δὲ οἱ ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ ἐστιάτωρ Ἀγάθων, κρησθαρήσαντες ἐκ τῆς οἰνοποσίας, ἀπεκοιμήθησαν, ἀνατειλίσθη τῆς ἡμέρας, ὁ Σωκράτης, μόνος ἤδη ἀγρυπνῶν, ἠγέρθη καὶ διηρυθύνθη εἰς τὸ Λύ-

(4) Αὐτ. Α. β. 1-2, γ. 8, ε. 4, 6. Δ. α. 7, ε. 1-5.—(5) Αὐτ. Α. 5. 1-10 —(6) Αὐτ. Α. 10. Δ. α. 5.—(7) Αὐτ. Α. α. 2. Πλάτ. Συμπόσιον.

κειον ἔκει δὲ διέτριψεν ὅλην τὴν ἡμέραν διδάσκων, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑσπέραν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπως ἀναπαυθῆ. (8)

Ἄξιοσημείωτον εἶνε, ὅτι ὁ Σωκράτης τὸν χαρακτῆρα τοῦτον διέτηρεσε πάντοτε ἀναλλοίωτον. Ἐν παντὶ πράγματι καὶ κατὰ πάντα τρόπον, σπουδάζων ἢ παίζων, κχιστότατο ὠφέλιμος εἰς τοὺς διατριβόντας μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ συναναστροφὴ του ἦτο περιζήτητος. Ἐν γένει δὲ ἀνωμολογεῖτο, ὅτι οὐδένα τῶν μαθητῶν του κατέστησεν ἀκρατῆ ἀφροδισίων ἢ λαίμαργον, οὐδένα δὲ πώποτε τῶν ἀνθρώπων χειρότερον καὶ ὅτι πάντοτε ἐμόχθη νὰ μορφῶνῃ καλλιτέρους τοὺς πλησιάζοντας αὐτόν. (9)

Τοιοῦτος ὢν, ὁ Σωκράτης, πνεῦμα ζητητικόν, βαθύ, εὐρύ, ἔξοχον καὶ κοιωνικότατον, εἶχε σπουδάσει ἀκριβέστατα τὴν κοιωνίαν, πρὸς μῶρφωσιν τῆς ὁποίας ἀενάως εἰργάζεται. Αἱ Ἀθηναίαι τῆς εποχῆς του ἔβριθον ἑταίρων, αἵτινες κατέφθειρον τὴν ζωηρὰν καὶ εὐφλεκτον νεολαίαν. Ὁ δὲ Σωκράτης ἐθλίβετο διὰ τὴν κοιωνικὴν ἔκλυσιν, ἧτις ὁλοῦν ἐπεσεῖναι, διότι διὰ τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἀγγιγίας του εἶχε σπουδάσει εἰς τὴν ἐντέλειαν τὴν τέχνην καὶ τοὺς δόλους τῶν ἑταίρων, ἐγνώριζε δὲ καὶ τὰ ἕθη τοῦ καιροῦ του καὶ διέβλεπε τὴν δεινότητα καὶ τὸν ὀλέθριον διὰ τὴν πολιτείαν χαρακτῆρα τῆς κοιωνικῆς νόσου.

Τῷ ἔδωθε εὐκαιρία νὰ ἐπιβῆ καὶ εἰς τὴν πληγὴν αὐτὴν τὸ κρυψέριον τῆς σοφίας του. Καὶ ὅτε, ὡς εἶδομεν, ἐξυμνησθεῖ τις τὰ κάλλη τῆς Θεοδότης ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῶν μαθητῶν του, ὁ Σωκράτης ἔσπευσε μετ' αὐτῶν εἰς ἐπισκεψίν τῆς καὶ συνδιελέχθη μετ' αὐτῆς.

Ἐν εἰξέρῳ, ἂν ἡ Θεοδότη ὠφελήθη ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, κχιθ' ὃν τρόπον ὁ σοὸς μετὰ λεπτότατης βεβαίως εἰρωνείας; ἐν ἀρχῇ τῆς συνδιαλέξεως τῇ ὑπέδειξεν, διότι ἦτο καὶ ἔξοχος εἴρων, ὅσω καὶ διαλεκτικώτατος. Ἐν τούτοις ἀρκούντως ἰκανοποιήθη ἡ ἑταίρα, διαφημισθεῖσα ἐκ τῆς διαδόσεως τῆς συνεντεύξεως καὶ ἀπαθανατισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος. Οἱ μαθηταὶ ὅμως τοῦ Σωκράτους καὶ ἡ κοιωνία ἐδιδάχθησαν πολλὰ καὶ πολὺτιμα· διότι ὁ φιλόσοφος ἐλέγχων τὴν εὐμάρειαν τῆς μεγάλης ἑταίρας καὶ διδάσκων αὐτῇ τὴν ἐρωτικὴν τέχνην, ἀπεκάλυπτε τὰ κοιωνικὰ ἔλκη τῆς εποχῆς του καὶ ὅλας τὰς παγίδας καὶ δολοπλοκίας τῶν ἑταίρων, ἀφ' ὧν οἱ φρόνιμοι καὶ ἐγκρατεῖς ἔσπευε νὰ προφυλαχθῶσι. Καὶ τοῦτο, νομίζω, ἦθελε νὰ ὑποδείξῃ καὶ διδάξῃ ὁ Σωκράτης διὰ τῶν χαριτολογιῶν καὶ ἀστειοτήτων αὐτοῦ, δεικνύων ζωῶσαν καὶ ψηλαφητὴν τὴν

(8) Πλάτων Αὐτ. Ξενοφ. αὐτ. Α. 5'. 1-10. Διογ. Λαέρτ. Β. ε. 12. Φάλκε—Ν. Πολίτευ. Ἑλλὰς σελ. 67 καὶ 107-109.—(9) Ξενοφ. αὐτ. Α. β. 2. Γ. α. 1. Δ. α. 1 καὶ η. 10.

ἄβυσσον τῆς διαφθορᾶς καὶ οὐχὶ ἀπλῶς νὰ διέλθῃ εὐαρέστως τὴν ὥραν τοῦ ἡ ἐπιδείξει ἐρωτικὰς γνώσεις.

Οὕτως ἢ μετὰ τῆς Θεοδότης συνδιάλεξις αὐτοῦ ἀποβαίνει, οὐχὶ ἀπλῆ παιδιὰ καὶ τερπνὴ πολυπραγμοσύνη, ἀλλ' ὑψηλὴ καὶ πρακτικὴ διδασκαλία κοινωνικῆς ἠθικῆς, ἀνταξία πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μεγίστου φιλοσόφου Ἰπὸ τοιαύτην δ' ἔνοιαν, νομίζω, δεόν νὰ ἐξηγήσωμεν καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ σοβαρὸς καὶ σεμνὸς Ξενοφῶν περιέγραψε καὶ ἐδημοσίευσε τὰ κατὰ τὴν συνέντευξιν αὐτήν.

"Ἀργός, Ἰούλιος 1898

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

ΠΩΣ ΠΡΟΑΓΕΤΑΙ Ο ΣΥΖΥΓΟΣ

Εἰς τρεῖς σκηναὶ καὶ τρεῖς . . . συναντήσεις.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΚΕΙΝΟΣ, ΕΚΕΙΝΗ καὶ οἱ . . . ἄλλοι

Α'.

Πρώτη συνάντησις ἐκείνης μετὸν Τμηματάρχην καὶ προαγωγή ἐκείνου εἰς γραμματέα.

Β'.

Δευτέρᾳ συνάντησις ἐκείνης μετὸν Ἰπουργόν καὶ προβιβασμὸς ἐκείνου εἰς Διευθυντήν.

Γ'.

Τρίτῃ συνάντησις ἐκείνης μετὸν Πρόεδρον καὶ αὐξήσις τῆς μισθοδοσίας ἐκείνου καὶ παρασημοφορία.

Υ. Γ. Αἱ λοιπαὶ συναντήσεις, ἂν καὶ οὐχὶ περιτταί, παραλείπονται.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

(*Ἐκ τῶν τοῦ Uhland*)

Τὸ ρόδο ποῦ μοῦ ἄχρισες τὸ μοσχομυρισμένο
Στοῦ ἡλίου τὸ βασίλειμα ἔγειρε μαραμμένο.
Ὁ χωρισμός σου ὁ σκληρός, μικροῦλα λατρεμμένη,
Τ' ἀφάνισε τὸ δύστυχο καὶ ὀλόχλωμο πομένει.
Μὰ ἡ ψυχὴ ποῦ κρύβουνταν ἴσ' ἄθωο τὸ λουλουδι,
Τώρα ὁ ἐσὲ γοργοπετᾶ ὁ αὐτό μου τὸ τραγοῦδι.

(*Ἐκ τῶν τοῦ Οὐγγρου ποιητοῦ Lauka*)

Ἄχι δὲν μὲ μάθαν οἱ γονιοί μου νὰ διαβάζω,
Ὅστε μὲ ἴστειλαν ἴστο σχολεῖο μὲ τᾶλλα τὰ παιδιᾶ.
Μὰ τὰ γλυκὰ ματάκια σου ὅταν κυττάζω,
Διαβάζω πόση λύπη ἔχει μέσα ἴσθην καρδιά

Κι' ἀπὸ τὴν πόρτα σου ἐμπροστὰ δειλὰ διαδαίνω
Τὸ δακτυλίδι σου γιὰ νὰ σοῦ δώσω πίσω,
Καὶ τᾶσπρο μανδηλάκι ποῦ μοῦ ἔχεις κεντημένο,
Καὶ μόνο τὴν ἀπελπισιά μου νὰ κρατήσω. . .

Σμύρνη, 1898.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΜΠΙΝΗΣ

ΤΟΥ ΠΑΠΑ Τ' ΑΛΩΝΙ

[ΚΑΤ' ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΝ]

ΠΑΡΑΠΛΕΩΝ τὰς ἀκτᾶς τῆς Ἠπειροῦ, ἀπὸ Πάργας εἰς
Σύβοτα, προτοῦ κάμψη τὸ Χειμέριον ἀκρωτήριον,
βλέπει ἄνωθεν τοῦ χωρίου Ἀρπίτσης, μεγάλην κυ-
κλωτερῆ ὄπην, ἧτις μακρόθεν φαίνεται ὡς μέγας μέ-
λας δίσκος. Ἐκ τοῦ πλησίον ὁμως βλέπει φοβερὸν βῆραθρον, ἐξ
ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐξάπτουσι τὴν φαντασίαν, καὶ θεωροῦνται ὡς μέ-
ρη, δι' ὧν κατέρχεται τις εἰς Ἄδην. Γεωλογικὴ ἐξέτασις τοῦ βῆ-
ραθρου τούτου διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι τὸν σχηματισμὸν του ὀφείλει
εἰς καθίζησιν τοῦ ἐδάφους, προσελθούσαν ἐκ φοβεροῦ σεισμοῦ, ἐξ
ἐκείνων οἵτινες κατὰ περιόδους μαστίζουσι τὰς ἐλληνικὰς χώρας,
καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἠπειρον. Τὸ βῆραθρον τοῦτο οἱ κάτοικοι ἀποκαλοῦσι
τοῦ *Παπᾶ τ' ἄλωνι* διότι κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνῆκεν εἰς ἱερέα,
ὅστις πρῶτος ἐκ τοῦ χωρίου Ἀρπίτσης ἀπηνήθη, κατὰ τὰς ἀρ-
χὰς τῆς ΙΗ'. ἑκατοτατηρίδος, τὸ πάτριον θεήσκεισμα καὶ παρε-
δέχθη τὸν ἰσλαμισμὸν, γενόμενος ἡ αἰτία τοῦ ἐξισλαμιμοῦ ὀλο-
κλήρου τοῦ χωρίου.

Α'.

Οἱ συνεχεῖς καὶ καταστροφικοὶ πόλεμοι μεταξὺ Ἐνετῶν καὶ
Τούρκων, ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν τελευταίων τούτων ἐπὶ τῶν εὐ-
ρωπαϊκῶν χωρῶν τῆς βυζαντικῆς αὐτοκρατορίας, ἔσχον πάντοτε
ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν ἀκμαζουσῶν παραλίων πόλεων τῆς
Ἠπειροῦ. Ἡ ἀτυχὴς αὕτη χώρα ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς ἦδη τῶν
Ῥωμαίων μέχρι σήμερον ὑπέστη συνεχεῖς καταστροφάς, καὶ ὁμως
ἀντέχει. Κατὰ τὸ 168 π. Χ. ὁ Ῥωμαῖος ὕπατος Παῦλος Αἰμί-
λιος, ἐξηνδραπόδισεν ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας Ἠπειρωτῶν καὶ
ἐλεηλάτησε καὶ κατηδάφισεν ἑβδομήκοντα πόλεις. Οἱ Νορμανδοὶ
τῆς Σικελίας καὶ βραδύτερον οἱ Ἐνετοὶ ἀπομιμούμενοι τὸν Παῦ-
λον Αἰμίλιον, ἐπήνεγκον ἐν Ἠπειρῷ ἐπὶ ὀλοκλήρους ἑκατοστα-
τηρίδας φοβεράς καταστροφάς, λεηλασίας καὶ ἐξανδραποδισμούς.

Κ. Ε. ΕΚΔΟΧΗ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1899.

Κατὰ τὸν μεταξὺ Ἐνετῶν καὶ Τούρκων πόλεμον τοῦ 1715 τὸ φρούριον τοῦ Ἀρίλλα, ὅπερ κεῖται παρὰ τὸ Χειμέριον ἀκρωτήριον, ἐκανονιοβλήθη ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, διότι ἐπιστεύθη, ὅτι ἐκ τοῦ μέρους τούτου ἔμελλε νὰ διαπεραιωθῇ εἰς Λευκίμνην τῆς Κερκύρας, ὁ ὑπὸ τὸν Ὀθωμανὸν στρατάρχην Καρᾶ Μουσταφᾶ πολυ-ἀριθμὸς τουρκικὸς στρατός. Ὁ κανονιοβολισμὸς οὗτος κατὰ τοῦ Ἀρίλλα ἐξηνάγκασε πολλοὺς τῶν κατόικων νὰ μετοικήσωσιν εἰς τὸ μεσογειότερον κείμενον χωρίον τῆς Ἀρπίτης, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἡδῆ ἐτῶν εἶχεν ἀρχίσει νὰ συνοικίζεται.

Εἰς Ἀρίλλαν ὑπῆρχε πολυμελής καὶ ἰσχυρὰ οἰκογένεια, ἡ τῶν Πάσχων, ἧτις κατὰ τὰ ἡπειρωτικὰ ἔθιμα ἀνεγνώριζεν ἀρχηγὸν τὸν προσθύτερον τῆς πατρῴας τοιοῦτος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς ἄρχεται ἡ ἀφήγησίς μας, ἦτοι κατὰ τὸ 1719, ἦτο ὁ Παπαγεώργης, ἐνάρετος ἱερεὺς, μόλις ἀναγινώσκων ἀπταιστως τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, ἔχων ὅμως μεγάλην πείραν τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει παρὰ τινι θείῳ τὸν ἱερομονάχῳ, παρ' οὗ ἐδιδάχθη καὶ τὰ ὀλίγα γραμμὰτα τὰ ὅποια ἐγνώριζεν.

Ὁ ἱερεὺς οὗτος διετέλει εἰς ἔχθραν πρὸς ἄλλην οἰκογένειαν τῆς κωμοπόλεως, τῆς τῶν Ζώτων, διότι πρὸ ἐβδομήκοντα ἐτῶν, εἰς πρὸς πάππου θείος τοῦ Παπαγεώργη ἐφόνευσε τὸν πάππον τῶν Ζώτων, καθ' ἣν στιγμὴν ἠλώνιζεν, ἔνεκα κτηματικῶν διαφορῶν. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸν φόνον ἐκείνον διεδέχθησαν καὶ ἄλλοι, διότι ἐκ τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας τῶν Ζώτων διεσώθησαν δύο μόνον ἀδελφοί, οἵτινες ὅμως νυμφευθέντες, ἠξιώθησαν νὰ ἀποκτήσωσιν ἀμφότεροι εἰκοσάδα καὶ πλέον ρωμαλέων τέκνων, καὶ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐξαδελφῶν μίαν μόνην θυγατέρα, τὴν νεωτέραν πάντων, τὴν Κατέρω, ἦτοι Αἰκατερίναν.

Ἐνῶ ὅμως οἱ δύο ἀδελφοὶ Ζῶτοι ἠῤῥᾶνον κατὰ μέλη, οἱ Πάσχοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἐξαδελφοὶ πρώτου καὶ δευτέρου βαθμοῦ ἠριθμοῦντο κατὰ δεκάδας, οἱ ἀπόγονοι τούτων ἡλτατοῦντο μεγάλως, διότι τινὲς μὲν ἀπέκτησαν ἕνα ἢ δύο τέκνα, οἱ δὲ πλείστοι ἦσαν ἄτεκνοι ἢ εἶχον ἀποκτήσει μόνον θυγατέρας. Αὐτὸς ὁ Παπαγεώργης ἕνα μόνον υἱὸν ἀπέκτησε τὸν Γιάννον, κατὰ πέντε ἐτη μεγαλύτερον τῆς Ζωτοπούλας. Τοῦτο βλέπων ὁ Παπαγεώργης, κατενόησεν, ὅτι ταχέως θὰ περιήρχοντο εἰς ρῆξιν αἱ δύο οἰκογένειαι, διὸ καλέσας ἡμέραν τινὰ τοὺς μέχρι τετάρτης γενεὰς ἐξαδελφούς του καὶ θείους συνέστησε αὐτοῖς νὰ μετοικήσωσιν εἰς Ἀρπίταν, τὸ νέον χωρίον Οἱ συγγενεῖς του οὗτοι κατ' ἀρχὰς ἀπέκρουσαν τὴν πρότασιν τοῦ Παπαγεώργη, ἐνθυμούμενοι ὅμως τὸν πρόσφατον κανονιοβολισμὸν τοῦ Ἀρίλλα ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, ὡς καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς συνεχεῖς ἀποπειράς τῶν ἀλγερινῶν

πειρατῶν πρὸς λεηλασίαν τῆς κωμοπόλεως, μετεπίσθησαν καὶ παρεδέχθησαν τὴν συμβουλὴν τοῦ φυλάρχου των. Οὕτως ἀφοῦ ἠκοδόμησαν ἐντὸς τῆς Ἀρπίτης τὰ δι' ἀπάσας τὰς οἰκογενείας των ἀπαιτούμενα οἰκήματα, μετώκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ οὕτως ἦσαν καὶ πλησιέστερον εἰς τὰ κτήματά των, τὰ ὅποια εἶχον ἀκόμη ἀδιανέμητα, διότι ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ φιλοδίκαιον τοῦ Παπαγεώργη καθίστα οὐ μόνον περιττὴν ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιον τὴν διανομήν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι πάντες εἰργάζοντο καλλιεργούντες ταῦτα καὶ διανεμόμενοι ἐν ἄκρᾳ ἰσότητι καὶ δικαιοσύνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Ἀμφιβάλλω ἂν ἐφημερόσθησαν ἐντελέστερον αἱ ἀρχαί, ὧν οἱ πολυάριθμοι σσιαλισταὶ διὰ τοσούτων ἀγῶνων ἐπιδιώκουσι τὴν ἐφαρμογήν.

Ἡ πανοικίη μετοικεσία τῶν Πάσχων ἐκ τοῦ Ἀρίλλα ἀνεκούφισε τοὺς Ζώτους, οὐ μόνον διότι ἀπεμάκρυνε τῆς κωμοπόλεως ἐχθροὺς ἀμειλίκτους, διατηροῦντας τὴν ἔχθραν ἐπὶ τρεῖς ἡδῆ γενεὰς ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ διότι ἀπέμεινον αὐτοὶ πρωτεύοντες ἐν ταύτῃ. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχον πολλὰ κτήματα ἐν Ἀρπίτῃ, ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ Ζῶτοι ἀπεφασίσαν καὶ ἀντήλλαξαν ταῦτα δι' ἄλλων κειμένων παρὰ τὸν Ἀρίλλαν καὶ οὕτω ἀπεμακρύνθησαν καθ' ὅλοκληρίαν πάσης γειτνιάσεως πρὸς τοὺς Πάσχους.

B'

Ὁ Γιάννος, ὁ υἱὸς τοῦ Παπαγεώργη Πάσχου, καθὼ μονογενὴς ἀντρέφετο μὲ μεγάλα χάριδια, οὕτω δὲ ἐνωρὶς κατέστη ἀτίθασος καὶ ἀληθὲς ἀγρίμι. Ὁ πατὴρ του εἶχε προορίσει αὐτὸν διὰ τὸ ἱερατικὸν στάδιον, ἵνα διατηρήσῃ τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του, ἐκτὸς ὅμως τούτου ἐθεώρει μεγάλην προσβολὴν ἢ μᾶλλον θεικὴν κατάραν, νὰ μὴ γείνη ὁ υἱὸς του ἱερεὺς, ἀφοῦ οὐδέποτε ἔλειψε τοιοῦτος ἐκ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Γιάννος εἰς τοῦτο δὲν ἔφερον ἀντιλογίαν, τούναντιον μάλιστα ἐπεδείκνυε μεγάλῃ κλίσιν εἰς τὸ ἱερατικὸν στάδιον καὶ πρὸς τοῦτο καθ' ἐκάστην ὅτε μὲν τὴν προΐαν ὅτε δὲ τὴν ἐσπέραν παρεδίδοτο μαθήματα ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς παρὰ τοῦ πατρὸς του, κατὰ δὲ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἐδιδάσκετο τὸ τυπικόν, ὅπερ ἦτο ἡ τελειότης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσως. Κατὰ τοὺς στυγεροὺς τῆς δουλείας χρόνους ὅτε ἐπεκράτει ζοφερὰ ἀμάθεια, οἱ ἐπίεμνοι τοῦ ἱερατικοῦ σταδίου, πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ τυπικοῦ ὑπηρετούντες ὡς οἱ εὐτελέστεροι τῶν ὑπηρετῶν παρὰ τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἐνόησε δὲ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχιερατικοῖς ἐπιτρόποις.

Ἄλλ' ἐνῶ οὕτως ὁ Γιάννος παρεσκευάζετο διὰ τὸ ἱερατικὸν στάδιον, δὲν ἐθεώρει ἀπαθροῦσας εἰς τοῦτο τὰς νεανικὰς του παρεκ-

τροπάς. Φέρων ἐπ' ὧμου τὸ μιλίονι⁽¹⁾ περιήρατο τὰ κτήματα του, ἐπεκτείνων ἐνίοτε τὰς ἐκδρομάς του πολὺ μακρὰν, πρὸς θήραν λαγωῶν καὶ ἀγριοχοίρων, ἀλλοίμονον δὲ ἔαν εὕρισκε πρόβατον ἢ αἶγα ἢ καὶ ἄλλο κτήνος βόσκοντα εἰς τὰ κτήματα του· δὲν ἐθεόρει ἀμάχημα νὰ αὐξήσῃ διὰ τούτων τὰ πολυάρθμα ποίμνια του ἢ καὶ τὰ κτήνη του. Τοιαῦται πράξεις, ζορμαλικά καλούμεναι εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τῶν Ἑπειρωτῶν, ἦσαν καὶ εἶνε ἔτι καὶ νῦν συνήθειαι εἰς χώρας ταύτας, ἔθνα οὐδέποτε καταβρώθη νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἰσχύς τοῦ νόμου.

Δεκαεπταετῆς ἤδη ὁ Γιάννος εἶχε καταστῆ τὸ φόβητρον τῶν περιόικων, ἔνεκα τῆς ἀνδρείας, γενναιοῦτος καὶ τοῦ ἀτιθάσσου χαρακτήρος του. Ὁ πατήρ του ἐθλίβετο μεγάλως ἐπὶ τῇ διαγωγῇ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του, ὅστις οὔτε εἰς γεωργικὰς ἐργασίας μετέβαινεν, οὔτε τῶν πνοιμνίων ἐπεμελεῖτο, καὶ τὸ χεῖριστον ἤρχισε νὰ ἐξευρισκῇ προφάσεις ὅπως ἀποπειρῇ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας, εἰς ἃς ἐβόηθει τὸν πατέρα του.

Ἡμέραν τινὰ μαθὼν ὅτι ὁ Γιάννος συνεπλάκη μετὰ τινος Ἀριλλαίου συγγενοῦς τῶν Ζώτων, καὶ ὅτι ἐτραυμάτισεν ἐλαφρῶς τοῦτον, ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ λίαν φιλοστόργως τοῦ εἶπεν.

«Γιέ μου, ἡ διαγωγὴ σου δὲν εἶνε καλὴ καθ' ἑκάστην μὲ συγχύσεις διὰ τῶν ἀταξιῶν σου. Πρέπει νὰ περιορισθῆς διότι αἱ περιστάσεις εἶνε δειναί. Ὅλοι οἱ ζορμαλίδες ἀλλάξοπιστήσαν καὶ ἔγιναν τοῦρκοι διὰ νὰ πράπτωσιν ἀφρόως τὰ κακουργήματά των. Ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἔγωμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὸν Θεόν καὶ νὰ μὴ ἀδικῶμεν οὐδὲ νὰ καταπιέζωμεν τοὺς χριστιανούς. Εἰς τὸ ἐξῆς σοῦ ἀπαγορεύω νὰ ἐπισκέπηται τὸν Ἀριλλαν, διότι ἐκεῖ εἶνε οἱ ἔγθεοί μας καὶ ἡμπορεῖ νὰ σὲ κακοποιήσωσιν ἢ καὶ νὰ σὲ φονεύσωσιν.»

Ὁ Γιάννος ἔκουψε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπήντησεν εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ πατρὸς του. Ὅτε ὁμως οὗτος ἀνεστέναξε διὰ τὴν σιωπὴν τοῦ υἱοῦ του, τότε ὁ Γιάννος τοῦ ἠσπάσθη τὴν χεῖρα καὶ τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ περιορισθῆ μόνον εἰς τὸ κυνήγιον.

Ἦτο ὁ πρώτη φορά καθ' ἣν ὁ Παπαγεώργης συνέβουλευσεν τὸν υἱόν του. Ἐκτοτε ὁμως ὁ Γιάννος ἔπαυσε τὰς μέχρι Ἀρίλλα ἐκδρομάς του, ὡς καὶ νὰ προκλήθῃ διαπληκτισμούς, ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν θήραν, ἧτις ἦτο ἡ προσφιλέτης του διασκέδασις καὶ εἰς τοὺς συνήθειαι παρὰ τοῖς ἡπειρώταις ἀγῶνας τοῦ δίσκου, πάλης, τοῦ δρόμου καὶ τοῦ πηδήματος κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς. Οὕτω παρήρατο ὁ χρόνος, ὅτε περιστατικόν τι ἐπῆλθε ν' ἀλλοιωσῇ ὅλως τὰς συνηθείας του.

(1) Οὕτως ἐκαλοῦντο τὰ τυρέκια κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους.

Ἐξῶθεν τῆς Ἀρπίτης κεῖται ναῖδιον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἐν ᾧ ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη εἰκὼν τοῦ Ἁγίου εἰς ἣν ἀποδίδεται θαυματουργὸς ἐνέργεια. Τόσον βαθύως εἶνε ἐροζωμένη ἔτι καὶ νῦν ἡ λατρεία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων, ὥστε ἐνῶ παρήρατον 180 ἔτη ἀφότου ἀπηργήθησαν τὸν χριστιανισμόν καὶ ἠσπάσθησαν τὸν μωαμεθανισμόν, ἐξακολουθοῦσι καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ συντηρῶσι τὸ ναῖδιον, νὰ ἀνάπτωσι τακτικώτατα τὴν κανδήλαν τοῦ Ἁγίου καὶ νὰ καλῶσι συνεχῶς ἐξ Ἀγυαῖς ἱερεῖα ἵνα ἱεουργῇ ἐν αὐτῷ. Ἀφοῦ λοιπὸν νῦν τόσον τιμῶσι τὸν Ἁγιὸν Ἀθανάσιον οἱ Ἀρπιτισιῶται, ἕκατος δύναται νὰ φαντασθῆ πῶς ἐωρτάζετο ἡ μνήμη του, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὅτε πάντες οἱ κάτοικοι ἦσαν ὀρθόδοξοι.

Ὁ Γιάννος διανύων ἤδη τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἦτο ἐκ τῶν πρώτων, οἵτινες μετεῖχον εἰς τὴν πανήγυριν Ὁ ἀτίθαστος Γιάννος νῦν ἐθαυμάζετο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του διὰ τὴν ῥώμην, ἀνδρείαν καὶ ἀρρενωπήν καλλονήν του. Οὐδεὶς τῶν νέων τῆς Ἀρπίτης καὶ τοῦ Ἀρίλλα ἠδύνατο ν' ἀναμετρηθῆ μετ' αὐτοῦ, εἰς τὸ πῆδημα, τὸν δίσκον, τὸν δρόμον καὶ τὴν πάλην. Οἱ κάτοικοι ἀστευεῖσθαι ἔλεγον εἰς τὸν Παπαγεώργην:

«Παπὰ μου, ὁ Γιάννος δὲν κάνει διὰ Παπὰς.»

Ὁ Παπαγεώργης ἀπαντῶν εἰς αὐτοὺς τοῖς ἔλεγε:

«Αἱ περιστάσεις εἶναι τόσο δύσκολοι, ὥστε τέτοιοι παπαδες χρειάζονται.»

Τὴν πρωίαν τῆς 2 Μαΐου μακρὰ σειρά ομάδων προσκυνητῶν ἐβάδιζεν εἰς τὸ ναῖδιον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἔκ τε Ἀρπίτης καὶ Ἀρίλλα, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐτελεῖτο ἡ μνήμη του. Γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι δις τοῦ ἔτους ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τὴν 18 Ἰανουαρίου καὶ τὴν 2 Μαΐου, ἐπειδὴ δὲ τὸν Ἰανουάριον εἶνε χειμῶν, κατ' ἀκολουθίαν ἀπόσφορος ὦρα ἔτους πρὸς ὑπαιθρίους πανηγύρεις, οἱ Ἀρπιτισιῶται τὴν πανήγυριν ἐτέλουν τὴν 2 Μαΐου. Εἰς ταύτην λοιπὸν πρώτοι μετέβησαν οἱ ἱερεῖς καὶ τῶν δύο κωμῶν, καὶ εἶτα ἤλθον οἱ ἄλλοι κάτοικοι, καθ' ὁμάδας φέροντας τοὺς ὀβελίαις ἀμνοῦς των. Μεταξὺ τῶν πανηγυριστῶν ἦσαν καὶ οἱ Ζῶτοι, οἵτινες ἔφερον ἤδη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν πανήγυριν καὶ τὴν πάγκαλον κόρην των τὴν δεκαπενταετίδα Καπέτω, περιστοιχιζομένην ὑπὸ δεκαπέντε ἀλχμαιοτάτων καὶ ῥωμαλεωτάτων ἀδελφῶν καὶ ἐξαδελφῶν, καὶ τῶν γηραλέων γονέων καὶ θείων τῆς.

Ὁ Γιάννος μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας μετέβη

παρὰ τοῖς συγγενέσι του, οἵτινες ἔψηνον τὰ ἄρνιά, καὶ ἠτοίμαζον τὰ τῆς τραπέζης. Ἐκείθεν δὲ συνενωθεὶς μετὰ τινων συνομηλιῶν του, μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν ἄλλων φίλων, οἵτινες παρασκευάσαντες ἤδη τὸ κ ο κ ο ρ έ τ σ ι, καὶ κόψαντες αὐτὸ εἰς τεμάχια, ἤρχισαν νὰ τρώωσι, δι' ὀρεκτικῶν πίνοντες τὴν ἐγγύριον βράκην, ἣν ἐξήχον εἰς τῶν στεμφύλων τῶν ἰδίων ἀμπέλων. Πρὸς μείζονα δὲ πανηγυρισμὸν τοῦ Ἁγίου, ἔσπιπτον συνεχῶς καὶ τὰ τυφέκια, καὶ ἰδίᾳ τὰ τρομπόνια των, τὰ ὅποια ἀντιπιστολίων, εἶχον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ἐνῶ εἶχον ἤδη μεταβῆ εἰς ἐπίσκεψιν δυὸ ἢ τριῶν ὁμάδων, διέβησαν ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα εἶχον κατασκηνώσει οἱ Ζῶτοι, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζῃ ὁ Γιάννος ὅτι ἦσαν ἐκεῖ. Ἄμα τοὺς εἶδε μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ἀπαθείας ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, χωρὶς ν' ἀποδείξῃ τὸν ἐλάχιστον φόβον. Ἡ Κατέρω τὴν στιγμήν ἐκείνην ἔπαιξε μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ της, ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, δι' ἣς διήρχετο ὁ Γιάννος, ὅστις ἰδὼν αὐτὴν ἔμεινε πρὸς στιγμήν ἐννεὸς ἀποθαυμάζων τὴν θείαν καλλονὴν της. Ἡ Κατέρω ἀσυνειδήτως προσέβλεψε τὸν Γιάννον, καὶ ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα ἀφῆκε προσηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά της, ἀλλ' ἄμέσως ἐξηκολούθησε νὰ παίξῃ ῥίπτουσα ὅμως κατὰ διαλείμματα τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γιάννου, μέχρις οὗ οὗτος ἐξηφανίσθη τῆς θέας της.

Ὅταν οἱ Ζῶτοι ἐκάθησαν σταυροποδητὶ χαμαὶ νὰ φάγωσιν, ἔχοντες ἀντὶ τραπέζης ἐστρωμένους κλάδους πεύκης, ἀνέφερον καὶ περὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Γιάννου Πάσγου, καὶ οἱ μὲν γέροντες ἰσχυρίζοντο ὅτι ἦτο ὅλως τυχαία, ἀλλ' οἱ νεώτεροι τῶν Ζώτων διέβλεπον ἐν αὐτῇ πρόκλησιν. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλὰς ἀντιλογίας, ἐγένετο δεκτὸν ὅτι εἴτε ἐκ τύχης, εἴτε ἐξ ἐπίτηδες διέβη ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα κατεσκήνουν, ἀφοῦ δὲν ἔδωκεν οὐδεμίαν ἀφορμὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπλὴ διάβασίς του προκλήτης. Ἡ Κατέρω καθ' ὅλην τὴν συνομιλίαν ταύτην ἠκραόζετο μετὰ τοσαύτης προσοχῆς, ὥστε ἐταστικός παρατηρητής θὰ διέβλεπε μέγα διαφέρειν.

Περὶ τὴν ἑσπέραν μετὰ τὸν ἑσπερινόν, αἱ διάφοροι ὁμάδες τῶν πανηγυριστῶν ἤρχισαν νὰ ἐπανέρχονται εἰς τὰ ἴδια, ὅτε οἱ Ζῶτοι εἶδον ἐξωθι τῆς Ἀρπίτης, κατὰ τὴν ἄγουσαν ἐκ ταύτης εἰς Ἀρίλλαν, τὸν Γιάννον, ἰστάμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὅλως ἄσπλον. Τὸ τοιοῦτον ἐθεωρήθη τυχαίον, καὶ δὲν ἀπεδόθη οὐδεμίᾳ σημασίᾳ. Ὁ Γιάννος ἔμεινε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀκίνητος ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς συνοδείας τῶν Ζώτων, μέχρις οὗ οὗτοι ἐξηφανίσθησαν τῆς θέας του.

Ἐκτοτε ὁ Γιάννος, παρ' ὅλας τὰς προτροπὰς τοῦ πατρὸς του, κατήρχετο καθ' ἐκάστην εἰς Ἀρίλλαν, ἀλλ' οὐδέποτε ἠτύχησε

νὰ ἰδῇ τὴν Κατέρω. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλην τὴν ἀποτυχίαν του, ἐξηκολούθει νὰ κατέρχεται εἰς Ἀρίλλαν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι πάντοτε ὅτι θὰ τὴν ἔβλεπεν. Ἄμα ἐξημέρωνε, καί τι ἀπόκρυφον παρέσυρεν αὐτὸν εἰς Ἀρίλλαν, χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ τὸ ἐνοήσῃ. Ὁ ἀτυχῆς ἤρᾳτο, ἀλλ' ἐν τῇ ἀντιθάσῃ φύσει του δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ τὸν ἔρωτα. Ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἐσηματίεζεν ἄπειρα σχέδια πῶς ν' ἀποκτήσῃ τὴν Κατέρω ἅπαντα ὅμως ἐναυάγουσιν πρὸ τῆς ιδέας, ὅτι ἄσθεστον μῖσον διήρει τὰς οικογενείας των. Ἀφοῦ ἀπετύγγανεν ἅπαντα τὰ σχέδιά του, τελευταία ἐλπίς ὑπελείπετο, ἡ ἀπαγωγή, ἀλλὰ πῶς νὰ τὴν ἀπαγάγῃ, ἀφοῦ ἐφρουρεῖτο ὑπὸ δεκαεπτὰ δρακόντων;

Προσῆγγιζεν ἤδη ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Ἡ φύσις εἶχε περιβληθῆ τὴν μεγαλοπρεπῆ στολὴν της. Οἱ λειμῶνες ἀνεδίδον τὸ ἄρωμα τοῦ ἔαρος, αἱ δὲ ἀήδονες καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ ἐπλήρουσιν τὰ πάντα διὰ τῶν μελωδικῶν ἡμάτων των. Ὁ Γιάννος, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διαρρεῦσαν ἔτος οὐδὲ ἀπαξ εἶχε κατορθώσει νὰ ἰδῇ τὴν Κατέρω, ἀπὸ πρῶϊας εἶχε τοποθετηθῆ παρὰ τὸ ναίδιον καὶ ἀνέμενε τοὺς Ζώτους, βέβαιος ὢν, ὅτι δὲν θὰ ἀπουσίαζον καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Καὶ ὄντως δὲν εἶχε παρέλθει πολλὴ ὥρα καὶ μακρὰ σειρά ἀνθρώπων ἐδείκνυν, ὅτι ἰσχυρὰ πατριὰ ἤρχετο εἰς τὴν πανηγυρίν. Πράγματι ἦσαν οἱ Ζῶτοι. Ὁ Γιάννος δὲν ἔδωκε τὴν ἐλάχιστην προσοχήν, ὅτι ἐνδεχόμενον ἡ ἐκεῖ παρουσία του νὰ προκαλέσῃ σκηνάς, ἔμεινε δὲ ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν του, κατατρῶγων διὰ τῶν βλεμμάτων του τὴν διεγομένην Κατέρω, ἥτις χαμαὶ νεύουσα, ὅτε διῆλθε πρὸ αὐτοῦ, ἠρῦθειάσε τὸ λεπτόν ἐκεῖνο παρθενικὸν ἐρύθημα τὸ τόσον ἀπλοῦν καὶ ἁθῶν, τὸ ὅποιον ὅμως ὑποκρύπτει ἐνίοτε θυέλλας καὶ συμφοράς. Οἱ ἀδελφοὶ της ἔχοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ σελαγίου, τὸ ὅποιον περιελάμβανεν ὀλόκληρον ὀπλοστάσιον, δὲν παρετήρησαν τὸ ἐρύθημά της, ἄλλως θὰ ἠρώτων αὐτὴν διατι ἠρῦθειάσε τόσον ἐνοχοποιητικὸν ἦτο καὶ αὐτὸ τὸ ἐρύθημα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν ἀτέγκτων ἐκείνων ἠπειρωτῶν, οἵτινες τὴν οικογενειακὴν τιμὴν θέτουσιν ὑπεράνω παντὸς αἰσθημάτων ἀγαθοῦ ἐν τῷ κόσμῳ.

Οἱ Ζῶτοι, ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν ἐν τῷ ναῷ καὶ προσέφερον τὰ ἀφιερῶματά των, ἐξῆλθον τούτου καὶ μετέβησαν εἰς τὸ μέρος ἔνθα συνήθως κατεσκήνουν, διότι μεθ' ὅλον τὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν των, ἐθεώρουν ἀμάρτημα ν' ἄκροασθῶσι τῆς θείας λειτουργίας παρὰ τοῦ Παπαγεώργη Πάσγου τοῦ ἀσπένδου ἐγῆρου τῶν.

Ἐνῶ αἱ γυναῖκες κατεγίνοντο νὰ διευθετήσωσιν ὅσον ἔνεστι καλῶς τὰ τῆς κατασκηνώσεως, οἱ ἄνδρες ἔσκαψαν λάκκον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἤναψαν πυρὰν, ἣν συνετήρουν δι' ἀλλεπαλλήλων ἐπιθέσεων ξύλων, μέχρις οὗ ἡ ἀνθρακίᾳ ἐπλήρωσε τὸν λάκκον. Τότε σβέ-

σαντες τὴν ἐπιφάνειαν ταύτης δι' ὕδατος, ἐτοποθέτησαν περὶ τὸν λάκκον τρεῖς ὄβελιας ἀμνοὺς οὓς ἐγύριζον ποιμένες, εἰς ἐκείνων οὓς εἶχον εἰς τὰ πολυάριθμα ποιμνία τῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀμνῶν ἔθεσαν τὸ ἀπαραιτήτων κοκορέτσι, τὸ hors d' oeuvre τοῦτο τῶν σκιπεταρικῶν εὐωγιῶν.

Ἐἶχεν ἤδη ψιθῆ τὸ κοκορέτσι καὶ λιανισθῆ, ὅτε φίλοι διάφοροι ἤλθον εἰς ἐπίσκεψίν των, διὰ νὰ φάγωσι τοῦτο, πῶσι τὴν ρακὴν, καὶ εὐχρηθῶσιν ἀλλήλοις νὰ ζήσωσι καὶ τὸ ἐπιόν ἔτος καὶ πανηγυρίσωσιν ἐν ἀγάπῃ καὶ ἁμονοίᾳ τὴν ἑορτὴν τοῦ προστάτου των Ἀγίου Ἀθανασίου, χάρις τῷ ὅποιῳ, ἐνῶ ἄπασαντὴν Ἡπειρον ἐμάστιζεν ἀφορία καὶ λιμός, ἡ Ἄρπιτσα καὶ τὰ περίε δὲν ἠσθάνθησαν τὰ δεινὰ ταῦτα.

Καὶ πράγματι κατὰ τὴν πρώτην εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς III' ἑκατονταετηρίδος οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἡπείρου ἔπασχον τὰ πάνδεινα ἐκ τῶν καταπίσεων καὶ κακουργιῶν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξισλαμισθέντων συμπολιτῶν των. Εἰς ἐπίμετρον δὲ ἐπὶ ὅλην σχεδὸν δεκαετίαν (717—27) ἡ γῆ ἐλάχιστα ἢ οὐδόλωος ἀπέδιδε, τοῦτο δ' ἔνεκα φοβεροῦ λιμοῦ κατέτρυχε τοὺς ἀτυχεῖς Ἡπειρώτας, συντελέσας μεγάλως εἰς τὸν ἀθρόον ἐξισλαμισμὸν ὁλοκλήρων χωριῶν.

Ἐπλησίαζεν ἤδη ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, ἐνῶ δὲ οἱ Ζῶτοι ἠτοιμάζοντο νὰ καθήσωσιν εἰς τὴν αὐτοσχέδιον ἐκ κλάδων πεύκης τράπεζαν, ἀπρόοπτος καὶ ἀπροσδόκητος ἐπισκέπτης, ὡς βόμβα ἔπεσεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν.

Ἦτο ὁ Γιάννος.

Ὁ ατυχὴς ἀπὸ πρωίας περιεπλανᾶτο εἰς τὰ περίε, προσπαθῶν ν' ἀποφεύγῃ τὰ βλέμματα πάντων, μήπως καὶ δώρη ὑπονοίας. Χωρὶς νὰ τὸ ἐνοήσῃ, ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῷ σφοδρότατον ἔρωτα, διανύσαντα ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἅπαντα αὐτοῦ τὰ στάδια. Διετέλει ἐν ἀμηχανίᾳ περὶ τοῦ πρακτέου, διότι ὅσα σχέδια συνέλαβεν ἐν νῷ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς Κατέρως, οὐδὲν εὗρισκε πρόσφορον εἰς τὸν σκοπὸς του. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο οἰκογενειῶν πατροπαράδοτος ἔχθρα, ἣτο ὁ κύριος σκόπελος, καθ' οὗ ἐναυάγουν ἅπαντα τὰ σχέδια του. Τὸ χειρίστον δὲ δι' αὐτὸν ἦτο, ὅτι δὲν ἤδύνατο νὰ ἐκμυστηρευθῇ εἰς οὐδὲνα τὸ πάθος του, ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι καὶ τὴν ἐλάχιστην ὑπόνοιαν ἂν ἔδιδε θὰ προὔκαλει ἀμέσως φόνους καὶ τὰ συμπλοκαμαρτοῦντα αὐτοῖς δεινὰ.

Ἐἶχε περιέλθει λοιπὸν εἰς ἀπόγνωσιν ἐκ τῆς ἀμηχανίας του, ὅτε φαινή ὅσον καὶ ἄθωα ἰδέα διήλθε τοῦ νοῦ του, ἣτις κάπως τὸν καθήσυχασε.

«Τί θὰ πάθω, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ἐὰν μεταβῶ παρὰ τῷ γέροντι

Ζῶτῳ καὶ τοῦ προτεῖνω συνδιαλλαγὴν καὶ συμφιλίωσιν. Βεβαίως δὲν θὰ μὲ φονεύσωσι, διότι τὸ τοιοῦτον θὰ εἶνε ἡ ἐσχάτη ἀτιμία. Ἐὰν δὲν παραδεχθῶσι τὴν πρότασιν μου, τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτοῦς. Ἐὰν ὅμως συμφιλιωθῶμεν τότε ἀφεύκτως θὰ ἀπολαύσω τὴν Κατέρω, διότι δὲν θὰ μοὶ ἀρηθῶσι τὴν χεῖρα της.

Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον. Χωρὶς νὰ σκεφθῆ περισσώτερον, καθὼς ὁ φλομισμένος ἰχθύς, ὅστις γάνει τὰ νερά του, ὡς κοινῶς λέγεται, καὶ πλανᾶται τῆδε κάκεισε μέχρις οὗ ἐμπέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ φλομισαντος αὐτὸν ἀλιέως, οὕτω καὶ ὁ Γιάννος χωρὶς νὰ βλέπῃ ἐμπρὸς τοῦ διηυθύνθη καθ' εὐθεῖαν εἰς τὸ μέρος ἔθνα κατεσκήνουν οἱ Ζῶτοι καὶ χαιρετήσας προσηγέστατα, ἐνῶ πάντες διετέλουν ἐν ἀπορίᾳ καὶ ἐκπλήξει, εἶπε μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης :

«Διατὶ νὰ ὑπάρχῃ ἔχθρα μεταξύ μας; Τί ἔχομεν νὰ μοιράσωμεν; Ἄν σᾶς ὀφείλωμεν αἶμα μᾶς ὀφείλετε καὶ σᾶς, διατὶ λοιπὸν νὰ μὴ συμφιλιωθῶμεν, ὡς χριστιανοὶ ὅπου εἴμεθα; Ἰδοῦ, ἤλθην μόνος μου εἰς χεῖρας σας, ὥστε ἤμπορεῖτε νὰ μὲ κάνετε ὅπως θέλετε. Ἐγὼ ὅμως σᾶς προτεῖνω νὰ συμφιλιωθῶμεν, καὶ ὅταν σᾶς τὸ προτεῖνω ἐγώ, σᾶς τὸ προτείνει ὁ πατὴρ μου καὶ ὅλοι οἱ Πάσχοι.

Τοὺς τελευταίους τοῦτους λόγους τοὺς ἐτόνισε μετὰ τινος ὑπερφηφαιίας, ἀφοῦ ὠμίλει ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς οἰκογενείας του.

Εἰς τὴν τοιαύτην ἀπροσδόκητον πρότασιν οἱ Ζῶτοι προσέβλεψαν ἀλλήλους, εἶτα ὁ γερωνότερος, ἀφοῦ ἐπήνεσε τὸν Γιάννον διὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα του, προσέθεσε :

«Καὶ ποῖος μᾶς ἐγγυᾶται, ὅτι ὁ πατὴρ καὶ οἱ συγγενεῖς σου συγκατανεύουσι νὰ συμφιλιωθῶμεν;

«Ἐγὼ, ἀπήντησεν ἀγερώχως ὁ Γιάννος.

«Σὲ ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ σου νὰ μᾶς προτείνῃς συμφιλίωσιν;

«Δὲν μὲ ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ μου, γνωρίζω ὅμως καλῶς τὰς διαθέσεις του διότι πολλάκις μοῦ εἶπεν, ὅτι εἶνε μεγάλη ἁμαρτία, νὰ ὑπάρχῃ ἔχθρα μεταξύ μας.

«Παῖδι μου, ἀπήντησεν ὁ γέρον Ζῶτος, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν δυσκολίαν νὰ συμφιλιωθῶμεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ θέλωσιν εὐλιχρινῶς τὴν συμφιλίωσιν οἱ συγγενεῖς σου.»

Τότε ὁ Γιάννος ἀπάσας τὴν χεῖρα τοῦ γέρον Ζῶτου, τὴν ἠσπάσθη μετὰ σεβασμοῦ, καὶ ἀποχαιρετήσας ἀπῆλθε ὁρμαίως.

Δ'.

Ἐἶχεν ἤδη ἀπολύσει ὁ ἔσπερινός ὅτε αἱ διάφοροι ομάδες τῶν πανηγυριστῶν ἤρχισαν νὰ ἐπανέρχωνται εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Γιάννος μείνας μόνος μετὰ τοῦ πατρὸς του, τοῦ διηγῆθη τὸ παρὰ τοῖς

Ζώτοις διάθημά του, ὡς καὶ τὸν σκοπὸν τούτου, τὴν διὰ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Κατέρως τελειάν συνδιαλλαγὴν.

Ὁ Παπαγεώργης ἔμεινεν ἐμβρόντητος εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ διαθήματος τούτου τοῦ υἱοῦ του.

«Πῶς ἐτόλμησας ν' ἀναλάβῃς τὴν πρωτοβουλίαν τοιούτου ἔργου, τοῦ εἶπε, τὸ ὁποῖον οὔτε ἀπὸ σοῦ οὔτε ἀπὸ ἐμοῦ ἐξαορτᾶται; Δὲν γνωρίζεις ὅτι ἡ ἔχθρα μου μετὰ τῶν Ζώτων χρονολογεῖται ἀπὸ πέντε γενεῶν, καὶ μᾶς χωρίζουν αἵματα; Ἡ πράξις σου εἶνε καλὴ καὶ τὴν ἐπιδοκιμάζω, διότι ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ἔχω καθήκον νὰ ἤμῃσι συμφιλιωμένος καὶ μετὰ τῶν ἀσπονδοτέρων ἐχθρῶν μου. Ἄλλ' ὡς σοῦ εἶπα, δὲν ἐξαορτᾶται παρ' ἐμοῦ μόνον. Θὰ ὁμιλήσω περὶ τούτου μετὰ τῶν συγγενῶν μας, καὶ ἂν συγκατανεύσωσι καὶ αὐτοὶ μεγάλως θέλω χαρῆ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν γάμον σου μετὰ Ζωτοπούλας, καὶ εἰς αὐτὸν δὲν ἔχω οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ συγκατανεύσω. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ μάθω ἐκ τῶν ποστέρων ὅτι εἰς τὴν αἰτησίῃ μου δὲν θὰ ἀντιτάξωσιν ἄρνησιν ἢ δυσκολίαν, διότι ὡς ἐπληροφόρηθην τὴν ἔχουσιν ἀρραβωνίσει μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κίτσου Θώμου ἐκ Γράβας.

Ὁ Γιάννος ἀκούσας ὅτι ἡ Κατέρω ἦτο ἀρραβωνισμένη ὠχρίασε καὶ ὠκίσθη, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἀφήσῃ ἄλλον νὰ νυμφευθῇ τὴν Κατέρω.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Παπαγεώργης συνήθροισε τοὺς συγγενεῖς τοῦ Πάσχου καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὸ πρὸς τοὺς Ζώτους διάθημα τοῦ Γιάννου. Πάντες ἐθεώρησαν ἂν μὴ ἀδύνατον, πάντως ὅμως δύσκολον τὴν συμφιλίωσιν, οὐχ ἦττον ὅμως, διὰ νὰ μὴ ἐκθέσωσι τὸν Γιάννον, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον πάντες, ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πατοῖᾶς των, ὅτι δὲν θὰ παρεμβάλωσι τὴν ἐλαχίστην δυσκολίαν εἰς τὴν συμφιλίωσιν.

Ὁ Γιάννος, ἅμα ἤκουσεν ὅτι οἱ συγγενεῖς του δὲν θὰ παρεμβάλωσι τὸ ἐλάχιστον κώλυμα εἰς τὴν συμφιλίωσιν, ἔδραμε περιχαρῆς εἰς Ἀρίλλαν, καὶ συναντήσας τὸν γέρω-Ζῶτον τοῦ ἀνεκοίνωσε τὰς εὐμενεῖς διαθέσεις τοῦ πατρὸς καὶ συγγενῶν του πρὸς συμφιλίωσιν.

Εἰς πάντα ταῦτα ὁ γέρω-Ζῶτος οὐδὲν εἶπε, περιορισθεὶς μόνον νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Γιάννον φρόνησιν καὶ ὑπομονήν, προσθεὶς, ὅτι τὰ τοιαῦτα ζητήματα δὲν λύνονται εὐκόλως.

Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ λέξεις ἦσαν ἀληθῆς ψυχρολογία διὰ τὸν ὑπερήφανον Γιάννον οὐχ ἦττον ἐσιώπησεν καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὸν γρόνον νὰ λύσωσι τὸ ζήτημα τῆς συμφιλίωσιν. Μετὰ δύο σχεδὸν ἐβδομάδας ἐλθὼν εἰς Ἀρίλλα συνήντησε τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν τῆς Κατέρως Γεώργιον, ὅστις τὸν ἐχαιρέτισε διαχτυτικώτατα, ὡσεὶ οὐδεμίαν ἔχθρα νὰ ὑπῆρχε μεταξύ των. Ἡ

τοιαύτη εὐμενὴς ὑποδοχὴ κατέστησε τὸν Γιάννον ἐνθουσιώδη, καὶ φιλικώτατα διακείμενον πρὸς τὸν πατροπαράδοτον ἐχθρὸν του. Συνδιαλεγόμενοι φίλιως εἰς τόσῃν οικειότητι ἔφθασαν, ὥστε ὁ Γιάννος δὲν ἐδίστασε νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἐπιδιώκει τὴν συμφιλίωσιν διὰ τὴν ζητήσῃ διὰ τοῦ πατρὸς του εἰς γάμον τὴν Κατέρω.

Ὁ Γεώργιος ὅστις εἶχε συλλάβει ὑπονοίας περὶ τῆς προθυμίας τοῦ Γιάννου πρὸς συμφιλίωσιν τῶν οικογενειῶν των, ἤκουσε μετ' ἀταραξίας καὶ ἀπαθείας τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Γιάννου· εἶτα χωρὶς νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἐλαχίστην ταραχὴν ἀπεχαιρέτησε φιλικώτατα τοῦτον καὶ ἐπέστρεψεν οἴκοι, ἀφηγηθεὶς εἰς τὸν πατέρα του τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Γιάννου νὰ νυμφευθῇ τὴν Κατέρω.

Τὴν ἐσπέραν ὁ γέρω-Ζῶτος συναθροίσας τοὺς υἱοὺς καὶ ἀνεψιοὺ του ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Γιάννου, ὅπως νυμφευθῇ τὴν Κατέρω. Πάντες εἰς τὸ ἄκουσμα τοιαύτης ἐπιθυμίας ἐταράχθησαν καὶ παρέστησαν τὸ ἀδύνατον τοιούτου γάμου, ἀφοῦ μάλιστα ἡ Κατέρω ἔμελλε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Κίτσου Θώμου, εἰς τὸν ὁποῖον τὴν ὑπεσχέθησαν ἀπὸ τῆς κοιτίδος τῆς ἀκόμῃ.

Καὶ τοὶ ἡ πρότασις τοῦ Γιάννου καὶ ἡ ἀπόφασις τῶν Ζώτων ἐτηρήθησαν μυστικά, ἠκούσθησαν ψιθυρισμοὶ τινες περὶ γάμου τοῦ Γιάννου Πάσχου μετὰ τῆς Ζωτοπούλας Κατέρως. Ἡ διάδοσις αὕτη ἤρχισε ν' ἀνησυγῇ ἀμφοτέρω τὰ μέρη. Ἔνεκα τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ ζητήματος, διότι εἰς τὰς ἀρχαίους τὰς αὐτάς κοινωνίας ἐθεωρεῖτο ὕβρις νὰ ἔβγῃ τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ. Φίλοι τινὲς μάλιστα ἔφθασαν μεχρὶ τῆς ἀπιστικείας νὰ ἐρωτήσωσι κατὰ πρῶτον τὸν γέρω-Ζῶτον ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ἡ θυγάτηρ του θὰ ὑπανδρευθῇ μετὰ τοῦ Γιάννου Πάσχου. Ὁ γέρω-Ζῶτος, ἐνοεῖται, ὅτι ἐξέφρασε τὴν ἐκπλήξιν του διὰ τὴν τοιαύτην διάδοσιν καὶ διέψευσε διαρρηθρῶν τοιούτον γάμον. Ὁ Παπαγεώργης μαθὼν τὴν ἀρνήσιν τοῦ Γέρω-Ζῶτου, ἐπροθυμοποιήθη καὶ αὐτὸς νὰ διαψεύσῃ τὴν εἰδήσιν καὶ νὰ ὑπερβεματίσῃ μάλιστα διακηρύξας, ὅτι ὁ υἱὸς του δύναται νὰ λάβῃ σύζυγον πολὺ καλλιτέραν τῆς Ζωτοπούλας.

Ὁ Γιάννος εἰς πάντα ταῦτα δὲν ἔδιδε τὴν ἐλαχίστην σημασίαν καὶ ἐξηκολούθει νὰ βαυκαλιζέται, ὅτι θὰ ἐξομαλυνθῶσιν αἱ δυσχερεῖαι καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τοῦ ποθομένου, ἦτοι τὴν μετὰ τῆς Κατέρως ἔνωσιν του. Πρὸς τοῦτο καθ' ἑκάστην μετέβαινεν εἰς Ἀρίλλαν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Γεώργου Ζῶτου, ὅστις μόνος ἐκ πάντων τῶν Ζώτων δὲν ἐβλεπε μὲ κακὸν ὄμμα τὸν μετὰ τοῦ Γιάννου γάμον τῆς ἀδελφῆς του. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος κατεγίνετο νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς ὑπαρχούσας δυσχερεῖάς, διὰ τῆς συμφιλίωσιν τῶν δύο οικογενειῶν, ἐγένωσθη ἡ ἀγέρωχος ἀπάντησις τοῦ Παπαγεώργη, ὅτι ὁ

υιός του δύναται νὰ λάβῃ εἰς γάμον σύζυγον πολὺ καλλιτέραν τῆς θυγατρὸς τοῦ Ζώτου.

Τὸ τοιοῦτον ἐξηγγρίωσε τοὺς πάντας, ἰδίᾳ τὸν τρίτον ἀδελφὸν τῆς Κατέρως, ὅστις ἀρχῆθεν ἠσθάνετο ἀπέχθειαν καὶ ἀποστροφὴν πρὸς τὸν Γιάννον.

Τὴν προΐαν, ἐνῶ ὁ Γιάννος ὄλως ἀμέριμος κατήρχετο εἰς Ἀρίλλαν, τρεῖς πυροβολισμοὶ βίβηντες κατ' αὐτοῦ ἐκ τινος βάρου τὸν ἀφῆκαν ἄπουν. Ταύτοχρόνως ἀγγελιαφόρος ἐκ μέρους τῶν Ζώτων μετέβη παρὰ τῷ Παπα-Γεώργῳ καὶ τοῦ ἀνήγειλε νὰ μεταβῆ πρὸς παραλαβὴν τοῦ Γιάννου, διὰ νὰ δώσῃ σύζυγον καλλιτέραν τῆς θυγατρὸς τῶν Ζώτων.

Τὸ θλιβερὸν ἀγγελμα ἤκουσεν ὁ ἀτυχὴς πατὴρ τοῦ Γιάννου χωρὶς οὐδὲ ἐν δάκρῳ νὰ χύσῃ. Μετὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του ἐγένετο ἄφαντος, χωρὶς οὐδεὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ μετέβη ἢ τί ἐγένετο.

Ε΄.

Δὲν εἶχε παρέλθει μὴν, ὅτε προΐαν τινὰ ἐθεάθη εἰς Ἄρπιτσαν σαρικοφόρος μουσουλμάνος. Ἦτο ὁ Παπα-Γεώργῳ. Ὁ ἄθλιος, ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς μανίας του πρὸς ἐκδικήσιν, ἐσκέφθη ὅτι ὁ μόνος τρόπος νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἦτο νὰ γείνη μουσουλμάνος. Πρὸς τοῦτο μετέβη εἰς Ἰωάννινα καὶ ἐξισλαμίσθη, τὸ δὲ παράδειγμα του ἠκολούθησαν οἱ πλείους τῶν συγγενῶν του, οὕτω δὲ ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, οἱ ἐξισλαμισθέντες μετέβαλον τὸ ἐπώνυμόν των, ἐπὶ τὸ ἰσλαμικώτερον εἰς Βαϊράμης, οἱ δὲ μείναντες πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἐξηκολούθησαν νὰ ἐπωνομάζωνται Πάσχοι.

Οἱ Ζῶτοι εἰς τὸ ἄκουσμα, ὅτι ὁ Παπαγεώργῳ ἐξισλαμίσθη ἐσκέφθησαν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνωσι πλέον εἰς Ἀρίλλαν καὶ Ἄρπιτσαν, διὰ νυκτὸς δὲ παραλαβόντες πάντα τὰ κινητὰ των ἀπῆλθον τινὲς μὲν εἰς τὸ χωρίον Καστρί, τινὲς δὲ εἰς Ἀγυιάν, ἐνθα εἶχον συγγενεὶς ἐξ ἐπιγαμβρεύσεων.

Οἱ Βαϊράμιδες, μαθόντες τὴν νύκτωρ ἀπέλευσιν τῶν Ζώτων κατέλαβον πάντα τὰ ἀκίνητα κτήματά των, τὰ δὲ ἐν Ἀρίλλᾳ οἰκήματά των κατέστρεψαν ἐκ βάρων, ἐκδικηθέντες οὕτω τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ ἀτυχοῦς Γιάννου.

Ὁ ἐξισλαμισμὸς τοῦ Παπαγεώργῳ παρέσυρε πάντας σχεδὸν τοὺς κατοίκους τῆς Ἄρπιτσας, ἐντὸς δὲ μηνὸς ἐκ τῶν τριακοσίων καὶ πλέον οἰκογενειῶν τοῦ χωρίου μόνον δέκα διετήρησαν τὸ πάτριον θρησκειομα καὶ αὐτὰ δὲ μετὰ δευτέραν γενεὰν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μείνωσιν εἰς Ἄρπιτσαν καὶ μετηνάστευσαν εἰς Ἀγυιάν, διότι ἐκ

πάντων τῶν ἐξισλαμισθέντων τσάμιδων, οἱ κάτοικοι Ἄρπιτσας εἶνε οἱ ἀγριώτεροι καὶ φανατικώτεροι μουσουλμάνοι. Τόσον δὲ φανατικοὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἀπέθησαν οὗτοι, ὥστε εἶχον καταστῆ τὸ φέβητρον τῶν περιόικων, οἵτινες ὅπως σωθῶσι θὰ ἠκολούθουν καὶ οὗτοι τὸ παράδειγμά των. Συνέβη ὅμως γεγονός ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἠδιέκουσα τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος θεία προνοία ἀπολύει πρὸς παραδειγματισμὸν ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὴν τεσσαρακοστὴν ἀκριβῶς ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς του εἰς Ἄρπιτσαν ὁ Ταχὴρ ἀγᾶς, ὡς μετωνομάσθη ὁ Παπαγεώργῳ, μετέβη εἰς τὸ ἄλωνιον του, ἐνθα ἀπὸ προΐας οἱ ὑπηρεταὶ καὶ οἰκεῖοι του ἠλώνιζον τὸν σῖτον των. Ἐκεῖ ἐνῶ, ὑβρίζει τὴν πίστην δύο χριστιανῶν ἀλωνιστῶν, αἰφνης φοβερὰ δόνησις τοῦ ἐδάφους, ἔτρεψε πάντας εἰς φυγὴν. Φωναὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ ἤκουοντο πανταχόθεν. Ὁ Ταχὴρ ἀγᾶς κάτωχος ἐκ τοῦ φόβου του ἔμεινε καθιλωμένος ἐπὶ τῆς θέσεώς του, ὅτε δευτέρα δόνησις ἰσχυροτέρα τῆς πρώτης ἐπιφέρει φοβερὰν καθίζησιν τοῦ ἐδάφους, τὸ ὅποιον παρέσυρεν εἰς τὴν ἄβυσσον πάντας τοὺς ἐν τῷ ἄλωνιῳ ἀλωνίζοντας μετὰ τοῦ Ταχὴρ ἀγᾶ ἐξέρρει μόνον τῶν δύο χριστιανῶν οἱ τινες ἐσώθησαν ὡς ἐκ θαύματος, τραπέντες εἰς φυγὴν μακρὰν τοῦ ἄλωνιον, ἅμα τῷ πρώτῳ σεισμῷ. Ἐκτοτε τὸ βάραθρον τοῦτο ἐκλήθη τὸ Ὑ Π α π ᾶ τ ᾽ ἄ λ ὼ ν ι», καὶ ὡς τοιοῦτον εἶνε γνωστὸν μέχρι σήμερον.

Ἡ τοιαύτη καταθάρσυνσις τοῦ ἀρνησιβήτου ἱερέως, ἐθεωρήθη ὡς δικαία τιμωρία αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπάρνησιν τῆς θρησκείας του, συνετέλεσε δὲ ὅσον οὐδεμία ἄλλη δύναμις, ὅπως ἀναχατίσῃ τὸν ἄθροον ἐξισλαμισμὸν ὀλοκλήρων χωρίων. Καὶ ὄντως ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ἦτο ἀπὸ τοῦ 1731 καὶ ἐντεῦθεν δὲν ὑπάρχει παράδειγμα ἐξισλαμισμοῦ ἄλλου χωρίου κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ἀθήναι, 1898.

ΒΑΣ. ΒΕΡΓΟΣ

Α Λ Η Θ Ε Ι Α Ι

Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων λέγουσι τί θὰ ἔπραττον, ἐὰν εἶχον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· ὀλίγοι ὅμως συλλογίζονται τί θὰ εἶχον, ἂν ἔπραττον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

Οἱ ἔπαινοι διαφθείρουσι συνήθως τοὺς χαρακτῆρας, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γινώμεθα μὲν ἄξιοι τῶν ἐπαίνων, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀκούμεν αὐτούς.

ΜΙΑΝΗΣ ΒΡΑΔΙΑΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ *

Ο ΦΟΝΟΣ ΤΟΥ ΟΜΠΑΣΗ

QΚΑΛΟΣ μου φίλος είχε όρεξη διαβολοεμένη εκείνο τὸ βράδυ. Μίλουσε ώρες κι' ώρες, διηγεϊτό σπαρακτικά και εὐτράπελα ανέκδοτα τοῦ πολέμου, ἐζωγράφιζε μὲ τὴν ἐκφραστικὴ του γλώσσα εἰκόνες τῶν μαχῶν, ἄλλες τραγικὲς ποῦ μ' ἔκαναν κ' ἔφριττα, ἄλλες κωμικὲς ποῦ μ' ἔκαναν νὰ πεθαίνω ἀπ' τὰ γέλια — μού ἀράδιαζε ἀκούραστος τῶνα πάνω στ' ἄλλο ἐπεισόδια τῶν μαχῶν κι' ανέκδοτα τῶν ὑποχωρήσεων και ὀνόματα ἡρώων και ὀνόματα δειλῶν και φυγομάχων και μὲ κρατοῦσε ἀρηρημένο, μαγευμένο, ἐνθουσιασμένο, ὅλην ἐκείνη τὴν βραδυά, τὴν γλυκειά κι' ἀστροφωτισμένη βραδυά, ἐκεῖ στὸ ἀναψυκτήριο τοῦ Ζαππείου, σ' ἓνα τραπέζι ἀπὸ κάτω ἀπὸ 'να μικρὸ πλάτανι, στὴ σκιά, μακριὰ ἀπὸ τὰς θορυβώδεις συζητήσεις τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ τὰ σιγαλὰ και μεθυστικὰ γελάκια τῶν γυναικῶν κι' ἀπὸ τῆς μισοφραντζέζικης και μισορωμῆικης ἀνοησίας τῶν λιμοκοντῶρων και τῶν ἀπαλλαγέντων.

Ἦμουν εὐτυχῆς ἐκεῖνο τὸ βράδυ, πολὺ εὐτυχῆς.

Ἐῖχ' ἀπέναντί μου ἓναν ἥρωα—σωστὸν ἥρωα, ἀπὸ τοὺς λίγους ποῦ ἐγλύκαναν τὴν φαρμακάδα τῆς συμφορᾶς μας. ἓνα στρατιώτη — σωστὸν στρατιώτη ὅπως τοὺς φαντάζεται και τοὺς θέλει σήμερον ὁ κόσμος : ντροπαλὰ κορίτσια στὴν εἰρήνη κι' ἀτρόμητα λιοντάρια στὸν πόλεμο* ἓναν ἄνθρωπο

* ΣΗΜ. — Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον πολεμικῶν ἐπεισοδίων ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περυσινὸν Ἡμερολόγιον « Ἐνας Ἡρωας ».

ἔξυπνο—ἀληθινὰ ἔξυπνο, ποῦ σκοποῦσε χιούμορ γνήσιο· κι' ἀβίαστο και 'ς τὴν ποῖδ κοινὴ κουβέντα του. Και καθόμouνα και τὸν ἄκουγα κ' ἐζούσα κ' ἐγώ, ὁ λογᾶς κι' ὁ ἀπαλλαγέντας, μαζῆ του, στὸν καπνὸ τῆς μάχης, κ' ἐδοκίμαζα κ' ἐγώ ὅλα τὰ βάσανα κι' ὅλους τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου : κινδύνους τῆς σφαίρας και τῆς πείνας βάσανα.

* *

Και μιλοῦσε ὁ καλὸς μου φίλος και μοῦλεγε :

— « Στὸν πόλεμο γίνεσαι κτηνός* δὲν ἔχεις συνείδησι τοῦ κακοῦ ποῦ κάνεις στοὺς ἐχθρούς σου, οἱ ὅποιοι ὅσο κι' ἂν εἶνε Τούρκοι δὲν παύουν νὰ εἶνε και αὐτοὶ ἄνθρωποι σὰν και σένα, μὲ πατρίδα, μὲ θρησκεία, μὲ γονεῖς, μὲ παιδιὰ, μ' ἀδέρφια* καθὼς δὲν ἔχεις συνείδησι και τοῦ κινδύνου ποῦ διατρέχεις και τοῦ θανάτου ποῦ μπορεῖ νὰ σὲ βρῆ, ἀπὸ στιγμὴ μὴ σὲ στιγμή, ἀπὸ σφαῖρα μαρτινιου ἢ ἀπὸ κομμάτι δόδιας.

Ἐἰς' ἓνα πρᾶγμα μηχανικὸ, ἑτεροκίνητο, ποῦ σκοτώνεις και σκοτόνεσαι ἀσυνειδήτως.

Γιὰ νὰ γίνης παλληκᾶρι δὲν χρειάζεται τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ πάρης τὸ βάπτισμα τῆς φωτιάς, νὰ δῆς τὴν πρώτη δόδα νὰ σκᾶη μπροστὰ σου, ν' ἀκούσης τῆς πρώτης σφαῖρας νὰ σφυρίζουν στ' αὐτιά σου.

Γιὰ νὰ γίνης φονιάς, αἰμοδόρος κι' ἄγριος, τὸ ἴδιο πάλι : δὲ χρειάζεται τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ σκοτώσης τὸν πρώτη ἐχθρὸ, νὰ κάνης τὸ πρώτη φόνου.

Μὴ κουνᾶς τὸ κεφάλι σου, μὴ παραξενεύεσαι. Πίστεψέ το ! Ὁ πρώτη φόνος ! ὁ πρώτη φονιάς ! αὐτὸ εἶνε ὅλο κι' ὅλο κ' ἐπειτα... ἀντίο ὁ ἄνθρωπος και ζήτω τὸ κτηνός !

Αὐτὸ ἔπαθα κι' ἐγώ, αὐτὴ τὴν μεταμόρφωσι, και τὴν ἴδια θὰ πάθαινε και κάθε ἄλλος ὅσ' ἀγγελικὸς κι' ὅσο πονόφυρος κι' ὅσ' ὄνειροπόλος κ' ἂν ἦτανε.

* *

— « Τὸν θυμᾶμαι και δὲν θὰ τὸν ξεχάσω ποτὲ τὸν κακομοῖρη τὸν Ὀμπαση, ποῦ τὸν πρωτοσημάδεψα και τοῦ πρωτόφριξα μ' αὐτὰ τὰ χέρια, ποῦ φοροῦν τώρα τ' ἄσπρο γάντι και κρατοῦν τὸ καλάμακι τῆς γρανίτας.

Τὸν ἔβλεπα τακτικὰ πρὶν ἀρχίσουν ἡ ἐχθροπραξίαι* οἱ

σταθμοί μας ἦταν κοντά, μόλις ἑκατὸ βήματα ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο· κ' ἐπήγαινα ἐκεῖ ὅπως ἤμουνα μεταμορφωμένος σὲ δεκανέα τῶν εὐζώνων, μιὰ δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα, κ' ἑκατόμουνα κι' ἄνοιγα κουβέντα μαζὶ τὸν.

Μ' ἄρρεσε πολὺ ἡ συντροφιά του. Ἦταν ἀρβανιτόπουλο, μόλις εἴκοσι χρόνων, μὲ ψηλὸ ἀνάστημα, μ' εὐγενεὴ μορφή καὶ παλληκάρι πρώτης. Τὸν βαθμὸ του, βαθμὸ τοῦ Ὀμπαση, δεκανέα, τὸν κέρδισε πέρσου ποῦ καταδίωξε τ' ἀνταρτικὸ σῶμα τοῦ Παπαδήμα.

Καὶ καθόμαστε σὰν δυὸ ἀγαπημένοι συνάδελφοι, καὶ πίναμε οὖζο κ' ἐλέγαμεν τάχα τῆς ἀγάπης καὶ τὰ ντέρτια μας.

Μ' ἄνοιξε τὸ ντουφέκι, τὸ σοῦρτα φέρτα ἔλειψε, ὁ δεκανέας τῶν εὐζώνων προβιάστηκε σὲ ἀξιωματικὸ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ὁ μικρὸς σταθμὸς μας, ποῦ φαινότανε πρῶτα πῶς εἶχε καμμιὰ τριανταριὰ εὐζώνους, μετεμορφώθηκε σὲ σωστὸ πυροβολεῖο.

* *

— « Μὲ τῆς πρῶτες κανονιὲς οἱ Τοῦρκοι τοῦ ἀντικρουοῦ σταθμοῦ ἔαφνιάστηκαν γιατί δὲν περίμεναν νὰ τοὺς στείλουμε ὀβίδες ἀπὸ τὸν σταθμὸ μας. Μὲ τῆς δευτέρες ἄλλοι σκοτωθήκανε κι' ἄλλοι τὸ βάλαν στὰ πόδια.

Μόν' ὁ φίλος μου, ὁ Ὀμπασης, δὲν τὸ κούνησε ἀπ' τὴ θέσι του. Ταμπουρωμένος πίσω ἀπ' τὸν ἔρημο σταθμὸ του, γέμιζε τὸ μαρτίνι του, ἔβγαζε λίγο τὸ κεφάλι του, σημάδευε, ἔφριγγε κι' ἀμέσως κρυβότανε.

Αὐτὴ ἡ δουλειὰ βάσταζε καμμιὰ ὥρα. Οἱ πυροβολητα μου τοῦ ῥιγαν μὲ τὰ ντουφέκια τους πειὰ κι' αὐτοί, ἀκατάπαυστα, μὰ δὲν μπορούσαν νὰ τὸν πτύχουν. Ἐγὼ καθόμουνα καὶ τὸν κύτταζα· ἐθαύμαζα τὴν παλληκάρια καὶ τὴν ψυχραιμία του.

Σὲ μιὰ στιγμή, δὲν ξέρω πῶς μοῦρθε, σοῦ τ' ὀρκίζομαι, παίρνω τὸ ντουφέκι· ἀπὸ νὰ πυροβολητῆ, γονατίζω, σημάδευω, καὶ μόλις πῆγε νὰ βγάλῃ τὸ κεφάλι του τοῦ τὴν ἀνάβω. Μαζὶ μὲ μένα τοῦ ῥίξανε κι' οἱ ἄλλοι.

Τὸ κεφάλι δὲν ξαναφάνηκε, τὸ ντουφέκι δὲν ξανακούστηκε.

Ἡ σφαῖρες, ὅπως εἶδαμε σὲ λίγη ὥρα ποῦ πήγαμε στὸν

σταθμὸ, τοῦ εἶχαν κάνει κόσκινο τὸ κεφάλι, καὶ μιὰ μάλιστα τὸν εἶχε πάρει καταμεσῆς στὸ κούτελο κ' εἶχε περάσει πέρα πέρα.

* *

— « Δυπήθηκα πολὺ, φαρμακώθηκα ἅμα τὸν εἶδα σκοτωμένο. Εἶχα μετανοίωσῃ φρικτὰ ἀπ' τὴν στιγμή ποῦ τοῦ ῥίξα. Μπορεῖ νὰ μὴ τὸν εἶχε πτύχει ἡ δική μου σφαῖρα, μὰ ποῖος μορούσε νὰ μὲ πείσει γι' αὐτό; Νόμισα ἐκείνη τὴν στιγμή πῶς τὸν σκότωσα ἐγὼ μονάχος μου, πῶς σκότωσα ἀδελφὸ μου, κι' ἄρχισε ἡ ψυχὴ μου νὰ ραγίξει καὶ νὰ κομματιάζεται.

Μ' αὐτὸ ἦταν ὅλο κι' ὅλο.

Κατόπιν στὸ Βελεστίνο, διευθετοῦσα μόνος μου πολλὰς φορὲς τὰ κανόνια, σημάδευα, κι' ἀμέσως ἔφερα τὰ κιάλια στὰ μάτια γιὰ νὰ ἰδῶ πόσους ἀνθρώπους θὰ σκοτώσῃ ἡ ὀβίδα ἅμα θὰ σκάσῃ.

Ὅσο περισσότερη καταστροφὴ ἔκανε, τόση μεγαλύτερη χαρὰ αἰσθανόμουν μέσα μου.

Κι' ἔπειτα πὲς θηριὸ ἀνήμερο, ἂν μπορῆς, τὸ λεοντάρη, καὶ τὴν τίγρη! »

Ἰούλιος 1897.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἔοτι κατέστη γελοῖον δὲν εἶνε πλέον ἐπικίνδυνον.

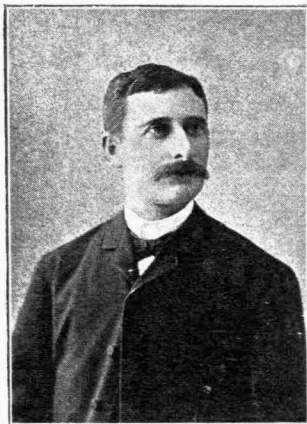
Οἱ καυχώμενοι διὰ τοὺς προγόνους των εἶνε ὡς τὰ γεώμηλα, τῶν ὀπιῶν τὸ καλλίτερον μέρος κρύπτεται ὑπὸ τὴν γῆν.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τις ζωηρὸν πνεῦμα μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκαιον· Ἡ τελειότης ἐνὸς ὄρολογίου δὲν εἶνε νὰ προχωρῇ ταχέως, ἀλλὰ νὰ βαδίζῃ κανονικῶς.

Η ΙΕΡΟΔΟΥΛΟΣ*

I

—Τόσον εἰς τοὺς νυμφίους! Τόπον εἰς τὰ τέκνα τοῦ Μενoitίου! — Ἐκραύγαζον οἱ θαλασσοπόροι, οἵτινες προηγούντο τῆς γαμηλίου πομπῆς, διασχίζοντες τὰ πλήθη, ὅσα ἤλθον νὰ θαυμάσωσι τὴν ἑορτὴν.

Πεντήκοντα αὐληταὶ συνώδευον τὰ ἄσματα τοῦ Ὑμεναίου καὶ δώδεκα ζεύγη βοῶν ἔσυρον τὴν νυμφικὴν ἄμαξην, ἥτις ἔφερε τὴν Γλαύκην καὶ τὸν Νικίαν. Αἱ Κορίνθιαὶ ἰστάμεναι εἰς τὰς τριόδους ἐμακάριζον τὸ ζεύγος ἐκεῖνο καὶ ἐπεκαλοῦντο

τὴν πνοὴν τῆς αὔρας νὰ ἀναπετάσῃ τὸν καλύπτοντα αὐτὴν πέπλον, ὅπως ἴδωσι τὴν ὠραίαν ἐκείνην μορφήν, τὴν ὅποιαν εἶχε βάψει ἡ αἰδῶς μετ' ἑαυτὴν.

* ΣΗΜ.—Ὁ κ. Κ. Γ. Ξένος, γνωστός ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας περιπλάνου ὡς εἰς τῶν χαριστέρων χειριστῶν τοῦ καλάμου, ἀσχοληθεὶς ἄλλοτε μετ' ἐξαιρέτου καὶ ζηλευτῆς ἐπιτυχίας εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς λογοτεχνίας καὶ ἐκπονήσας ἱκανὰ ἔργα, ἄξια νὰ καταλάβωσιν ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῷ νεοελληνικῷ Πarnaσσῷ, ἀτυχῶς ἀπὸ ἐτῶν ἔχει ἀποσυρθεὶ τῆς φιλολογικῆς του δράσεως, διὸ καὶ ἀπὸ πολλοῦ στερούμεθα τῆς πολυτίμου καὶ προσφιλοῦς αὐτοῦ συνεργασίας ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ ἡμῶν. Ἡδὴ αἰσθανόμεθα ἀληθῆ καὶ ἀνυπόκριτον χαρὰν, ὅτι μᾶς παρέχεται ἡ εὐκαιρία αὐτῆ, καθ' ἣν γνωρίζομεν ἅμα καὶ τὴν συμπαθεῖ αὐτοῦ φυσιογνωμίαν εἰς τοὺς πολλαχοῦ πολυπληθεῖς ἀναγνώστας καὶ φίλους τοῦ Ἡμερολογίου.

Ἡ πομπὴ τοῦ Διονύσου δὲν ἦτο ἴσως λαμπροτέρα καὶ οἱ ἀστέρεις ἐβράδυνον ν' ἀνατείλωσι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἵνα μὴ τὸ φῶς των ὠχρίασῃ ἀπέναντι χιλλῶν πυρσῶν, οἵτινες συνώδευον τοὺς εὐδαίμονας συζύγους.

—Εὐτυχῆς ἡ θυγάτηρ τοῦ Μενoitίου! — ἔλεγον οἱ πολλοί.— Εὐτυχέστερος ὁ Νικίας, — ἔλεγον οἱ ἄλλοι — ὅστις αὐριον θὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Σικελίαν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τοιοῦτον θησαυρόν!

Καὶ ἡ συνοδία κατέφθχεν εἰς τοῦ Νικίου τὸν οἶκον, τοῦ ὁποίου τὰς θύρας περιέστεφεν ἡ δάφνη καὶ ἡ ἐλαία καὶ ὅπου ἡ μήτηρ τῆς Γλαύκης εἰσῆλθε πρώτη, κρατοῦσα τὴν νυμφικὴν δάδα, ἵνα ὀδηγήσῃ τὴν θυγατέρα τῆς, ὁπότε εἰς τὸν οὐδὸν τῆς αὐλαίας πύλης—φάσμα ἀπαίσιον—ἐπεφάνη ἡ ἱερὸδουλος.

—Κατάρτα! — ὑπετραύλισεν, ἀπειλητικῶς σείουσα τὴν κεφαλὴν—Κατάρτα εἰς τὸν ἐπιόρκον! Καὶ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ πλήθους εἰς τὴν αὐλήν.

II

Ἦτο ἀγνή ἀκόμη καὶ ὠραία ἡ Ἀκάστη, ὅτε συνήντησεν αὐτὴν ὁ Νικίας, τὸ πρῶτον ἀποβαίνων εἰς Κόρινθον· ἦτο ἀγνή καὶ ὠραία ὅτε ὁ ἄπιστος Σικελιώτης, ὅστις εἶχεν ἀνελεύκυσαι τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν ξηρὰν ἀναμένων νὰ κατασιγήσῃ ἡ ἐξηγριωμένη θάλασσα, τῇ ὠρκίζετο πίστιν καὶ ἐπεμαρτύρητο τοὺς θεοὺς.—Ἐάν ποτε λησμονήσω τὸν ὄρκον μου—ἔλεγον—εἶθε νὰ μὴ ἴδωσιν οἱ ὀφθαλμοὶ μου τὴν καπνίζουσαν Αἴτταν!

Καὶ ἡ πτωχὴ κόρη ἐρρίπτετο εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐξαλλοῦ ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἡ ἐλπίς, γηραιὰ τροφὸς τῆς νεότητος καὶ τοῦ γήρατος ἐπίσης, ἐδαυκάλιζεν αὐτὴν δι' ἄσμάτων γλυκυτέρων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐψαλλον αἱ Σειρήνες.

Πολλάκις συνήντησεν αὐτοὺς ἡ σελήνη ἀνά τὴν γελῶσαν παραλίαν, πολλάκις ἡ αὔρα τῆς νυκτός, φέρουσα τοὺς γλυκεῖς των στεναγμούς, ἀφύπνισε τὰς κοιμωμένας νύμφας τῶν δαῶν.

Καὶ ἦτο εὐτυχῆς ἡ Ἀκάστη, ἡ μελλονύμφος τοῦ Νικίου! Ὅποτε αἴφνης πρῶϊαν τινὰ ἀπὸ τῶν βράχων εἶδε τὸ πλοῖον τοῦ Σικελιώτου νὰ ἀνάγηται πλησίον εἰς τὸ πέλαγος.

Ἡ τρικυμία εἶχε παρέλθει καὶ ὁ Νικίας ἐλησμονήσῃ τοὺς ἐρωτάς του. . . .

Ἡ Ἀκάστη ἐπεκαλέσθη τοὺς θεοὺς εἰς τιμωρίαν τοῦ ἐπιόρκου μνηστήρος καὶ ἐγένετο ἱερόδουλος τῆς Ἀφροδίτης. Οἱ Κορίνθιοι ἐγγνώριζον αὐτὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς ὤραιας Λυκίσκης καὶ ἦτο ὄλεθρος τῶν ξένων, ὅσοι ἀνήρχοντο εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον.

Ἄλλ' ἡ ἱερόδουλος ὠρκίσθη συγχρόνως νὰ ἐκδικηθῆ τὸν Νικίαν, ἐὰν ποτε ἐπανέλθῃ.

III

—Δέκα μνάς—εἶπεν ἡ Λυκίσκη εἰς τὸν παῖδα ὅστις ἔχυνεν οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα—ἐὰν μοι παρήσχης ἐπὶ μίαν ὥραν τὴν στολὴν σου καὶ ἐτέρως πέντε, ἐὰν σιωπήσῃς.

Ὁ παῖς ἀντήλλαξε τὰ ἐνδύματά του καὶ ἔλαβε τὰς δέκα μνάς· ὑπεσχέθη νὰ σιωπήσῃ καὶ ἔλαβε τὰς ἄλλας πέντε.

Καὶ ἡ Λυκίσκη εἰσηλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου καὶ ἀνεμίχθη μετὰ τῶν ἄλλων οἰνοχόων.

IV

Δις ἑκατὸν συμπόται παρεκάθηοντο εἰς τὴν γαμήλιον θοίνην τοῦ Νικίου. Ἔρρεεν ὁ εὐώδης Κύπριος, αἱ σπονδαὶ διεδέχοντο ἀλλήλας καὶ οἱ οἰνοχόοι ἐπλήρουν ἀδιακόπως τὰ χρυσὰ κύπελλα.

Ἐξ ἀντήχουν οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ ἄσματα καὶ οἱ παῖδες, μιμούμενοι τοὺς Βοιωτοὺς, ἔκαιον ἀντὶ πυροτεχνήματος τὸν τροχὸν τῆς νυμφικῆς ἀμάξης.

—Τίς εἶναι ὁ νέος ἐκεῖνος οἰνοχόος, ὅστις προσφέρει τρέμων τὸ κύπελλον εἰς τὴν Γλαύκην καὶ ἀναγκάζει αὐτὴν νὰ πῆ;—Ἡρώτησε δις ὁ Νικίας τοὺς συμπότας· ἀλλὰ δις ἡ φωνὴ του ἐπνίγη ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῶν εὐχῶν.

Μετ' ὀλίγων οἱ κεκλημένοι ἀπεσύρθησαν, ὁ χορὸς τῶν παρθένων ἤρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα καὶ ἡ Γλαύκη ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου.

—Διὰ τί τὸ αἷμα ἀνέρχεται εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ τρέμω ὅλη; Εἶπέ μοι, Νικία πεφιλημένε, διατὶ τὰ φῶτα τῶν λυχνιῶν ὠχρίασαν καὶ νομίζω ὅτι ἀκούω τὴν φωνὴν γλαυκός; Δὲν θὰ εἴμεθα λοιπὸν εὐτυχεῖς! Μὴ εἶνε τοῦτο ἀπαίσιος οἰωνός;

—Τοῦ οἴνου ἡ παραζάλη, Γλαύκη. Τὰ φῶτα λάμπουσιν, ὡς οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ σου καὶ αἱ παρθένοι τῆς Κορίνθου

ψάλλουσι τὸ ἐπιθαλάμιον. Ἀναπαύθητι εἰς τὰς ἀγκάλας μου, διότι αὔριον θὰ πλέωμεν μακρὰν, ἐκεῖ ὅπου ἀναμένουσιν ἡμᾶς οὐρανὸς ἐπίσης ὠραῖος, πλοῦσια μέγαρα καὶ διπλάσιον θεράποντες. Ἴδὲ πόσοι ἴστανται ἀπὸ τῆς παραλίας δεικνύοντες τὸ πλοῖόν μας, τὸ ὅποιον εἰσέρχεται εἰς τὸν λιμένα, ἐστειμμένον διὰ δαφνῶν καὶ μυρσίνης καὶ μὲ ἰστία λευκότερα τοῦ κύκνου! Ἴδὲ πῶς συναθροῦνται καὶ πάλιν διασπῶνται, ἵνα ἀνοίξωσι δίοδον εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Νικίου—Εἶναι ἡ ὠραία Κορίνθια, λέγουσι πάντες καὶ σπεύδουσι τίς πρῶτος νὰ χαιρετήσῃ τὴν Γλαύκην μου.

—Ὅμως Νικία, τὸ στήθος μου καίει τὴν στιγμὴν ταύτην. Δὲν σοι φαίνεται ὅτι ὠρύεται ἡ καταγιγίς; Δὲν ἤκουσες καὶ πάλιν τὸ ἄσμα τῆς γλαυκός; Ἴδὲ τὰ φῶτα ἐσέσθησαν καὶ αἰσθάνομαι ῥίγος.

—Ἄφες νὰ σε θερμάνῃ ἡ ἀγκάλη μου καὶ ἄς γείνη στρωμνὴ σου ἡ καρδιά μου αὐτὴ, ἕως σὺ παρέλθῃ ἡ ζάλη.

—Ἄ! τί ἐπαίσαμεν λοιπὸν εἰς τοὺς θεοὺς...; Δὲν βλέπεις ὅτι μᾶς τιμωροῦσι...;

Καὶ ἡ Γλαύκη ἐδυθίσθη εἰς νάρκην καὶ τὰ βλέφαρά της ἐκάλυψαν τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς της.

—Ἀπεκοιμήθη!—εἶπεν ὁ Νικίας—Διὰ τί νὰ ταραξῶ τὸν ὕπνον της; Καὶ περιέβαλεν αὐτὴν εἰς τοὺς βραχιόνάς του, ὅπως ὁ κισσὸς περιβάλλει τὴν αἰγίρον, διὰ νὰ μὴ ἀποσπασθῇ πλέον αὐτῆς.

Ἄλλ' ὅταν αἱ θοαὶ ἀκτῖνες τοῦ λυκαυγοῦς εἰσέδυσαν διὰ τῶν θυρίδων, ὁ Νικίας ἠσθάνθη ῥίγος, ὡς ἐὰν ἐθλιθε χιόνα καὶ ἀνανήψας εἶδεν ὅτι ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ νεκρὸν σῶμα τῆς Γλαύκης.

—Λυκίσκη!—ἀνεφώνησεν ἔξαλλος—Ἄδυσώπητος Λυκίσκη, ὁ οἰνοχόος ἦσο σὺ! Ἀφίνω εἰς τοὺς θεοὺς νὰ σε τιμωρήσωσι!

Καὶ ἔλαβε τὸ κύπελλον τῆς Γλαύκης, τὸ ὅποιον ἦτο ἀκόμη πλήρες καὶ ἐρρόφησε τὸ πόμα μέχρι τρυγός.

V

Τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου ἡ Κόρινθος ἐκήδευε περίλυπος τοὺς νυμφίους τῆς χθές. Γυνὴ δὲ παράφρων ἠκολούθει μακρόθεν λυσίκομος τὴν πομπήν, φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐξ ἡρανθέμων. Ἐνίοτε ἐξέπεμπεν ἀγρίας φωνάς, καταρωμένη τοὺς θεοὺς, ἐνίοτε πάλιν ἴστατο ἀναυδός, ὡς ἀπο-

λιθωθείσα Νιόβη και μόνον τὰ δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ θερμότερα ἢ ἡ λάβα της Αἴτνης κατέκαιον τὰ ἄνθη ἐπὶ τῶν ὁποίων προσέπιπτον.

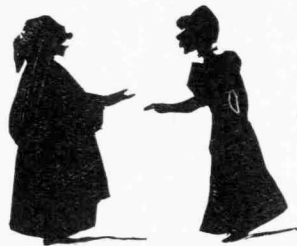
Μετ' ὀλίγον ὁ φρύγιος αὐλὸς ἔπαυσε νὰ ἤχῃ, ὁ τάφος ἐκλείσθη καὶ ἐνῶ ἡ δευτέρα νύξ ἐκάλυπτε τὴν πενθοῦσαν γῆν, ἡ σελήνη περὶ μέσας νύκτας εἶδεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ λευχεύοντα κόρην νὰ σπένδῃ ἀπὸ χρυσοῦ κυπέλλου ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν δύο συζύγων καὶ αἱ Ἀμαδρυάδες νύμφαι ἤκουσαν ἐν μέσῳ τῆς νυκτίας σιγῆς τὴν ἡχώ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα τοῦ Νικίου καὶ τῆς Γλαύκης.

Ὀλίγον ἔπειτα δὲν ἤκούετο ἢ ὁ ῥόχθος τῶν κυμάτων καὶ ἡ ἡχώ δὲν ἔψαλλε πλέον τὸ δάνειον ἄσμα.

Ἄλλ' ὅταν ἡ Ἥως ἐπεφάνῃ ἀπὸ τῶν κυανῶν ὀρέων συνήντησε πρώτη ἐπὶ τοῦ χλοάζοντος πεδίου καὶ πρώτη ἔρρανε μὲ δάκρυα τὸ νεκρὸν σῶμα τῆς Λυκίσκης.

Ἦτό ψυχρά ὡς μάρμαρον—λευχεύμων ὡς ἐκεῖνο—εἶφαινετο μακρόθεν ὡς ἐπιτάφια πλάξ, ἥτις ἐκάλυπτε τὸ ὑγρὸν μνημα τῶν δύο συζύγων.

K. Γ. ΞΕΝΟΣ.

Τὰ μαλλιά τῆς Κυρίας

- Σοφία, ἔφεραν τὰ ἄνθη ποῦ θὰ βάλω 'ς τὰ μαλλιά μου ;
— Ἐγὼ εἶνε, κυρία' τὰ ἔφεραν. Καὶ ποῖα μαλλιά θὰ βάλετε τριγύρω εἰς τὰ ἄνθη ;

ΠΑΤΡΙΚΗ ΣΙΟΡΓΗ—ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΙΟΡΓΗ

ΚΥΡΙΑ Πολυκάρπου καὶ ἡ δεσποινὶς Πολυκάρπου ἦλθαν νὰ ζήσουν 'στὴν ἐπαρχία, ὅπου αἱ ἐμπορικαὶ ὑποθέσεις ὄθησαν τὸν κ. Πολύκαρπον διὰ μίαν ἐξαμηνίαν.

Ἡ κ. Πολυκάρπου ἐνῶ ἀπεχαιρέτιζε τὰς φίλας της, ἡ ἐνῶ τὰς συνήντα εἰς τὰ ἐμπορικά, ὅπου τὴν ἐβλεπε κανεὶς πολὺ συχνὰ διὰ τὰς τελεωταίας ἀγοράς, αἱ ὁποῖαι κατήντησαν ἀτελεῖωτοι, ἔλεγε μὲ ὕφος τρυφεροῦς συζύγου, ὅτι «ὁ κ. Πολύκαρπος εἶνε γέρων, ('ς αὐτὸ ἐπάνω κατωπρίζετο μὲ ὑπερηφάνειαν), καὶ ὅτι ἔχει ἀνάγκην οἰκογενειακῆς περιθάλψεως. Προσέθετεν ἀκόμη τρυφερώτερα, ὅτι ἡ Ζιζίκια δὲν ἐναντιώνεται καθόλου γι' αὐτὸ τὸ ταξεῖδι, ἀν καὶ θὰ χάσῃ ὀλόκληρον περίοδον ἐσπερίδων καὶ ὑποδογῶν.»

Αἱ φίλαι, ἐμπρὸς της θαυμάζουσι τὴν ἀφοσίωσίν της, καὶ κατόπιν ψιθυρίζουσι ὅτι ἀποφασίζει τόσο εὐκόλα νὰ ξενητευθῇ, διὰ νὰ λησμονηθῇ ἕνα κάποιο σκάνδαλο γιὰ τὴ Ζιζίκια.

..

Ἡ κ. καὶ ἡ δεσποινὶς Πολυκάρπου ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὅπου περνοῦν πολὺ εὐχάριστα, διότι αἱ ἐπαρχιώτιδες θαυμάζουσι τῆς τουαλέταις των, τὰ δίοπτρά των καὶ τὰ γαλλικὰ τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσουν χωρὶς ἀνάγκην.

Αἱ περισσότεραι ἀντέγραψαν τοὺς συρμούς των καὶ ἡ κ. Πολυκάρπου ὑπερηφανεύεται δι' αὐτὸ, ὅπως συγγραφεὺς τοῦ ὁποίου διαβάσεται τὸ ἔργον.

Ἡ κ. Πολυκάρπου ἐκπληττεται λιγάνι νὰ βλέπῃ τὰς ἐπαρχιώτιδας μορφωμένας, ἀλλὰ ἀνακαλύπτει, μὲ τὰ ἰδικὰ

της δίοπτρα, ὀλίγας ἐλλείψεις, καὶ ἀναγκάζεται νὰ τοὺς ἐκπολιτίσῃ, ὅλους καὶ ὅλας, διότι ὅπως λέγει ἐμπιστευτικῶς εἰς τὴν Ζιζίκια, ὁ κληρὸς τῆς ἐδῶ κάτω εἶνε νὰ ἐκπολιτίζη. Ἄφ' οὗ ἐξεπολίτισε τὴν πενθεράν τῆς, ἡ ὁποία ὁμῶς πρῶτῶς ἀποθανοῦσα δὲν ἐπρόφρασε νὰ ζήσῃ ὡς ἐκπολιτισμένη, ἐξεπολίτισε τὸν Πολυκάρπον καὶ τώρα...

* *

Ἄλλὰ ἐνῶ τὸ ἐκπολιτιστικὸν πνεῦμα τῆς κ. Πολυκάρπου ἦτο εἰς κίνησιν, ἀνεκάλυψε καὶ ἐκ πληροφοριῶν καὶ ἰδίοις ὄμμασιν, ὅτι ὁ ἰατρὸς τῆς Σηλυβρίας εἶνε νέος ὠραῖος καὶ ὅτι εἶνε ἀρκετὰ ἐκπολιτισμένος ἀφ' οὗ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὸ θαυμασίας τοποθεσίας ἀγροτικὸν καφεναεῖον, ὅλο καὶ ἐτριγύριζε τὴν Ζιζίκια.

Πλήρης ἰσότης ἐπεκράτει μεταξύ τῆς κ. Πολυκάρπου καὶ τῆς Ζιζίκιας. Τοῦτο προήλθε πρῶτον διὰ νὰ φαίνεται νεώτερά ἢ κ. Πολυκάρπου, δεῦτερον διὰ νὰ διεξάγωνται οἱ κοινοὶ ἀγῶνες ἐναντίον τοῦ βαλαντίου καὶ τοῦ ξυλίνου τείχους τῶν ἐξέων καὶ προλήψεων τοῦ κ. Πολυκάρπου καὶ τρίτον διότι εἶχον τὰ μικρὰ μυστικά των, εἰς τὰ ὁποῖα ἀλληλοδοροῦντο χριστιανικώτατα.

Ἡ κ. Πολυκάρπου ἐξήγησεν εἰς τὴν Ζιζίκιαν, ὅτι ἐδῶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν δὲν ξεύρουσιν μίαν κάποιαν δυσάρεστον χρονολογίαν (νομίζω τῆς γεννήσεως τῆς κ. Ζιζίκιας) καὶ ἄλλας δυσάρεστους λεπτομερείας καὶ ὅτι τὸ ἀνθρωποκυνῆγι εἶνε ἐπομένως εὐκολώτατον.

— Μὰ ἐδῶ οἱ ἐλεύθεροι νέοι δὲν ἐπισκέπτονται τὰς οἰκογενείας.

— Παιδί μου, ἀθῶό μου περιστερὰκι. Λησμονεῖς ὅτι ὁ νέος εἶνε ἰατρὸς ; Θὰ προσποιηθῆς τὴν ἀρρωστη, παιγνίδι εἰς τὸ ὁποῖον πολὺ ἐπιτυχάνεις.

— Ἄ, μαμὰ, ὄχι ὅσον σεῖς μὰ τί ἀρρώστεια νὰ παίξω ; βῆχα ;

— Ἄ ! ὄχι βῆχα, νὰ μὴ σὲ πάρῃ γιὰ φθισικὴ. Κάτι ἄλλο, ἔτσι ποῦ νὰ κινή τὸ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ μὴν ἐγείρῃ ὑπονοίας. Διότι ἐδῶ ὅσας ἐπαρχίας πολὺ φοβοῦνται τὴν φθίσιν.

— Μαμὰ, ἡῦρα.

— Λέγε, κόρη μου.

— Ἡῦρα νοσταλγίαν θὰ πάθω.

— Ἄ... ναί... αὐτὸ εἶνε θαυμάσιον, ἀλλὰ θέλει μεγάλην προσοχὴν ἢ διεξαγωγὴν. Φυσικὰ ἀκούω πῶς ὁ νέος αὐτὸς δὲν εἶνε εὐχαριστημένος ὅσῃν ἐπαρχία, ἐπειδὴ ζοῦν αἱ γυναῖκες κλεισμένες καὶ δὲν μπορεῖ νὰ διασκεδάσῃ. Μὰ ἡ διεξαγωγὴ...

— Ἄφησε σὲ μένα, μαμὰ, τὴν ὑπόθεσι. Διάβασα πολλὰ γιὰ τὴ νοσταλγία. Μόνον πρέπει νὰ προμηθευθῶ ἓνα χάρτην τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ νὰ ἔχω ἐπάνω του καρτωμένα τὰ μάτια μου.

— Εὐκόλο πρᾶγμα. Παίρνω ἀπ' τὰ σχολεῖα ἓνα.

— Ἐφερεις μαζὺ σου χλωμὴ πούδρα ;

— Τί ἐρώτησις ; εἶνε δυνατόν νὰ μὴ φέρω ;

— Ἐννοια σας, μαμὰ, τότε ἡ ἐπιτυχία εἶνε ἐξησφαλισμένη.

— Νὰ μάθῃ τὸ ζῶον, ἐκεῖνος ὁ ἀνόητος, ὅτι ἡ κόρη μου θὰ πάρῃ ἐπιστήμονα καὶ νὰ σκάσῃ. Μόνον, παιδί μου, προσοχὴ, νὰ μὴ καταλάβῃ τίποτε ὁ πατέρας σου. Αὐτὰς τὰς λεπτότητας μόνον γυναῖκες τὰς ἐννοοῦν νὰ τὰς διεξάγουν.

— Ναί, μὰ ἐκεῖνος θὰ φέρῃ τὸν ἰατρὸ.

— Νὰ προσποιηθῆς ἀντίκρυ του τὴν ἀδιάθετη. Μιὰ ἢ δύο βραδυαῖς μὴν τρῶς ἴστω τραπέζι μόνον νὰ φᾶς ὅσῃν κάμαρά σου ἀπὸ νωρίς.

* *

— Αὐτὴ ἡ ματινὲ σοῦ πάχει θαυμάσια! Χαλάρωσε λιγάνι τὰ μαλλιά σου ἔτοιμα νὰ λυθοῦν πρέπει νὰ εἶνε καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ὅλα πρέπει ἔτσι ἀπὸ ἀφέλειαν νὰ πέσουν ἴστω εἰς τοὺς ὤμους σου. Εἶνε ἀμαρτία νὰ μὴν ἰδῇ αὐτὰ τὰ μαλλιά.

— Ἄχ, μαμὰ ! τί κρῖμα νὰ μὴν εἶνε μόδα τὰ χυτὰ μαλλιά.

— Ἄ, παιδί μου ἡ λησμονεῖς ὅτι ὑπάρχουν καὶ μερικά κεφάλια χωρὶς μαλλιά.

— Ἄχ, μαμὰ, ξέχασα πῶς ἐσεῖς...

— Σιωπὴ. Ὁ χάρτης ἀντίκρυ σου. Φάκελλοι ἐπιστολῶν ἀπ' τὴν Πόλιν ἰστω τραπέζι σου. Ἐσὺ πότε θελητικὴ καὶ πότε ἀφηρημένη.

— Μὴν ἀνησυχεῖς μαμὰ. Μὰ γιατί ἀρρεῖ ;

— Φαίνεται πῶς ὁ προκομμένος ὁ Πολυκάρπος τὸν ἔπιασε μὲ τὰ λόγια.

— 'Η θύρα....
— 'Α....

* *

'Ο κ. Κοκιάλης ἰατρός. 'Η κ. Πολυκάρπου, ἡ δεσποινὶς Πολυκάρπου. 'Ο κ. Κοκιάλης, ἄνθρωπος παχύσαρκος, ἐκάθησεν εἰς δύο καθέκλας καὶ ἤρχισε νὰ καταρᾶται τὰ βαπόρια τῆς Μαχουσέ, τῆς ἐλευσινῆς αὐτῆς ἑταιρείας, χάρις εἰς τὰ ὅποια ταξεῖδι τριῶν ὥρων τὸ ἔκαμεν εἰς εἰκοσιτέσσαρας καὶ νηστικός. 'Εδῶ ἡ φωνὴ τοῦ ὑπέτρεμεν ἐκ συγκινήσεως καὶ φρίκης.

'Η κ. Πολυκάρπου, ὡς στρατηγὸς τοῦ ὁποίου κινήσις τοῦ ἐχθροῦ ἀπρόοπτος ματαιῶναι τὰ σχέδια, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας καὶ ἤκουε μὲ 'Ιώθειον ὑπομονὴν τὴν φλυαρίαν, μὴ τολμῶσα οὔτε διὰ νεύματος νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Πολύκαρπον ἀπὸ τοῦ ξεφύτρωσεν ἡ ἐξοχότης αὐτῆ.

Κατόπιν ὁ ἰατρός διηγῆθη τοὺς διαπληκτισμούς τοῦ μὲ τὸν ἰατρὸν τῆς ἐπαρχίας, ἕνα χθεσινὸ παιδί, ποῦ ἤθελε νὰ ὑποστηρίξῃ ἔτι....

'Ο κ. Πολύκαρπος τότε εἶπεν ἐντόνωσ :

— 'Ιατρέ, δὲν εἰμπορεῖτε νὰ παραπονεθῆτε. 'Εγὼ σᾶς ὑπεστήριξα ὅσῳ μού ἐπέτρεπαν αἱ γνώσεις μου, ἐπὶ τῶν νευροπαθειῶν, τὰς ὁποίας διαρκῶς σπουδάζω ἐπὶ τῆς κ. Πολυκάρπου. Κ' ἐγὼ ἀπορῶ πῶς ἐγεῖνα τόσῳ συζητητικὸς ἀπόψε. Μὰ ὅταν τὸν ἤκουσα τὸν ἄθλιον νὰ σᾶς ὀνομάξῃ ἀμαθῆ, τότε καὶ ἐγὼ τὸν ἀπεκάλεσα ἀνάγωγον.

'Η κ. Πολυκάρπου, πολὺ ὠχρὰ καὶ ὁ κ. Πολύκαρπος πολὺ ροδόχρους συνομιλοῦν.

— Γυναῖκα, δὲν εἶνε τίποτε σπουδαῖον ἡ ἀρρώστεια τῆς Ζιζίκας. "Αδिका λυώνεις τὴν καρδιά σου.

— Ποῦ τὸν ἡῦρες αὐτὸν τὸν χονδροάνθρωπον ; λέγει μὲ τρομερὰν φωνὴν ἡ κ. Πολυκάρπου.

— Τυχερὸ ἦταν γυναῖκα. 'Εγὼ ξεύρω πῶς δὲν ἐκτιμᾶς παρὰ μόνον τοὺς πολίτας καὶ ἔφερα τὸν ἰατρὸν αὐτὸν γιὰ τὸ παιδί μας, ὁ ὁποῖος ἔτυχε νὰ ἔλθῃ ἐδῶ δι' ἕνα προὔχοντα. Μὲ καθυσύχασε ὁ ἄνθρωπος. "Οταν πρόκειται γι' αὐτὸ τὸ παιδί, δὲν ἔχω τὸν νοῦν ἰστὸ κεφάλι μου.

— Τὴν ἀγαπᾶς, θαρραῖς, τὴν κόρη σου ; Μὰ βέβαια τὴν

ἀγαπᾶς ἴσῳ ἄνδρας, δηλ. ἴσῳ ἄνθρωπος ποῦ δὲν βλέπει πέρα ἀπ' τὴ μύτη του.

'Ο κ. Πολύκαρπος δὲν πολυκατάλαβε, ἀλλὰ μαθημένος ἀπὸ νεῦρα δὲν ἐζήτησεν ἐξηγήσεις, μόνον ἐπῆρε τὸν πλὸν τοῦ καὶ ἔτρεξε ἴστας ἀποθήκας του.

— Νὰ μᾶς χαλάσῃ τελειωμένα πράγματα ; ἔλεγεν ἡ κ. Πολυκάρπου μὲ δάκρυα πείσματος.

— Νὰ τὸν ὑβρίσῃ τὸν ἄνθρωπον;

— Ξαναμωράματα, κόρη μου, ξαναμωράματα. Καὶ ἔπαυξες τόσῳ ὠρατὰ τὸ μέρος σου !!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸν Γούσιο κ' ἐγὼ
πικρὰ θρηνολογῶ *

ΓΩΡΑ, ποῦ μάννα δύστυχη θλιμμένη στεφανώθη
τῆς ἄδοξης ἰτιάς κλαδιά,
δὲν βάσταξε νὰ ζῆ καρδιά
ποῦ πάντα τὴν ἐφτέρωναν κρυφοὶ πατρίδος πέθοι.

Καὶ τὸ κορμί τοῦ τύλιξαν ἔς τὴν γαλανὴ παντιέρα,
κ' ἄκουσ' ἐκείνη τὸν καὶ μὸ καὶ τὸ παράπονό του.
Τιμὴ του, ποῦ πολέμησε στὸν ἴσκιό της μιὰ μέρα,
τιμὴ της, ὅπου γίνηκε γαλαζίο σάβανο του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

* ΣΗΜ. — Εἰς μνήμην αἰδίου τοῦ πολυκλαύστου κα ἀλθμονήτου Γεωργ. Γουσίου, οὗ τὴν εἰκόνα καὶ τὴν βιογραφίαν ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε τὸ 'Ημερολόγιον, παραθέτομεν τοὺς ἀνωθι θαυμασίους στίχους, τοὺς ἀποδίδοντας τόσῳ πιστῶς τὴν σπανίαν ἐκείνην φυσιογνωμίαν.

Η ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΝΗΣΟΣ ΘΗΡΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ἐγεννήθη κοινωνικός καὶ βιομηχανός. Πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας αὐτοῦ ἐπεξήτησε σκέπην, τὸ δὲ κοινωνικὸν αὐτοῦ ἔνστικτον ἔφερεν αὐτὸν πλησίον τῶν ὁμοίων του.

Ἄμα ὡς ἀριθμὸς τις ἀνθρώπων ἠθροίζετο, ἀμέσως ἐφρόντιζε περὶ ἰδρύσεως πόλεως, ἐγέρσεως τευχῶν, ἐκκοπῆς δασῶν πρὸς κατασκευὴν οἰκιῶν, καὶ ὀγκολίθων πρὸς ἀνέγερσιν ναῶν.

Ἐδεῖ ὁμῶς αἱ πρῶται αὗται πόλεις νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν ἄλλων φυλῶν, καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων ἄσφαλέστερον δὲ μέσον πρὸς τοῦτο ἦτο τὸ ὕδωρ ὅθεν αἱ πρῶται πόλεις ἠγέρθησαν ἐπὶ ἐλωδῶν τόπων, μέσῳ λιμνῶν. Ὅποῦς ὁ πολιτισμὸς, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων αὐτῶν κατοίκων; Ἡ μελέτη τῶν ἀπείρων λειψάνων τῶν εὐρεθέντων καὶ εὐρισκομένων ἐν αὐταῖς ἠγειραν τὸν μυστηριώδη πέπλον τὸν περικαλύπτοντα αὐτούς· ἀναμνηρίστον δ' εἶναι ὅτι ὁ πολιτισμὸς οὗτος ἦτο ἀρκετὰ προκεχωρημένος, διότι καὶ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς ἐκαλλιέργουν, καὶ τὰς ἐλαίας πρὸς ἐξαγωγήν ἐλαίου ἐπέλεον, καὶ ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων ἔτρεφον, καὶ τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον εἰργάζοντο, καὶ διάφορα ἀγγεῖα ἐξ ἀργίλου χάριν τῶν οἰκογενειακῶν αὐτῶν ἀναγκῶν κατασκευάζον· ἐγνώριζον δ' ὡσαύτως τὸν χαλκὸν καὶ τὸν γαγγάτην, ἐξ ὧν διάφορα ἐργαλεῖα καὶ ὅπλα ἐποίουν· ἐπειδὴ δ' ἐν ταῖς πλείσταῖς τούτων, ἄλλοι εἰσῆγοντο ταῦτα, προὑποτίθεται ὅτι ἐποίουν ἀνταλλαγὰς μετ' ἄλλων λαῶν, ἐπομένως διενήργουν καὶ ἐμπόριον.

Κατὰ μικρὸν τοσοῦτον ὁ πολιτισμὸς ἠὔξησεν ὥστε καὶ κολλοσιατὰ μνημεῖα ἀνήγειρον, καὶ τὰς ἐπιστήμας, ὡς τὴν

ἀστρονομίαν καὶ τὴν μηχανικὴν, ἐκαλλιέργησαν, καὶ τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γραφὴν ἐπενόησαν, καὶ τὴν ποίησιν ἐθεράπευσαν καὶ εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας γιγαντιαίας ἐποίησαντο προόδους. (1)

Οὐδεὶς δ' ὁ ἀγνοῶν σήμερον ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην ἀνακαλυπτομένων ἀρχαίων ἔργων, τὴν τελειότητα εἰς ἣν ἀφίκοντο οἱ λαοὶ οὗτοι, μάλιστα δ' οἱ πρόγονοι ἡμῶν. Καὶ ὅμως ὑπῆρχον τρεῖς ἐχθροὶ κεκρυμμένοι οἵτινες ἐνήθρευον ὅπως ἐπιπέσοι καὶ καταστρέψοι τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην τῶν ἀνθούτων καὶ εὐδαιμόνων χωρίων, κωμοπόλεων καὶ πόλεων, τὸ ὕδωρ τὸ μεταβάλλον εἰς δυσώδεις λίμνας τὰς πλουσίας καὶ εὐφόρους κοιλάδας, τὸ πῦρ τὸ ὑπονομεῖον, ῥηγγύον καὶ καίον, καὶ ὁ χρόνος εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἐποίου τὰ πάντα ὑποκύπτουσιν.

Ἄλλὰ καίτοι αἱ τρεῖς αὗται μάστιγες ἐνέσκηψαν καὶ κατέστρεψαν πολλὰς τούτων, μολαταῦτα οἱ νεώτεροι σοφοὶ καὶ ἀρχαιολόγοι, πάντα κόπον καὶ κίνδυνον ἀψηφόντες, περιέρχονται καθημερινῶς καὶ διατρέχουσιν, ἐξιχνευτικὴν δάδα κρατούντες, τὰς ἀπολεσθεῖσας πόλεις ταύτας, καὶ φέρουσιν εἰς φῶς τὸν ἀρχιτεκτονικόν, γλυπτικὸν καὶ τεχνικὸν αὐτῶν διάκοσμον, καὶ τὰ παλαιὰ λείψανα τὰ καταδεικνύοντα τὴν τελειότητα εἰς ἣν ἀφίκοντο παρ' αὐταῖς αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι, καὶ μαρτυροῦντα τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῆς ἀναπτύξεως οὗς διήλθον, πρὶν φθάσωσιν εἰς τὴν εἰς ἣν ἀφίκοντο ἐντέλειαν.

Παραλείποντες τὰ ὀνόματα τῶν διασῆμων σοφῶν τῶν ἐκθαψάντων τὰ ἐρείπια τῶν πόλεων Θαψάκου, Ἀράδου, Σαμοσάτης, Βύβλου, Σιμύρας, Σιδῶνος, Τύρου, Ἠλιουπόλεως, Θηδῶν, Νινευῆς, Βαβυλῶνος, Τροίας, Καρχηδόνος, Πομπηίας, Ἡρακλείου καὶ ἄλλων, θὰ εἴπωμεν λέξεις τινὰς περὶ νήσου ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης κειμένης, μιᾶς τῶν Κυκλάδων, τῆς Θήρας, τῆς προϊστορικῆς ταύτης Πομπηίας, τῆς καταληφθείσης, ὡς ἡ ἐν Ἰταλίᾳ νεωτέρα αὐτῆς ἀδελφῆ, ὑπὸ τῆς μάστιγος τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἠφαιστειωδῶν ἐκκρήξεων, καὶ τέλειον σχεδὸν καταστραφείσης, καὶ ὑπὸ χάλαζαν

(1) Βλ. Gabriel Hanotaux. Les villes retrouvées, εἰσαγωγήν.

πετρῶν καὶ τέφρας καλυφθείσης, ἐν στιγμῇ καθ' ἣν οἱ κάτοικοι αὐτῆς συνωθούντο, ἴσως, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ θέατρα, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς ἐαυτῶν ἐργασίας κατεγίνοντο, καὶ ὅτε δὲν θὰ ἤκουέ τις κατὰ τὴν ἀπαίσιον τῆς καταστροφῆς ἡμέραν, ἢ φωνὰς παίδων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, θρηνοῦντων καὶ ἀγωνιῶντων, καθ' ἃ λέγει Πλίνιος ὁ νεώτερος περιγράφων τὴν καταστροφὴν τῆς Πομπηίας.

Τὰ ἡφαιστειώδη φαινόμενα, τὴν γεωλογικὴν κατάστασιν τῆς νήσου, τὴν ἐν ἔτει 237 π. Χ. ἀναδύσασαν κατὰ Πλίνιον Θηρασίαν, ὡς καὶ τὴν ἐν ἔτει 197 π. Χ. ἐτέραν νήσον, τὴν Ἰερὰν ἕνεκα τῆς μυστηριώδους αὐτῆς γενέσεως κληθεῖσαν, καὶ τὰς πολλὰς ἐκκρήξεις τὰς ἐν αὐτῇ ἐπισυμβάσας, ἄλλοις ἀφίμεν ν' ἀφηγηθῶσιν.

Ἡμεῖς μόνον ὀλίγα θέλομεν εἶπει, ὅπως ὑποδείξωμεν τοῖς συμπολίταις ἡμῶν, ὅτι πλὴν τῆς Πομπηίας ἦν ἐπισκέπτονται ὁσάκις μεταβαίνουσιν εἰς Ἰταλίαν, ὑπάρχει ἐγγύτατα αὐτῶν ἑλληνικὴ νῆσος, τὴν αὐτὴν ὡς καὶ ἐκείνη, καὶ πολὺ πρὸ ταύτης μάλιστα, ὑποστᾶσα τύχην, καὶ πολλὰ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς διατηροῦσα ἀρχαῖα κειμήλια, ἅτινα οἱ μὲν ξένοι θαυμάζουσι καὶ ἀδρόως πρὸς ἐξερεύνησιν αὐτῆς διαπαντός, ἡμεῖς δὲ οὔτε κἂν ἄξια ἐπισκέψεως θεωροῦμεν αὐτά.

Ἰγνη τῶν προϊστορικῶν κατοίκων ἀπαντῶσιν οὐ μόνον ἐν ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων, ἀλλὰ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ Βορείῳ Ἑλλάδι, μάλιστα δ' ἐν Θήρᾳ, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πρὸ τριακονταετίας γενομένης ἀποκαλύψεως τῆς ἀρχαίας νεκροπόλεως αὐτῆς. Ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ εὑρεθεισῶν οἰκιῶν καὶ σκευῶν ἀναμφήριστον εἶναι ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν σχετικῶς λίαν πεπολιτισμένοι, διότι καὶ περὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν καὶ τὴν ἐλαιοπαραγωγὴν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀγγειοπλαστικὴν ἡσχολοῦντο ἔτι δὲ καὶ νῦν σώζονται οἱ μύλοι δι' ὧν ἤλεθον, καὶ ἐντὸς μεγάλων πύθων αἱ κριθαὶ δι' ὧν κατεσκεύαζον τὸν μέλαινα αὐτῶν ἄρτον ἑκατεργάζοντο τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἔτι καὶ νῦν σωζόμενα ἰγθία καὶ τὰ ὑφαντικὰ αὐτῶν ἐργαλεῖα καὶ αἱ λίθιναι αἰγυαὶ τῶν βελῶν αὐτῶν (2) ἐγγύριζον

(2) Σπυρ. Λάμπρου, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, Τόμ. Α', σ. 22—23.

δὲ καὶ τὸν χαλκόν, καὶ ἐπεδίδοντο εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν θαλασσοπορίαν.

Ὁ δὲ λαὸς οὗτος ὁ μέχρι τοῦ νῦν ἀνώνημος ἐν τῇ Ἰστορίᾳ, εἶχε κατὰ τὸν F. Girard (3), ἰδίαν αἰσθητικὴν: προσέτριχε εἰς τὸ χροῶμα πρὸς διακόσμησιν τῶν κατοικιῶν αὐτοῦ. Ἀνεκάλυψαν ἐν τινὶ οἴκῳ τὰ λείψανα ἐπιχρίσματος κεχρωμένου, μαρτυροῦντος ἱκανῆν τῆς πολυχρωμίας γινῶσιν. Τὸ ἐπιχρίσμα τοῦτο τὸ καλύπτει τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους, πιθανὸν δὲ καὶ τοὺς ὀρόφους, ἀπετελεῖτο ἐκ τετριμμένου μαρμάρου ἐφ' οὗ ἔστρωνον καθαρὸν ἄσβεστον, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ δὲ τούτου ἐδάφους ἀπετύπων τὰ κεχρωσμένα αὐτῶν κοσμήματα. Τεσσάρων εἰδῶν χρωμάτων ἐποιούντο χρῆσιν, ἐρυθροῦ, ὡχροκιτρίνου, κυανοῦ λαμπροῦ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀνακαλύψεως, ἀλλ' ἀπωλέσαντος ἅμα τῇ μετὰ τοῦ ἀέρος ἐπαφῇ τὴν λαμπρότητα του, καὶ φαιού. "Ἐτι καὶ σήμερον διασώζονται

τεμάχια μαρμαροκονίας, ἐφ' ἧς εὐκρινέστατα διακρίνονται λεπταὶ γραμμαί, καθορίζουσαι τὸ ἔδαφος ἐκάστου χρωματισμοῦ. Οἱ ὄροφοι ἦσαν ὡς καὶ οἱ τοῖχοι κεχρωσμένοι: λείψανα ἐπιχρίσμάτων, ἀπὸ τῶν ὀρόφων, ὡς πιστεύεται, καταπεσόντα φέρουσιν ἄνθη καὶ

φύλλα ἐντελῶς ὅμοια πρὸς τὰ κοσμοῦντα τὰ ἀγγεῖα τὰ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις εὑρεθέντα, ὧν ἐν παραθέτομεν ἐνταῦθα, ἀναγόμενα ὡς καὶ αἱ οἰκίαι εἰς τὸν ἀρχαιότατον τῆς νήσου πολιτισμῶν.

Εἰς ποίους χρόνους ἀνάγεται ὁ πολιτισμὸς οὗτος; Αἱ ἀρχαιόταται παραδόσεις αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν Θῆραν ἀνάγουσιν ἡμᾶς εἰς τὸν 15^{ον} αἰῶνα π. Χ. Εὐρισκόμεθα οὕτω πρὸ προϊστορικῆς Πομπηίας καταληφθείσης ὡς ἐκείνη ἐν στιγμῇ ἐνεργείας καὶ καλυφθείσης ὑπὸ κισσῆρεως ὡς δύναται νὰ μαρτυρήσωσι, σκελετὸς ἀνθρώπινος καταβληθεὶς καὶ καταπεσὼν ἐνδον θωματίου τινός, λείψανα σταύλου δι' ἀχύρου

(3) La peinture antique, σ. 94—96.

ἔτι ἐστρωμένον καὶ περιέχοντος πλεῖστα ὀστᾶ αἰγῶν καὶ προβάτων, ἅτινα ἐλλείψει ἄλλων ἀποδείξεων μαρτυροῦσι τὸ αἰφνίδιον τῆς καταστροφῆς. Ὁ λαὸς οὗτος ὁ τοσοῦτον ἀποτόμως ἀπὸ τῆς ἱστορίας ἀπαλειφθεὶς, ἦτο σύγχρονος τῆς ΙΗ' αἰγυπτιακῆς δυναστείας. Σήμερον τὰ ἐρείπια, ἡ λάβα, αἱ τῆδε κάκεισε κείμεναι μαρμάριναι πλάκες καὶ τιτανώδεις λίθοι, αἱ ἐσθεμνίαι ζωγραφίαι διεγείρουσιν ἐν τῇ ἐξημμένῃ φαντασίᾳ τοῦ περιηγητοῦ μεγαλουργοὺς ιδέας, διὰ δὲ τὸν γνωρίζοντα νὰ βλέπῃ, ἕκαστον βῆμα εἶναι ἐκπληξίς καὶ πιστὴ ἀνακοίνωσις τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Θηραίων, διότι ἕκαστος λίθος, καίτοι ἄφωνος, ὁμιλεῖ, ἐξομολογεῖται πῶς ἔζων πρὸ τοσοῦτων αἰῶνων οἱ ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις προϊστορικοὶ αὐτῶν κάτοικοι.

Α. Μ. ΚΑΡΑΛΗΣ

Ο ΦΙΛΟΣ

ΝΑ σοῦ γυρεύῃ δανεικὰ, νὰ κουβαλιέται σπίτι σου,
νὰ παίρνῃ ἀπ' τὰ σιγᾶρα σου καὶ ἀπὸ τὰ μυστικά σου
γιὰ γλέντι, γιὰ ξεφάντωμα, νὰ σου τὸν ἔμπρός στή μύτη σου,
καὶ τὸν ἀ ν α θ α λ ὀ μ ε ν ο ν νὰ ψέλνῃ μακρὰ σου
νὰ σοῦ φερμάρῃ λαίμαργα μονάχα τῇ σακκούλα σου,
κάποτε τῇ γυναῖκα σου, πολλὰ φορὰς τῇ δούλα σου.
"Ὅσῳ δὲν βλέπεις, νὰ σοῦ λέῃ πῶς εἶσαι γιὰ προσκύνημα,
μ' ἄμα τὸν νοιώσης σὲ κανέν' ἀνάποδὸ τοῦ κίνημα,
ν' ἀρχίσῃ τὰ γυυρίσματα ὡσὰν διωγμένος σκύλος...
— Αὐτὸς λοιπόν, νὰ σᾶς χαρῶ, ἀποκαλεῖται... Φίλος !!!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΒΑΓΙΑΝΕΛΛΗΣ

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΒΑΓΙΑΝΕΛΛΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΜΕΤΑΕΥ τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ διακεκριμένων καὶ ἐπιφανῶν κληρικῶν, τῶν τιμῶντων τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡμετέρου γένους, δικαίως συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἐν Κιέβῳ τῆς Ῥωσσίας Παινοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Μελέτιος Βαγιανέλλης, οὗ ἡ φήμη τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἀπὸ πολλοῦ περιάγεται ἀνά πᾶν τὸ ἑλληνικόν. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου, φρονεῖ ὅτι ἐκπληροῦ ἐπιβαλλόμενον καθῆκον γνωρίζουσα εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀναγνώστας τὴν σεβασμίαν μορφήν τοῦ διαπρεποῦς κληρικοῦ καὶ σκιαγραφοῦσα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸν βίον καὶ τὰς θεαρέστους αὐτοῦ πράξεις.

Ὁ Μελέτιος Βαγιανέλλης, ἐκ Κυθωνίων ἔλκων τὴν καταγωγὴν, ἐγεννήθη ἐν Κύθῳ τῷ 1826, ἐνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ Εὐστράτιος Βαγιανέλλης ἐγκαταλιπὼν τὴν πατρίαν γῆν ὀλίγας ἡμέρας πρὶν ἢ καταστραφῆ αὐτὴ ὑπὸ τῶν Τούρκων, εἶχε καταφύγει νυμφευθεὶς κόρην ἐγκρίτου οἴκου τῆς Κύθου, τὴν Μαρίαν Πιτσάκη. Ἐν ἡλικίᾳ ἐπτὰ ἐτῶν, ἀπροφανισθεὶς τοῦ πατρὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἀγρυπνῶν μητρικὴν φιλοστοργίαν χειραγωγηθεὶς ὁ μικρὸς Μελέτιος ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα διακρινόμενος ἐπὶ χρηστότητι καὶ ἐπιμελείᾳ καὶ ἐξαιρετικῇ εὐφυίᾳ, πλείστας παρέχων ἐλπίδας εὐρέως ἐπιστημονικοῦ μέλλοντος. Ἀτυχῶς ὅμως, ἡ μήτηρ αὐτοῦ δι' ἀνεπάρκειαν ὑλικῶν μέσων, ἔχουσα καὶ τὸ βάρος τῆς συντηρήσεως τεσσάρων ἔτι ἀνηλικῶν ὄρφανῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἀποσύρῃ αὐτὸν τοῦ Σχολείου καὶ νὰ τὸν προορίσῃ εἰς θετικόν τι καὶ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, τοιοῦτον δ' ἐξέλεξε τὸ ἐμπορικὸν στάδιον, καὶ ἀπέστειλε τὸν Μελέτιον εἰς Κυθωνίας, ἵνα ἐκποιῶν τὰ πατρικὰ κτήματα ἐφοδιασθῆ διὰ τῶν πρώτων ἀπαραιτήτων εἰς τὸ ἐμπόριον κεφαλαίων. Ἀλλ' ἐκεῖ, εὐρῶν τὸν πρὸς πατὸς θεῖον αὐτοῦ Ἀπόστολον Βαγιανέλλην καὶ ἐκδηλώσας αὐτῷ τὸν διακαίοντα τὰ στήθη του ζῆλον διὰ τὴν μάθησιν, μετέβαλε σκοπὸν καὶ μεταβάς μετ' αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατώρθωσε,

τῇ συστάσει τοῦ μέγα τότε ἰσχύοντος παρὰ τῇ Πύλῃ καὶ τοῖς Πατριαρχείοις μεγάλου διερμηθένος Δ. Σχμουρκάση, εἰς ἣν ἀνεκοίνωσε τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἱερουσόνην, νὰ χειροτονηθῆ διάκονος ἐν ἡλικίᾳ δεκκοκτὼ μόλις ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ τότε Σοφίας Μητροπολίτου Μελετίου τοῦ Σινιῖου, μετονομασθεὶς Μελέτιος, ἀπὸ Κωνσταντινου, οἷον ἦτο τὸ βαπτιστικὸν αὐτοῦ ὄνομα. Ἐν Σόφια ὁ νεαρὸς ἱεροδιάκονος, διαφλεγόμενος ὑπὸ ἐνθέου ζήλου νὰ ἐγκύψῃ εἰς συστηματικὰς θεολογικὰς μελέτας, κατικέτευσε τὸν Μητροπολίτην νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολῆν. Ἐμελλε δὲ ὁ σεβαστὸς ἱεράρχης νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν εὐσεβῆ ἐπιθυμίαν τοῦ διακόνου, ἐκτιμῶν τὴν εὐφυίαν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνήλθε τὸν Πατριαρχικὸν Ἔθρονον Κωνσταντινουπόλεως ὁ Κουταλιανός, ὅστις, μόνον περὶ τῆς εἰς τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα διατηρήσεως αὐτοῦ μεριμνῶν καὶ πρὸς τοῦτο τὰ πάντα μηχανώμενος, ἐξεδίωξε τοὺς περιπεδημένους ἀρχιερεῖς καὶ περιώρισεν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν πάντας τοὺς ἰσχύοντας Μητροπολίτας, ἐν οἷς καὶ τὸν προστάτην τοῦ Μελετίου. Ἐντεῦθεν εἰς ἀπόγνωσιν περιελθὼν ὁ Μελέτιος, κατέφυγε παρὰ τῷ Σχμουρκάση, ὅστις παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν τότε Κυζίκου Ἰωακείμ τὸν Β, ἵνα τὸν εἰσαγάγῃ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης Σχολῇ. Ἄλλὰ καὶ ἐναυθῆ ἐπιφαίνεται τῆς τύχης ἡ δυσμενεία, καθόσον ἀντὶ τοῦ τόσῃν εὐφυίαν καὶ ζῆλον καὶ φιλομάθειαν κεκτημένου νεοκροῦ Μελετίου, πέμπεται εἰς Χάλκην ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἁγίου Κυζίκου Νικόδημος. Καίριως λυπηθεὶς ἐκ τούτου ἀπῆλθεν εἰς Σύρον τῷ 1848, ἔνθα ἠκολούθησε καὶ ἐπεράτωσε τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ὑπὸ τοὺς σοφοὺς διδασκάλους τοῦ ἔθνους Σερουῖου καὶ Σουρίας, μεθ' ὃ ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις πανεπιστήμιον διακρούσας μετ' ἐκτάκτου φιλοπονίας ἅπαντα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὰ μαθήματα, τάχιστα διακριθεὶς μεταξὺ τῶν συσπουδαστῶν αὐτοῦ διὰ τὴν ὀξείαν ἀντίληψιν, τὰς πολλὰς γνώσεις, τὸ μελιχίον τοῦ ἥθους, καὶ τὰς ἄλλας περιουμοῦσας αὐτὸν ἀρετὰς, ὧν ἐνεκεν, καὶ διὰ τὴν γλυκεῖαν ἔτι καὶ εὐχρον αὐτοῦ φωνήν, τὴν θελήγουσαν καὶ κατανύττουσαν τοὺς ἀκρωμένους, κατέστη περιζήτητος καὶ ἀπέκτησεν ἀγαθὴν καὶ ἐπίφθονον φήμην. Οὕτω ἡ μὲν Κυβέρνησις διώρισεν αὐτὸν καθηγητὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ἀθηναίων, ἡ δὲ Μητροπολιτικὴ Ἐκκλησία ἀνύψωσεν εἰς τὴν περιθλεπτον θέσιν τοῦ Ἀρχιδιακόνου. Τὸ εὐμέθοδον δὲ καὶ ἐπαγωγὸν τῆς διδασκαλίας του, δι' οὗ ἐνεστάλαζεν εἰς τὸς ψυχὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὰ διαυγῆ νόματα τῆς εὐρωμαθείας του, εἵλκυσαν τὸν θαυμασμὸν καὶ ἰδιωτῶν ἔτι, οἵτινες διψῶντες παιδεύειν, προσήρχοντο ὅπως ἀκραπθῶσι τῶν σοφῶν καὶ χρυσῶν λόγων τοῦ Μελετίου. Διὰ τοι-

αυτῆς δὲ ἐργασίας ζηλευτῆς, ἱκανὰς τὰς ὠφελείας καρπούμενος, συνεταιρῆται τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ὁ προστάτης καὶ ὄραφον ἀδελφῶν, ἐξ ὧν ἓνα ἐπὶ πενταετίαν ἐξεπαίδευσεν ἐν Εὐρώπῃ, ἀρωγὸς δὲ ἐργόμενος εἰς ἀνεψιούς καὶ συγγενεῖς καὶ εἰς πάντα ἄλλον δεόμενον τῆς προστασίας αὐτοῦ. Διότι ὁ Μελέτιος εἶχε πάντοτε ανοικτὴν τὴν καρδίαν εἰς τὴν εὐποίαν καὶ τὸ καθῆκον.

Ἐνθ' δέ, κεκτημένος μετὰ ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις λαμπρὸν διπλωμα, σπανιώτατα ἀπονεμέμενον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔμελλε νὰ διανύσῃ ἀγλᾶν τὸ θεολογικὸν αὐτοῦ στάδιον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ἑλλάδος, αἶψην ἡναγκάσθη τῷ 1854 ἔνεκα τῆς ἐνσκηψάσης τῷ ἔτος ἐκεῖνο βροτολογίῳ χολέρας νὰ καταφύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἐπὶ τριετίαν διηθύνετο εὐδοκίμως τὰ ἐν Ὑψωμαθείῳ Ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Ἡ φήμη τοῦ εὐπαιδέυτου καὶ ἐναρέτου κληρικοῦ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκὰς τοῦ τότε Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ Σιναιίου, τοῦ τὰ μάλιστα τιμῶντος καὶ ἀνυψοῦντος τοὺς ἱκανοὺς καὶ μεμορφωμένους ἄνδρας, ὅστις, μετακαλέσας τὸν Μελέτιον παρ' αὐτοῦ, κατέταξεν ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ Θεοβαδίστου ἔθρους καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸ Σινῶ. Καταλληλοτέραν ἐκλογὴν δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Πατριάρχης, διότι ἀληθῶς ὁ πατὴρ Μελέτιος ἀφοσιωθεὶς ὀλοφύγως εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ψυχικὴν μόρφωσιν τῶν μοναχῶν, αὐτὸς ἑαυτὸν παρέχων ὡς ὑπόδειγμα σωφροσύνης καὶ τάξεως, καὶ μετ' ἀξιοθαυμάστου ζήλου ἐπιτελῶν τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα, ἐπὶ τοσοῦτον ἐφειλκυσε τὸν σεβασμὸν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν περὶ αὐτόν, ὥστε οὐ μόνον οἱ ἄλλοι μοναχοί, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἅγιος Σιναιίου (πρώην ἱεροδιάκονος αὐτοῦ) ἀπεκάλουν τὸν Μελέτιον «ὁ πατὴρ μας» ἐκδηλοῦντες οὕτω τὰ αἰσθήματα, ὅφ' ὧν δικαίως ἐνεπὲσθησαν παρ' αὐτοῦ τῷ 1860 κοινῇ ψήφῳ τῆς ἱερᾶς συνάξεως, ἐξελέγη καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Ρώσων Κίεβον, ὅπου εὐρὼν τὰ τῆς μονῆς εἰς ἀποσύνησιν καὶ καταστροφὴν, κατάρθρωσε δι' ἀπρώτων μόχθων καὶ ἐν χριστιανικῇ ἔντως αὐταπαρνήσει μεριμνῶν χάριν τῶν συμπερόντων τῆς μονῆς καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν ἐκ βάθρων σχεδὸν νὰ ἀνὰγειρῃ, καὶ τὸ μοναστήριον νὰ ἐξωραίσῃ καὶ πλείστα ὅσα ἐργαστήρια προσοδοφόρα νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ τοὺς ἐκεῖ διεσκορπισμένους Ἑλληνας νὰ ἐπισυναγάγῃ, καί, αὐξάνων τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς πόρους τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους, νὰ προσπορίσῃ ἱκανὸν κατ' ἔτος εἰσόδημα τῇ πεμψάσῃ αὐτὸν Μονῇ καὶ ἐν γένει νὰ ἀναπτύξῃ δράσιν κοινωφελῆ καὶ φιλόανθρωπον καὶ πατριωτικὴν, ἐπισύρουσαν ἀληθῆ θαυμασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην δικαίαν. Διότι, ὁ πατὴρ Μελέτιος κέκτηται βαθὺ τὸ αἰσθημα τῆς

ἀγαθοεργίας· τίς ἐκ τῶν ἐν θλίψει καὶ τελαιπωρίας περιερχομένων Ἑλλήνων τε καὶ Ρώσων δὲν εὕρισκε ἔκτοτε ἐν τῷ πρόσωπῳ τοῦ πατρὸς Μελετίου τὸν παρήγορον ἄγγελον; Τίς ἐκ τῶν ἐν τῇ ξένη γῆ ἐγκαταλελειμμένων Ἑλλήνων καὶ προσφευγόντων αὐτῷ δὲν εὔρε περιθαλψὴν καὶ προστασίαν; Πόσας σκληρὰς δυστυχίας τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν δὲν ἀπεσίβησε, πόσων τὰ ἄλλα δὲν ἐπράυνε, εἰς πόσους δὲν ἐπεδαψίλευσεν, ἄρτον καὶ ὕπαρξιν, καὶ πόσων δὲν ἐφώτισε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, νοσητῶν, παραουθῶν, συμπάσχων, ἐλεῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν σῴτειρα τρέπων τὰ βήματα καὶ τὴν διάνοιαν τῶν ἀπεγνωσμένων καὶ ἐγκαταλελειμμένων;

Τὰ ὑπέροχα ταῦτα καὶ ἀπαράμιλλα πλεονεκτήματα ὡς καὶ τὰ πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα μοναδικὰ αἰσθήματα τοῦ πατρὸς Μελετίου καὶ τὴν ἐν γένει κοινωφελεστάτην πολιτείαν καὶ δράσιν αὐτοῦ ἀναγνωρίζουσα καὶ ἀμείβουσα ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις ἀπέμεινε αὐτῷ τὰ παράσημα τῆς Ἀ γ ί α ς Ἀ ν η ς τρίτης καὶ δευτέρας τάξεως τῷ 1880 καὶ 1884.

Ἄλλ' ἢ πλέον ἐπίζηλος ἀμοιβῆ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Μελετίου Βαγιανέλλη εἶνε ἡ ἀληθὴς λατρεία καὶ ὁ ὕψιστος σεβασμὸς, ὧν ἀπολαύει παρὰ πάντων ὅσοι ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσωσι καὶ ἐκτιμῆσωσι τὰς περικοσμούσας αὐτὸν ἀρετάς, ἐφ' αἷς ὀλίγοι δύνανται νὰ σεμνύνονται καὶ ἐν γαλήνῃ συνειδήσεως νὰ ἐπαναπαύωνται.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς ἰατροῦν ποιητῶν.

ΕΠΑΣΧΟΝ ἔξ ἀπνίας ἐκτελῶν τὴν συνταγὴν σου·

Ἄλλὰ εὐρον ἡσυχίαν ἀναγούς τὴν . . . «Συλλογὴν» σου!

ΓΩΓΟΣ

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

«— **Μ**έσα 'ς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ
τρανὸς ὁ πύργος ξεπροβάλλει
μὲ τὰ παλῆά του, χίλια κάλλη,
'ς τὴ γλύκα τοῦ ἀσυννέφιαστ' οὐρανοῦ,
μέσα 'ς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ.»

«**Κ**ι' ὅπως ξαπλώνουνε τάρνάκια
κάτ' ἀπὸ θρῦ ὀλοφούντωτο, θερῶ,
'ς τὸν ἴσχυο του κοιμᾶται τὸ χωριὸ
μὲ τὰ γραμμένα του σπιτάκια
ὅπως ξαπλώνουνε τάρνάκια.»

«**Ἡ** θάλασσα, ἐρωμένη του τρανή
'ς τὰ πόδια του γλυκὰ πεθαίνει,
ἀπ' τὴ μορφοῖα του μαγεμμένη
ἀπ' τὴ μορφοῖα του τὴ παντοτεινῆ.
Ἡ θάλασσα, ἐρωμένη του τρανή.»

«Μὰ ἐμένα ὁ πύργος δὲ μὲ νοιάζει:
γιατ' εἶμ' ἐγὼ μιᾶς μάγισσας παιδί,
ποῦ χτίζει κόσμους ὅταν τραγουδῇ
καὶ μέσ' ἔς τὰ σύννεφα θρονιάζει·
—Μὰ ἐμένα ὁ πύργος δὲ μὲ νοιάζει.»

«Μιὰ θύρα σιδερένια καὶ χυτή,
νύχτα καὶ μέρα σφαλισμένη,
Βασιλοπούλα ζηλεμμένη
γιὰ πάντα σ' ἄδικη σκλαβιά κρατεῖ,
μιὰ θύρα σιδερένια καὶ χυτή.»

«Τῆς σκλάβας σκλάβα εἶν' ἡ ψυχὴ μου
πάληθινοὺς τυράννοὺς ἀψηφᾷ·
γιαυτὸ καὶ τὸ κατώφλιό τῆς κρυφὰ
φιλῶ καὶ λέω τῇ προσευχῇ μου,
τῆς σκλάβας σκλάβα εἶν' ἡ ψυχὴ μου!

«—'Ακου μ' ἐσὺ κι' ἂν ἦσαι Βασιληᾶ
γυναῖκα ἢ κόρ' ἢ ἐρωμένη!
'Εχεις καρδιὰ μαρμαρωμένη,
μὰ τῆς ζωῆς τὰ ξέρω τὰ φιλιὰ
κι' ἂν ἦσαι φίλ' ἢ κόρη Βασιληᾶ!»

«'Απ' τῶμορφό σου τὸ κεφάλι:
κομμάτιασε τὸ στέμμα, ποῦ φορεῖς!
αὐτὰ δὲν εἶν' ἀστέρια, ποῦ θαρρεῖς,
κι' ἂν λάμπουνε μὲ χίλια κάλλη
ἀπ' τῶμορφό σου τὸ κεφάλι!»

«Πετράδια, πῶχει καθεμιὰ ἔς τῇ γῆ,
μονάχα τὸν ἀπλὸ γελοῦνε·
τάστέρι' ἄλλοῦ φεγγεβολοῦνε,
ἔς τῆς μάγισσας ψυχῆς μου τὴν αὐγῆ,
πετράδια, ποῦ δὲν ἔχει: ἄλλη ἔς τῇ γῆ!»

«Πάρε μου τᾶστρα καὶ στολίσου!
'Στὸ θεῖό σου μέτωπο καὶ ἔς τὰ μαλλιά
καθέν' ἀπ' τὰ 'δικά μου τὰ φιλιὰ
ἥλιος θάνθη ἔς τῇ κεφαλῇ σου!
Πάρε μου τᾶστρα καὶ στολίσου!»

«Καὶ μέσ' ἔς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ
τῶρ' ἂν ὁ πύργος ξεπροβάλη,
θὰ τοῦρτη συφορὰ μεγάλη
ἀπὸ τὰ βάθη τᾶπλαστ' οὐρανοῦ,
μέσα ἔς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ.

«Μιὰ μέρα ὁ πύργος θὰ γκρεμισθῇ
καὶ θὰ πλακώσῃ γύρω τὸ χωριὸ
ἔαν ἓνα δροῦ ὀλοφούντωτο, θεριὸ,
ποῦ ὁ ξυλοκόπος πελεκήσῃ,
μιὰ μέρα ὁ πύργος θὰ γκρεμισθῇ!»

«Θὰ σωριαστῇ χαλάσματα σ' τῇ γῆ
κάτ' ἀπ' τὸ πόνο τὸ βαρὺ μου·
ἔτσι τὸ θένε σὶ στεναγμοί μου
κι' ὁ οὐρανὸς π' ἀκούει δὲν ἀργεῖ...
θὰ σωριαστῇ χαλάσματα ἔς τῇ γῆ!

«Μὰ ἐκεῖ, ποῦ στέναξεν ὁ Μάγος,
θάρτη μιὰ μέρα, μέρα μυστική,
μέσ' ἔς τὰ χαλάσματα τὰ σκόρπια ἐκεῖ...
—Εἶν ἡ καρδιά σου ἀκούμα πάγος;
Μὰ ἐκεῖ, ποῦ στέναξεν ὁ Μάγος,

μέσα ἔς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ,
θάρχειτ' ὁ ἄσπρος κι' ὁ ἀράπης,
μ' ὅσα εἶπ' ὁ σκλάβος τῆς ἀγάπης·
νά σὲ δοξολογοῦνε μὲ τὸν νοῦ,
μέσα ἔς τῆς πρασινάδες τοῦ βουνοῦ!»

Κων]πολις, 1898.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Σ. ΛΕΦΑΣ

[Συμβαθεστάτη φυσιογνωμία πασίγνωστος και δημοτική παρά τῇ εὐάνδρῳ και ἀμαζούσῃ Ἑλληνικῇ τῆς Ὀδησοῦ παροικία. Πνεύμα, ευγένεια, φυσικά και ἐπίκτητα προσόντα, μόρφωσις ἀριωτάτη και πρακτικὴ περικοσμοῦσι τὸν φερέλπιδα και πλείστα ὑποσχόμενον ἀξιάγαστον ἡμῶν φίλον. Νεώτατος, κατεῆχθη εἰς τὴν ἀνωτέραν Αὐτοκρατορικὴν Νικολάου τοῦ Α΄. τῆς Ὀδησοῦ ἐμπορικὴν Σχολὴν, ἣν πρῶτος ἐτελείωσε τιμῆσας διὰ τῶν λαμπρῶν του σπουδῶν τὴν Ἑλλ. εὐφυίαν. Ἐκτοτε προσελήφθη ὡς ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τῆς Α. Ε. τοῦ μεγατίμου ὁμογενοῦς και ἰσοβίου προέδου τῆς Ἑλλ. Κοινοῦ τῆς Ὀδησοῦ ἐξοχωτάτου κ. Γρ. Γ. Μαρασλῆ, παρ' ᾧ και κατέστη ἡ μεταγωγὸς χεῖρ τῆς ἀνεξαντλήτου τοῦ ἀνδρὸς φιλομουσίας και φιλανθρωπίας. Νεώτατος ἔτι, μόλις εἰκοσιεὶς ἐτῶν, ἀποτελεῖ μὲν ἐκ τῶν κινητηρίων ἡθικῶν δυνάμεων τῆς ἐθνικῆς ἐν Ὀδησῶ δράσεως και ὡς ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως, ἐκ τῆς μορφώσεως και τῶν αἰσθημάτων του κέκτῃται και τὴν δύναμιν και τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐργασίας Αἱ Ἀνατολικά Ἐκκλησιαί πολλάκις ἐξέφρασαν τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῶν διὰ τὰς πρὸς αὐτὰς ὑπηρεσίας ἐν δυσκόλοις περιστάσεσι τῶ κ Λέφα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀμείβουσα και κοπιωδιστάτην πραγματείαν περὶ αὐτάσεως ἐμ

πορικῶν πρακτορείων, ἐκτὸς ἄλλων πλείστων ὑπηρεσιῶν μὴ λεγομένων δημοσίᾳ ἀπένειμεν αὐτῷ πρὸ διετίας τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

Ὁ κ Λέφας, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ ἑλληνικά γράμματα και μετ' ἀκραιφνοῦς ἐνδοκέρροντος παρακολουθῶν τὴν ἐν Ἑλλάδι φιλογικὴν κίνησιν, εὐηρεστήθη νὰ ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ κάτωθι δύο ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῇ ἐν Ὀδησῶ « Φιλικῆς Ἐταιρίας », συνοθεύσας αὐτὰ διὰ τῆς ἐξῆς πλήρους πατριωτικοῦ αἰσθηματος ἐπιστολῆς].

Ἐν Ὀδησῶ τῇ 16 Ἰουλίῳ 1895.

Φίλε κύριε Κ. Σκόκε,

ΠΑΝΘΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ βεβαίως και παρὰ τῇ καθ' ὅλου κοινῇ γνώμῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ και παρὰ τοῖς βαθύτερον περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἡμετέρου γένους διὰ τοῦ τολμηροῦ και μεγάλου ἐκείνου ἐγχειρήματος τοῦ 21 ἀσχοληθεῖσι τυγχάνει ἡ φιλάνθρωπος και πατριωτικὴ κυριολεκτικῶς δρᾶσι: πασῶν τῶν ἐν Ῥωσίᾳ τότε ἑλληνικῶν κοινοτήτων, ἰδιαίτερα ὁμοῦ τῆς ἐν Ὀδησῶ, ἐκ τῆς φιλογενείας και τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν μελῶν τῆς ὁποίας πολλὴ ἀνακούφισις και ἐνθάρρυνσις εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα προῆλθεν.

Πολύτιμον ἀπόσπασμα τῆς διομειφθείσης ἀλληλογραφίας μεταξὺ τῆς ἐν Ὀδησῶ ἑδρευούσης Φιλικῆς Ἐταιρίας, χρησιμευσάσης ὡς κέντρον τῆς ὅλης ἐν Ῥωσίᾳ δράσεως, και τῶν λοιπῶν κοινοτήτων τῆς Αὐτοκρατορίας εὐρίσκειται εἰς χεῖράς μου. Τὰ ἱερὰ ταῦτα ἔγγραφα ἀληθῶς μαρτυροῦσι τὸ σθένος και τὸ ὕψος τῶν αἰσθημάτων τῶν μεγάλων ἐκείνων πατριωτῶν τῆς παρελθούσης γενεᾶς, τῆς τοσοῦτον ἐκπληξάσης τὸν κόσμον διὰ τηλικούτου πατριωτισμοῦ.

Ἐπιθυμῶν νὰ συμβάλω και ἐγὼ τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀξιολόγου Ἡμερολογίου Σας, σπεύδω ν' ἀποστείλω ὑμῖν οὐχ' ἴδιον ἔργον, ἀλλ' ἴδιον κτῆμα.

Πᾶσαι αἱ παρὰ τῆς κεντρικῆς ἐν Ὀδησῶ ἐφορίας ἐξεργόμεναι ἐπιστολαὶ εὐρίσκονται ἐν βιβλίῳ ἀντιγράφων ὀγκῶδες ἐκ χαρτοῦ ὑποκυάνου γεγραμμέναι εὐαναγνώστως και μὲ διαφόρους χαρακτῆρας. Αἱ δὲ πρὸς τὴν ἐν Ὀδησῶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποστελλόμεναι εὐρίσκονται ἐν πρωτοτύπῳ αὐτὰ αὐται. Ἡ ἀνεύρεσις ἀμφοτέρων ἐστοίχισε πλείστους κόπους.

Δέξασθε, παρακαλῶ, ἐπὶ τούτοις τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὁλοῦ ἐξόχου μου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ

Ἐμέτερος

ΠΑΥΛΟΣ ΛΕΦΑΣ

ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ίωμαήλιον. Εὐγενέστατε καὶ φιλογενέστατε κύριε Καρνεάδη.

Ἐξ Ὁδησοῦ τῆ 20 Αὐγούστου 1821.

ΑΠΟ τὸ ἐγκλειστον ἀντίγραφον (1) τοῦ ψηφίσματος (2) τῶν ἐδῶ ὁμογενῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιον πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἐπιστολὴν μας πληροφορεῖσθε τὰ αἰτία τῆς παντελοῦς σχεδὸν ἀπραξίας εἰς τὰ κοινὰ μας πράγματα, σὺν τούτοις πληροφορηθῆσαι καὶ τὸν ἐνθερμον ζῆλον ὅλοι οἱ ἐδῶ ὁμογενεῖς πνεόμεν διὰ τὰ συνδράμομεν ὄλαις δυνάμεσιν ὅλους τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος προμαχομένους ἀδελφούς μας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν, Σᾶς παρακαλοῦμεν λοιπὸν νὰ κοινοποιήσετε τὰ ἐδῶ πραχθέντα μας εἰς ἅπαντας τοὺς αὐτόθι ὁμογενεῖς καὶ νὰ τοὺς ἐμψυχώσητε νὰ συνδράμῃ ἕκαστος καθ' ἃ δυνάμειος ἔχει, εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱεροῦ τούτου ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνος, ἀληθινὰ τὰ ἐν Μολδοβλαχία ἐπιχειρήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου κακῆ τύχῃ ἐξερρήσαν πληρὴν τὰ τρόπαια τῶν Ἑλλήνων διεγείρονται καθ' ἐκάστην εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Λοιπὸν ἀδελφοί ἅς μὴ μικροψυχῆσωμεν. μηδὲ ἀπαυδήσωμεν τοῦ ἱεροῦ τούτου ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνος. Ὁ πόλεμος ἤδη ζεεῖ, λοιπὸν ἡμεῖς, καὶ πάντα τὰ ἡμέτερα θῦμα γενέσθωσαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλομεν σᾶς ἀκούσει ὁμοφρονούντας ἐν ἀποκρίσει καὶ προθυμούς ἅπαντας τοὺς αὐτόθι ὁμογενεῖς εἰς τὸν πατριωτικὸν τοῦτον ἔρανον. Ἐρωσθε εὐδαίμονοι ἄντες».

Ἡ δὲ ἐγκύκλιος ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Ἡξέυρετε φίλοι καὶ ἀδελφοί, ὅτι τὰ ἐν Μολδοβλαχία ἐπιχειρήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου κακῆ τύχῃ κατεστράφησαν καὶ δὲν ἐπέτυχον τοῦ ποθομένου σκοποῦ κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος. Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο συμβεβηκὸς παρέλυσεν ὅπως οὖν τὸν

(1) Διετηρήθη πιστῆ ἢ ὀρθογραφία

(2) Τὸ ψηφίσμα ἀτυχῶς δὲν ἀνευρεθῆ μεταξὺ τῆς συλλογῆς ἄχρι τοῦ νῦν

ἱερὸν σύνδεσμον καὶ προθυμίαν τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἐξῆρψεν ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐν Ρωσσίᾳ παροικοῦντας Γραικοὺς εἰς ἀμύχανίαν. Ἐκ τούτου ἐγενήθη καὶ εἰς τοὺς ἐπιστάτας καὶ ἐφόρους τῶν κοινῶν μας πραγμάτων ἀδράνεια καὶ παντελής σχεδὸν ἀπραξία, ἀλλ' οἱ ἐναυθὰ παρικοί καὶ οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀλλαχόθεν παρεπιδημοῦντες Γραικοὶ μὴ δυνάμενοι μὲ ἀδιάφορον ὄμμα νὰ βλέπωσι τὰς δεινὰς περιστάσεις τοῦ γένους ζήλῳ ἀληθῶς πατριωτισμοῦ κινηθέντες πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν πεπτωκότων καὶ θεραπείαν τῶν ἐπικειμένων δεινῶν καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν κατ' ἐξοχὴν τῆς κατατιγύνης ἦν δικαίῳ τὸ λόγῳ ἐμελλε τὸ γένος νὰ προσάψῃ εἰς τοὺς ἐν Ρωσσίᾳ Γραικοὺς καθὸτι ἀπηύδθησαν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱεροῦ τούτου ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνος συνεκρότησαν γενικὴν συνλευσιν καὶ συνέστησαν νέαν ἐφορείαν τῶν κοινῶν μας πραγμάτων. ὡς ἐκ τοῦ ψηφίσματος τὸ ὅποιον σᾶς περικλείεται κατὰδῆλον γίνεται. Τούτου τοῦ γενικοῦ ἡμῶν συστήματος κύριος σκοπὸς εἶνε νὰ συναγάγῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἐν ὅλους τοὺς ἐν Ρωσσίᾳ Γραικοὺς ἀπαξάπαντας, ἐξ οὗ ἢ τῶν μελλόντων ἐπιχειρημάτων μας διεύθυνσις θέλει γίνεσθαι ὁρθότερα καὶ ἢ ἐκτέλεσις συντονωτέρα καὶ ταχίστη. Ἐν ταυτῷ σκοπούμενον εἶνε τὸ νὰ ἀπολογητῆι μὲ εὐσχημον καὶ γενναίῳ τρόπῳ εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐφημεριδογράφων καὶ νὰ ἀποκρίνηται μὲ τεκμηρία εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ὑπερασπιζομένους καὶ ἐπαινοῦντας τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἄμα τε νὰ προμηθεύῃ τὴν δυνατὴν περιθάλψιν εἰς τοὺς παρὰ πόδας ἐν ἀνάγκῃ ἀδελφούς ὁ δὲ κυριώτατος σκοπὸς τοῦ αὐτοῦ συστήματος εἶνε καὶ ἀφορᾷ ὅλους διόλου εἰς τὸ νὰ συνδράμωμεν παντὶ σθένει διὰ χρημάτων καὶ πραγμάτων, διὰ προσβειῶν καὶ γραμμάτων καὶ με τὴν ἰδίαν μας ὑπαρξιν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας προμαχομένους κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐναντίον τῶν βεβήκων. Ὡ φίλοι! ὕστερον ἀπὸ τόσους αἰῶνας ἀπὸ Πελοποννήσου μέχρι Θεσσαλίας καὶ μακεδονίας καὶ ἀπὸ τῆς ἡπειροῦ ἕως εἰς τὰς θερμοπύλας ἠγέρθησαν θεῖα εὐδοκία τὰ τρόπαια τῶν Ἑλλήνων ἢ θάλασσα ἤκουσε πάλιν τὴν φωνὴν, καὶ εἶδεν ὡς ἐν Σαλαμῖνῃ τὴν Ἑλληνικὴν ναυμαχίαν. καθὼς τότε καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὸ ἑλλήνων οἱ βάρβαροι καταδιώκονται, καὶ καταβυθίζονται. Ἴδου κράξαι καὶ ὁ νέος θεμιστοκλῆς : "Γε παῖδες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε πατρίδ' ἐλευθεροῦτε παῖδας τε γυναῖκας θήκας τε προγόνων, θεῶν πατρῶων «ἔδη, νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν :

Διὰ ταῦτα καὶ πρὸς ταῦτα προσκαλοῦμεν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἐγκυκλίου ἡμεῖς οἱ ὑποσημειούμενοι ἔφοροι ἅπαντες τοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς. Συνενωθῆτε, ὦ φίλοι καὶ ἀδελφοί σήμερον μὲθ'

τήμων ἄς συντρέξῃ καὶ ἄς συνδράμῃ ἕκαστος καθ' ἃ δύναμιν ἔχει
σὺν ἡμῖν καὶ ἐν ὁμοιοῖα τὰ δέοντα πράττοντες ὑγιαίνειτε (*).

Ζήτω ἡ Πατρίς!

Ἐν Ὁδησσῷ τῇ 4 Αὐγούστου 1821.

Σεβαστοὶ Κύριοι ἔφοροι τῆς Γραικικῆς Κοινότητος. Εἰς Ὁδησίν.

Ἰσμαήλ τῇ »3» 7θρίου 1821»

Μετὰ χαρᾶς ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ τὰς 20 τοῦ παύσαντος εὐγενικῆς σας ἔσωθεν τῆς ὁποίας εὗρομεν τὴν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν καὶ τὸ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματός σας νεωστίου αἰσχάτως ἐκάματε. Τὰ ὅποια ἀναγνώσαντες ἴδομεν τὸ ὅποσον ἀξιεπαῖνον τρόπον τῆς θαυμασίου βελτιώσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Γένους καὶ τῆς Πατριδος ἐνηγκαλίσθητε· ὅθεν ὑπὲρ ἐπαινῶμεν τὰ οὕτως ἐλληνικὰ φρονήματά σας· κατὰ τὴν θέλησίν σας εἰς τὰς 29 τοῦ ἀπερασμένου ἐσυγκροτήσαμεν συνέλευσιν ἔνθα ἀναγνωσθέντων τῶν εἰρημῶν γραμμάτων τῆς νέας ψηφοφορίας σας, ἐκρίθη εὖλογον παρὰ πάντων τῶν παρευρεθέντων ὁμογενῶν εἰς τὸ νὰ γίνωμεν ὁπαδοὶ καὶ μιμηταὶ τοῦ συστήματός Σας, ὅθεν περὶ τὴν αὖριον ἀνασυγκροτοῦντες συνέλευσιν θέλει διορισθῶσιν οἱ ἔφοροι καὶ γίνωσι τὰ ἀναγκαῖα τοῦ ψηφίσματος γράμματα (1), καθ' ὃν τρόπον τὰ τῆς ψηφοφορίας σας παραδειγματίζωσιν. ὅθεν ἀμεριμνήσατε. οἶθε τοιαυτὴ ὁμοιοῖα ψυχῇ νὰ ᾔθελεν ἀναζωογονήσῃ καὶ ἐκεῖνας τῶν εἰς τὰ ἐπίλοιπα μέρη εὐρισκομένων ὁμογενῶν, ἵνα συμφῶνως μὲ ὅλα τὰ συνιστῶντα μέλη τοῦ ἔθνους κατορθούμενα σημαδικῶς τὰ τῆς πατριδος κινήματα ἄς ταχύνωσι τὸν παντελῆ τῶν τυράννων μας

* ΣΗΜ Ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἀντιγράφων ἠλείπουσιν ὑπογραφαὶ εἰς τὰ ἐγγράφα. Ἐκ τῶν πρωτοτύπων ὅμως ἐπιστολῶν φαίνεται, ὅτι ἡ Ἐφορία ἀπῆρτίετο εἰς μὲν τὸ 1820 παρὰ τῶν κκ. Γρηγορίου Μικρασλή, Ἰωάννου Ἀμβροσίου, Γρηγορίου Κόλις, Ἰωσήφ Σαποσνικῶφ καὶ Βασιλείου Μποργῶβ (Δεπουτάτοι καὶ πολῖται κοινοφελεῖς τοῦ κοινοῦ—ἐπιστ. ἐκ Πετροῦπ. 21 Αὐγούστου 1820 παρὰ Π Βαρθάτη), εἰς δὲ τὸ 1821 ἔφερο: τῆς φιλικῆς ἐταιρείας ἦσαν Ἰωάννης Ἀμβρόσιος, Ἡλίας Μάνεσης, Ἀλέξανδρος Μαῦρος καὶ Ἀλέξανδρος Κουμπάρης (ἐξ Ἰσμαηλίου, 4 Μαρτίου 1821).

1) Τὰ κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἀπορασισθέντα ἐν ἀντιγράφῳ ἐκοινοποιήθησαν πρὸς τὰς ἐν Ὁδησσῷ· τὸ δὲ ἀντίγραφον εὗρηται ἐν τῇ συλλογῇ.

ἐλευθρον. Νεώτερον δὲ ἀξιοσημείωτον δὲν ἔχομεν ἂν δὲ ἡ εὐγενεῖα σας ἔχει κοινοποιήσατέτο καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς μὲ σέβας προσκυνοῦντας σας.

πρόθυμος δοῦλος καὶ ἀδελφός

διὰ Καρνεάδην γεώργιος παπαδ. Κορριάς.

τῷ ἐντιμωτάτῳ κκ Ἀλεξάνδρῳ Μαῦρῳ
εἰς Ὁδησίν.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΛΙΑΣ

Ἡ ΠΟΛΙΣ τῶν Ἀθηνῶν ἐστερήθη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1896
μιας συμπαθοῦς πολιτικῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἀειμνήστου
Κωνστ. Κολιάτσου, βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ δημοτικοῦ συμ-
βούλου Ἀθηναίων.

Ὁ Κ. Κολιάτσος, ἐκ τοῦ διαπρεποῦς καὶ γνωστοῦ ἀθηναϊκοῦ οἴκου, γεννηθεὶς τῷ 1860 διήνυσε τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ καὶ ἐξῆλθεν αὐτῆς ἀριστεύσας. Σπουδάσας δὲ τὴν Νομικὴν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ μετέβη χάριν εὐρυτέρων μελετῶν εἰς Λειψίαν, ἐνθα καὶ ἐξέδωκε γερμανιστὶ τὴν « Ἱστορίαν τῆς Νέας Ἑλλάδος ». Ἐκεῖθεν ἀποκονομίσας ἀριστα ἐφόδια ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, ἀντάξια τῆς φιλοπονίας καὶ εὐφύας του, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, ἐμπλέων ἐκ τῆς εὐγενοῦς φιλοδοξίας νὰ προσενέγκῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγαπητὴν πόλιν καὶ συνεχίσῃ τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ πατρὸς του, ὅστις, ὡς γνωστὸν, διετέλεσεν ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων πολιτευτῶν τῆς Ἀττικῆς, ἦν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν περιόδων ἀντεπροσώπευσεν ὡς βουλευτῆς, χρηματίσας καὶ πληρεξούσιος ὑπαρχηγὸς τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἐπὶ δεκαπέντε δὲ ἔτη καὶ πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηναίων.

Ὁ Κ. Κολιάτσος, ἐκτεθεὶς τῷ 1895 ὡς ὑποψήφιος βουλευτῆς ἐξελέγη μετὰ μεγάλης πλειονοψηφίας ἐλθὼν δευτερος καρὰ σειρὰν. Εἰργάζετο δὲ μετ' ἀροσιώσεως καὶ ζήλου φιλοτίμου, ὅποτε νόσος ὑπουλος ὑπέσκαψε τὴν υγείαν αὐτοῦ, καθ' ἧς μάταιαι ἀπέβησαν αἱ προσπάθειαι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν οἰκείων αἱ τρυφεραὶ φροντίδες. Οὕτω δὲ ἐν ἡλικίᾳ ἐτι ἀκμαία καὶ ἐνῶ τὸ μέλλον προσημεΐα αὐτῷ αἴσιον καὶ πλήρες ἐλπίδων, ἀπεθίωσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅπου εἶχε μεταβῆ παρὰ τῷ πατρὸς θεῷ του Ἀρχιεπισκόπῳ Κολιάτσῳ. Ἡ κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν, παρ' ἧς ἀπήλασε πολλῶν καὶ εὐλικρινῶν συμπαθειῶν, ἐξεδήλωσεν ἐγκάρδιον λύπην κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ τόσο ἀώρωτος ἀπολεσθέντος νεαροῦ πολιτευτοῦ, οὗ ἡ μνήμη θὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν προσφιλεῆς καὶ ἀφθίτος.

ΤΟ ΜΑΓΕΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

Τὸ δάσος ποῦ λαχτάρεις
Μονάχος νὰ περάσης,
Τώρα νὰ τὸ ξεχάσης
Διαβάτη ἀποσπερνέ.

Μιὰν αὐγινὴ τὸ κούρσεψαν
Ἀνδρωτοὶ λοτόμοι
Κ' ἐκεῖ εἶνε τώρα δρόμοι
Διαβάτη ἀποσπερνέ.

Τὸ τρίσβαθο ἀναστέναγμα
Πᾶγγιζε τὴν καρδιά σου,
Κ' ἔσπασε τὰ γονατὰ σου
Δὲ θὰ τὰκούσης πλιά.

Τὸ πήρανε στὰ διάπλατα
Περίτρομα φτερά τους
Καὶ τῶκαμαν λαλιά τους
Τὰ νύχτια πουλιά!

Καί κάτι ποῦ βραχνόφραζε
Μὲ μιὰ φωνὴν ἀνθρώπου
Στὸ ἡμέρωμα τοῦ τόπου
Βουβάθηκε κι' αὐτό·

Κ' ἔπεσε τὸ αἱματοόβρεχτο,
Τ' ὀλόγυμνο μαχαῖρι,
Πῶδεςπερ σ' ἓνα χέρι
Σὰ σίδηρο καρτό.

Τὸ λιγερὸ τραγούδισμα
Ποῦ σ' ἔσερνε διαβάτη
Σὲ μαγικὸ παλάτι
Δίχως ἐλπίδα αὐγῆς,

Τὸ πήρανε, γιὰ κύτταξε,
Στερνὴν ἀνατριχίλα
Τὰ πεθαμμένα φύλλα
Ποῦ ἀπόμειναν στῆ γῆς!

Κ' ἡ ἄρπα μὲ τὸν ἦχο τῆς
Ποῦ σὲ γλυκομεθοῦσε,
Μὰ κρύφια σοῦ χτυποῦσε
Τὴν ὦρα τὴν φριχτή,

Χάθηκε μὲ τὴν ἀγγιχτή
Ποῦ τὴν κρατοῦσε κόρη
Στὰ πέλαγα, στὰ ὄρη,
Νὰ μὴν ξανακουστῇ. . .

Τὸ δάσος ποῦ λαχτάριζες
Μονάχος νὰ περάσῃς,
Γιὰ πάντα θὰ ξεχάσῃς
Διαβάτης ἀποσπερνῶ.

Γενῆκαν νεκροκρέββατα
Τᾶγρια δεντρά του τόρα
Καί θὰ τὰ βρῆς στῆ χώρα
Διαβάτη ἀποσπερνῶ.

M. A. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Ο ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ

ΒΡΥΚΑ ξενιτευθῆ νέος, πολὺ νέος. Δεκαεξέ χρόνων.
'Αλλὰ μέσα εἰς τὴν πίκραν τῆς ξενιτειᾶς δὲν
ἐλησμένησα ποτέ, οὔτε μίαν ἡμέραν, τὴν ξανθὴν
καὶ γαλανομάταν ἐκείνην φίλην μου, τὴν χαριτωμένην γει-
τονοπούλαν μου. Μέσα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, εἶχα λη-
σμονήσει καὶ τοὺς παιδικούς μου φίλους, καὶ τὰ σχολικά μου
χρόνια, καὶ αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς πεθαμμένους ἀδελφούς μου, καὶ
μόνη μία ζωντανὴ ἐνθύμησις — ἂ! τί ἐνθύμησις — ἤρχετο
ἐκεῖ πέρα εἰς τὸ ἄξιον τῆς Συρίας γῶμα, νὰ μοῦ δροσίση
τὴν μαραιμένην ζωὴν μου, ὡς καμμία ὄσσις μέσα εἰς τῆς
ἐρήμου τὴν φλόγα.

Καὶ τῶν δύο μας τὰ χρόνια μαζὺ δὲν ὑπερέβαινον τὰ τριάν-
τα. "Ἡμεῖθ' ἀχώριστοι ἀπὸ τὰ μικρά μας χρόνια, καὶ ὅταν
ἐμεγαλώσαμεν, ἡ μεγαλειτέρα μας ἀπόλαυσις ἦτο νὰ φυλ-
λομετροῦμεν καὶ οἱ δύο τὰ εἰκονογραφημένα βιβλία, ὡς νὰ
ἐσμῖγαν αἱ δύο ψυχαί μας μέσα εἰς τὴν ἰδίαν εἰκόνα, εἰς τὸν
ἴδιον ἐκεῖνον παλμὸν ποῦ μᾶς ἐγέννα μέσα εἰς τὰ στήθη μας
ἓνα τυχαῖον σμίξιμον τῶν χειρῶν μας, ἢ κἀνένα ἠλεκτρικὸν
ἀνατρίγιασμα ἀπὸ τὴν προστριβὴν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς
μας. Διότι εἶχαν πλέον περάσει τὰ χρόνια ἐκεῖνα τῆς ἀδελ-
φικῆς μας ἀγάπης, ὅταν τὴν ἐσυνώδευα πρῶτ' καὶ βράδ' εἰς
τὸ σχολεῖον, ἢ τὰς ἐορτὰς εἰς τοὺς περιπάτους. Ἡ μητέρα
τῆς δὲν μᾶς ἄφηνε πλέον μόνους, ὡς νὰ πρῶτα. Ἐγὼ ἀκό-
μη τὴν ἔλεγα ἀπλῶς Δόραν, ἀλλὰ πολλοὶ ξένοι ἀρχίζαν νὰ

προσθέτουν και τὸ «Δεσποινίς» ἔμπρός εἰς τὸν ὄνομά της, τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην λέξι, ποῦ ὅταν τὴν ἐπρωτάκουσα, μοῦ ἐφάνη ὡς νὰ ἐννοίωσα τὸ πρῶτον κτύπημα ἀπὸ τὴν ρομφαίαν, ποῦ μᾶς ἐδιώχθη μὲς' ἀπ' τὴν Ἑδέμ, τῆς παιδικῆς μας εὐτυχίας. Μόνον τὰς Κυριακὰς ἐπήγγαινα νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ, ἐκεῖ εἰς τὸ μικρὸν τῆς σαλονάκι, ὅπου γύρω εἰς τὸ στρογγυλὸν μαρμάρινον τραπέζι ἐφυλλομετρούσαμεν τὰ χρυσόδετα βιβλία ποῦ κατὰ καιροῦς τῆς εἶχα χαρίσει.

Μίαν Κυριακὴν — πῶς νὰ τὴν λησμονήσω! — ἤμεθα βυθισμένοι καὶ οἱ δύο εἰς μίαν εἰκόνα τόσο πιστὴν, τόσο ὠραίαν, τόσο ζωντανήν, «Τὸ πρῶτον φιλῆμα», ὥστε ἀφοῦ ἀσυνειδήτως ἔσμιξαν τὰ χέρια μας, ὡσὰν ἀπὸ κανένα μαγνήτην, ἐνοιώσαμεν τέλος τὰ χεῖρά μας νὰ σύρονται καὶ νὰ κολλήσουν εἰς ἓνα φιλῆμα—τὸ πρῶτον.

— Θὰ μᾶς ἴδῃ ἡ μητέρα! ἔκραξεν ἔντρομος τότε ἐκείνη κατακόκκινη ἀπὸ τὴν πρῶτην ἐκείνην συγκίνησιν τοῦ παρθενικοῦ τῆς στήθους. Καὶ ἡ φράσις τῆς ἐκείνη μᾶκαμε νὰ τρομάξω ὡσὰν νὰ εἶχα ἐγκληματήσῃ.

Ἦτο τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον φιλῆμά μας.

Οἰογενειακαὶ συμφοραὶ μὲξοσφενδόνισαν ὕστερ' ἀπ' ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τὴν Δόραν. Δέκα ὀκτὼ χρόνια ξενιτείας, ἀγώνων καὶ τρικυμίας δὲν ἔσβυσαν ἀπὸ τὴν μνήμην μου τὴν ἀληθευμένην ἐκείνην στιγμὴν τοῦ πρώτου φιλῆματός μας, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον μου ἐκείνον ποῦ μοῦ ἐγέννησεν ἡ φράσις τῆς ἐκείνη: «Θὰ μᾶς ἴδῃ ἡ μητέρα!» Ἄχ! ἂν δὲν εἶχαν ἀγκάθια τὰ ρόδα τῆς ζωῆς μας!

Ἐπέστρεψα τέλος εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἶχα μάθει πῶς ἡ Δόρα εἶχεν ὑπανδρευθῆ πρὸ δεκαπέντε χρόνων, καὶ πῶς ἐκατοικοῦσεν εἰς τὸ ἴδιον σπίτι ποῦ εἶχε λάθει ὡς προῖκα. Ἐπήγα νὰ τὴν ἴδω. Μὲδέχθη ὡς ἀδελφόν της. Ἡ ἀνέστροφος συζυγικὴ εὐτυχία ἔλαμπεν εἰς τὸ πρόσωπόν της, ἀλλὰ ἡ εὐσαρκία της, χωρὶς νὰ καταστρέψῃ τὴν ὠραιότητά της, εἶχεν ἐν τούτοις παραμορφώσῃ τὰς πλαστικὰς ἐκείνας γραμμὰς τοῦ ἀγαλματώδους σώματός της. Τίποτε δὲν μοῦ ἐπα-

νέφερον εἰς τὴν μνήμην μου τὴν εὐλύγιστον κορασίδα τῶν δεκατεσσάρων χρόνων. Ἡ Δόρα μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν μιᾶς καλῆς κ' εὐτυχοῦς ἀστῆς, μιᾶς καλῆς νοικοκυρᾶς. Τίποτε πλέον. Ἡ ἄλλοτε Δόρα ἦτο νεκρά. Καὶ ἤμην ἐτοιμος νὰ τὴν ἀποχαιρέτησω ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν πεζότητα τῆς ζωῆς, ὅταν ἔξαφνα βλέπω νὰ ἐμβαίνει μέσα εἰς τὸ σαλονάκι μία κόρη ὡς δεκατεσσάρων χρόνων, ξανθὴ καὶ γαλανή, μὲ τέτοιαν καταπληκτικὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν ἄλλοτε Δόραν, ὥστε, ὡσὰν νὰ ἔβλεπα τὸ φάντασμά της, τὸ φάντασμα τοῦ πρώτου ἐρωτός μου, δὲν εἰμπόρεσα νὰ κρατήσω μίαν κραυγὴν ἐκπλήξεως, θαυμασμοῦ, σχεδὸν τρόμου.

Ἦτο ἡ κόρη τῆς ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἡ Νίνα. Εἶχεν ἀκούσει τὴν μητέρα της νὰ ὀμιλῇ πολλὰκις περὶ ἐμοῦ, καὶ εἰδείξεν ἄδολον, ἀσελῆ χαρὰν διὰ τὴν γνωρίμιάν μου. Κ' ἐνῶ πρὶν εἶχ' ἀποφασίσει νὰ μὴν ἐπιστρέψω πλέον εἰς τὸ σπίτι τῆς Δόρας, ἡ Νίνα, ἀνεξηγήτως, μυστηριωδῶς πῶς μ' ἔκαμε νὰ ἐπιστρέψω ἐκεῖ πολλὰκις. Ὅταν τὴν ἔβλεπα νὰ τρέχῃ πρὸς ἐμὲ πεταχτὴ καὶ λιγερῆ, μὲ τὴν κυματίζουσαν ξανθὴν κόμην, μὲ κατελάμβανεν ἓνα σύσσωμον ἀνατρίχισμα, μία κάποια ἐνδόμυχος δροσιά, ὡσὰν εὐώδης ἀπόνοια τοῦ παρελθόντος. Ἐνα ἀλλόκοτον αἶσθημα, ἓνα κρᾶμα πατριῆς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ κάποια συγκινησεως ἀνεκκράστου, ἀκατανόητου. Τῆς ἔφερα εἰς κάθε μου νέαν ἐπίσκεψιν καὶ ἓνα εἰκονογραφημένον βιβλίον, διότι κατὰ συνπάθειαν κληρονομικὴν, ἐπρελαίνετο κ' ἐκείνη διὰ τὰς εἰκόνας.

Μίαν ἡμέραν ἤμεθα μόνοι. Τῆς εἰδείξα τὰς εἰκόνας ἐνὸς νέου βιβλίου. Ἦμεθ' ἀκριβῶς γύρω εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο τραπέζι, ὅπως ἄλλοτε. Ἡ Νίνα εἶχεν ἀκουμβήσει τὸ κρινόλευκον χέρι τῆς ἐπάνω εἰς τὸ ἰδικόν μου. Ἀσυνειδήτως τῆς τὸ ἔσφιξα. Καὶ ἔβλεπα πλέον ἔμπρός μου ὡσὰν κανένα ἀντικατοπτρισμὸν μυστηριώδη, τὴν ἄλλοτε Δόραν, καὶ λησμονῶν τὸν ἑαυτὸν μου, τὴν ἡλικίαν μου, τὰ πάντα, ἔσκυφα καὶ ἐκόλλησα τὰ χεῖρά μου εἰς τὰ χεῖρά τὰ κοραλλένια τῆς Νί-

νας, ἡ ὁποία μοῦ ἀνταπέδωκε τὸ φίλημα, ὡς μαγνητισμένη ἀσυνειδήτως.

— Θὰ μᾶς ἴδῃ ἡ μητέρα! αἶφνης ἐφώναξεν ὡσάν νὰ ἐξύπνησεν ἡ κόρη ἔντρομος, ἐνῶ ἐγὼ ὡσάν νὰ ἦτο ἡ ἴδια ἐκείνης φωνή, ἡ ἴδια ἡ Δόρα ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ παρελθόντος, ἀρπαξά τὸ καπέλλον μου κέφυγα δρομαῖος, οὔτε στρέφων κἂν νὰ ἴδω τὸν βρυκόλακα τῆς πρώτης μου ἀγάπης. . .

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΙ ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΝ

ΘΕΑΤΡΑ πλήρη, πανταχόθεν μουσική· ἐδῶ κραιπάλη καὶ ἀσέλγεια, κ' ἐκεῖ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες καὶ σοφιστικοί. Τοῦ Διονύσου τ' ἄγαλμα κοσμεῖ ἀμάραντος στέφανος. Μία κώχη γῆς δὲν μένει ἄρρατος σπονδῶν. Διασκεδάζουν οἱ ἀστοὶ τοῦ Τάραντος.

Ἄλλ' ἀπ' αὐτὰ ἀπέρχοντ' οἱ Συγκλητικοὶ καὶ σκυθρωποὶ πολλὰ ὄργιλοι ὀμιλοῦν. Κ' ἐκάστη τόγα φεύγουσα βαρβαρική φαίνεται νέφος καταγίδα ἀπειλοῦν.

Ἀλεξάνδρεια, 1898

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΟΥΛΑ

Η γυναικούλα εἶνε κ' ἐκείνη ὃν ἀνθρώπινον· ἀλλὰ κατωτέρας ἀνθρωπίνου ἀξίας. Ἔχει λίγες καὶ ποταπὰς ιδέας, καὶ λιγώτατη ἀθροπιά.

Γεωγραφικὲς τῆς γνώσεως εἶν' ἐκεῖνες τοῦ τόπου τῆς, ἢ καὶ μόνης τῆς γειτονείας τῆς. Ἱστορικές, ὅσα ἴθυμάται νὰ εἶδε μὲ τὰ μάτια τῆς, ἢ ἄκουσε μὲ τ' αὐτιά τῆς. Θεωρητικὲς, ἢ ἐκκλησία τῆς ἐνορίας τῆς, καὶ ὁ παπᾶς τῆς. Ἐπιτηδευματικὲς, ἢ βόκα τῆς, τὸ σκαρτσοῦνι τῆς, καὶ ἴσως-ἴσως καὶ τὸ κροσσέ τῆς.

Κάνει τὸ σταυρό τῆς ὅταν σημαίνουνη ἡ καμπάνες, καὶ τότε κάνει ὅταν ἐμβαίνει ἔς τὴν ἐκκλησιά τῆς, καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐκκλησιά τῆς ἀκούη νὰ μελετητέται ἡ Παναγία. Δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ τὴ λειτουργία, καὶ βγαίνει εὐχαριστημένη πῶς ἐλειουργήθηκε.

Κοντὰ ὅμως σὲ τούτη τὴ γυναικούλα, ὀφθαλμοφανῶς κατωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, εἶνε καὶ ἡ γυναικούλα τῆς ἀνωτέρας περιωπῆς. Τούτη ἔχει πλατύτερον ὀρίζοντα ιδεῶν καὶ ἀνωτέραν ιδέαν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, ἐπειδὴ τούτη, παρὰ τῶν εἰρημένων γνώσεων καὶ πεποιθήσεων, κάνει καὶ τῆς ἔρχεται τὸ φηγουρίνι ἀπὸ τὸ Παρίσι, καὶ ἔξερει κ' ἐνδύεται μὲ κομψότητα, ἔχει θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἡ δόξα καὶ ἡ ἀποθέωσις τῆς. Δὲν ἐννοεῖ μουσικὴν, οὐδὲ ἔξερει τί γένηται ἔς τὴ σκηνή. Ἀλλὰ τὴν ἐπισκέφτονται

οί κομψότεροι, οί όποιοι τή θαυμάζουνε. Καί 'βγαίνει έν θριάμβω, ότι έσάστισε όλους με τά σπάνιά της φορέματα, και με τά λαμπρά της στολίδια.

'Η ύστερη τούτη γυναικούλα με όλην της τήν ύπεροχήν άπάνου 'ς τήν πρώτη, έχει τό έσωτερικό του κεφαλιού της γεμάτο κορδέλες, φιγουρίνια, συναναστροφές, τραπουλόχαρτα, μαγαζιά με μόδες, καπέλα με πιούμες... άλλα τόσο μόνον.

Και όμως ή γυναικούλα τούτη κυβερνά ίσως τόν άνθρωπάκη τόν άνδρα της' και άντάμα οί δυό τους ανατρέφουνε τά παιδιά τους κατ' εικόνα και όμοίωσιν των γονέων!...

'Όπου γυναικούλες και άνθρωπάκιδες κάμνουν τό σώμα της κοινωνίας, εκεί δέν έχτιμούνται παρά τά μηδαμινά, τά στάσιμα, τά γελοία. Οί λίγοι άνώτεροι κιτρινοφυλλιάζουνε και μαραίνονται άποθαρρυνόμενοι. 'Η δέ κοινωνία μένει πάντα ευκαταφρόνητη, και άναξία σύγχρονη του λοιπού έξευγενισμένου κόσμου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΟΠΛΟΦΟΡΙΑ

ΣΤΟΝ κόρφο μου ή περίπολος τό χέρι έφές τρυπώνει, μου βρίσκει τό πιστόλι μου κ' εύθως με 'εαρματώνει' γιατί τά όπλα—λέγουνε—ό νόμος τά έμποδίζει: ό νόμος είν' άνόητος, τί κάνει δέν γνωρίζει.

'Ενώ άφαιρεί τά όπλα μου, δέν βλέπει τά 'δικά σου, έσύ πού δίνεις θάνατο με κάθε μιá ματιά σου.

'Αρματομένη, έλεύθερη, περιπατείς 'ς τό δρόμο και περιπαίζεις, φόνισσα, μοιράρχους κι' άστυνόμο.

Ζάκυνθος, 1898

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΤΟΝ ΟΡΟΦΟ

Δ Ι Η Γ Η Μ Α

Α ήμουνα τότε—είπεν αυτός—ώς έννέα χρονών. Δέν θυμούμαι ακριβώς τά καθέκαστα, θα διηγηθώ όμως όσα θυμούμαι' ή μεγαλύτερή μου άδελφή τά γνωρίζει όλα' ό άδελφός μου ό μικρότερος—τίποτε' δέν έπρελάθηκα να καθήσω να του διηγηθώ τέτοια πράγματα.

"Όταν έμεγάλωσα, έρώτησα πολλαίς φοραίς τή μητέρα μου και μου διηγήθηκε πολλά και διάφορα. 'Ο πατέρας μου φυσικά—ούτε λέξι.

Αυτός, ό πατέρας μου δηλαδή, έφορούσε τούρκινα' θαρρείς πώς τότε βλέπω: τσεμαντάκι από κόκκινο βελούδο με κάμποτες σειραίς από χρυσό γαϊτάνι' από πάνω άπ' αυτό — τσοχένιο πράσινο μετάνι' σελάχι χρυσοκέντητο' μες στο σελάχι είχε τό χαρμπί με τό φιλιτισένιο μανίκι και ένα λαζάκι με άσημένιο φηχάρι και μανίκι συντεφένιο' άπάνω στο σελάχι, τό μεταξωτό ζωνάρι με τά μακρυά κρόσσια, πού έπεφταν άπάνω στ' άριστερό του τό μηρί. Τό τσοχένιο του πουτούρι, κεντημένο με μεταξωτό γαϊτάνι, έτελείωνε στους άστραγάλους με γλώσσαις τρείς, πού του έσκέπαζαν τό μισό πόδι' κάλτσες άσπρες και παπούτσια χαμηλά ξεχωστα. Στο κεφάλι φορεί φέσι τουνεζίνικο τσακισμένο στ' άριστερό πλάγι. Στο χέρι του κρατεί τσιμπούκι από έβεννο με κεχριμαρένιο μαμπε και δεξιά, γωσμένη κάτω από τό ζωνάρι, κρέμεται ή καπνοσακκούλα του, κεντημένη με χρυσόνημα και χάνδρες. Σωστός λεβέντης.

"Ήτανε περίεργος ό τρόπος του. Είν' αλήθεια πώς είνε πατέρας μου' μα αφού απεφάσισα να τά διηγηθώ όλα, δέν ώφελεί να διαστάξω. "Ήτονε βαρύς, παραπολύ βαρύς άνθρωπος' μονάχα επρόσταζε και, αν χαμιά φορά έλεγε κάτι τι και δέν τό έκαμνες, έπρεπε να βρής καιίι να φύγης. Για τό παραμικρό εθύμωνε και ήθελε πάντα να 'γχη δικηο. "Είλω' να πω πως κανείς δέν έτολμούσε να του άντιμιλήση. "Όταν έπαραθύμωνε—'εβριζε τόν έξάψαλμο. "Εχτυπούσε τό γρόθο του μιá και καλή—μα τί να σου

πῶ, ἀδερφέ, μ' ἕνα του γτύπημα σ' ἐξάπλωνε χάμω. Ἐθύμωνε πολὺ εὐκόλα, ἐκαστούφιαζε, ἐδάγκανε τὸ κάτω του ἀγκίλι, ἀνέσερνε τὸ δεξιὸ του μουστάκι, ἐμάζεψε τὰ φρύδια ἔς τὸ κούτελό του κ' ἐβλεπεε κι' ἀστραφταν τὰ μαῦρα του τὰ μάτια. Δυστυχία μου, ἂν τοῦ ἔλεγε κανεὶς ἐκεῖνη τὴ στιγμή—πῶς δὲν ἤξευρα τὸ μάθημά μου. Δὲν ἤξεύρω γιατί τὸν ἐφοβούμουνα τόσο πολὺ. Ἐπειτα στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς κι' ἂν μ' ἔδερνε καμμιά φορά, τί θὰ ἐπάθαινα; ἀλλὰ νά, μ' ἐφρόβιζαν ἐκεῖνα τὰ μάτια. Ὅταν ἐγύριζε νὰ σέ δῆ σοῦ φάνινονταν σάν νὰ σοῦ ἔδινε μαχαίριά καὶ χωρὶς νὰ ξεύρης τὸ πῶς καὶ διατί, ἄρχιζες νὰ τρέμης σάν καλάμι ποῦ τὸ φουσᾷ ὁ ἀέρας.

Ποτὲ δὲν ἐγέλασε τ' ἀγκίλι του σάν ὅλος ὁ κόσμος ἠθυμοῦμαι μιά φορά, ἐκρατοῦσε στὰ γόνάτα του τὸν μικρὸ ἀδελφὸ μου. Τοῦ εἶχε δώσει τ' ὄρολόγι του νὰ παίξῃ, κι' ὁ Γιώργος μὰς ἐπροσπαθοῦσε νὰ τοῦ τὸ χῶσῃ διὰ τῆς βίας μὲς στὸ στόμα τοῦ πατέρα, κ' ἐφώναζε δυνατὰ, ποῦ ἐκεῖνος δὲν τὸ ἄνοιγε. Ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου ξεκαρδιστήκαμε στὰ γέλοια, ἐκεῖνος ὅμως μάλιστα ἐχαμογελοῦσε καὶ συχνὰ ἔσπερνε τὸ ἀριστερὸ μῆρος τοῦ στόματός του, ἐνῶ γύρω στὸ μᾶτι του ἐσχηματίζονταν μιά ζαρωματιά. Αὐτὸ ἦτον σπανιώτατο πρᾶγμα, ἐνῶ ἕνας ἄλλος θὰ ἔκανε τέτοιο ξεφωνητὸ ποῦ νὰ τὸν ἀκούουν εἰς τὸ καπηλειὸ τοῦ Τέτρεπ.

Ἐέρω πάλι, πῶς, ὅταν ἀπέθανεν ὁ θεὸς μου, ποῦ τὸν εἶχε σύντροφος στὸ ἐμπόριό του καὶ ποῦ τὸν ἀγαποῦσε πολὺ, — ἡ θεΐα μου, ἡ μητέρα μου, ὅλοι οἱ συγγενεῖς, ἐμεῖς τὰ παιδιὰ φωνάζει, κακὸ, κλάυματα, μυριολόγια, ξεφωνητὰ—ὁ πατέρας μου τίποτε! οὔτ' ἕνα δάκρυ οὔτ' ἕνα ἄχ! Μονάχα σάν τὸν ἐσῆκωσαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὸ σπίτι, τὸ κάτω ἀγκίλι τοῦ πατέρα ἄρχισε νὰ τρέμῃ καὶ νὰ ζαρωτρεμῃ. Ἐπυλώθηκε στὴν πόρτ' ἔγινε κατὰ χλωμος, ἀλλὰ δὲν ἔβγαλε οὔτε λέξι.

Καὶ διὰ τὸ κεφάλι του ἀκόμη ἂν ἐπρόκειτο ὅταν ἔλεγε κάτι τι, δὲν τὸ ἐννοοῦσε νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ τότε ἀκόμη ὅταν τὸ μετανοοῦσε ἠθυμοῦμαι, ὅταν ἔδωξε τὸ δουλὸ τοῦ τὸν Πρόκα. Ἐβλεπα πῶς ἦτον μετανοιωμένος, πῶς λυπάται, ἀλλὰ πῶς δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ. Τὸν δουλὸ αὐτόν, τὸν Πρόκα τὸν ἀγαποῦσε περισσότερο ἀπὸ ὅλους. Εὐρῶ πῶς τὸν ἐκτύπησε μιά φορά, γιατί ἐπῆγε νὰ πιάσῃ ρακὶ καὶ δὲν ἔκλεισε τὴν κάνουλα τοῦ βρελιοῦ κ' ἐγύθηκε κάμποσο ρακὶ. Ὅξω ἀπ' αὐτὴ τὴ φορά, ποτὲ ἄλλοτε οὔτε μὲ τὸ δάκτυλό του τὸν ἄγγιζε. Τοῦ ἐμπιστεύονταν ὅλα καὶ τὸν ἔστελνε εἰς τὰ χωριά νὰ συνάξῃ βρεσεῖδια. Εὐρῶτε γιατί τὸν ἔδωξε;—για τὸ τίποτε: Τὸν εἶδε νὰ παίξῃ τῆς πεντάρης... Δὲν σὰς φαίνεται παράξενο αὐτὸ;

Αὐτὸ ἔγινε κοντὰ τοῦ Ἀγίωργιοῦ. Ἦρθε ὁ Πρόκας στὸ μαγαζὶ γιὰ νὰ ἀνανεώσῃ τὸ φυλλάδιον τῆς ὑπηρεσίας του. Ὁ πατέρας ἔβγαλε ἐνενηντὰ γρόσια καὶ τοῦ λέγει:—«Πάρε τὴ δούλεψί σου! δὲ σέ χρειάζομαι περισσότερο» πῆγαινε νὰ βρῆς δουλειὰ ἐκεῖ ποῦ παίζουν τῆς πεντάρης». Ὁ Πρόκας ἐσκέπασε μὲ τὸ φέσι τὰ μάτια του, ποῦ ἔτρεχαν ποτάμι καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῇ. Αὐτὸ ἐπέφραξε τὸν πατέρα—τὸ εἶδα καλὰ νομίζετε πῶς ὑπεχώρησε; Θεὸς φυλάξοι! ἔβγαλε καὶ τοῦ ἔδωσε ἀκόμη ἕνα φλουρί:—«Πάρε, τοῦ λέγει, καὶ νὰ φύγῃς τὸ γληγορότερο.» Ὁ Πρόκας ἔφυγε καὶ ὁ πατέρας ἐμστάνωισε, ποῦ ἔδωξε ἕνα τέτοιο καλὸ ὑπηρετὴ διὰ τὸ τίποτε.

Χωρατὰ δὲν ἤξερε οὔτε μ' ἐμᾶς τὰ παιδιὰ, οὔτε μὲ τὴ μητέρα, οὔτε μὲ ἄλλον κανένα. Δὲν ἦταν, νὰ εἰπῆς, ἀπὸ κεινοῦς ποῦ χτυποῦν—ποῦ εἶνε πολλοὶ τέτοιοι—Θεὸς φυλάξοι! ἀλλὰ, νά, ἔτσι: πάντα κούσ, πάντα θυμοσιάρης! θαρρεῖς πῶς ἦταν ξένος—τέτοιος ἦτον κ' ἐκεῖνη ἡ κακομοῖρα ἡ μητέρα, καλὴ, ἀδερφέ, καλὴ, ἅγια γυναίκα, τότε κυττάζει σάν τὸ πουλὶ ποῦ κυττάζει τ' αὐγὸ του. Ὅταν τῆς λέγῃ κάτι τι μὲ θυμὸ, ἐκεῖνη λιγόνεται στὰ κλάυματα καὶ προσπαθεῖ νὰ κρούθῃ τὰ δάκρυά της κι' ἀπ' αὐτόν κι' ἀπὸ μᾶς. Ποτὲ δὲν ἐπῆγε μαζὺ τῆς πουθενά, μὰ οὔτε αὐτὴ ἐτολμοῦσε νὰ τοῦ ζητήσῃ τέτοιο πρᾶγμα. Δὲν ἐδεχότανε ν' ἀνακατευθῇ αὐτὴ στὴς δουλιές του. Μιά φορά τοῦ εἶπε:—«Μῆτρο, γιατί δὲν πολεῖς τὸ ρακὶ στὸ Στάνογιε;» ἐκεῖνος τῆς ἔβαλε τὴ φωνή: «Μὴν τύχῃ καὶ πεινᾷς ἐσύ; μὴ σοῦ λείπῃ τίποτε; Τὰ χρήματα εἶνε στὰ χεῖρα σου. Ἄν δὲν σέ φθάνουν—πέ μου τὸ ἄλλὰ στὴ δουλειά μου νὰ μὴν ἀνακατεύσῃται». Ἡ μητέρα τὰ χρειάστηκε καὶ δὲν εἶπε λέξι. Μὲ τὸν κόσμο μιλοῦσε τὸ ἴδιο. Εἰς τὸν καφενὲ εἶχε τοὺς συντρόφους του καὶ μόνο μ' αὐτοὺς ἔλεγε κανένα λόγος. Μονάχα τὸν κουμπάρο του τὸν Ἠλιά τὸν ἐτιμοῦσε ὅσο μπορούσε περισσότερο. Ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος, ποῦ εἶχε τὸ θάρρος νὰ τοῦ εἰπῇ ὅ,τι θέλει, ἐπειδὴ ἦτονε καὶ ὁ μόνος ποῦ κάπως τὸν ἐφοθεῖτο.

Ἐμᾶς τὰ παιδιὰ καὶ τὴ μητέρα μᾶς ἀγαποῦσε, ἔχω νὰ τὸ πῶ—θεολογία δὲ θέλει! ἀλλὰ μᾶς ἐκρατοῦσε πολὺ σφιχτὰ. Δὲν ἠθυμοῦμαι ποτὲ οὔτε τὸ παραμικρὸ σημάδι τῆς ἀγάπης του. Εἶν' ἀλήθεια πῶς ὅταν ἐξεσκεπαζόμεστε τὴ νύχτα μᾶς ἐσκέπαζε, δὲν μᾶς ἄφινε νὰ σκύβομε στὸ πηγάδι ἢ ν' ἀνεβάζομε στὴ μοριὰ. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτε! αὐτὸ τὸ κάμνον καὶ οἱ πατέρες οἱ ἄλλοι ὅμως ἀγοράζουν στὰ παιδιὰ τους καὶ ζαχαρωτὰ, καὶ χρυσόγατο καὶ τόπι, ποῦ πηδᾷ ὡς στὴν κορφὴ τῆς λεύκας.

Στὴν ἐκκλησιὰ ἐπῆγαινε μόνο τ' ἄγιωργιοῦ. Στὸν καφενὲ κάθε

βράδυ. "Αυα έδειπνούσαμε ήθελε νά βάλῃ τὸ τσιμπούκι του κάτω ἀπ' τὴν ἀμασγάλη του τὴν ἀριστερή, νά γώσῃ τὴν καπνοσακούλα του στὸ ζωνάρι του ἀπὸ κάτω καὶ δρόμο. Τὸ καλοκαίρι ἐγύριζε στὰς ἐννιά, τὸν χειμῶνα καὶ νοριότερα κχιμιά φορά ὁμοσ περνοῦν καὶ τὰ μεσάνυχτα καὶ δὲν ἔρχεται. Αὐτὸ ἔκαιγε τὴν κακομοίρα τὴ μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴ μου.

"Εγὼ δὲν ἤξευρα ἀκόμη τότε τί θὰ εἰπῆ γλέντι. Αὐταῖς ποτὲ δὲν ἔπασαν νά πλαγιασοῦν προτοῦ νά ἔλθῃ ὁ πατέρας, κι' ἀς ἦταν καὶ ξεμερώματα. Κάθουνται στὰ κρεβάτια των καὶ οὔτε τὰ κερὰ δὲν τολμοῦν ν' ἀνάψουν. Θεὸς φυλάξῃ νά ἰδῆ κερὶ ἀναμμένο. "Ακουσα μιά φορά, ποῦ ἦρθε ἀργὰ στὸ σπίτι κ' ἐμουρμούριζε.

— Τί θέλει τὸ κερὶ τέτοια ὥρα !

— Γὰ νά δῆς νά γδουθῆς, Μῆτρο—τοῦ λέγει ἡ μητέρα.

— Καὶ δὲ ξέρω ἐγὼ ν' ἀνάψω τὸ κερὶ, ἡ θαρρεῖς πῶς εἶμαι μεθυσμένος καὶ δὲ μπορῶ νά τούρω ;

— "Οχι, Μῆτρο, εἶπε δειλὰ δειλὰ ἡ μητέρα, ἀλλὰ ἤθελα νά πῶ...

— Τί νά πῆς ; θές νά νομίσ' ἡ γειτοριά πῶς ἔχω νεκρὸ στὸ σπίτι μου ;

Τί νεκρὸς ; θαρρεῖτε πῶς ἐπίστευε ὅ,τι ἔλεγε ; πολὺ ποῦ τότε μέλει αὐτόνα γὰ τὴ γειτοριά ; Δὲ θέλει αὐτὸς νά κρατῆ λογαριασμὸ ἡ μητέρα μου, πότε βγαίνει καὶ πότε γυρίζει, κι' ἀπὸ τὸ κακὸ του δὲν ἤξευρε πῶς ν' ἀρχίσῃ. Αὐτὸς ἤθελε νά κοιμᾶται ἡ μητέρα ἀκόμη καὶ σὰν δὲν ἔχει ὕπνο' καὶ τοῦτο γιὰ νά μπορῆ αὐτὸς νά γλεντίξῃ ξένοιαστα. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸν ἔκαιγε— ἦταν φανερό.

"Ἐπινε πολὺ ὀλίγο καὶ μονάχα κρασί. Τὸ ρακὶ καὶ ὅταν τὸ δοκίμαζε γιὰ ν' ἀγοράσῃ, τὸ ἔφτυνε κ' ἐμάζευε τὸ πρόσωπό του. Καὶ τὸν καρὲ δὲν τὸν ἀγαποῦσε.

Μὰ τότε τί ἔκανε λοιπὸν στὸν καφενὲ ὄλη τὴ νύκτα ; — Θὰ ρωτήσετε.

"Εδῶ εἶνε τὸ κακὸ ! ἂν ἔπινε, τὸ κακὸ δὲν θὰ ἦτον τόσο, ἀλλὰ... θὰ ἰδῆτε !

Αὐτὸ ἔφαγε τῆς μητέρας τὴ μισὴ ζωὴ. "Ἐκλαιγε πολλαῖς φορές τόσο, ποῦ πήγαινε νά ξεψυχήσῃ, μὰ σὲ κανένα δὲν ἐπαρπονέθη.

Μιά φορά ἔρχεται ἔτσι ἀργὰ στὸ σπίτι... τίποτε !.. τὴν ἄλλη μέρα — τίποτε. "Ἡ μητέρα ὁμοσ ἐνοιωσε πῶς τοῦ λείπει τ' ὄρο λόγι' του. Αὐτὸ τὴν ἔκοψε καὶ τὸν ρωτᾶ :

— Μῆτρο, ποῦ τῶγεις τ' ὄρολόγι σου ;

Αὐτὸς ἀγρίψε, κυττάζει πλάγια καὶ λέγει :

— Τῶστειλα στὸ Βελιγράδι νά τὸ διορθώσουε.

— Μὰ γιατί ; δὲν ἐπήγαινε καλά, Μῆτρο ;

— Καὶ τί, στραβὸς εἶμαι ἢ τρελὸς, νά μὴν ἤξέρω πότε πηγαινε καὶ πότε δὲν πηγαινε τ' ὄρολόγι ;

Τί νά κάμῃ ἡ μητέρα μου ; — "μιλιά. "Ἐπειτα μὲ τὴν ἀδερφή μου βάνει τῆς φωναῖς. « "Αχ ! βοῆ ποῦ μ' εὔρηκε ! Θὰ δώσῃ ὅ,τι κι' ἂν ἔγομε καὶ στὰ γεράματα θὰ πᾶ' νά ξενοπλένω. »

Μιά ἄλλη φορά πάλι— ἦταν δὲν ἦταν δέκα ἡ ὥρα, — νά σου τὸν κ' ἔρχεται ἀπὸ τὸν καφενὲ. "Ἐφοροῦσε στὸ κεφάλι στραβὰ ἕνα ἀστραχανέιο σκοῦφο, ἀπάνω στὰ στήθια ἀλυσίδα μακρὰ καὶ γονδρὴ ὡς ἕνα δάκτυλο καὶ στὸ σελάχι— ἀσημένιο πιστόλι σολισμένο μὲ χρυσάφι καὶ πέτρας. "Ἐμπῆκε μέσα καὶ τὸ πετοῖ γύρω στὸ ζερβὶ του μ' αἷτι ἦταν σουφρωμένο. Εἶχε κᾶπως καλὴ διάθεσι.

"Αυα μῆτρκε, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ζωνάρι τ' ὄρολόγι του, τάχα γιὰ νά ἰδῆ τί ὥρα εἶνε.

— Τὸ ξανακέρδισες ; — ἐρώτησε ἡ μητέρα' ἀλλὰ ἀμέσως ἐπῆρε πίσω τὸ λόγο τῆς—σοῦ τὸ διορθώσαν πιά τ' ὄρολόγι σου ;

— Διωρθωμένο εἶνε, λέγει αὐτὸς.

— Καὶ τί ἀλυσίδα εἶνε τούτη ;

— "Αλυσίδα σὰν ὄλαις ταῖς ἀλυσίδαῖς, λέγει αὐτὸς κᾶπως μαλακὰ καὶ χωρὶς νά ξεφωνίξῃ.

— Τὸ ξέρω, λέγει ἡ μητέρα μου, ἀλλὰ ποῦ τὴν ἦρες ;

— Τὴν ἀγόρασα.

— Καὶ τὸ σκοῦφο ; μονάχα ὁ Μίγος ὁ ταμίας ἔχει τέτοιον.

— Τὸν ἀγόρασα κι' αὐτόν.

— Σοῦ τὸν πούλησε ;

— Τὸν ἐπούλησε.

— Καὶ τί...

Μὰ ἐδῶ ὁ πατέρας ἀγριοκυττάζει τὴ μάννα μου κι' αὐτὴ παύει. "Ἐκείνος ἀρχισε νά γδύνεται. "Εγὼ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πᾶπλωμα κυττάζω. "Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ ζωνάρι του ἕνα δέμα τόσο δᾶ μεγάλο — ὅσο μιά φουχτα καὶ τὸ ἔροιε ἀπάνω στὸ τραπέζι κ' ἐκείνο ἐβρόντηξε : ὄλο καὶ φλουριά τ' ἀδερφή !

— Νά, λέει, κρύψε τα, κ' ἐβῆλκε στὸ μαγερεῖό.

"Ἡ μητέρα μου ἐπῆρε ἐκεῖνο τὸ δέμα ἔτσι μὲ τὰ δυὸ τὰ δάκτυλα, ὡς καθὼς σηκώνουν τὰ πανιά τῶν παιδιῶν τὰ λερωμένα.

— Τί νά κάμω, — λέγει τῆς ἀδελφῆς—μ' αὐτὰ τὰ γρημάματα ; αὐτὰ εἶνε καταραμένα. Αὐτὰ εἶνε τοῦ διαβόλου. Αὐτὰ ὅπως τὰ ἔφερε ὁ διάβολος ἔτσι καὶ θὰ τὰ πάρῃ.

Καθὼς βλέπετε, ἐκεῖ πιά δὲν ὑπῆρχε οὔτε εὐτυχία οὔτε ζωὴ. "Ἄλλοτε, μῶ ἔλεγε ἡ μητέρα μου, ἦτον ὄλωσ διόλου διαφο-

ρετικός. Κ' ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι ἀλλὰ σκοτεινά, πῶς μ' ἐκρατοῦσε ἀπάνω στὰ γόνατά του ὅταν ἤμουνα μικρός· μοῦ ἔκανε φλογέρες, μ' ἔπερνε μαζύ του στ' ἀμάξι, σὰν ἐπήγαινε στὸ χωράφι· ἀλλὰ, λέγ' ἡ μητέρα, ἀφ' ὅτου ἄρχισε τὴ συντροφιά μετ' τὸ Μίχο τοῦ ταμιά, μετ' τὸ Χρήστο ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς Μακεδονίας, μετ' τὸν Ἀλβρεχτο τὸ σπετσιέρη καὶ μετ' καμπόσους ἄλλους, ἀπὸ τότε ὅλα πηγαίνουν ἀνάποδα. Σοῦ κόβει τὴ φωνή, δὲν μπορεῖς νὰ τὸν ἀρωτήσης τίποτε, εὐθὺς φουντώνει «γύρευε τὴ δουλειά σου» ἢ τὸ πολὺ πολὺ «ἀρεξί· ἔχεις»·

Ἔτσι εἶνε ὡς καθὼς σὰς τὰ εἶπα. Καὶ ἔβλεπε πῶς ὁ, τι ἔκαινε δὲν ἄξιζε τίποτε, μὰ ἔλα ποῦ τὸν εἶχε πάρει στὰ χέρια του ὁ ἔξαποδὼ καὶ δὲν τὸν ἄφινε.

Καὶ μολαταῦτα — εἶνε ἀστείῳ νὰ τὸ πῆ κανεῖς, — καὶ μολαταῦτα ἤτονε καλὸς ἄνθρωπος.

Μιά φορὰ ἔρχεται στὸ σπίτι — περασμένη ἡ ὥρα· δὲν ἤτονε μονάχος. Ἡ μητέρα ξαφνιάστηκε. Ἐπέρασε κοντὰ ἀπ' τὴν πόρτα μετ' κάποιον καὶ συχνὰ ἐκρυφομιλοῦσαν. Ἐπῆγαν εἰς τὴν αὐλή. Σὲ λίγο ἀκούομε πατήματα ἀλόγου καὶ χλιμιντοῖσματα. Δὲν ἤξεραμε τί ἦταν αὐτὸ.

Ὅταν ἐμπῆκε μέσα, ἐγὼ ἄρχισα νὰ ροχαλιζῶ καὶ ἡ ἀδελφή μου ἔκανε τὸν κοιμισμένο. Εἶπε καλησπέρα κ' ἐσώπασε. Σωπᾷνε αὐτὸς, σωπᾷνε ἡ μητέρα, περιμένο ἐγώ.

Ἀρχισε ἡ μητέρα τότε μετ' βραχνή φωνή :

— Ἐπῆραν τ' ἄλογο ;

— Τὸ πῆραν — λέγει αὐτὸς.

Σωπᾷνε πάλι. Ἡ μητέρα μονάχα κάθε λίγο ἐσκοῦπιζε τὴ μύτη της κ' ἐγὼ ἐκατάλαβα πῶς κλαίει.

— Μητρο, γιὰ τὸ Θεό, γιὰ τὰ παιδιὰ μας αὐτὰ, ἄφησε, ἀδεοφέ, αὐτὴ τὴ συντροφιά μετ' τὸ διάβολο. Ὅποιος πιάνεται μαζύ του χάνει καὶ τοῦτον τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄλλον. Κύτταξε τὸ Γιάνκο τὸ χαρτοπαίκτη. Τί ἔμπορος ἦτανε κ' ἐκατάντησε νὰγοράζῃ τώρα τοιάρεια στὰ χωριά γιὰ τοὺς ἐθραίους. Γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δὲ μετ' λυπᾶσαι νὰ περιμένο στὰ γεράματά μου ἀπὸ ξένους ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ τὰ παιδιὰ μας νὰ ξενοδουλεύουν ; Καὶ ἄρχισε πάλι νὰ πνίγεται στὸ κλάμα.

Ὁ πατέρας μου ἀγρίεψε πάλι.

— Τί ἄρχισες νὰ μ' ἐξορκίζης στὰ παιδιὰ καὶ νὰ μετ' κλαῖς ζωντανό ; Τί μυζοκλάματα εἶν' αὐτὰ γιὰ ἕνα παληάλογο ; Δὲν ἐκέριδισε αὐτὸ ἐμένα, ἐγὼ ἐκέριδισα αὐτό. Ἀῦριο ἂν θέλῃς, νὰ σ' ἀγοράσω δέκα.

Καὶ ἡ μητέρα κλαίει δυνάτωτερα.

— Τὸ ξεύρω, Μητρό μου, — μὰ οἱ ἐχθροὶ θὰ μᾶς τὰ πάρουν ὅλα· νὰ χαρῆς τὰ παιδιὰ μας, ἄφησε, Μητρό μου, τὰ καταραμένα τὰ χαρτιά. Ἐρεῖς μετ' τί ἴδρωτα καὶ αἷμα ἀποκτήσαμε αὐτὴ τὴ λίγη σκέπη, γιὰ νὰ βάλωμε τὸ κεφάλι μας, καὶ νὰρθουν τώρα νὰ μετ' διώξουν ἀπὸ τὰ καλά μου τιποτένοι φαγάδες ;

— Καὶ ποιὸς σὲ διώχνει ;

— Δὲν μετ' διώχνει κανεῖς, Μητρο μου, ἀλλὰ θὰ μετ' διώξῃ, ἂν σὺ ἐξακολουθῆς τὰ ἴδια. Αὐτὸ εἶνε τέχνη καταραμένη ἀπὸ τὸ Θεό.

— Μὰ ἐγὼ σοῦ εἶπα ἐκάτὸ φορὰς, πῶς δὲ μπορῶ ν' ἀκούω αὐτὸ τὸ διάβασμα καὶ νὰ κλαῖς χωρὶς καμμία ἀνάγκη. Δὲν ἔχασα τὰ λογικά μου γιὰ νὰ θέλω γυναῖκα νὰ μ' ἐπιτροπεύῃ.

Ἡ ἀγαθὴ ψυχὴ σωπαίνει. Πνίγεται. Περισσότερα δάκρυα δὲν ἔχει. Αὐτὰ τρέχουν μετ' στήθος, πέφτουν ἀπάνω στὴν καρδιά καὶ τῆνε πετρώνουν.

Ὁ καιρὸς περνᾷ, μὰ αὐτὸς τὰ συνειθισμένα του. Πολλαῖς φορὰς ἔφερε στὸ σπίτι ὀλόκληρα φυσκία γεμάτα χορήματα, ἄλλοτε πάλι ἔκανε. Πολλαῖς φορὰς ἔρχότανε χωρὶς δακτυλῖδια, χωρὶς ρολόγια καὶ χωρὶς τὸ σελᾶχι τοῦ τ' χρυσοκέντητο. Ἄλλοτε ἔφερε ἀπὸ τρία ρολόγια καὶ ἀπὸ κάμποσα δακτυλῖδια. Μιά φορὰ ἔφερε ποδήματα, γούνα· ἄλλη φορὰ μιά σέλλα, ἄλλοτε δώδεκα ἀσημένια γουλιάρια καὶ μιά φορὰ ἕνα βαρέλι γεμάτο λακέδα, καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἐνα βράδυ ἔφερε τὸ ἴδιο τὸ ἄλογο τὸ δικό μας. Τὴν ἄλλη μέρα τοῦ ἀγόρασε κινουρία χήμουρα. Τὰ λουσιὰ ἔπεφταν ὡς τὰ γόνατα καὶ τὰ κρόσια του ἐχτυποῦσαν στὰ μάγουλα. Τὸ ἔξεψε στ' ἀμάξι καὶ τοῦ δίνει δρόμο μετ' στήν πόλι ρρρρ ! ποῦ πετοῦσαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ πέρα ἡ πέτρας ἀπὸ τὸ καλδερίμι.

Ἐμεῖς πιά εἶχαμε συνηθίσει μονάχα ἡ μητέρα ἔκλαιγε κ' ἐβασανίζότανε. Χωρατεύεις καλὲ ; τὸ ἐμπόριο χαλαρωμένο, οἱ δούλοι διώχονται ὁ ἕνας κατόπι τοῦ ἄλλου, ὅλα πηγαίνουν στραβά σὰν σὲ καταραμένο σπίτι καὶ τὰ λεπτὰ ξεδεύονται σὰν βροχή.

Καὶ νὰ ἰδῆτε ἀκόμη πῶς αὐτοὶ οἱ προκομμένοι ἄρχισαν νὰ ἐργάζονται καὶ στὸ σπίτι μας. Κλείνονται στὴ μεγάλη κάμαρη, ἀνάβουν κάμποσα κεριὰ· τὰ φλωριά βροντοῦνε, γωνιάζει ὁ κλπός, γλυστρά τὸ χαρτί καὶ ὁ δούλος μας Στόγιαν δὲν παύει νὰ τοὺς ψήνῃ καφέδες, καὶ τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα μᾶς δείχνει κάμποσα φλουριά ποῦ τοῦ εἶχαν δώσει γιὰ νὰ πιῇ.

Καὶ ἡ μητέρα κάθεται μαζύ μας στὴν ἄλλη κάμαρη· ἔχει τὰ μάτια κόκκινα, τὸ πρόσωπο γλωμό, τὰ χέρια ξερά καὶ κάποτε λέγει : «Θεέ μου, σὺ νὰ μᾶς εὐσπλαγγισθῆς.»

Κ' ἔτσι ὅπως διόλου ἐξέκοψε ἀπὸ τὸ σπίτι. Μονάχα ποῦ δὲ

μίλει. Τῆ μητέρα ποτὲ δὲν τήνε κυττάζει στὰ μάτια. Ἐμᾶς τὰ παιδιὰ δὲ μᾶς χαδεύει, δὲ μᾶς μαλώνει· ποῦ καὶ ποῦ νὰ εἰπῆ κανένα καλὸ. Ὅλο φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι· μονάχα χρήματα μᾶς δίνει ὅσα θέλομε. Ἄν ζητήσω νὰγοράσω πετροκόδουλο, μοῦ δίνει ἀλόκληρη δραχμὴ. Τρόφιμα—ἀγοράζει τὰ καλλίτερα ποῦ εἶχαν στὸ παζάρι. Φορέματα—κανένα παιδί στὸ σχολεῖο δὲν εἶχε σὰν τὰ δικὰ μου· καὶ υιοταῦτα, ἦτανε πολὺ βικρὺ, ὅταν ἔβλεπα τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴ μου. Ἐγέρασαν, ἔγειναν κίτρινες, λυπημένες, βρουγνομισμένες. Δὲν ἔβγαιναν νὰ πᾶνε πουθενά οὐδὲ στῆς σλάβας τὸ πανηγύρι, ἀλλὰ καὶ ἔς ἐμᾶς λιγοσταῖς γυναῖκες ἐρχότανε. Μονάχα ἄνδρες καὶ αὐτοὶ « διεφθαρμένοι » καὶ « λωποδύτες » ὅπως τοὺς ἔλεγε ἡ μητέρα μου.

Τὸ μαγαζὶ μᾶς σχεδὸν δὲν ἐδοῦλευε.

« — Μπᾶ, ἔλεγεν ὁ πατέρας μου, ἐγὼ νὰ κάθουμαι νὰ ζυγιάζω εἴκοσι παραδῶ τοლაκί γιὰ τὸ χωριότη—ἄς πάη στὸν ὄβραϊό!»

Ἡ μητέρα δὲν τολαιά πιά οὔτε τὸ στόμα ν' ἀνοίξῃ. Λέγει πῶς τῆς εἶπε μιὰ φορὰ :

— « Ἄκουσε καὶ κατάλαβε καλὰ τί θὰ σοῦ πῶ· σεβρικὰ μιλῶ.

Ἄν ἀκόμη μοῦ ἔπῃς ἕνα λόγῳ γι' αὐτὰ τὰ πράγματα, θὰ πάρω ἄλλο σπίτι καὶ θὰ περάσω ἐκεῖ, καὶ σὺ τότενες μπορεῖς νὰ διαβάξῃς σὰν παπᾶς ὅποιονα θέλεις ! Ου-μή-σου-το-κα-λά ! »

Ἐκείνη ἡ καυμένη ἐπάγωσε· σφίγγει τὴν καρδιά της, λιώνει ἀπὸ μέρα σὲ μέρα καὶ μόνο τὸ Θεὸ παρακαλεῖ : « Θεέ μου, σὺ νὰ με βοηθήσῃς ! »

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, βλέπετε τί μπορεῖ νὰ βγῆ.

Ἐνα βράδῳ ἦλθαν ὅλοι ἐκεῖνοι καὶ μαζὺ του ἦλθε καὶ ἕνας κᾶποιος Πέτρος Ζελεμπάτσης, χοιρέμπορος, ποῦ εἶχε καθὼς ἔλεγαν δουλειὰς μετὴν Πέστη μετὸ μουστάκι ἀνασηκωμένο πρὸς τὰ ὄξω, μετὰ μαλλιά χωρισμένα πίσω καὶ μετὰ ζουλούφια ὡς τὰ μάγουλα. Χονδρόσωμος καὶ παχουλόμευρης, μετὰ καπέλο στραβά καὶ χονδρὸ στὸ γελέκι του ἀλυσίδα· τὴν ἴδια ποῦ εἶχε ὁ πατέρας. Στὸ χέρι του εἶχε ἕνα δακτυλίδι, ποῦ, βρὲ ἀδελφέ, τόσο ἄστροαφτε, ὥστε δὲν μποροῦσε νὰ τὸ βλέπῃς. Σιέται καὶ λιγέται ὅταν περπατῆ, μίλει χονδρὰ καὶ βραχνὰ καὶ ὅλο γελᾷ μ' ἐκεῖνα τὰ μάτια τὰ μικρὰ καὶ πρασινωπὰ σὰν γολίθ, ποῦ σὰν τὰ βλέπεις σὲ πιάνει τρεμουῖλα, καθὼς τῆς κολουβάγιας.

Ἦσαν τὸ λοιπὸν, εἶπα. Ὁ Στόγιαν ὁ δοῦλος ψήγει καφέδες στὸ τζάκι. Ἄναψαν τέσσερα κεριὰ. Ὁ καπνὸς ἀπὸ τὰ τσιγαρά ἀνέβαινε σὰν ἀπὸ καπνοδόχῳ. Πίνουσι τὸν καφέ τους καὶ σὰν τοὺς τούρκους—δὲ μιλοῦνε· μονάχα τὰ χαρτάκια γλυστροῦνε καὶ βροντᾷ τὸ φλουρί.

Αὐτὸ ἦτανε μιὰ νύχτα τρομερῆ.

Ἐμῆς μετὰ τῆ μητέρα σαλιστικῆκαε στὴν ἄλλη τὴν κάμαρη. Δὲν κλαίει πιὰ. Οὔτε ἡ ἀδελφὴ. Τὰ πρόσωπά των εἶνε σὰν ρουφηγμένα, τὰ μάτια των βουλωμένα καὶ κυττάζουν φοβισμένα καὶ τρομαγμένα. Ἡ στιγμή ἐκείνη, ὅταν ἀπέθανε ὁ θεὸς μου, μπροστά σ' αὐτὴν δὲν ἦτον τίποτε.

Πολλὰς φορὰς ὁ πατέρας ἦλθε στὴν κάμαρὴ μᾶς. Ἦτανε κατὰιδρομμένος, ἔστηθωμένος, μετὰ ξεκουπωμένο τὸ ποκάμισο, ὥστε νὰ φαίνονται ἡ πυκνὲς καὶ μαῦρες τρίχες τοῦ στήθους του. Ἦτον κατσοφιασμένος σὰν τούρκος.

— Δόσε ἀκόμη ! λέγει στὴ μητέρα μου.

Ἐκείνη σφίγγει τὴν καρδιά της, δὲ μιλᾷ σὰν πέτρα, ἀνοίγει τὸ σεντοῦκι καὶ ἀδειάζει τὴ φοῦχά της μετὰ τὴν ἰδικὴ του καὶ αὐτὸς τὰ δένει στὸ μαντῆλι.

Κυττάζει δίπλα μετὰ ἄγριο μάτι καὶ συγχοκνεῖ τὰ πόδια του. ὅπως ἐγὼ, ὅταν μετὰ καρτεροῦν οἱ σύντροφοι καὶ περιμένω τὴν ἀδελφὴ μου νὰ μοῦ κόψῃ ψωμί!

Πέρνει τὰ χρήματα, γυρίζει τὴν κεφαλὴ του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά καὶ ὅταν ἔκεινὰ νὰ φύγῃ μουρμουρίζει « Μοναχὰ αὐτὰ ἀκόμη ». Τότε φεύγει ἀπὸ τὴν κάμαρη μετὰ τὰ σωστά του.

Ἄλλὰ μετὰ τὸ ἀκόμη αὐτὰ καὶ ἀκόμη αὐτὰ, εἶνε πέντε πιὰ φορὲς ποῦ ἔρχεται στὴν κάμαρη καὶ εἶνε τρεῖς ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα.

— Δόσε, — λέγει τῆς μητέρας μου, καὶ τὸ πρόσωπό του ἔγεινε σὰν τὸ χῶμα.

Ἡ μητέρα ἔκαμε νὰ πάη κατὰ τὸ σεντοῦκι, ἀλλὰ τὰ πόδια της ἐτρέκλιζαν. Εἶδα τότε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πάπλωμα, πῶς ὁ γίγαντας ὁ πατέρας μου ἐτρεμουῖλιασε καὶ ἐπίσθησε ἀπὸ τὴ θερμάστρα.

— Γλήγορα—λέγει τῆς μητέρας μου καὶ συγχοκνεῖ τὰ πόδια του καὶ σκουπίζει μετὰ τὸ μαντῆλι τὸν ἰδρωτά.

Ἡ μητέρα τοῦ δίνει.

— Ὅλα δόσε τα ! — λέγει αὐτός.

— Τὰ τελευταῖα δέκα φλουριά . . . λέγει ἐκείνη. Ἄλλὰ αὐτὸ δὲν ἦτον πιὰ φωνὴ οὔτε ψιθυρισμός—ἦτον ἀγωνία πνιγμένου.

Ἐκεῖνος ἀρπάζει τὰ χρήματα καὶ βγαίνει τρέγοντας.

Ἡ μητέρα μου πέφτει λιγοθυμημένη κοντὰ στὸ σεντοῦκι. Ἡ ἀδελφὴ μου ἔβαλε τῆς φωνῆς, ἐγὼ ἐπετάχθηκα ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Πσιέται καὶ ὁ Γιωργάκης. Ἐκαθήσαμε κάτω στὸ πάτωμα κοντὰ της, τῆς ἐφιλούσαμε τὰ χέρια καὶ ἐφωναζάμε « Μάννα, μαννούλα ! »

Αὐτὴ ἔβαλε στὸ κεφάλι μου τὸ χέρι της καὶ εἶπε κατὰ τι. Ἐπειτα ἄναψε ἀγιοκέρι, καὶ ἄναψε τὸ καντῆλι ἐμπρὸς τὸν Ἅγιον Γεώργη.

— Ἐλάττε, παιδιά μου - εἶπε, - παρακαλέσετε τὸ Θεὸ νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπ' αὐτὸ τὸ κακὸ ! Ἡ φωνὴ τῆς ἐκτυποῦσε σὰν κουδούνι τὰ μάτια τῆς ἐσπινθηροβολοῦσαν σὰν τὸν αὐγερινό.

Ἐμεῖς ἐτρέξαμε κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα κ' ἐγονατίσαμε ὅλοι. Ὁ Γεωργάκης ἐγονάτισε μπρῶς ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο ἔς αὐτήν. Κάνει τὸ σταυρὸ του τὸ κακόμοιρο καὶ λέει τὸ πρῶτο μισὸ τοῦ «Πάτερ ἡμῶν», ποῦ εἶχε μάθη. Ἐπειτα ξανακάνει τὸ σταυρὸ του, φιλεῖ τῆς μητέρας τὸ χέρι καὶ τῆμε κυττάζει πάλι.

Βρῖση τρέχουν τὰ δάκρυα ἀπ' τὰ δύο τῆς τὰ μάτια. Τὰ μάτια αὐτὰ ἐκύτταζαν τὸν οὐρανὸ καὶ τὸν ἅγιο. Ἐκεῖ ἐπάνω ἦταν κἀτι τι, ποῦ τὸ ἔβλεπεν αὐτὴ μόνη. Ἐκεῖ ἦτον ὁ Θεὸς τῆς ποῦ ἐκύτταζεν αὐτὴ καὶ ποῦ ἐκεῖνος ἔβλεπεν αὐτήν. Καὶ τότε ἐγύθηεν εἰς τὸ πρόσωπό τῆς μία εὐδαιμονία καὶ κάποιον φῶς καὶ μοῦ ἐφάνη σὰν ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἐχάδευε μὲ τὸ χέρι του, σὰν νὰ ἐγλυκογέλα ὁ ἅγιος καὶ τὸ θεριὸ κάτω ἀπὸ τὸ κοντάρι του σὰν νὰ ἐξεψύχησε Ἐθάμβωσαν ἔπειτα τὰ μάτια μου κ' ἔπασα προύμματα στὴν ἄκρη τοῦ φορέματός τῆς καὶ στὸ ζερβὶ τῆς χέρι, μὲ τὸ ὅποιο μ' ἐκράτησε κ' ἐπαρεκάλεσα γιὰ ἑκατοστὴ φορά.

— «Θεέ, ἐσὺ βλέπεις τὴν μητέρα μου, Θεέ, σε παρακαλῶ γιὰ τὸν μπαμπά μου» — καὶ ἔπειτα δὲν ἤξευρον γιατί ἐπρόσθεσα «Θεέ μου, νὰ θανατώσῃς ἐκεῖνον τὸν Ζελεμπάτση !»

Πολλὴ ὥρα ἐμείναμεν ἔτσι παρακαλῶντας. Ἐπειτα ἡ μητέρα μου ἐσηκώθη καὶ ἀνέβη στὴν καρέγλα γιὰ ν' ἀσπασθῆ τὸν Ἄϊ-Γιώργη. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ ἡ ἀδερφή μου. Ἐπειτα ἐσήκωσαν καὶ μένα καὶ τὸ Γεωργάκη γιὰ νὰ φιλήσωμε καὶ μεῖς. Ἐπῆρε ὕστερα ἡ μητέρα τὸ βασιλικὸ ποῦ ἦταν ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴν εἰκόνα καὶ τὸ μπουτιλάκι μὲ τὸν ἁγιασμό, ποῦ ἐκρέμευταν κάτω ἀπ' αὐτήν, ἔβρεξε τὸ βασιλικὸ στὸν ἁγιασμό, καὶ μουμουρίζοντας κᾶτι, ἁγίασε μ' αὐτὸν τὴν κάμαρη. Ἄνοιξε τότε τὴν πόρτα καὶ πατώνας στὰ δάκτυλα ἐπῆγε ὡς τὴ θύρα τῆς μεγάλης κάμαρης καὶ ἁγίασε κ' αὐτήν.

Ἄχ ! πόσο ἐλαφρωμένο ἐνόησα τὸν ἑαυτὸ μου ! Πόσο ἤμουν εὐτυχημένος ! Σὰν νὰ εὐγῆκα ἀπὸ λουτρό. Γιατί καὶ τώρα νὰ μὴν εἴμπορῶ νὰ αἰσθανθῶ τὰ ἴδια ;

Ἀμέσως ποῦ ἡ μητέρα ἁγίασε τὴν πόρτα τῆς μεγάλης κάμαρης, ἐσηκώθη μέσα δυνατὸς θόρυβος. Δὲν εἴμπορέσαμε νὰ καταλάβουμε τίποτε. Μονάχα ὁ Ζελεμπάτσης ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή. «Καὶ ποῖς εἴμπορεῖ νὰ μὲ βιάσῃ νὰ παίζω ἀκόμα ; Ποῦ εἶνε τος ;»

Ἐπειτα πάλι ἀκατανόητος θόρυβος καὶ μαλώματα. Τότε ἀκούσαμε, πῶς ἀνοίξε ἡ πόρτα, ἀκούσαμε πατήματα καὶ μουγκρίσματα.

Ὁ πατέρας ἡμῶν δὲν ἤλθε στὴν κάμαρὴ μας καὶ ἀδίκαια τὸν ἐπεριμέναμε. Εἶχε πιά ξημεράσει. Ἐγὼ κ' ὁ Γεωργάκης ἀποκοιμηθήκαμε κ' αὐτὸς ἀκόμη νὰ φανῆ.

Ὅταν ἐξύπνησα ὁ ἥλιος ἦταν πιά πολὺ ψηλά. Ἐνοιωθα πῶς εἶμαι φοβερὰ κουρασμένος καὶ κομμένος, ἀλλὰ ἐστάθη ἀδύνατο νὰ κλείσω τὰ μάτια. Ἐσηκώθηκα.

Ὅλα γύρω εἶχαν ἔψι ἐπίσημη ἀλλὰ καὶ θλιθερὴ. Ἐξω ἤσυχία, δροσερὸς ἀέρας ἐμπαινεν ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ στὴν εἰκόνα μπροστὰ ἔτρεμεν ἀκόμη τὸ φῶς τῆς καντήλας.

Ἡ μητέρα μου καὶ ἡ ἀδελφὴ μου πανιασμέναις, μὲ ὕγρα τὰ μάτια καὶ τὰ πρόσωπα σὰν τὸ κερὶ, τρίζουσαν τὰ δάχτυλά τους, περπατοῦν στῆς ἄκρες τῶν ποδιῶν των καὶ λέγουσαν χαμηλὰ κάποια λόγια θρησκευτικά. Δὲν μᾶς ἔδωσαν νὰ κολατσίσωμεν, οὔτε μᾶς ἐρώτησαν ἂν πενῶμε ἢ ὄχι, καὶ οὔτε στὸ σχολεῖο μὲ στέλλει ἡ μητέρα μου.

«Τί θὰ πῆ αὐτό ; — ἐρώτησα ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸ μου — ἔγομε κανένα νεκρὸ στὸ σπίτι μας, ἢ γύρισε πίσω ὁ μακαρίτης ὁ θεῖός μου καὶ πρέπει νὰ τόνε ξεθάψουμε ;»

Ἐτρώμαξα τότε κ' ἐνθυμήθηκα τὰ τῆς περασμένης νύχτας καὶ εἶπα χωρὶς νὰ τὸ θέλω : — «Θεέ μου, φύλαξε τὸν μπαμπά !» καὶ πάλιν : — « νὰ τόνε σκοτώσῃς ἐκεῖνον τὸν Ζελεμπάτση. »

Χωρὶς νὰ ἔχω τίποτε στὸ νῶ μου, ἐντύθηκα κ' ἐβγῆκα ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Χωρὶς νὰ θέλω ἐκίνησα νὰ πάγω στὴν πόρτα τῆς μεγάλης κάμαρης. ἀλλὰ ἐτροβήχηθηκα, γιατί ἐκατάλαβα πῶς ἡ μητέρα μ' ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι.

Ἐστράφηκα, ἀλλὰ αὐτὴ δὲν εἶπε τίποτε ἔβαλε μονάχα τὸ δάκτυλό τῆς στὸ στόμα. Τότε μ' ἔφερε ὡς τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ κ' μ' ἀφῆκε. Ἐκεῖνη ἐγύρισε πίσω στὴν κάμαρὴ κ' ἐγὼ ἔμεινα στὴν πόρτα. Κυττάζω πίσω τῆς καὶ δὲν ἤξεύρω τί νὰ σκεφθῶ. Τότε πάλι ἐκρυφοζύγωσα στῆς ἄκρες τῶν ποδιῶν μου ἕως στὴν μεγάλη κάμαρὴ καὶ ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα ἔρριξα μέσα μιὰ ματιά, καὶ τί νὰ ἴδω ;

Ἐνα τραπέζι μὲς στὴ μέση γύρω του ἡ καρέκλες σὲ μεγάλη ἀταξία καὶ δύο τρεῖς ἀναποδογυρισμέναις. Εἰς τὸ πάτωμα χιλιάδες χαρτάκια τοῦ τζόγου πεταμένα καὶ πατημένα καὶ ἀπάτητα σιγαρέτα. Ἐνα σπασμένο φλιτζάνι καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕνα χαρτάκι ἐμισοφανίζονταν ἕνα φλουρί. Τὸ τραπεζομάντηλο ἦτον μισοτρεμασμένο. Ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι ἦταν σκορπισμένα χαρτάκια, φλιτζάνια πεσμένα, πολλὴ σκόνη καὶ στάχτη τοῦ καπνοῦ. Μέ-

νον ακόμη μερικά πιατάκια άδειανά. Μέσα εἰς ἓνα πιατάκι εἶνε σωρὸς καπνοῦ, τιναχμένος ἀπὸ λουλά τσιμπουκιοῦ. Τέσσαρα καντηλέρια χωρὶς κερὰ μανάχα εἰς ἓνα καίει μὲ φλόγα μεγάλη τὸ χονδρὸ χαρτί, ποῦ ἦτον τυλιγμένο τὸ κερὶ. Μαῦρος καπνὸς ἀνέβαινε ἕως εἰς τὸ ταβάνι τῆς κάμαρης.

Εἰς ἓνα κάθισμα, κοντὰ στὸ τραπέζι, μὲ τὴν πλάτη γυρισμένη κατὰ τὴν πόρτα, ἐκαθότανε ὁ πατέρας μου. Εἶχε τὰ δύο του χέρια στὸ τραπέζι· καὶ μὲ τὸ μέτωπο ἐπάνω σ' αὐτὰ πλαγιασμένος, ἀκίνητος. Πολλὴ ὥρα τὸν ἔβλεπα ἀλλ' αὐτὸς ἔμεινε ἀκίνητος. Εἶδα μανάχα πὼς τὰ φτενά του ἀνεβοκατέβαιναν. Ἐσάστισα καὶ μοῦ ἤρθαν εἰς τὸ νοῦ μου πολλαῖς μαύραις σκέψεις. Μοῦ φαινότανε, πὼς εἶνε 'ποθαμμένος κ' ἐθαύμαζα πὼς ὁ 'ποθαμμένος μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀναπνοή! Μοῦ φαινότανε, πὼς τὸ χέρι του ἦτον ἀπὸ χοντρόχαρτο, ὅτι μ' αὐτὸ δὲν εἰμπορεῖ πᾶν νὰ χτυπήσῃ — καὶ τέτοιαι ἀνοησίαις.

Ὁ Θεὸς ξέρεἰ ἕως πότε θὰ ἐκύτταζα ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα, ἂν πάλι δὲν μ' ἄγγιζε τῆς μητέρας τὸ χέρι. Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε, ἀλλὰ μούδειξε μὲ τὸ μάτι τὴν πόρτα. Ἐγὼ — δὲν ἤξεύω γιατί — ἔβγαλα διὰ μιᾶς τὸ καπέλο μου, τῆς ἐφίλησα τὸ χέρι κέβγηκα ἔξω.

Ἦτονε σάββατο.

Ὅταν ἐβγήκα στὸ δρόμο, ὁ κόσμος ἐπήγαινε κατὰ τὴν συνήθειά του καὶ ὁ καθένας ἐκύτταζε τὴ δουλειά του. Κάθε χωρικός ἔφερνε καὶ κάτι στὴν ἀγορὰ γιὰ νὰ πουλήσῃ. Οἱ ἀγοραστάδες κυττάζουσε μέσα στὰ σακκιά, κ' ἄλλοι ψάχνουσι τ' ἀρνάκια. Ὁ ἀστυφύλακας Νοβάκος φωνάζει καὶ δίνει διαταγὴ ποῦ καὶ πὼς νὰ σταθοῦν τ' ἀμάξια. Ὁ Σρέτενος ὁ γραμματικὸς γυρίζει μὲ τὸν τυμπανιστὴ εἰς ὅλη τὴν πόλι καὶ διαβάσει πὼς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γυρίζουσι οἱ χοῖροι μέσα στοὺς δρόμους. Ὁ Τρίφκος μολὶς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ φούρνο τὸ ἀρνὶ καὶ φωνάζει «Κι' ἄλλος στὸ ζεστό!» καὶ ὁ Ἰώζας μεθυσμένος χορεύει μέσα σὲ μιὰ γούρνα.

— Γιατί, μωρέ, τὸ μπαζὶ σας εἶνε κλειστό; μ' ἐρώτησε ὁ Ἰγνάτης ὁ γούναρης, ποῦ ἐπερνοῦσε ἐκεῖνη τὴ στιγμή.

— Ἐτσι, λέγω ἐγώ.

— Μὴν εἶν' ἄρρωστος ὁ Μῆτρος;

— Ὅχι, λέω ἐγώ.

— Μήπως ἐπήγῃς πουθενά;

— Στὸ χωριό, εἶπα ἐγὼ καὶ ἔτρεξα στὴν αὐλή.

Σὲ λιγάκι νὰ σου τοὺς τοὺς δύο, ποῦ τοὺς λένε «λαγωνικά» δηλαδὴ δύο ἀπὸ τοὺς συμμαθητάδες μου. Τοὺς ἔστειλε ὁ δάσκαλος νὰ μάθουσι γιατί δὲν ἐπήγα στὸ σχολεῖο.

Τότε μοναχὰ ἐσκέφθηκα, πὼς ἔπρεπε νὰ πάγω στὸ σχολεῖο. Ἐπῆρα λοιπὸν τὰ βιβλία μου κ' ἓνα κοιμάτι ψωμί στὸ χέρι καὶ κυττάζω τὴ μητέρα καὶ τοὺς συμμαθητάδες μου.

— Νὰ πῆτε, παιδιά, στὸ δάσκαλο, πὼς ὁ Μιχάλης ἄργησε, γιατί εἶχε δουλειά. Ἄχι, ἐκεῖνο τὸ χέρι! Νὰ εἰμποροῦσα νὰ τὸ χορτάσω φιλιὸ ὅταν ἡ μητέρα κοιμάται, γιὰ νὰ μὴ με ἰδῇ.

Τὶ συνέβη στὸ σπίτι μας τὴν ὥρα ποῦ ἐγὼ ἔλειπα στὸ σχολεῖο δὲν ξέρω· δηλαδὴ τὸ ξέρω, γιατί ὅταν ἐγύρισα στὸ σπίτι, τὰ βόρηκα ὅλα ὅπως τ' ἀφήκα. Ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφή μου μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Οὔτε φαί δὲν εἰμαγείρεψαν. Πατῶντας εἰς τὰ δάκτυλα, περνοῦν κοντὰ ἀπὸ τὴ μεγάλη κάμαρη καὶ βουρνασάινουν. Τὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα, ὅπως ἔκαναν ὅταν ἀπέθανε ὁ θεὸς μου, Ὁ Γιωργάκης εἰς τὴν αὐλὴ ἔδεσε ἓνα μπρικιάκι· στὴν οὐρὰ τῆς γάτας κ' ἔκανε χάξι, ποῦ τὴν ἔβλεπε νὰ τρέχῃ. Οἱ καλφάδες δουλεύουσι μέσα στὴν κάμαρή τους. Ὁ Στόγιαν ἐπλάγιασε μέσα ἔτ' ἄχυρα καὶ κοιμάται, ποῦ θαρρεῖς πὼς εἶνε μεσάνυχτα.

Ὁ πατέρας μου κάθεται ἀκόμη ὅπως πρὶν καὶ δὲν κινεῖται. Τὸ μιτάνι ἦτον ἀνεσηκωμένο στὴν πλατεῖά του ράχι καὶ μὲ τὴν ἀναπνοὴ ἀνεβοκατέβαινε γύρω στὴ ζώνη.

Ἀπὸ πολλὴ ὥρα εἶχε σημάνει ὁ ἔσπερινός.

Ἡ ἡμέρα τελειώνει, καὶ μέσα στὴν ψυχὴ μας ἔχομε τὴν ἴδια ἄβυσσος—παντοῦ τὸ ἀτελειωτό· μανάχα τὰ σύννεφα μαζεύονταν πυκνότερα. Ὅλα γύρω καταντοῦν περισσότερο ἀνυπόφορα, περισσότερο φοβερά καὶ περισσότερ' ἀπελπιστικά. Θεὸ μου εἰς νὰ τὰ φέρῃς δεξιά!

Ἐκαθόμουνα στὸ κατώφλιο τοῦ σπιτιοῦ μας κ' ἐκρατοῦσα στὸ χέρι ἓνα βιβλίον, ἀλλὰ δὲν ἐδιάβαζα. Εἶχα ἰδεῖ στὸ παράθυρο τὸ πρόσωπο τὸ γλωμὸ τῆς μητέρας μου, γυρισμένο ἀπάνω στὸ κατάστεγνό της τὸ χεράκι. Τ' αὐτιά μου ἐβούιζαν. Δὲν ἤμουνα σὲ κατάστασι οὔτε κἀν νὰ σκεφθῶ.

Διὰ μιᾶς ἡ κλειδαριὰ ἔκαμε κράκ· ἡ μητέρα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο· ἐγὼ ἀνατινάχθηκα.

Ἡ πόρτα τῆς μεγάλης κάμαρης ἀνοίχθηκε. Στὸ κατώφλι ἐστοκότανε ἐκεῖνος. — Ὁ πατέρας μου.

Εἶχε τὸ φέσι του σπρωγμένο λίγω πίσω, κ' ἔπεφταν κάτω ἀπ' αὐτὸ τὰ μαλλιά στὸ ψηλὸ του τὸ μέτωπο. Εἶχε τὰ μουστάκια κρεμασμένα, τὸ πρόσωπο σκυθρωπὸ καὶ γερασμένο. Ἄλλὰ τὰ μάτια, τὰ μάτια! ὅλος διόλου διαφορετικὰ ἀπὸ ἄλλοτε. Σὰν νὰ ρουφήχθηκαν μέσα στὸ κεφάλι του. Μισοσκεπασμένα ἀπὸ τὰ βλέφαρα, κινουῦνται ἀδυνατισμένα, ἄστατα καὶ κυττάζουσι βλακωμένα· τί-

ποτε δὲν ζητοῦν, τίποτε δὲν σκέπτονται· ἄν νᾶταν μέσα ἔς αὐτὰ κάτι τι ἄδειο· ἦταν ὅμοια μὲ τὸ τηλεσκόπιο ποῦ ἔχει σπασμένα τὰ γυαλιά. Στὴ μορφή του ὑπῆρχε κάποιον λυπηρὸ καὶ συμπαθητικὸ χαμόγελο, ποῦ ποτὲ προήτερα δὲν ὑπῆρχε· ἔς αὐτὴ τὴν κατάστασι ἦτονε ὁ θεϊὸς μου, ὅταν ἐζήτησε νὰ τότε μεταλάβουν.

Ἐπέρασε σιγὰ, ἄνοιξε τὴν πόρτα τῆς κάμαράς μας, ἐπρόβαλε τὸ κεφάλι του μέσα καὶ χωρὶς νὰ εἰπῆ λέξι, ἐτραβήχθηκε. Ἐκλείσε τὴν πόρτα κ' ἐβγήκε ἔς τὸ δρόμο καὶ σιγὰ σιγὰ ἐτραβήχξε ἔς τοῦ κουμπάρου μας τοῦ Ἡλία τὸ σπίτι.

Μοῦ διηγήθηκε ἔπειτα ὁ Θωμᾶς, ὁ γιὸς τοῦ κουμπάρου τοῦ Ἡλία, πῶς ὁ πατέρας μου μὲ τὸν ἐδικό του ἐκλείσθησαν σ' ἓνα δωμάτιο, πῶς ἐμιλοῦσαν κάμποση ὥρα κρυφά, πῶς ἔπειτα τοὺς ἔφεραν χαρτί καὶ μελάνη, πῶς ἔγραψαν κάτι τι, ἔβαλαν τὲς βουβλὲς των καὶ τέτοια. Ἄλλὰ τί ἦταν αὐτὸ κανεὶς δὲν ἔμαθε οὔτε θὰ τὸ μάθῃ ποτέ.

Ἐκεῖ κοντὰ στῆς ἐννῆμισσι, ἐμεῖς εἴχαμε πλαγιάσει ὅλοι στὰ κρεβάτια μας· μονάχα ἡ μητέρα ἐκαθότανε μὲ σταυρωμένα χέρια κ' ἐκύτταζε τὸ κερί χωρὶς κανένα νόημα.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἔτριξε ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς. Ἡ μητέρα ἔσβυσε εὐθὺς τὸ κερί κ' ἐπλάγιασε κ' ἐκείνη στὸ κρεβάτι.

Ἡ καρδιά μου ἀπὸ κάτ' ἀπὸ τὸ πᾶπλωμα ἔχτυποῦσε, σὰν νὰ χτυποῦσε κανεὶς μὲ σφυροὶ στὰ στήθια μου.

Ἀνοίχθηκε ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ πατέρας. Ἐγύρισε μιά δυὸ φορές μέσα στὸ δωμάτιο καὶ ἔπειτα χωρὶς ν' ἀνάψῃ τὸ κερί, ἐγδύθη κ' ἔπεσε. Ἄκουα, πῶς πολλὴ ὥρα ἐστριφογύριζε στὸ κρεβάτι, καὶ ἔπειτα ἀποκοιμήθηκε.

Δὲν εἰξέυρω πόσο κοιμήθηκα, ὅταν ἐννοίωσα πῶς ἦτον βρεμένο τὸ μέτωπό μου. Ἀνοίξα τὰ μάτια κ' ἐκύτταξα. Τὸ φεγγάρι γεμάτο ἔβλεπε μέσα στὸ δωμάτιο καὶ τὸ φῶς του τὸ λεπτό, σὰν τῆς ἀράχνης τὸ νῆμα, ἔπεφτεν εἰς τῆς μητέρας τὸ πρόσωπο. Εἶχε τὰ μάτια κλειστά, τὸ πρόσωπό της ἦταν σὰν ἀνθρώπου βαρυσαρωστημένου καὶ τὰ στήθια της ἀνεβοκατέβαιναν ἀνήσυχα.

Στὸ κεφάλι της ἀποπάνω ἔστεκεν ὁ πατέρας μου. Τὴν ἐκύτταζε μὲ ἀνήσυχια.

Σὲ λίγο ἦλθε κοντὰ στὰ κρεβάτια μας. Κυττάζει ὅλους μας, κυττάζει τὴν ἀδελφή μου.

Ἦλθε πάλι στὴ μέση τοῦ δωματίου, ἐκύτταζε ὀλόγυρα καὶ εἶπε σιγὰ σιγὰ: « Κοιμοῦνται ».

Ἄλλ' ἐτρόμαξε ἀπὸ τὸν ἴδιον λόγον του κ' ἐξύλιασε ἐκεῖ ποῦ ἦτον.

Πολλὴ ὥρα ἐστάθη ἀκίνητος. Εἶδα μονάχα πῶς κάποτε τὰ μά-

τια του ἀστραφταν, ὅταν ἐκύτταξε πὸτ' ἐμᾶς, τότε τὴν μητέρα.

Ἀπὸ μᾶς—οὔτε τρίχα δὲν ἐκουνιότανε.

Τότε αὐτὸς πατώντας στὰ δάκτυλα καὶ βαδίζοντας δίπλα δίπλα, χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του ἀπὸ πάνω μας, ἐξεκρέμασε μὲ προσοχὴ ἐκεῖνον τὸ πιστόλι τὸ ἀσημένιο, τὸ ἔβαλε κάτω ἀπὸ τὴ γούνα του, ἐκατέβασε τὸ φέσι στὰ μάτια καὶ μὲ γλήγορο καὶ ελεύθερο βᾶδισμα ἐβγήκεν ἔξω.

Μόλις ἐκλείσθηκε ἡ θύρα, σηκώθηκε καὶ ἡ μητέρα στὸ κρεβάτι· μαζί μ' αὐτὴν ἐσηκώθηκε κ' ἡ ἀδελφή μου. Καθ' ἑαυτὸ φαντάσματα. Ἡ μητέρα γλήγορα-γλήγορα, ἀλλὰ μὲ προσοχὴ ἐκατέβηκεν ἀπὸ τὸ κρεβάτι κ' ἐκινήθη πρὸς τὴν πόρτα. Ἡ ἀδελφὴ ἤθελε νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον.

—Μείνε σὺ μὲ τὰ παιδιὰ—εἶπε σιγὰ σιγὰ ἡ μητέρα κ' ἐβγήκεν ἔξω.

Ἐγὼ ἀναπετάχθηκα κ' ἐκίνησα πρὸς τὴν πόρτα. Ἡ ἀδελφὴ μου μ' ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι, ἀλλὰ ἐγὼ τῆς ἐξέφυγα καὶ τῆς εἶπα:

—Μείνε μὲ τὰ παιδιὰ.

Ὅταν ἐβγήκα ἔξω, ἔτρεξα κοντὰ στὸ φράκτη τῆς αὐλῆς, καὶ ἀπὸ τὸ φράκτη κάτω ἀπὸ τῆς βυσσινίης, ἔφθασα σκυφτὰ ἕως τὸ πηγάδι καὶ χαμοκάθησα πίσω ἀπ' αὐτό.

Ἡ νύχτα ἦτον μαγεῖα, ὁ οὐρανὸς ἔλαμπε, τὸ φεγγάρι ἀστράφτε, ὁ ἀέρας ὄρσορὸς—τίποτε δὲν κινεῖται. Εἶδα τότε τὸν πατέρα· ἀνασηκώθηκε κ' ἐκρυφώταζε μέσα στὸ δωμάτιο τῶν καλφάδων κ' ἐτραβήχθη καὶ πάλι μακρύτερα.

Τέλος ἐστάθηκε ἀποκίτω ἀπὸ τὴ στέγη τῆς ἀποθήκης κ' ἔβγαλε τὸ πιστόλι.

Ἐκείνη τὴ στιγμή—δὲ ξέρω ἀπὸ ποῦ εὐρέθη ἐκεῖ ἡ μητέρα μου. Ἐαφνίστηκεν ὁ ἀνθρῶπος· ἐκάρφωσεν ἀπάνω της τὴ ματιά του καὶ ἄνοιξε τὸ στόμα.

—Μῆτρο μου, ἀφέντη μου, τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς;

Ὁ πατέρας μου ἐσκήχθη. Στέκεται σὰν κερί, κυττάζει τὴν μητέρα μὲ ἄδειο τὸ βλέμμα καὶ ἡ φωνὴ του εἶνε σὰν σπᾶσμένο κροδούνη.

—Πῆγαινε, Μαρίτσα, ἄφρσέ με... ἐγὼ χάνομαι...

—Πῶς χάνεσαι, ἀφέντη μου, ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγιά μαζί σου. Τί λόγια εἶν' αὐτὰ που λές;

—Ὅλα τᾶδωσα—εἶπεν αὐτὸς καὶ ξάπλωσε τὰ χέρια του.

—Κι' ἂν τᾶδωσες, τί Μῆτρο μου—σὺ τὰ κέρδισες.

Ὁ πατέρας ἐτραβήχθηκε ἓνα βῆμα καὶ τὴν κυττάζει μὲ ἀπορία.

—Μὰ ὅλα—λέγει αὐτὸς—ὅλα, ὅλα!

—Δὲν πειράζει!—εἶπε ἡ μητέρα μου.

- Καί τ' ἄλογο! — εἶπε αὐτός.
 — Τὸ φοφῆμι! — λέγει ἡ μητέρα.
 — Καί τὸ χωράφι!..
 — Τὸ ρημάδι!

Αὐτὸς ἐπλησίασε στὴ μητέρα μου, τήνε κυττάζει μὲς στὰ μάτια, ποῦ θαρρεῖς πῶς θὰ τήνε φάγη. Αὐτὴ ὅμως— σὰ μιὰ ἄγια, ποῦ ἦταν.

- Καί τὸ σπίτι! — εἶπεν αὐτὸς κ' ἐγοῦρωσε τὰ μάτια του.
 — Δὲν πειράζει! — λέγει ἡ μητέρα μου— ἐσὺ νάσαι καλά!
 — Μαρίτσα!
 — Μητρο!
 — Τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ λές, Μαρίτσα;!
 — Λέγω, πῶς ὁ Θεὸς νὰ δίνη ζωὴ σ' ἐσένα καὶ στὰ παιδιά μας. Ἐμᾶς δὲ μᾶς ἔθρεψε οὔτε τὸ σπίτι, οὔτε τὸ χωράφι. Σὺ μᾶς ἔζησες. Κανένας ἀπὸ μᾶς δὲ θὰ πεινάσῃ, ἐνόσω σὺ εἶσαι μαζὺ μας.
 Ὁ πατέρας μου σὰ νὰ ἐξαλίσθη καὶ στηρίχθηκε μὲ τὸν ἀγκῶνα του ἀπάνω στῆς μητέρας τὸν ὦμο.

— Μαρίτσα, ἄρχισε αὐτὸς— καὶ σὺ;...
 Εἰς αὐτὸ ἡ φωνὴ του ἐπνίγη, ἐσκέπασε μὲ τὸ μανῆκι του τὰ μάτια κ' ἐσώπασε.

Ἡ μητέρα τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι.

— Ὅταν ἐπαντρευτήκαμε δὲν εἴχαμε τίποτε μονάχα ἓνα χαλί, ἓνα ταψὶ καὶ δυὸ τρεῖς σκάφες. Σήμερα, δόξα νᾶχη ὁ Θεὸς τὸ σπίτι εἶνε γεμάτο.

Εἶδα πῶς κάτω ἀπὸ τὸ μανῆκι τοῦ μπαμπᾶ ἔπεσε μιὰ σταλαματιὰ δάκρυο, καὶ πῶς ἄστραψε εἰς τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

— Ἐλησιμόνησες, πῶς ἔχομε ἀκόμη τὴν ἀποθήκη γεμάτη ἀπὸ κοκκίδι;

— Γεμάτη εἶνε, — λέγει ὁ πατέρας μου μὲ φωνὴ ἀπαλὴ σὰν τὸ μεταξί, σέρνει τὸ μανῆκι του ἀπάνω στὰ μάτια καὶ καταϊβάζει τὸ χέρι.

— Καὶ τί νὰ τὰ κάρω τ' ἀριμάθια τῶν φλουριῶν; γιατί νὰ κοιτώνται ἀδίκως τόσα χρήματα; δὲν τὰ πέρνεις γιὰ τὴ δουλειά σου;

— Να τὰ μεταχειρισθοῦμε γιὰ σιτάρια.

— Μὴ δὰ μᾶς πήρανε τὰ χρόνια; Δόξα νᾶχη ὁ Θεὸς ὑγεία ἔχομε, καὶ τὰ παιδιά μας εἶνε καλά. Ὁθ παρακαλοῦμε τὸ Θεὸ καὶ θὰ δουλέψωμε.

— Σὰν τίμοι ἄνθρωποι.

— Σὺ δὲν εἶσαι ἀπὸ κεινοὺς ποῦ δένουν τὰ χέρια τους. Ὅτι ἔχω ἐγὼ τὰ χέρια σου, δὲν ἔχω ὅλο τὸ βίος τοῦ Παράνοση, κ' ἄς εἶχε κ' ἄλλο τόσο.

- Καὶ θ' ἀποκτήσωμε πάλι σπίτι.
 — Καὶ θὰ τὰ βγάλωμε πέρα μιὰ φορὰ μὲ τὰ παιδιά μας, λέγει ἡ μητέρα.

— Καὶ τότε δὲ θὰ μὲ καταριῶνται σὰν 'ποθάνω... Ἀπὸ πότε δὲν τὰ εἶδα!..

— Ἐλα νὰ τὰ ἰδῆς, — εἶπε ἡ μητέρα καὶ τότε σέρνει ἀπὸ τὸ χέρι σὰν μωρὸ παιδί.

Ἐγὼ ὅμως μὲ τρία βήματα ἤμουνα μέσα, εἶπα μονάχα στὴν ἀδελφὴ μου σιγά, σιγά, «πλάγιασε», κ' ἐσκεπᾶσθηκα κ' ἐγὼ ἀπὸ κεφαλῆς μὲ τὸ πᾶπλωμα.

Μόλις οἱ δύο τους ἐπάτησαν τὸ κατώφλιο, νὰ καὶ χτυποῦν βροντερὰ ἡ καμπάνει γιὰ τὸν ἔθρο.

Βροντερὰ ὁ ἦχος ξαπλώνεται μέσα στὴ σιωπηλὴ τὴ νύχτα καὶ συγκινεῖται ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ. Καθὼς τὸ κύμα πέρνει τὰ κλαδιά τὰ κατάξερα, ἔτσι καὶ ὁ ἦχος αὐτὸς πέρνει τὸν πόνο καὶ τὴν κακὴ καρδιά καὶ σχίζει τὴν ματαιότητα καὶ ἡ ψυχὴ ταπεινωμένη, μιλεῖ μὲ τὸν οὐρανὸ.

— Σήκω, παιδί μου, νὰ πάμε στὴν ἐκκλησιά!..

Ἐπῆγα περίσου στὸ Βελιγράδι γιὰ δουλειὰ καὶ εἶδα τὸν Πέτρο τὸ Ζελεμπάτση μὲ φορέματα καταδίκου ἀλύσοδεμένον.
 Σπάζει πέτρας!..

(Ἐκ τῶν τοῦ σέρβου Λάζο-Δαί'αρεβιτς).

ΔΑΘΑΟΚΑΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ὁ ἀληθὴς φιλόσοφος δὲν βυθίζεται εἰς τὴν περὶ θανάτου μελέτην. Ἡ φιλοσοφία εἶνε ἡ σοφία τῆς ζωῆς καὶ ὁ θάνατος δὲν ἔχει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς πραγματικότητά.

Ἄς μάθωμε νὰ μεταχειρίζωμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ὁ Reil μεταχειρίζετο τοὺς ἀρρώστους αὐτοῦ· εἰς τὰς χεῖράς του ἡδύνατό τις νὰ γάσῃ τὴν ζωὴν, ἀλλ' οὐδέποτε τὴν ἐλπίδα.

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ
 Ἐκ τῆς ἀθηναϊκῆς ζωῆς

ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΔΕΝΔΡΙ

ΑΠΟ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐτῶν, ἀφ' ὅτου χρονολογεῖται ἡ γνωριμία μας, οὐδέποτε τὸν συνήνησα χωρὶς νὰ μοῦ εἶπη ὅτι δὲν εἶναι καλά. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι ἔχει πάντοτε τὰ νοσήματα ἐξ ὧν πάσχουν ἡ ἀπονήσκουν ἐπίσημα πρόσωπα. Οὕτω ἀλλεπαλλήλως τὸν ἤκουσα παραπονούμενον ὅτι εἶχε τὰς νευραλγίας τοῦ Βίσμαρκ, τὸ νόσημα τοῦ Φρειδερίκου, τὴν νεφρίτιδα τοῦ Γουλιέλμου, τὴν ἀρθρίτιδα τοῦ Τρικούπη. Καὶ μὴ νομίση τις ὅτι ἔχει τὴν ματαιοδοξίαν τοῦ κ. Λαμπίκη ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ὅχι· πιστεύει πραγματικῶς ὅτι πάσχει, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μνήμη του δὲν εἶνε ὅσον ἡ φαντασία του ζωηρά, ταχέως λησμονεῖ τὰ νοσήματά του, ἐκ συνήθειας δὲ μόνον ἐξακολουθεῖ τὰς μεμφιμοιρίας του, ἰδίως ἅμα ἀκούση ἄλλον ὅτι ἀσθενεῖ.

— Ἄμ' ἐγὼ τί νὰ λέγω ;

— Εἶσαι ἄρρωστος ; Μπᾶ

— Δὲν βλέπεις ; Δέκα βήματα ἔκαμα καὶ μ' ἔκοψε χρῶς ἰδρώς.

— Καὶ τί ἔχεις ;

— Καὶ τί δὲν ἔχω ; Καρδιακός, ρεματισμούς, τὸ νόσημα τοῦ Βράϊτ... Καὶ ποῦ νὰ τὰ θυμοῦμαι ὅλα ; Ὅλη παθολογία, φίλε μου. Ζωντανὸς νεκρός !

Καὶ ἐπαναλαμβάνει μὲ φωνὴν Ἰερεμίου τὴν τελευταίαν φράσιν :

— Ζωντανὸς νεκρός !

— Περίεργον ! . . δὲν σὰς φαίνεται.

— Μὴ βλέπης τὸ πάχος, φίλε μου. Εἶνε καὶ αὐτὸ σύμπτωμα, φούσκωμα νοσηρὸν, ἴσως καὶ ὑδρωπικία. Δὲν βλέπεις τὸ χρῶμα μου ; Ποιὸς ἄλλος ἔχει τέτοιο χρῶμα ; Εἶμαι πράσινος, μαυροπράσινος.

Ἡ μόνη ἴσως σταθερὰ ἰδέα ἐκ τῶν παρελθουσῶν διὰ τῆς φαντασίας του εἶνε ὅτι ἔχει χρῶμα πράσινον. Ἐπειδὴ δὲ μία ἐκ τῶν ἰδιοτήτων του εἶνε ὅτι ἀγαπᾷ τὰ δένδρα, ἀστεῖος τις μίαν ἡμέραν εἶπεν ὅτι δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον νὰ κατάγεται ἀπὸ δένδρον, ὅπως οἱ ἄλλοι κατάγονται ἀπὸ κατωτέρους ζωϊκοὺς ὀργανισμούς. Καὶ ἔκτοτε συνήθως μεταξὺ τῶν γνωρίμων του ἀποκαλεῖται « πράσινο δενδρί ».

Δὲν ἀρκεῖ δὲ ὅτι ὁ ἐτιμωθάνατος οὗτος οὐδέποτε πραγματικῶς ἠσθένησεν, ἀλλ' ἔχει καὶ τὴν ἀναισχυν-

τίαν νὰ τρώγη ὡς Μίλων Κροτωνιάτης, καθ' ἃς ἡμέρας ἰδίως παραπονεῖται ὅτι πνέει τὰ λοισθία. Καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν εἰς ἓν γεῦμα μὲ κατέπληξε διὰ τῆς πολυφαγίας του, δὲν ἐκρατήθηκα πλέον καὶ τοῦ εἶπα :

— Καὶ ἐξακολουθεῖς, μωρὲ ἀγύρτη, νὰ λὲς ὅτι εἶσαι ἄρρωστος !

Ἐκεῖνος δέ, ἐπανευρῶν ἀμέσως τὸν θλιβερόν του τόνον καὶ τὴν ἀπέλιπα τοῦ προσώπου ἔκφρασιν, μοῦ ἀπήντησε :

— Καυμένη, δὲν ἔννοεῖς ; Ἐγὼ ταινίαν.

I. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἡ ὑποχονδρία δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὸ νὰ νομίζῃ τις ὅτι εἶνε προσβεβλημένος ἀπὸ χιμαιρικόν τι κακόν, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ εἰς τὸ νὰ σπουδάξῃ μὲ λεπτολόγον φροντίδα τὰ δεινά, τὰ ὅποια πραγματικῶς αἰσθάνεται.

Ὅ,τι διαστέλλει τὸν κοινὸν ἄνθρωπον τοῦ διακεκριμένου ἀνθρώπου εἶνε ὅτι, διὰ νὰ εἶνε εὐτυχῆς ὁ μὲν πρῶτος πρέπει νὰ λησμονήσῃ ἑαυτὸν καὶ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν συνείδησιν τῆς ἀτομικότητος αὐτοῦ ὁ δὲ δεύτερος πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ ἐν ἑαυτῷ καὶ νὰ λάβῃ κατοχὴν τῆς ἑαυτοῦ ὑπάρξεως.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, "ΘΕΩΝ ΔΙΑΛΟΓΟΙ,"

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΟΣ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Μπρὲ Ἐρωτα, παιδί μου, βρὲ θεότρελο, τί εἶν' αὐτὰ ποῦ μᾶς σκαρόνεῖς ;

ΕΡΩΣ

Τί, μαμά ;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Ἄφνω πλειὰ τὰ ὅσα κάτω εἰς τὴ Γῆ τὴν ἄμοιρη σκαρφίζεσαι κάθε φορά, ποῦ βάζεις τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκοτόνωνται γιὰ χάρι σου· μ' ἀκόμα καὶ τὸν Οὐρανὸ νὰ κάνῃς ἄνω-κάτω ; παλαδόπαιδο !

ΕΡΩΣ (κλαυθμηρίζων)

Τί ἔκαμα, μαμά ; Χμ !

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Καὶ τί δὲν ἔκαμες νὰ πῆς ! Βρέ, ξέρεις πῶς ὁ Δίας ἔγινε βεζιλί ἐξ αἰτίας σου, σὰν μασκαράς ν' ἀλλάζῃ κάθε λίγο σῶμα καὶ μορφή, συχνὰ νὰ μᾶς τὸ στρίβῃ ἀπ' τὸν Ὀλυμπο

καὶ πότε ταῦρος ν' αὐτοσχηματίζεται
καὶ τὴν Εὐρώπη νὰ γελά ὁ κρεμανταλᾶς !
Πότε τὸν κάμνεις κύκνο, ἀλιτήριε,
καὶ δὸς του γιὰ τὴ Λήδα ξεκινᾷ κρυφά !
Πότε τὸν μεταβάλλεις σὲ χρυσῆ βροχή
καὶ πάει καὶ ξεμουαλίζει τὴν Δανάη, αἶ ;
τὸ ἄμοιρο κορίτσι ;

ΕΡΩΣ

Χμ ! τί 'ξέρω γώ.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Νὰ ξεραθῆς, νὰ σκάσῃς ! Μήπως ἄφησες
σὲ ἡσυχία τάχα τὴ Σελήνη μας
ὅπου τὴν καταιβάζεις ἀπ' τὸν οὐρανὸ
καὶ τρέχει νὰ ζητᾷ τὸν Ἐνδυμίωνα
κι' ἀφίνει τοὺς ἀνθρώπους θεοσκότεινα ;

ΕΡΩΣ

'Εγώ . . .

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Σκασμός ! Ἦ μήπως καὶ τὸν ἥλιο,
βρωμόπαιδο, ἐσὺ δὲν ἐξετρέλανες
καὶ μᾶς τὸν κάνεις νὰ ξεχνᾷ τὸ ἄρμα του
καὶ μήτε ἡμέρα μήτε νύχτα ξέρομε,
γιατὶ μὲ τὴν Κλυμένη του ἀργοπορεῖ,
τὸ βίχνει 'εὐτὴ κουβέντα, 'εὐτὴν ἀγάπη, 'εὐτὰ φιλιᾷ,
κι' ὡς που νὰ ξεμερώσῃ, τρέχα γύρευε !

ΕΡΩΣ

Μά . . .

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Σούτ ! Νά, θέλεις ἄλλο ; ἀθεόφοβε
κ' ἐμένα ἀκόμα τὴν καλὴ μητέρα σου

'ε τὰ σωθικά μου φλόγες δὲν μοῦ ἄναψες
καὶ μὲ τὸν Ἄρη μ' ἐξελόγιασες, ἐσὺ ;

ΕΡΩΣ

Θαρρῶ, μαμά . . .

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Αὐθάδη, σιωπὴ λοιπόν !

Κι' ὅσο γιὰ μένα, τί νὰ γίνῃ ὑπομονή;
γιὰ ὅ,τι κάνεις δὲν σοῦ συνερίζομαι.
'Αλλὰ τὴ γρηᾷ Ῥέα, τὴ μαμμίτσα μας,
ποῦ εἶνε ἡ μητέρα ὅλων τῶν Θεῶν,
ἐρείπιο, φαφούτα καὶ 'σχατόγρηνα
καὶ κουτσοδόντα, δὲν ἐντράπηκες, μωρέ,
νὰ μᾶς τὴν ἐκμαυλίσῃς, ἀσεβέστατε,
καὶ μ' ἕνα παιδαρέλι σὰν τὰ μοῦτρά σου,
τὸν Φρύγιο τὸν Ἄττη, δεκοχτῶ χρονῶν,
νὰ μᾶς τὴν ξεζουρλάνῃς ; !

ΕΡΩΣ

Μπᾶ !

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Οὐ, νὰ χαθῆς !

Τὴν κατάρρα της νᾶχῃς ! ξέρεις τώρα, βρέ,
ἡ Ῥέα ἡ κακομοῖρα ποῦν' ἐξω φρενῶν
καὶ ἐζεψε λεοντάρια 'ε τὸ ἀμάξι της
καὶ τράβηξε λαγκάδια, κάμπους καὶ βουνά,
κι' ἀφοῦ μαζὶ της πήρε τοὺς Κορύβαντας
— ἄλλοι ζουρλοὶ καὶ τοῦτοι, θεοπάλαβοι —
τὴν Ἴδη ἄνω κάτω τώρα φέρνουνε,
κι' αὐτὴ μὲν τώρα ξεφωνίζει γιὰ τὸν Ἄττη της,
οἱ δὲ Κορύβαντές της 'ε τὴ μανία τους
ἄλλος τὸ χέρι του ἐκοψε, ἄλλος τὰ μαλλιά
ξερρίζωσε καὶ τρέχει 'ε τὰ βουνά μανιακός,

ἄλλος μὲ σάλπιγγα φυσᾷ, λές, κεραυνούς,
ἄλλος κτυπᾷ τὸ τύμπανο ὅσων δαίμονας
καὶ ἄλλος ἀλαλάζει μὲ τὸ κύμβαλον
καὶ γίνεται τ' « Ἀνάστα ὁ Θεός » ἐκεῖ,
τὸν κόσμον ξεκουφαίνουν κ' ἡ Ἰδὴ ἐγίνε
σωστό φρενοκομεῖτο !

ΕΡΩΣ

Τί μοῦ λές, μαμά !

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Αὐτὸ ποῦ λέω ! Καὶ ἐστὸ τέλος ἔξερεις τί ;
φοβοῦμαι μὴ ξεσπάσῃ ἡ μανία της
σὲ σέβανε, καυμένο διαβολόπαιδο,
καὶ ἔξαφνα προστάξῃ τοὺς Κορύβαντας,
ἢ καὶ τὰ λεοντάρια της τὰ τρομερὰ
καὶ σὲ κατασπαράξουν ! τότε ἡ ἄμοιρη
ἐγὼ ἢ δόλια, ἢ μαύρη ἢ μανούλα σου,
τί θὰ γενῶ !

ΕΡΩΣ

Χρυσὴ μου μάνα, ἔννοια σου !
Μὴ μὲ φοβᾶσαι ἐμένα ! Ὑψάσε, μὴν κλαῖς !
Καὶ τὰ λεοντάρια μὲ φοβοῦνται, μ' ἀγαποῦν.
Πολλὲς φορές πηδῶ ἐπὶ τὴ βράχι ἐπάνω τους,
τὴ χαίτη τους ἀρπῶ ὅσων νᾶνε χάμουρα
καὶ τρόκ ! ὅσων καθαλλάρης τρέχω μιὰ χαρὰ !
κ' αὐτὰ μὲ τὴν οὐρά τους μὲ χαϊδεύουνε,
μοῦ γλύφουνε τὰ χέρια ὅσων μικρὰ σκυλιά.
Ἄν πῆς καὶ γιὰ τὴ Ῥέα ; ὦ, τρομάρα της !
Μὲ τέτοια χάλια ποῦχει γιὰ τὸν Ἄττη της,
καιρὸ ποῦ ναῦρη, ἐμένα νὰ συλλογισθῇ.
Τὸ κάτω-κάτω τῆς Γραφῆς τί φταίω ἐγὼ,
ἂν ὀδηγῶ τὸν κόσμον ἐς τὴν ἀπόλαυσι,

ἔστην ἡδονή, ἐστὸ ὠραῖον, ἐστὴ ζωή, ἐστὸ πᾶν ;
δίχως ἐμένα τί θὰ ἄξιζ' ἡ ζωή,
χωρὶς νὰ τὴν γλυκαίνω ;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Ναί... δὲν σοῦ λέω... μά...

ΕΡΩΣ

Τί μὰ καὶ μά, μαμά μου ; Πές το παστρικά :
θέλεις νὰ σβύσω τὴ φωτιά ποῦ σ' ἀναψα
διὰ τὸν Ἄρη ; θέλεις καὶ αὐτὸν εὐθὺς
νὰ σοῦ τὸν κάμω μάρμαρο, ἀναίσθητο
γιὰ σένα ; πές το, κ' εἶμαι ἔτοιμος.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

(Ἡ ὁποία κατ' ἀρχὰς τὰ χάνει, ἐλκύει τὸν Ἔρωτα
πρὸς ἑαυτὴν καὶ τὸν θωπεύει τρυφερώτατα).

Τί διπλωμάτης ποῦσαι ! καὶ τί δύναμι
ποῦ ἔχεις, μικροσκοπικὴ μου Σατανᾶ,
νὰ κυβερνᾷς τὸν κόσμον, κοσμοκράτορας !

(τὸν φιλεῖ γλυκὰ ἐπὶ στόμα).

ΕΡΩΣ

Βλέπεις λοιπόν, μαμάκα, ποῦχεις ἄδικο ;

(Τὴν γαργαλεῖ ἐπὶ στήθος καὶ ἡ Αφροδίτη
λιγώνεται ἐς τὰ γέλοια).

(Ἐλευθέρα παράφρασις)

“ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΡΔΙΑ ,,

ΣΧΟΛΕΙΟ

ΣΤΟΝ οὐρανὸ ἐπρόβαλε ἡ διωρισμένη ἡμέρα
σχολεῖὸ θεὸ νὰ τὸ στείλωμε, ἡ μάνα τὸ ἐτοιμάζει·
ἀναβολὴ δὲν γίνεται! ἤρθε ἡ χρυσὴ Δευτέρα·
τέσσερες ὥρες σήμερα τὸ σπίτι ἡσυχάζει.

*

Τέσσερες ὥρες ;... μίαν αὐγὴ! θεέ, πῶς θὰ περάση
χωρὶς καρέττας σύρσιμο, χωρὶς σιγλοχρυσία!
Τί νέκρα, τί χασμούρισμα, εἰς ὅτου νὰ σχολάση...
—Γυναῖκα, ἄς τ' ἀναβάλουμε· ξανοίγω συγνεφία....

*

Ἐξω φυσάει, καὶ τὸ μικρὸ, φοβοῦμαι, μὴν κρῶση...
Ἡ ἀπόφασις ἐπάρθηκε, θὰ κάμη ἀρχή, θὰ πάη.—
τὰ γαλετάκια ἡ μάνα του ἀνοίγει νὰ τοῦ δώση
κι' ἀπὸ τὸ σγουρὸ κεφάλι του τῆ σάκκα τοῦ περνάει.

*

Εἰς τὸ σχολεῖὸ ἀναβαίνουμε· πῶς μοῦ κρατεῖ τὸ χέρι!
νὰ φύγω ἐκεῖθε μοναχός, δὲν με βαστᾶ ἡ ψυχὴ μου...
Θὰ μείνω... θὰ σχολάσουμε μαζὺ τὸ μεσημέρι—
σ' ἓνα θρανὶ καθίζουμε ἐγὼ καὶ τὸ παιδί μου.

*

— Δάσκαλε, ἂν θέλῃς νᾶρθουμε καὶ αὔριο ἔςτὸ σχολεῖὸ σου.
ἂν θέλῃς μαθητοῦδι σου νὰ γράψῃς τὸ μικρὸ μου,
εἰς τ' α' Ἄλφα—Βῆτα» πάρε με κ' ἐμένα βοθηό σου,
ἢ ἔλα, στήσε τὸ σχολεῖὸ ἔς τὸ σπίτι τὸ δικό μου!

(Ζάκυνθος)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΕΡΠΙΕΡΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ ΣΕΡΠΙΕΡΗΣ

(ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ)

ΜΕΛΛΩΝ να συγγράψη τὴν μετ' ἀλλοιουργικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἱστορίαν τῆς σύγχρονης Ἑλλάδος, ἀναγκαστικῶς θέλει ἀναγνωρίσει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ αἰετιμνήστου Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Σερπιέρη, τὸν πρῶτον εἰσηγητὴν τῆς ἐκμεταλλευτικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, διότι εἰς τὴν ἑκταχτὸν αὐτοῦ πρωτοβουλιάν, τὴν ἀκαύραστον ἐνεργητικότητά καὶ τὴν σπανίαν νοσηρότητά, ὀφείλεται ἡ προαγωγή τοῦ σπουδαίου τούτου κλάδου τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου. Ἐξ οὗ οὐκ ἀκαταξήτως ἑργατῶν εὐρίσκουσιν ἤδη ἐντίμην πόρον ζωῆς καὶ οὐκ ἀλίπυ γόνυ χρηματῶν εἰσάγεται εἰς τὸν τόπον. Ἄν σήμερον ἐπὶ τῆς ἀξέσου ἐκείνης λωρίδος τῆς Ἀστυρεωτικῆς γῆς, τῆς ἀπροσπελάστου καὶ

οιονεί ἐν ἀγρία καταστάσει διατελούσης ἄλλοτε, ἀνακύπτῃ ἀκμάζουσα καὶ ὄλονεν βελτιουμένη ἢ πολίχνη τοῦ Λαυρίου μετὰ τὰς ὠραίας οἰκοδομὰς τῆς, τὰς λεωφόρους καὶ τὰς πλατείας τῆς, καὶ τὸν ὅσημέραι αὐξῶντα πληθυσμὸν τῆς καὶ τὴν σπουδαίαν ἐμπορικὴν τῆς κίνησιν καὶ τὴν σιδηροδρομικὴν μετὰ τῆς πρωτεύουσας ἐπικοινωνίαν, καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ στοιχεῖα πόλεως εὐημερουσῆς εἰς ἐργασίαν καὶ πολιτισμὸν ἀναμφιβίλως τὸ θαῦμα τοῦτο ἀνήκει κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν αἰδιμόν Σερπιέρην, διότι οὗτος ἔθηκε τὰς πρώτας βάσεις καὶ ἐνεφύσησε τὴν πρώτην πνοὴν καὶ διέχυσε τὰ πρώτα νεῦρα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως. κατανικήσας δυσπερβλήτους δυσκολίας, ἃς ἐνεῖχεν ἡ φύσις τοιαύτης μεγαλεπήθολου ἐπιχειρήσεως, ἀπαιτούσης πνεύμα δημιουργικὸν καὶ ἀντίληψιν ὀξεῖαν καὶ φιλοπονίαν ἀκτάβλητον καὶ θέλησιν ἀνένδοτον.

Ὁ αἰδιμός Ἰωάννης Β. Σερπιέρης εἶδε τὸ φῶς ἐν Rimini τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸ 1832. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐρρίκος Σερπιέρης, ἀρχαῖος γεροισιαστής, εἰς τῶν πρωτεργατῶν τῆς Ἰταλικῆς παλιγγενεσίας, ὑπῆρξε μέλος τῆς τριανδρίας ἣτις ἐκυβέρνησε τὴν Ἰταλίαν τῷ 1848. Ὁ Ἰωάννης Σερπιέρης, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πατριόκου παραδείγματος, συνεχίζων τὴν ἐθνικὴν τοῦ γεννήτορος αὐτοῦ δροῖσιν, συμμετέσχε τῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του ἀγῶνων μετὰ ὅλον τὸ ἱερόν πυρ καὶ τὸν ἀσβεστον ἐνθουσιασμὸν τῆς νεότητος, ἣτις γνωρίζει νὰ προκινδυνεύῃ πάντοτε ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλ' ἠναγκάσθη μετὰ μικρὸν νὰ υποβληθῇ εἰς ἐκουσίαν ἐξορίαν, διότι, γενόμενος ὑποπτος παρὰ τῆ παπικῆ Κυβερνήσει, κατέλιπε τὴν γενέθλιον γῆν καὶ κατέφυγεν εἰς Μασσαλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἑλλάδα, ἀποκομίζων μόρφωσιν ἀρτίαν καὶ πλοῦτον γνώσεων καὶ ἰδιοφυίαν ἐπιχειρηματικὴν, δι' ὧν κατώρθωσε καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν δευτέραν καὶ θετὴν πατρίδα του, τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀποβῇ πολλαχῶς ὠφέλιμος.

Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος ὁ αἰμινηστος Σερπιέρης ὑπῆρξε συμπαθέστατος, ἀδρὸς τοὺς τρόπους, εὐπροσῆγορος, κεκτημένος λεπτόν τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ, μετὰ πάθους ἀγαπῶν καὶ διὰ τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ γενναιοφρόνως ἐνισχύων τὰς ὠραίας τέχνας, συνδεθεὶς δὲ διὰ δεσμῶν ἀρρήκτων μετὰ τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

Κατέλιπε κληρονόμον τοῦ ἐπιζήλου ὀνόματος καὶ τοῦ πλοῦτου ἕνα μόνον υἱόν, τὸν ἀγαπητότατον Φερνάνδον Σερπιέρην, γαμβρὸν διαικεριμένου οἴκου τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, τοῦ κ. Παγῦ, διευθύνοντα ἤδη ἐπαξίως τὰ ἔργα τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρίας τῶν Μεταλλουργείων Λαυρίου καὶ συνεχίζοντα ἐν εὐγενεῖ ἀμίλλῃ καὶ φιλοτιμῷ δράσει τὸ παράδειγμα τοῦ πολυτίμου καὶ ἀληθμονήτου πατρός.

ΕΙΚΩΝ

Μ' ἔβγαλαν ἄθελα στὸ κοιμητήρι
μαὶ αὐγὴ τ' ἀστόχαστα τὰ βήματά μου,
ὅταν ἀντήχησε ψιλὴ σιμά μου
φωνὴ παιδιάτικη σὰν ζυπητῆρι.

Ἐπαιξε ἀξέγνοιαστα, χαριτωμένα,
καὶ τὰ μαρμάρια μικρὰ σπητάκια
μὲ τὰ τετράγωνα περιβολάκια
γιὰ κοῦκλες θάρρνε πῶς εἶν' φτιαγμένα.

Δίπλα τοῦ πνίγεται στὰ δάκρυά της
γοναῖκα ἀδύνατη μαυροντυμένη
θὰ ἦταν ἡ μάνα του γονατισμένη,
κλαίει τὸν ἄνδρα της, τὴν ἐρμηιά της.

Πνίγει τὸν πόνο της, φωνὴ δὲ βγαίνει
καὶ μὲ τὸ πένθιμο τὸ σκέπασμά της
κρύβει τὰ πύρινα τὰ δάκρυά της,
τ' ὄρανεμένο της νὰ μὴν πικραίνῃ.

Στέκω παράμερα κρυφοκυττάζω
κάτι τ' ἀνῆξερο παιδάκι σέρνει,
κάτι στὰ χέρια του πηγαίνωφέρνει,
κι' ἀπ' τὸ παιχνίδι του ἀνατριχιάζω.

Ἄχ! τί μυστήριο νὰ τὸ κινᾷ!
πάνω στὸ μάρμαρο τοῦ σταυρωμένου
στήνει τὰ κόκκαλα τοῦ πεθαμμένου
κι' ὄλο χαρούμενο παιζογελάει.

Θλίψι ἢ χαρούμενη φέρνει φωνὴ του
κρύβω τὸ πρόσωπο μακραίνω πέρα,
νὰ ἰδῶ δὲν μπόρηγα νεκρὸν πατέρα
νὰ παίξῃ ὁ ἄμοιρος μὲ τὸ παιδί του

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΔΩΡΟ

ΕΗΝ πρωτοχρονιά αυτή ή γη, σαν να είχε κουρασθή από τόσων αιώνων ζωήν, ανεπαύετο περιτυλιχσασα τὰ μέλη της με τὰς πτυγὰς ἀπεράντου χιονισμένου σαβάνου. Ἀπὸ τὴν νύκτα τὸ χιόνι πυκνὸ, βαρὺ, κάτασπρο, δὲν εἶχε παύσει νὰ πίπτῃ καὶ πέραν ἐκεῖ κάτω πολὺ μακρὰν εἰς τὸ νεκροταφεῖον, οἱ νεκροὶ ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ βάρυ καὶ κατάλευκον κάλυμμα, τὸ ὅποιον σφιχτά, ἀδιάσπαστα, ἐπιμελῶς, τοὺς ἐσκέπαζε. Ἐπάνω ὁ οὐρανὸς σαβανωμένος καὶ αὐτὸς με λωρίδας χιονισμένων νεφῶν, με λάμψιν ὠχράν, ἡλεκτρικὴν, ἐφαίνετο σαν κρεμασμένη μαρμαρίνη πλάκα ὑπὲρ τὸ κοιμητήριον, τὸ ὅποιον με τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τάφους του καὶ τοὺς πτωχοῦς ξυλίνους σταυροῦς του, με τὰ δενδροφυτευμένα πένθιμα μονοπάτια του, με τοὺς κυρτωμένους στύλους του, τοὺς μαρμαρίνους ὄγκους του, ἔφρισε κατάλευκον κάτω ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ αἰωνίου φύλακός του—τοῦ θανάτου.

Εἰς ἓνα μονοπάτι ἐπάνω εἰς ἓνα τάφον με μισοθραυσμένην στήλην, ποῦ μόλις ἄφινε τὸ χιόνι νὰ διακρίνεται ἓνα ὄνομα, ὄνομα παιδικό, καὶ μιὰ χρονολογία ἄλλης χρονιάς, σ' ἓνα παιδικὸ μνημα σαν μολυβένιο ἄγαλμα, σαν μαῦρο φάντασμα με τὸν μαῦρον εἰς τοὺς πόδας πέπλον μιᾶς γυναίκα γονατιστῆ προσήχητο. Λευκὴ αὐτῆ, σαν ζυωμένη ἀπὸ χιόνι μέσα εἰς τόσα μαῦρα ποῦ τὴν ἐσκέπαζαν, με καλλονὴν συμπαθεῖ καὶ ἀσθениκὴν, με τὰ χεῖλη φρίσσοντα, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς καὶ παρὰ τόνους προσήχητο. Γύρω της τὰ σκουριασμένα περὰ τῶν σταυρῶν ξεσχίζοντα τὸ χιόνι καὶ τῶν δένδρων οἱ ἀπροσκεπασμένοι κλάδοι—καταχθόνια φαντάσματα—τῆς ἀνοιγαν τὰς ἀγκάλας των προσκαλοῦντα τὸν θάνατον.

Καὶ τὸ χιόνι, σαν ἄνθη λευκὰ ἀμυγδαλιάς, με τόση ἴσχυια ἐπιπτε, ποῦ θὰ ἤκούετο καὶ ὁ κρότος τῶν ξεφυλλιζομένων ἀνθέων καὶ τόσον βραδέως ἐγλύστρα εἰς τὸ χιόνι ὅσον βραδέως παρέρχονται οἱ αἰῶνες, καὶ ποῦ καὶ ποῦ, βουβὰ βουβὰ, σαν ἄσπρα πε-

ταλοῦδες ἐσκέπαζε τὸ μαῦρον φόρεμα τῆς μητέρας ποῦ ἐθρηνοῦσε. Πόσον μεγαλεῖον! Πόσον ὕψος μέσα εἰς τὴν λευκὴν αὐτὴν μοναξίαν, μέσα εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ θανάτου! Ποτὲ ἡ ἐρημία τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς φύσεως δὲν ὑπῆρξε περισσότερον ὄνειρώδης. Καὶ ἡ μητέρα, ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα ἀρχαϊκῆς λατρείας, ἐβυθίζετο εἰς ἓν ὄνειρον. Ἐβλεπε μιᾶν ἄλλην πρωτοχρονιάν, ἔβλεπε τὸ μικρὸ παιδάκι της, τὴν κοροῦλα της μέσα σ' ἓνα ἀσπροντυμένο δωμάτιον, σὲ μιὰ κασίτσα, ἀτλαξένια, πάλλευκη, ἐπάνω εἰς ἓνα κατάλευκον βελουδένιο βιομόν. Με τὴν μορφήν της καὶ τὸ πᾶνμα ἐχάνετο κάτω ἀπὸ τὰ ἄσπρα πέταλλα τόσων ξεφυλλισθέντων ἀνθέων. Ἄσπρες βιολιέτες, κρίνοι λευκοί, ἄσπρες καμέλιες, ὅλο τὸ λευκὸν βυτίλειον τῶν λουλουδιῶν, ἐνῶ μιὰ ἀκτις ἀσθениκοῦ ἡλίου μέσα ἀπὸ τὰ λευκὰ παραπετάσματα γλυστοῦσε στὸ κουκλίστικο καὶ ἀγγελοκαχωμένο κεφαλάκι τοῦ παιδιοῦ της καὶ ἔσκαρποῦσε ὡς φίλημα εἰς τὰ νεκρὰ του χεῖλη. Ἐξω ἀπὸ τὸ παράθυρον μιὰ χειμωνιάτικη τριανταφυλλιά ἐτίναζε τὰ ἄσπρα ρόδα της σαν νὰ ἤθελε νὰ ἐτοιμάσῃ λευκὸν, ἀνόσκαρτον τὸν δρόμον ποῦ θὰ διέβαινε ἡ μικροῦλα της νεκρὰ.

Καὶ συλλογίζεται πῶς ἀφότου ἐγεννήθη τὸ παιδί της ἔζησε μέσα εἰς τὰ λευκὰ καὶ μέσα εἰς τὰ λευκὰ ἀπέθανε. Καὶ τώρα νεκρὸ εἰς τὸν τάφον του τὸ ἐσκέπαζε τόση χιονισμένη λευκότης, ποῦ ἐσκέφθη πῶς βεβαίωτατα θὰ ἦτο τοῦ παιδιοῦ της ἡ ψυχὴ λευκὴ. Καὶ εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν με ἀπελπισία ἓνας λυγμὸς διέσχισε τὸ στῆθος της, διότι εἶχεν ἔλθει νὰ φέρῃ σήμερα δῶρον πρωτοχρονιάτικο εἰς τὸ παιδί της, μιᾶν ἀνοθέσμην ἀπὸ λιλὰ βιολιέτες. Ἄφ' οὗ ἦτο λευκὴ τοῦ παιδιοῦ της ἡ ψυχὴ, ἔπρεπε καὶ λευκὰ ἄνθη νὰ τοῦ φέρῃ. Μὰ ποῦ νὰ τὰ εὔρη ἀφ' οὗ τὰ εἶχε κάψει ὅλα ἡ παγωνιά; καὶ μόνον τὰ ἄνθη αὐτὰ κατώρθωσε νὰ ἔρχῃ ἀπὸ μιὰ γλάστρα ποῦ ἐφύλαττε μέσα σὲ γιάλι εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον ἐξεψύχησε τὸ παιδί της, καὶ τὴν ἐφύλαττε διότι τῆς ἐφάνη πῶς τὴν ὦραν ποῦ ἐξεψύχησε, ἐφύτρωσε τότε τὸ πρῶτον ἄνθος της ἀπὸ μιὰ πνοὴ ποῦ εἶχε κρατῆσει τὸ φυτόν ἀπὸ τὴν ψυχὴν του.

Καὶ αὐτὸ τὸ πρῶτον ἄνθος ἐφύτρωσε λευκόν, ἀφ' οὗ λευκὴ ἦτο καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ της. Ἄν ὅμως τὰ ἄνθη ποῦ ἔφερε σήμερα ἦσαν λιλὰ, ἦτο διότι αἱ ρίζες του πενθοῦσαν ἀπὸ τὰ τόσα δάκρυα ποῦ ἐπότισεν τὴ γλάστρα τους ἡ μητέρα.

'Αλλ' ἄφ' οὗ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ τῆς ἦτο λευκὴ, λευκὸν δὴ-
ρον ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὴν πρωτοχρονιά εἰς τὸν τάφον του. Καὶ ἔ-
ξαλλος μὲ μίαν ἰδέαν, ἰδέαν λευκὴν, μὲ τὸ κεφάλι ὀπίσω, μὲ τὰ
χεῖλη μισανοιγμένα, ἔκλαιε σπαρακτικά, διότι δὲν εἶχε ἓνα λευ-
κὸν δῶρον νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ παιδιοῦ τῆς. Ἐξαφνα
μία πνοὴ ἀνέμου δυνατὴ σκορπᾷ τὰ παγωμένα νέφη καὶ ξεσχί-
ζει τὸ σάβανο τοῦ οὐρανοῦ καὶ ξεφεύγουν, σκορπίζουσι εἰς τὸν αἰ-
θέρα φλόγες φωτειναῖς καὶ λούουσι μὲ χρυσοῦν λάμψιν τὸν τάφον
καὶ τὴν μητέρα, ἡ ὅποια σάν τὸ χιόνι σιγὰ σιγὰ καὶ αὐτὴ
γλυστρᾷ καὶ γέρνει εἰς τὴν πλάκα τοῦ παιδιοῦ τῆς, ἐνῶ τὰ ἄνθη
χύνονται ἀπὸ τὴν ποδιά τῆς χιονισμένα, κάτασπρα, καὶ μαζὺ
μὲ τὸ ξεψυχισμένον ἄρωμα τῶν παγωμένων φύλλων τους, ἐξέφυγε
καὶ ἡ τελευταία πνοὴ τῆς μητέρας εἰς ἄρωμα λεπτότατον καὶ ἄ-
γιον ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς. Καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ἀνυψώθη κατάλευκος
καὶ ἐπέταξε μὲ μίαν χρυσοῦν ἀκτίνα, πρωτοχρονιάτικο δῶρον
πλησίον εἰς τὴν λευκὴν ψυχὴν τῆς κόρης τῆς.

Πειραιεὺς, 1898.

ΕΛΕΝΗ ΕΠΑΜ. ΠΟΛΙΤΑΚΗ

ΕΙΣ ΚΟΡΗΝ ΞΕΝΗΤΕΥΘΕΙΣΑΝ

ΞΤΗΝ Ξενητεία μακριὰ πῶς ἀπερνᾷς ;
Ἡ Κέρκυρά σου πῶς δὲν σοῦ πονεῖ ;
Τὸ νοῦ ἐδῶ ποτέ σου δὲν γυρνᾷ,
Κι' Ἑλλάδα δὲ θυμᾶσαι γαλανή ;
Ξεχνιέται εὐκόλα ἡ ἀγαπημένη
Γλυκεία πατρίδα μας στὴ γῆ τὴν Ξένη ;

Γιὰ π' ἐμοῦ, ἔχετε Ἀθῆνα αὐτοῦθε ;
Ἐχετε Ἰλισσοῦ καὶ Παρθενῶνα ;
Βλέπετε θάλασσα αὐτοῦ ἐλοῦθε ;
Καὶ ἄττικῆς νυχτιάς κορμιά εἰκόνα,
Ἐχετε αὐγὴ αὐτοῦ σάν τὴν αὐγὴ σου
Καὶ ὠμορφιές πολλὰς σάν τὴ δικὴ σου ;

Κέρκυρα, 7 Σεπτεμβρίου 1898.

Α. ΓΑΒΡΙΑΝΗΣ

ΕΡΑΣΜΙΑ ΚΑΛΔΙΣΠΕΡΗ

[Τὴν γνωρίζει ὅλη ἡ φιλόμουσος κοινότης τῶν Ἀθηνῶν τὴν εἶδε πρὸ
τοῦ κλειδοκουμβάλου τῆς ἐν τῇ ὠραίᾳ αἰθούσῃ τοῦ Παρνασσοῦ. Ἡ
ταχύτης τῶν δακτύλων αὐτῆς, τὸ ἀσφαλές ἐν τῇ ἐκτελέσει, ὁ ἔθο-
σός της μηχανισμὸς εἶνε αἱ δευτερευούσαι ὀρεταὶ τῆς μουσικῆς τέχνης
τῆς ὑπεράνω αὐτῶν κατέχει κατὰ τι σπανιώτερον, τὸ μουσικὸν αἴ-
σθημα τῶν μεγάλων τῆς μουσικῆς μυστῶν. Πύτυχσε νὰ μεταλάβῃ
κλασικῆς διδασκαλίας εἰς ἀπαλὴν ἡλικίαν, εἰς τὰς μεγάλας τῆς τέ-
χνης ἐστίας : εἰς τοὺς Παρισίους, εἰς τὴν Βιέννην. Αἱ μουσικαὶ ἐσπε-
ρίδες τῆς εἶνε εἶδος μουσικῆς λειτουργίας : διέπει τὸ ἔργον ἐνὸς τῶν
μεγάλων ἐκάστοτε μουσικῶν. Καὶ ἡ ἐκ τοῦ πλήθους ἀσφυκτικῶσα
αἰθούσα συνέχει καὶ τὴν πνοὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν μαγεῖαν τῶν ἤχων, ἢ
διαχέει ἡ τέχνη τῆς. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς νεαρᾶς αὐτῆς Ἀθηναίας ἡ
μουσικὴ τῆς πατρίδος μας ἔσχε τὴν πρώτην αὐτῆς ἀριστοτεχνίδα.]

ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ ΣΥΖΥΓΟΙ ΜΟΥΣΟΥΡΓΩΝ

ΓΥΝΗ, ἥτις διὰ τῶν ἀρετῶν τῆς ὑπῆρξεν οὕτω μέ-
γας παράγων φωτός, πολιτισμοῦ, ἡμερώσεως, παρα-
μυθίας, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἐνάρε-
τος μορφή τὴν ὅποιαν ὁ Σολομῶν λέγει τιμιωτέραν
πολύ τῶν μαργαριτῶν, ἡ γυνὴ ἥτις διὰ τῆς γλυκύτητος αὐτῆς,

τῆς σωφροσύνης, τῆς χρηστότητος, τοῦ ἐλέους, παρέσχε τσαυτὰ ἀγαθὰ εἰς τὸν οἶκον, εἰς τὸν πλησίον καὶ εἰς τὴν πατρίδα, ἢ ἡρωϊκῶς τσοσούτων κλασικῶν ἀριστουργημάτων οὐδὲ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ἥχων ὑπέρτησε τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως.

Τὸ τερπνότατον ἴσως τῶν μουσικῶν ἔργων, τὴν Invitation à la danse ὁ Weber συνέθεσε κατόπιν ἀσθενείας, καθ' ἣν ἡ σύζυγός του, ἡ γλυκεῖα Macellina ἠγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ μετ' ἀπείρου στοργῆς καὶ αὐταπαρνήσεως.

Τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀνέδειξε τὸν Chopin καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ὁ χορὸς ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ χαρακτηριστὰ μελοδραματικὰ, εἶνε ἐκδήλωσις εὐτυχίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς ἐκείνην, παρ' ἣ μετὰ πολλὰς τρικυμίας εὔρε τὸν ἰλαρὸν καὶ ἀκύμαντον κόλπον τῆς ψυχικῆς καὶ βιωτικῆς γαλήνης. Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς οἰκιακῆς εὐτυχίας του δημιουργεῖ πολλὰ τῶν ὠραιότερων ἔργων αὐτοῦ. ἐν οἷς καὶ τὸν Freichütz, τὸ ἀριστουργημά του, τὸ ὁποῖον ἀναβίβασθὲν ἐντὸς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς σκηνῆς πάντων τῶν θεάτρων τῆς Γερμανίας, καὶ ἐπικροτηθὲν φρενιτιῶδως, ἠσφάλισεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀθανασίαν. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς αὐτῆς ἀγαθῆς ἐπιρροῆς πάντοτε ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ταλάντου του ὡς ἐκτελεστοῦ θάβει εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον καὶ ὁ Weber ἀναδεικνύεται ἐκ τῶν πρώτων ἐκτελεστῶν τῶν χρόνων του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Schumann μετ' τὴν ὑπερευαίσθητον ψυχὴν καὶ τὸ ἀνήσυχον πνευμά του ἤθελε προῶρος γαβῆ καὶ ἡ Μουσικὴ δὲν θὰ κατεῖχε τινα τῶν καλλιτέρων αὐτῆς ἀριστουργημάτων ἄνευ τῆς Clara Schumann, ἧτις ὑπῆρξεν ὁ ἀγαθὸς αὐτοῦ δαίμων, γνωῦσα νὰ καταπραύνη τὴν τεταραγμένην αὐτοῦ ψυχὴν καὶ κατορθώνουσα νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τοῦ βελχίου κοημονοῦ, καθ' οὗ ἐφέρετο Ἐν αὐτῇ εὔρε τὴν ἐνάρετον γυναῖκα καὶ κλητὴν ἐρμηνεύτριαν τῶν ἔργων αὐτοῦ. Εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς οἰκογενειακῆς του εὐδαιμονίας ἀνάγονται τὰ εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον ὑπὸ τὸν τίτλον Liederyahr γνωστά ἄσματα, περὶ τῶν ὁποίων ὁ ἴδιος ἔλεγεν ὅτι ἦσαν ὀ,τι ὠραιότερον ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ψυχῆς του. Τότε μελοποιεῖ τὸν Manfred τοῦ Βύρωνος καὶ τὸν Faust τοῦ Goethe, τὸ ὕψιστον τῶν ἔργων του, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου ἐφθανεν εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ ἡ λαμπροτέρα σελίς τοῦ βίου του συμπίπτει πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ πάντοτε ἄγρυπνος Κλάρα μετὰ τὸ παρήγορον αὐτῆς πνεῦμα καὶ τὴν γλυκύτητα τὴν ἀπειρον ἐγίνωσκε νὰ καθηρύνῃ τὰς θλίψεις του καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἄρηγον ἐκείνην μελαγχολίαν, τὴν ἐκορηγμένην ἐνίοτε εἰς θυέλλας ἀπελπισίας, αἵτινες ἦσαν ἴσως οἱ προάγγελοι τοῦ τραγικοῦ αὐτοῦ

τέλους. Καὶ οὕτως ἐδυνήθη, χάρις εἰς αὐτὴν, νὰ ἐκπληρώσῃ ἐκεῖνο, ἐφ' ὃ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἶχε κληθῆ.

Καὶ ἦτο ἡ Κλάρα, ἧτις καὶ ζῶντος αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐρμηνεύουσα ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου εἰς πολλὰς πόλεις τὰς συλλήψεις του διὰ τῆς πιστῆς καὶ λαμπρᾶς ἐκτελέσεώς της τὰ κατέστησεν οὕτω δημόδη. Τοιοῦτοτρόπως δ' ἐκείνη, ἧτις συνεμερίσθη τὴν δυστυχίαν του, συνεμερίσθη καὶ τὴν δόξαν του.

Εἰς τὰς τιμίας καὶ εὐγενεῖς ψυχὰς τῶν συζύγων των δύο μεγάλοι τῆς ψυχῆς ψάλλται ὀφείλουσι τὴν ἀκμὴν τῆς μεγαλοφυΐας των καὶ τὰ ἀριστουργήματα ἐκείνα, τὰ ὁποῖα εἶνε ὁ ἀμάραντος αὐτῶν στέφανος, ἀφοῦ χορηγοῦν εἰς πᾶσαν καλλιεργημένην καρδίαν τοσοῦτον εὐγενεῖς ἀπολαύσεις

Καὶ ἐντοῦθα ἀναφάνεται καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ ποιητοῦ τοῦ «Εὐτυχῆς ὅστις συναντήσῃ φίλον' εὐτυχέστερος ὅστις εὖρη τοιοῦτον εἰς τὸ πρόσωπον τῆς συζύγου του.»

ΕΡΑΣΜΙΑ Ν. ΚΑΛΔΙΣΠΕΡΗ

ΓΕΛΟΙΟ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥ

Εἶπε τὸ δάκρυ μίαν αὐγὴν

Στὸ γέλιο πούρεγγε στάζειν :

— Σὰν τί χαρὰν, ἐδῶ στῆ γῆ,

Ἄδέρφι, ἡ Μοῖρα σοῦγει στείλῃ ;

— Μὰ δὲ θεωρῶν τὰ μαῦρα μάτια,

Ποῦ ὁ Ἥλιος τὰ χρυσαῖα παλάτια

Ἄφικε καὶ στῆ γῆ ἤρθε κάτου,

Γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ τὰ παιδιὰ του ;

Κ' εἶπε τὸ γέλιο τὸ βραδύ

Στὸ δάκρυ πούλαμπε στὸ μάτι :

— Τὰδέρφι μου, ἄχ ! σὰν τί ἔχει ἰδῆ ;

Πές μου μὴ σὲ πικραίνει κἀτι ;

— Ὡμέ ! σκοτιδί γύρω ἀπλώθη,

Πέθανε ἡ μέρα, ἡ νύχτα κλώθει,

Τὰ μαῦρα της μαλλιά τὰπλόνει,

Κι' ὅλα νεκρὸνει, βαλαντιόνει.

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

M

ΙΑ νύχτα χειμωνιάτικη Δεκεμβριανή, θηλυκωμένη με το ασύγγεφο χρυσόπλεχτο σινδόνι της, περιχύνει στο κάθε τι χαρά άσυνείθιστη. Τ' άγέρι άσύριχτο κυλά ξεβόδεξα το κάθε μόριο του άλαφρηά άλαφρηά. Η χτίσι όλόκληρη βουτημένη σ' ένα κρυφό μυστήριο σταλάζει παντού Χριστουγεννιάτικη εύτυχία...

Σ' ένα στενό κρεββατοθάλαμο ή πηδηχτή φλόγα του κεριού φωτοβλάει όλοτρόγυρα και βουλιάει νικήτρα της κάμαρας το μαύρο σκοτάδι. Δίπλα το καθάριο κρεβάτι, καμαρωτό-καμαρωτό μέσ' στα όλασπρα σεντόνια του, τινάζει τριγύρω της παρβενιάς την μυρουδιά, άπάνω του το πουπουλένιο προσκέφαλο κρυφοφυλάγει στο μαλακό κόρφο του τά ροδοστεφάνωτα όνειρα της κόρης... Πλάγι στη γωνιά, ή άσημένια καντήλα λαμπυρίζει με περίσσια χάρι στη λιθανομυρισμένη εικόνα του Σταυρωμένου, και γύρω της ό άχνός του λιθανίου σκεπάζει μ' ένα σύγγεφο άρηό το μικρό είκονοστάσιο...

Εαπλωμένη στη κουνιστή πολθρόνα της, ή εύελπις παρθένα ρίχνει το χαιδευτικό βλέμμα της, μεσ' από τά μισόθλα τζάμια του παραθύρου, έξω στον άστροπιλισμένο ούρανό... 'Η γλυκοχύτρα ματιά της ρουφά άπληστα της πανηγυρίστρας πλάσις τη μαγική φωτοχυσία, και ό άθαμπος φανός της αντίρρίχνει στον άγέρα των άστρων τη ξάστερη λαμπράδα... Μ' έν' άνοιχτόκαρδο χαμόγελο στά χείλη, ή κορασιά άμπώννει την άπιστη φαντασία της στών αίωνων τά λησμονοβουτημένα αύλαχια και με μία μεγάλη ασυλλόγιστη γρηγοράδα, σχίζει του κάθε χρόνου το πολυτάραχο ποτάμι και άγναντεύει της Ναζαρέτ την αναγαλλιάστρα φάτην...

Εάφνου ένα κύμα τρεμουλιαστής ανατριχίλας γλύφει της ραχοκοκαλιάς της τά αισθητήρια νεύρα πέρα-πέρα, και με μία φανταστική σαρκική συγκίνηση γλυκοσφαλάγει τά βλέφαρά της, μισογέρνει στο πλάγι το σγουρόμαλλο κεφάλι της και παραδίνει το νού της στης ατελείωτες σχέψεις της...

Θωρεί σέ μία φωτολάμπτρα σφαίρα το τρεμάμενο κορμί της χωμένο σέ μία πρωτοφορία έλόασπρη φορεσιά και το παρθενικό μέτωπό της στεφανοστολισμένο με νυμφικά λευκολούλουδα. Μπρός της τόν παππά βουτημένο στο χρυσάφι με το πρόσωπο λαμπρό από τ' άγιοκέρι να τρανάζει τ' άγέρι με τη γλυκοσημάντρα φωνή του Δίπλα το πυκνόφυλλο δένδρο τσ' άγάπης να τινάζει τριγύρω τά φουντωτά κλωνάρια του, και με τη χαιδευτική σπερμολόγα πνοή του να φυσά στο στῆθος της της ζωής το σπάργος... Διά μιάς ή λάμψις να σβύεται, το σκοτάδι να πέφτη και το δένδρο να φουσκόνει σαν κητάμαυρο πανί, και μ' ένα έλαφρό σισύρισμα, όμοιο με γλυκοφιλημα, να σφίγγη το φοβισμένο κορμί της στο ζωστολλάχτη κόρφο του... 'Υστερα ένα άάκρυ να κυλά στη γλωμισμένη παρειά της και μ' αυτό ν' άποχαιρετά περιλυπη τη παρθένα—κόρη, και ν' άγναντεύη χαρούμενη τη γυναίκα μάνα...

Τότε θωριάζει να προβαίλη σιγά-σιγά ή Αύγη σκεπασμένη σέ μία λεπτή έμίχλη και σ' ένα πάλλευκο τρεμουλιαστό άχνό, να ξεσχίξη το κάθε άγέρινο σκοτεινό χρώμα, να τινάζει της μεθυσιμαίς άχτίδες της, και να φωτολούξη το λουλουδοστέφανο του γάμου το κρεμασμένο στού κρεββατιού της το τοίχο... 'Επειτα μία λιανοτρέμουλη φωνή να έρεβίξη γαργαλιστικά το άκουστικό της νεύρο, όλόκληρο το σώμα της να σπαρταρά, να γέρνη χαμογελαστά το πρόσωπό της στού παιδιού της τη κούνια, να ξαπλώνη έμπιστευτικά-έμπιστευτικά τά χέρια της, να το σφιγχαταγκαλιάξη στο κόρφο της, να σταλάξη με τη ρόγα του μαστού της κουμπι-κουμπι στο στοματάκι του τζόγαλα της και να το κυτάξη κατάματα σαν να θέλη να μαντέψη τη πρώτη ζωινή απόλαυσι σταίς χίλιες δυό χαριτωμέναις κινήσεις του...

Εάφνου ό βαρύτυπος ήχος του ρωλογιού τρανάζει τη σιγαλιά της κάμαρας και τη ξυπνά από τά άνθούσιμα όνειρά της. Διά μιάς σηκώνεται και μεθυσμένη από το ήδονικό χάσις του φανταστικού βίου της, άνοιγει το παράθυρο, σπριφογυρίζει το βλέμμα έξω στην Ούράνια Χριστουγεννιάτικη πυρκαϊά και καρφόνοντας το μάτι της στο πειό άστραφτερό της Νύχτας διαμάντι, γλυκομυρμουρίζει χαμηλά:—«Καλώς το μάγικο άστρο, πού σελαγίζει σέ κάθε παρθένα καρδιά την έπιδομηνύτρα ματιά της μάνας, πού ρίχνει στο μικρό της θεό.»

'Εν Βιέννη, τῆ 5 Αύγούστου 1898.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Η ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΦΩΝΗΤΡΙΑΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΕΛΘΙΟΝ ἐμπορικόν, κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναχωρήσαν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἐναυάγησε πλησίον τῆς νήσου Ζακύνθου. Μεταξὺ τῶν λειψάνων τοῦ πλοίου, ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκθρασθέντων ἐπὶ δυτικῆς τινος παραλίας τῆς νήσου ταύτης, ἦτο καὶ μία μεγάλη εἰκών. Ποιμένες βόσκοντες τὰ πρόβατα εἰς τὸ παρακείμενον βουνόν, τοῦτο ἰδόντες, ἔκκαμαν γνωστὸν τὸ γεγονός εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἵτινες παρακολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ἐγκατοίκων, μετέβησαν ἐπὶ τόπου καὶ εὑρον, ἐντὸς βάτου, εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Ὡκοδόμησαν ἐκ τοῦ προχείρου ἐκκλησιδίον, ἐν ᾧ κατέθεσαν τὴν πολύτιμον εἰκόνα, ἧς ἡ φήμη ἀμέσως διεδόθη, ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἀνὰ πᾶσαν τὴν νήσον. Μετ' οὐ πολὺ δι' ἐράνου ὠκοδομήθη λαμπρὸς ναός. Τῆς Ζακύνθου κυριάρχων διατελούντων τῶν Τάκτων, μία ἡγεμονία, ἰδίαις δαπάναις, ἵδρυσε παρὰ τῷ ναῷ μονήν, πρὸς συντήρησιν τῆς ὁποίας διέθεσε καὶ ὕλικα μέσα (1). Ὁ ναός ὠκοδομήθη εἰς τὸ βουνόν, ἔχον ὕψος περὶ τὰ 300 μέτρα, πρὸς Δ. τοῦ χωρίου Πλεμοναρίου, οὐ ἀπέχει ἐν περίπου χιλιόμετρον, καὶ ἐπωνομάσθη τῆς Θεοτόκου Ἐναφωνητρίας. Ἡ μονὴ αὕτη ἐγένετο ἐπίσημος, καθότι ἔλαβεν ἀκολουθίας αὐτῆν, πατρωνικῶν δεικτικῶν αἰτι, τῷ 1568, ὁ ἅγιος Διονύσιος, ἐν ἧ ἐμόναζε μέχρι τοῦ 1622, ὅποτε ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον.

* *

Ἀμέσως ἤρξατο ἡ διήγησις τῶν θαυμάτων τῆς Θ. Ἐναφωνητρίας, διὸ πλῆθος τῶν ἐν πόνοις καὶ στεναγμοῖς μετ' εὐλαβεί-

1. Τὰς εἰδήσεις ταύτας ἤρανίσθημεν ἐκ σπανιωτάτου βιβλίου τυπωθέντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1741 ὑπὸ τὸν τίτλον *Notizie storiche delle apparizioni e delle immagini più celebri di Maria Vergine Santissima nella Città e Dominio di Venezia.*

ας προσερχομένων εὕρισκον ἀνακούφισιν. Τὴν εἰκόνα, τῇ αἰτήσῃ τῶν ἐκάστοτε Ἐγουμένων καὶ τῇ διαταγῇ τῶν Προβλεπτῶν Ζακύνθου, μετέφερον χάριν τῆς ἀνομβρίας εἰς τὴν πόλιν, ἔθθα διέμενεν ἕως οὐ βρέξῃ. Ἐν τῷ Κώδικι τῆς μονῆς ἀναγινώσκεται, σὺν ἄλλοις καὶ τὸ ἑξῆς:

«Τῷ ἀγρὸς ἔτει τῆς ἐσαύτου οἰκονομίας, ἀφιερῶθη ἡ Κανὰ δὺλα ἢ ἀργυρὰ, οὕσα οὐγγίαις ἑκατὸν ἐν τῇ Σεβασμίᾳ ταύτῃ καὶ ἁγία Μονῇ τῇ ἐπωνομαζομένη Κυρία Ἐναφωνητρία, παρὰ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν τῆς περιφήμου ταύτης πόλεως Ζακύνθου εἰς ἀθάνατον μνήμην τοῦ γεγονότος θαύματος διὰ τῆς Θεομήτορος περὶ τοῦ ἕτεροῦ τῆς ἀνομβρίας. Ὅθεν εἰς «διηγεῖται τοῦ πράγματος ἀσφάλειαν κατεστράφη ἐν τῷ ἡμετέρῳ «τοῦτῳ Κώδικι παρ' ἐμοῦ τοῦ ὑπογεγραμένου. Ταπεινὸς μητροπολίτης Σεβαστείας πάσης Ἀρμενίας Ἰωσήφ ὁ Δόξας, ὁ προστατής καὶ δεσπότης τῆς ἁγίας Σεβασμίας Μονῆς, χάριτι τῆς «Γαληνοτάτης αὐθεντίας ἡμῶν τῶν Ἐνετῶν (2)».

Ἐκ τοῦ Κώδικος μαθάνομεν ὅτι τῇ 16 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1635 ὁ προβλεπτός Στέφανος Καπέλλος, δίδει ἄδειαν εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς Ἰερόθεον Μούσουραν ὅπως ἐπισκευασθῇ ἡ εἰκὼν μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς μόνον εἰς τὰ μέρη ἐκείνα ἐνθα εἶχεν ἀνάγκη ἐπισκευῆς. Τὸ ἴδιον ἔγγραφον ἀναφέρει ὅτι ἡ εἰκὼν ἦτο ζωγραφισμένη ἐπὶ σανίδος, ἧτις ἐνεκα τῆς ἀρχαιότητός της εἰς πολλὰ μέρη (più parti) ἦτοί τετραυσιμένη ἐπίσης δὲ ὅτι σχεδὸν δὲν διεκρίνετο τὸ εἰκόνημα (non si più figurare et discernere).

Ἐλθομεν τώρα ἐν τῷ ἐπεισοδίῳ.

Εἶπομεν ὅτι ἐν καιρῷ ἀνομβρίας ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου μετεφέρτετο εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔμενεν ἕως οὐ βρέξῃ. Ἐννοεῖται ὅτι τῆς μονῆς ἡ ὠφέλεια δὲν ἦτο μικρά.

Πλήθος κόσμου ἔτρεχε πρὸς προσκύνησιν τῆς σεπτῆς εἰκόνας. Συνεπῶς ἀναθήματα καὶ χεῖματα προσέφερον οἱ χριστιανοί. Ἐν τῇ πόλει ἡ εἰκὼν διέμενεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῆς ὁποίας ὁ ἐφημέριος ἦτο ὁ ἦρωα τοῦ ἐπεισοδίου, ὁ Φραγκίσκος Καλέργης, ἁγιογράφος. Ὁ ἱερεὺς οὗτος ἐσκέφθη κρῦφα νὰ ἀντιγράψῃ ἐπὶ σανίδος τοῦ ἰδίου μεγέθους τὴν εἰκόνα. Σκοπὸς τῆς πιστῆς αντιγραφῆς ἦτο, ἵνα, ἐν καιρῷ μελλούσης ἀνομβρίας, ἐκθῆσθαι ὁ ἐφημέριος τὴν εἰκόνα καὶ ὠφεληθῇ τῶν εἰσοδη-

(2) Περὶ τοῦ λογιῶν τούτου ἱεράρχου, ὄρα: Σ. δὲ Βιάζη «Ἡ Ζακύνθος ἐπὶ ἐνετοκρατίας» ἐν τῷ ἀρ. 55 τῆς Ζακυνθίας «Κυψέλης», σελ. 114—115.

μάτων. Ὁρθῆ ἡ σκέψις του, ἀλλ' ἀπέτυχεν. Ὁ ἠγούμενος καὶ οἱ μοναχοί, ἀμα τῷ ἀκούσματι ἐγένοντο ματιώδεις. Ἐτρέξαν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ διοικητικὰς ἀρχάς. Πᾶσα δικαιολόγησις τοῦ ἐφημερίου ἀγιογράφου ἀπέβη ματαία. Ὁ ἠγούμενος κατῴρθωσε τὸ ποθούμενον. Ὁ εὐπίστος ὄχλος ἐγαρκατήρυσεν ἱεροσόλου τὸν δυστυχῆ ἀγιογράφων. Τέλος πρὸς ἄρσιν περαιτέρου σκηνάλου, οἱ Σύντιχοι κατῴρθωσαν τῇ 8 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1677 νὰ ἐκδώσῃ ὁ Προβλεπτὴς Ἰάκωβος Κορνὲρ διάταγμα, εἰς ὃ ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἐξῆς: « . . . ἦλθεν εἰς γνώσιν ἡμῶν ὅτι, ἐνῶ ἡ «ἰδία εἰκὼν εὕρισκετο εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὃ «αἰδέσιμώτατος ἐφημέριος Φραγκῆσκος Καλλέργης, ὅστις εἶνε καὶ «βιωγράφος, ἐ τ ὄ λ μ η σ ε ν' ἀντιγράψῃ αὐτὴν κατὰ τὸ ἴδιον μέγεθος καὶ πιστότατα. Νομίζοντες ὅτι τοῦτο εἶνε ἀπρεπὲς καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ πρωτότυπον, διατάττομεν σεβασμοῦ ἕνεκα, νὰ «μεταφερθῆ τὸ ἀντίγραφον τῆς εἰκόνης εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἀναφωνητρίας καὶ μείνῃ παρὰ τὸ πρωτότυπον, χωρὶς ποτὲ νὰ δύναται τις νὰ τὸ παραλάβῃ.»

Οὕτως ὁ τόπος ἠσύχασε καὶ τὸ ἐπεισόδιον ἔληξε πρὸς ὄφελος τῆς Μονῆς καὶ ὑλικὴν ζημίαν τοῦ ἀγιογράφου (3).

Σημειωτέον ὅτι ἄνευ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, τὸ ὄνομα τοῦ ἀγιογράφου δὲν θὰ διεσώζετο εἰς τὰ ἔγγραφα διότι δὲν ἦτο δεξιὸς καλλιτέχνης δυνάμενος νὰ ἐπιζήσῃ δια τῶν ἔργων του.

3) Κώδικα σωζόμενον εἰς τὴν μονὴν καὶ Libvi Ordini κλπ. εἰς τὸ ἀρχαιοφυλακεῖον Ζακύνθου.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Εἰς τοὺς γάμους τοῦ φίλου Α. Χ.

Εἶς τὰ ἐν καλῇ τῇ ὥρᾳ ἐνωθέντα δένδρα δύο
 Εὐχομαι βαθεῖας ῥίζας ἐν παντὶ αὐτῶν τῷ βίῳ,
 Καὶ βλαστοὶ νὰ γεννηθῶσιν ἀπὸ ζεῖδρων χυμῶν
 Τοὺς κορμούς νὰ περιστέφουν ὅταν ἔλθῃ ὁ χυμῶν.
 (Κάϊρον)

ΑΝΑΣΤ. ΚΟΜΝΗΝΟΣ

ΑΡΧΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΡΠΗΔΟΝΟΣ

Εἶν' ἡ καρδία τοῦ Διὸς πλήρης δόξης.
 Ὁ Πάτροκλος ἐφόνευσε τὸν Σαρπηδόνα.

Βουλὴν τῆς Μοίρας ἐσεθάσθη ὁ Θεός.
 Ἄλλ' ὁ πατὴρ θρηνεῖ τὴν δυστυχίαν του.

Τοῦ Μενoitίου ὁ υἱὸς ἀνίκητος,
 οἱ Ἄχαιοί ὡς λέοντες βρυχώμενοι
 ζητοῦσι τὸν νεκρὸν ν' ἀρπάξουν, καὶ βορὰν
 εἰς κόρακας κ' εἰς κύνας νὰ τὸν ρίψωσιν.

Ἄλλὰ ὁ Ζεὺς δὲν στέργει τὴν ταπεινώσιν.
 Τοῦ προσφιλοῦς καὶ τιμημένου του υἱοῦ
 Τὸ σῶμα δὲν θ' ἀπῆτη νὰ ὑβρίωσιν.

Ἰδοὺ ἀπὸ τὸ ἄρμα του κατέρχεται
 ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Φοῖβος, διὰ ἐντολῆ.
 Τοῦ Σαρπηδόνος τὸν νεκρὸν αἰ θεικαὶ
 χεῖρες του σώζουσι καὶ εἰς τὸν ποταμὸν
 τὸν φέρουσι καὶ εὐλαθῶς τὸν νίπτουσι.
 Πλύνεται ἡ κόνις καὶ τὸ αἷμα τὸ πυκτόν,
 καὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀνδρείου ἥρωος
 ἡ φυσιονωμία ἀναφαίνεται
 Τῆς ἀμβροσίας χύνει τὰ ἀρώματα
 ἐπὶ τοῦ πτώματος ὁ Φοῖβος δαφιλῶς
 καὶ τὸ περικαλύπτει μὲ Ὀλύμπια,
 ἀθάνατα σορέματα. Τοῦ στήθους του
 κλείει τὴν χαίνουσαν πληγὴν. Σχηματισμὸν
 ἤρεμον κ' εὐχαρὶν δίδ' εἰς τὰ μέλη του.
 Τὸ δέρμα τοῦ λαμπρύνεται. Κρεῖς φωτερὰ
 τὴν κόμην του κτενίζει, κόμην ἔσθρονον
 καὶ μέλαιναν, ἣν ἔτι δὲν ἠτίμασε
 λευκὴ τις θρίξ.

Ὡς νέος φαίνεται ἀθλητῆς
 ἀναπαυόμενος ὡς νέος ἐραστῆς
 ὄνειρευόμενος γαρὰν καὶ ἐρωτας
 μὲ κυανὰ περὰ καὶ μὲ οὐράνια

τόξα—ὡς νέος καὶ εὐδαίμων σύζυγος,
ἐν πᾶσι τοῖς συνήλικοις τυχερός,
καλὴν κερδίσας νύμφην καὶ ἀνάεδνον.

Τὴν ἐντολὴν του περατώσας ὁ Θεὸς
τὸν Ὑπνον καὶ τὸν Θάνατον, τοὺς ἀδελφούς,
καλεῖ, καὶ διατάττει εἰς τὴν ἐκτενῆ
Λυκίαν νὰ μεταφερθῇ ὁ Σαρπηδῶν.

Ὡς ἐν ἀγκάλαις πατρικαῖς καὶ τρυφεραῖς
τὸν ἔλαβον ὁ Ὑπνος καὶ ὁ Θάνατος
μὲ λύπην καὶ ἀγάπην καὶ μὲ προσοχὴν
μὴ τοῦ νεκροῦ προσώπου διαταραχθῆ
ἢ σοβαρὰ γαλήνη, μὴ τοῦ ἀνδρικοῦ
σώματος ἢ μεγαλοπρέπεια βλαθῆ.

Οἱ Λύκιοι βοθέως προσεκύνησαν
τῆς φοβερᾶς ἀναισθησίας τοὺς Θεοὺς
καὶ τὸν καλὸν τῶν ἀνακτα παρέλοθον
νεκρὸν τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ τὴν μερρὴν λαμπρὸν
ἀκμαῖον, καὶ εὐώδη, καὶ γαλήνιον.

Μνημεῖον τῷ ἀνήγειραν μαρμάρινον,
κ' ἐπὶ τῆς βάσεώς του μὲ ἀναγλυφὰς
ἐμπειροὶ γλυπταὶ ἐξιστόρησαν τὰς νίκας
τοῦ ἥρωος καὶ τὰς πολλὰς του ἐκστρατείας.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1898.

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΒΑΦΗΣ.

ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ἡ τέχνη, εἶνε τὸ πρῶμα, δ' ἂν τοῦ ὁποίου καὶ τὰ πλέον εὐτελῆ πράγ-
ματα ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἴδῃ τις.

* *

Εἰς τὴν τέχνην, ὅπως καὶ παντοῦ, ἡ παρακμὴ φαίνεται εἰς τὴν σκο-
τεινότητα τῶν ἰδεῶν.

* *

Τὰ τελειότερα ἔργα εἶνε τὰ πλέον καθαρὰ, τὰ πλέον εὐληπτα.

« Η ΧΑΪΔΕΜΕΝΗ »

Στὸν φίλον μου

NIKO ZAFIJA

ΥΧΝΑ ἡ Ρίνα ἐπήγαυε καὶ ἔβλεπε τὸ ἔργον του ἐκεῖνο,
Μὲ κάποιαν φιλαυτίαν μάλιστα ἐστέκετο καὶ τὸ
ἐκαμάρονε, ἀφοῦ εἶχεν ἐμπρός της τὸ ὁμοίωμά της,
καὶ ἀνεπόλει τὴν ἐποχὴν ἐκείνην—ὕπανδρευμένη τώρα—
τῶν ἐρώτων της.

Ὅσάκις εἰσῆρχετο εἰς τὸ γραφεῖόν του, τὰ ἴματα της ἄθελα
ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος ἐκείνου, καὶ ἔνοιωθε μέσα της ζωὴν.

Καὶ ἦτον εὐχαριστημένη ἡ Ρίνα.

Τῆς ἤρρεσε νὰ ἐνθυμῆται τὴν ὥραίαν ἐκείνην ζωὴν,—τὴν ζωὴν
ἐκείνην τῆς νεότητος τὴν ἀνίδεη, τὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ ὄνειρα,
ἀπὸ χιμαίρας.

Μὰ καὶ ἄτι ἄλλο τῆς ἐνθύμιζε τὸ ἔργον του ἐκεῖνο—ἄτι,
ποῦ νὰ τὴν κάμνη ν' ἀναπολῆ μὲ περισσοτέραν εὐχαριστησιν τὴν
νεότητά της, ποῦ νὰ τὸ περιβάλλη σύννεφο ὄνειρου, καὶ ποῦ νὰ
αἰσθάνεται μέσα της κάπως περισσοτέραν ἀκόμη ἀγάπην πρὸς τὸν
σύζυγόν της. Τῆς ἐνθύμιζε καὶ τὰς περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας
εἶδε τὸ φῶς τὸ καλλιτέχνημα ἐκεῖνο.

Ἀλήθεια! Ὅσάκις τὸ ἔβλεπε, ἔνοιωθε σὰν νὰ τῆς λέγη κάποια
φωνούλα μέσα της: «Θυμᾶσαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ ἀπόγευμα
ἐκεῖνο ποῦ καθισμένη σ' ἓνα βράχο ἐπάνω, εἶδες ἕξαφνα τὸν Πέ-
τρο ἐμπρός σου; Καὶ πόσο χτύπησεν ἡ καρδιά σου τότε!.. Καὶ
πῶς ἡ ἀπελπισία ἐπλημμύρισε τὸ στήθος σου, γιατί ἔπρεπε νὰ
τοῦ εἰπῆς, πῶς δὲν τὸν ἀγαπᾶς πλέον; πῶς δὲν τὸν θέλεις γιὰ
ἄνδρα σου, ἀφοῦ οἱ γονεῖς σου δὲν τὸν θέλουν, καὶ ὁ κόσμος λέει
τόσα πολλὰ ἐναντίον του, ἐνῶ ἐσὺ τὸν ἀγαποῦσες; τὸν ἀγαποῦσες
πολύ... Θυμᾶσαι πόσο ὑπέφερες τότε;»

Αὐτὰ τὰ λόγια ἄκουε μέσα της ἡ Ρίνα; τὴν μουσικὴν αὐτὴν,
ποῦ ἦτον σὰν γλυκὸ νανούρισμα τῶρα, στὰ τωρινὰ της χρόνια.

Καὶ ἦτον εὐτυχημένη ἡ Ρίνα.